

RAPPORT

EVALUERING AV FORSØK MED OVERFØRING AV OPPGAVER FRA HUSBANKEN TIL STATSFORVALTERREMBETER – NULLPUNKTSMÅLING

MENON-PUBLIKASJON NR. 144/2021

Av Nina Bruvik Westberg, Maja Olderskog Albertsen, Elise Grieg og Simen Pedersen

Forord

Menon Economics har på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) gjennomført en nullpunktsmåling av forsøket med oppgaveoverføringen av boligsosial råd og veiledning fra to av Husbankens regionkontorer til tre fylkesmannsembeter. Evalueringen av forsøket vil foreligge vinteren 2024.

Våre kontaktpersoner hos KMD har vært Line Opjordsmoen og Ida Høvde Holmagan.

Arbeidet er gjennomført i perioden fra august 2021 til desember 2021. Rapporten er skrevet av Nina Bruvik Westberg, Maja Olderskog Albertsen, Elise Grieg og Simen Pedersen. Arbeidet har blitt kvalitetssikret av Kaja Høiseth-Gilje.

Vi takker KMD for alle innspill og et godt samarbeid.

Desember 2021

Simen Pedersen
Prosjekteier
Menon Economics

Nina Bruvik Westberg
Operativ prosjektleder
Menon Economics

Innhold

SAMMENDRAG	4
1. INNLEDNING	12
1.1. Formålet med prosjektet	14
1.2. Avgrensinger	14
1.3. Leseveiledning	14
2. METODE	16
2.1. Formålet med en nullpunktsmåling	16
2.2. Indikatorer som verktøy for å måle tilstand og utvikling	17
2.3. Informasjonsinnhenting	18
2.4. Forskjeller på kommuner i og utenfor forsøksområdet	20
3. DAGENS INNRETNING AV BOLIGSOSIALT ARBEID	22
3.1. Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken	22
3.2. Rollefordeling	22
3.3. Ny boligsosial lov	23
3.4. Evalueringen av <i>Bolig for velferd</i> og vurderinger av en samordnet stat	23
4. BESKRIVELSE AV FORSØKET MED OPPGAVEOVERFØRING	25
4.1. Hovedtrekkene i forsøket	25
4.2. Målet med forsøket	26
4.3. Hvilke oppgaver overføres	27
4.4. Aktørbildet	28
4.5. Styring av forsøket	28
5. FORVENTET MÅLOPPNÅELSE	30
5.1. Hvordan forventes forsøket å bidra til nå de ulike målene?	30
5.2. Organisatoriske endringer	31
5.3. Forventet effekt på målene	31
6. AKTØRENES SITUASJONSFORSTÅELSE, FORVENTNINGER OG UTFORDRINGER	33
6.1. Aktørenes synspunkter	33
6.2. Forståelse av hensikten med forsøket	33
6.3. Forventninger til overordnet måloppnåelse	33
6.4. Forventninger til Delmål 1: Samlet og styrket fagmiljø	35
6.5. Forventninger til Delmål 2: Samordnet stat	37
6.6. Forventninger til Delmål 3: Mer effektiv oppgaveløsning	39
6.7. Forventninger til måloppnåelse for sluttbrukere/innbyggere	40
6.8. Potensielle utfordringer	41
6.9. Mulige utilsiktede konsekvenser	43
7. OVERSIKT OVER INDIKATORSETT, SVARANDELER, FEILMARGINER OG REPRESENTATIVITET	44
7.1. Indikatorene i nullpunktsmålingen	44

7.2.	Svarandeler og feilmarginer	45
7.3.	Kommuneundersøkelsens representativitet	47
7.4.	Utfordringer ved at nullpunktsmålingen er gjennomført etter at forsøket er satt i gang	49
7.5.	Oppgaveoverføringen organiseres ulikt	49
8.	DELMÅL 1: ET SAMLET OG STYRKET FAGMILJØ	50
8.1.	Hva menes med samlet og styrket fagmiljø?	50
8.2.	Indikatorer	51
8.3.	Nullpunktsmåling av indikatorene	54
8.4.	Forventet utvikling	59
8.5.	Oppsummering av resultater	60
9.	DELMÅL 2: EN MER SAMORDNET STAT	62
9.1.	Hva menes med en samordnet stat?	62
9.2.	Indikatorer	63
9.3.	Nullpunktsmåling av indikatorene	64
9.4.	Forventet utvikling	68
9.5.	Oppsummering av resultater	69
10.	DELMÅL 3: EN MER EFFEKTIV OPPGAVELØSNING	70
10.1.	Hva menes med mer effektiv oppgaveløsning	70
10.2.	Indikatorer	70
10.3.	Nullpunktsmåling av indikatorene	72
10.4.	Forventet utvikling	75
10.5.	Oppsummering av resultater	76
11.	ENDRINGER I KOMMUNENES AKTIVITETER OG RESPONS	77
11.1.	Hva menes med endringer i kommunenes aktiviteter og addisjonalitet	77
11.2.	Indikatorer	78
11.3.	Nullpunktsmåling av indikatorene	81
11.4.	Forventet utvikling	86
11.5.	Oppsummering av resultater	87
12.	BOLIGSOSIALE EFFEKTER	89
12.1.	Hva ligger i boligsosiale effekter	89
12.2.	Indikatorer	89
12.3.	Nullpunktsmåling av indikatorene	90
12.4.	Forventet utvikling	93
12.5.	Oppsummering av resultater	94
	REFERANSER	95
	VEDLEGG 1 – INVITASJONER OG INTERVJUGUIDER	97
V1.1	Intervjuguider til Husbanken	97
V1.2	Intervjuguide til statsforvalterembetene	105
V1.3	Intervjuguide til kommuner	111
V1.4	Intervjuguide KMD	113
V1.5	Invitasjon til syv brukerorganisasjoner for å delta på intervju	119
	VEDLEGG 2 – SKJEMA TIL LEDERE	122
V2.1	E-post til ledere i Husbanken og statsforvaltere	122
V2.2	Skjema til utfylling	124
	VEDLEGG 3 – SPØRRESKJEMA TIL KOMMUNER	130
V3.1	E-post	130
V3.1	Spørreskjema	131

VEDLEGG 4 – SPØRRESKJEMA TIL ANSATTE I HUSBANKEN OG STATSFORVALTER	156
V4.1 E-post	156
V4.2 Spørreskjema	157

Sammendrag

Den 1. september 2021 ble det igangsatt et forsøk med å overføre oppgaven om å gi kommunene boligsosiale råd og veiledning fra Husbanken til statsforvalter. Forsøket er avgrenset til fylkene Nordland, Vestland og Rogaland. En sentral del av forsøket er at det skulle utarbeides en nullpunktsmåling, som grunnlag for en slutt-evaluering av forsøket i 2024. Målene som skal evalueres er kort fortalt i hvilken grad forsøket bidrar til et samlet og styrket fagmiljø, en mer samordnet stat, en mer effektiv oppgaveløsning – samt i hvilken grad forsøket bidrar til boligsosiale resultater og utilsiktede virkninger. På bakgrunn av dette har Menon Economics, på oppdrag fra KMD, gjennomført en nullpunktsmåling av forsøket. Formålet med nullpunktsmålingen er å legge grunnlaget for å kunne vurdere hvilke positive og negative virkninger forsøket har hatt på de fastsatte målsetningene. For å sikre at nullpunktsmålingen gir merverdi for sluttevalueringen har vi vært opptatt av å samle inn et omfattende data-grunnlag med kvalitative og kvantitative data fra Husbanken, statsforvalter, kommuner og brukerorganisasjoner.

Nullpunktsmålingen taler for at det er forskjellige meninger blant ansatte i Husbanken og statsforvalter om det er samhandling mellom statsforvalter og Husbanken rundt boligsosiale spørsmål. Det er også ulike meninger om hvorvidt oppgaveoverføringen vil medføre økt samhandling og samarbeid mellom Husbanken og statsforvalter. I dialogen med brukerorganisasjonene er det også uttrykt en bekymring om statsforvalter i forsøksområdet vil jobbe proaktivt mot kommunene, slik Husbanken har gjort. Det virker også å være et potensial for å tydeliggjøre hvem saksbehandlere hos Husbanken og statsforvalter skal henvende seg til internt/eksternt for å få nødvendig innsikt i fagområder som bør sees i sammenheng med boligsosiale problemstillinger.

Vi finner også indikasjoner på at det er stor variasjon i kommunenes arbeid med boligsosiale problemstillinger. Det virker også å være en betydelig variasjon i om kommunene opplever at de får relevante råd om sammenheng mellom boligsosiale problemstillinger og ulike fagområder. Resultatene taler for at rådene oppleves å være mest relevant når det gjelder å se boligsosiale spørsmål i sammenheng med sosiale tjenester og rus og psykiatri. Råd og veiledning om å se boligsosiale problemstillinger i sammenheng med barnevern og kriminalomsorg ser ut til å ha det største forbedringspotensialet.

Beskrivelse av forsøket om å overføre oppgaver fra Husbanken til statsforvalter

Fra og med 1. september 2021 ble de av Husbankens veiledningsoppgaver som ikke dreier seg om økonomiske virkemidler overført fra to regionkontorer til tre statsforvalterembeter. De tre statsforvalterne fikk ansvaret for rådgivning og veiledning av til sammen 107 kommuner i Nordland, Vestland og Rogaland. For de resterende fire regionkontorene (Øst, Sør, Midt-Norge og Nord, Hammerfest) er det ingen endringer som følger direkte av forsøket. Øvrige 249 kommuner vil fortsatt motta rådgivning og veiledning fra Husbankens regionkontor. Forsøket varer i en prøveperiode på tre år. Målet for forsøket er at flytting av oppgaveansvaret fra Husbanken til statsforvalter kan bidra til et mer samlet og styrket fagmiljø, en mer samordnet stat, en mer effektiv oppgaveløsning og boligsosiale resultater i kommunene.

Styringen av statsforvalterne som får tilført oppgaver vil følge den ordinære styringsdialogen av statsforvaltere, dvs. gjennom hovedinstruksen og tildelingsbrevet. Det vil si at Husbanken vil styre statsforvalterne på samme måte som andre direktorater styrer statsforvalterne. Forsøket handler kort sagt om at oppgaver og ansatte overføres fra Husbanken til statsforvalter, men at Husbanken beholder styringen av oppgavene. Husbanken skal fortsatt ha det overordnede faglige ansvaret også for de oppgaver som legges til statsforvalterne (KMD, 2021a). Dette innebærer blant annet at Husbanken er ansvarlig for å operasjonalisere sitt samfunnsoppdrag og føringer fra departementet inn i statsforvalternes hovedinstruks og tildelingsbrev. Husbanken vil i tillegg vurdere behovet for egne sektorvise styringsmøter, samt egne fagmøter med statsforvalterembetene som inngår i forsøket.

Statsforvalterne som inngår i forsøket, får overført ansvaret fra Husbanken. Råd og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket omhandler følgende fagområder:

- boligsosiale hensyn i plan
- boligsosiale suksessfaktorer
- samordning av bolig og tjenester
- veiledning av kommuner om boligrådgivning og om målgruppene
 - bostedsløse
 - barnefamilier
 - eldre
 - studenter
 - utviklingshemmede

Målene med forsøket og evalueringsspørsmål

Evalueringen skal ende opp med en vurdering av forvaltningspolitisk og boligsosial måloppnåelse av forsøket og eventuelle utilsiktede konsekvenser, med følgende underproblemstillinger:

Måloppnåelse for statlig forvaltning og kommunene

- På hvilken måte og i hvilken grad bidrar ny organisering til å nå målene med forsøket om a) et samlet og styrket fagmiljø, b) en mer samordnet stat og c) en mer effektiv oppgaveløsning?
- Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Måloppnåelse for innbyggerne

- På hvilken måte og i hvilken grad bidrar ny organisering til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne?
- Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt økt måloppnåelse?

Eventuelle utilsiktede konsekvenser

- Er det noen utilsiktede positive eller negative effekter av forsøket?

Evalueringen skal gi en anbefaling som vil inngå i beslutningsgrunnlaget om å avklare videre ansvars- og arbeidsdeling mellom Husbanken og statsforvalterne på det boligsosiale området.

Formålet med evalueringen og nullpunktsmålingen

Evalueringen består i å utarbeide en nullpunktsmåling med kartlegging av forventninger til forsøket (del 1) og evaluere selve forsøket (del 2). Denne rapporten svarer ut del 1 av oppdraget. Del 2 vil svares ut i 2024. Til nullpunktsmålingen (del 1) står det sentralt å fastsette indikatorer som skal inngå i vurdering av måloppnåelse og resultater, samt gi et dekkende bilde av nullpunktsituasjonen og de ulike aktørenes forventninger til forsøket. Evalueringen (del 2) skal ende opp med en vurdering av forvaltningspolitisk og boligsosial måloppnåelse av forsøket og eventuelle utilsiktede konsekvenser.

Nullpunktsmålingen har flere formål. Målingen gir en beskrivelse av tilstanden før forsøket trådte i kraft. Basert på at nullpunktsmålingen ble gjennomført etter at forsøket trådte i kraft omfatter også målingen en beskrivelse av den momentane effekten av forsøket. Den momentane effekten omfatter spesielt hvordan statsforvaltere i forsøksområdet har valgt å organisere de overførte oppgavene. Hensikten med å beskrive tilstanden før og rett etter implementering av forsøket er å etablere et grunnlag som vi kan sammenligne med i sluttevalueringen. Et viktig hensyn i denne prosessen har vært å sikre at vi har alle data vi kan få bruk for i sluttevalueringen. For å

sikre datatilgangen til sluttevalueringen har vi hatt en omfattende tilnærming til datainnsamling, som både består av intervjuer, spørreundersøkelser, tilgjengelig statistikk og arbeidsmøter.

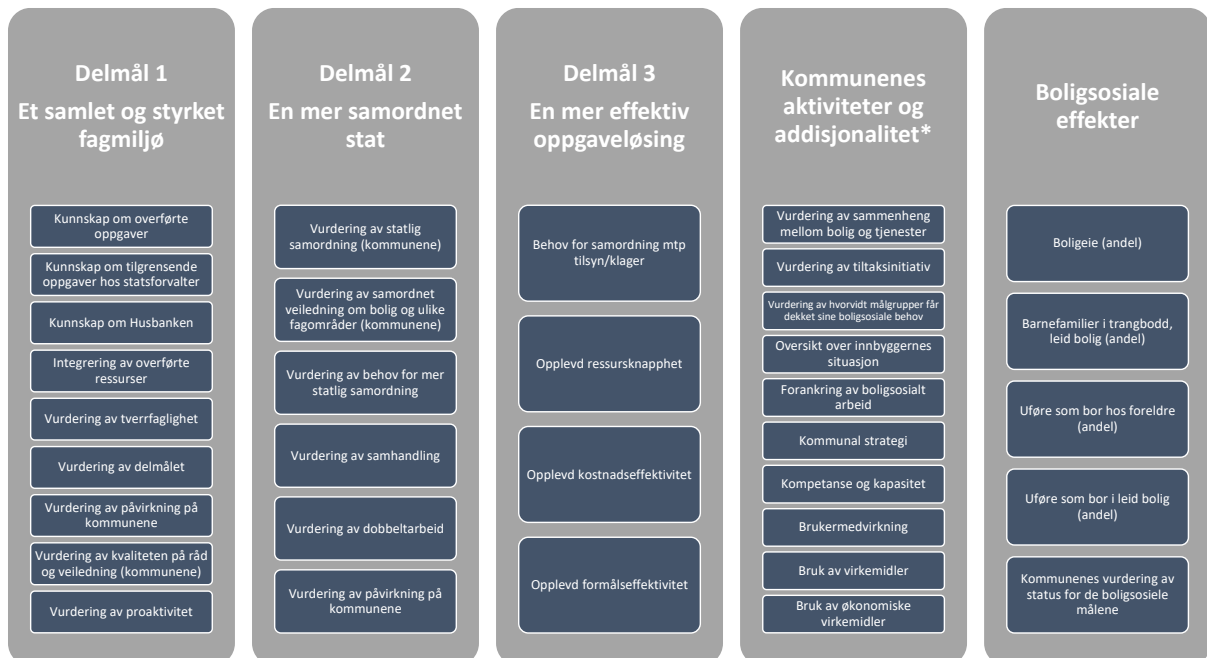
I løpet av arbeidet med nullpunktsmålingen har det blitt klart at målingen også har hatt en bevisstgjørende virkning på flere aktørgrupper. Spesielt gjelder det brukerorganisasjoner og kommuner som i mindre grad enn Husbanken og statsforvalter har visst om forsøket. Verdien av bevisstgjøringen er at aktørene blir mer klar over at forsøket er satt i gang og derigjennom har større mulighet til å høste erfaringer i og utenfor forsøksområdet frem mot sluttevalueringen. Det siste er nok spesielt gjeldende for brukerorganisasjonene.

Datainnsamling og indikatorsett

I nullpunktsmålingen har vi innhentet informasjon fra et stort antall kvalitative og kvantitative datakilder. Formålet har vært å utarbeide en god og dekkende beskrivelse av aktørenes forventninger, kvantitative beskrivelser av situasjonen før forsøket trådte i kraft og rett etter implementering. I sluttevalueringen vil de ulike datakildene bli benyttet til metodetriangulering. Vi har også vært opptatt av å etablere et kvantitativt indikatorsett, som er et første forsøk for å tilrettelegge for vurdering av måloppnåelsen i sluttevalueringen. Indikatorsettet slik det foreligger kan endres i sluttevalueringen og vil naturligvis vurderes nærmere når det arbeidet gjennomføres. Det er også verdt å nevne at datainnsamlingen omfatter mer enn de data som inngår i indikatorsettet. Det er et bevisst valg fra vår side, for å sikre at vi har tilgang til alle dataene som kan være relevante for vurdering av måloppnåelse.

Basert på målene med forsøket har vi i identifisert 34 indikatoryper, se figur A. Med indikatoryper mener vi indikatorer som fanger opp ulike forhold ved grad av måloppnåelse.

Figur A Fem målområder og 34 indikatoryper som kan benyttes til å vurdere måloppnåelse

* En forutsetning for at forsøket skal bidra til boligsosiale effekter innebærer at kommune innfører eller endrer aktiviteter i det boligsosiale arbeidet. Det vil si at det utløses en respons av forsøket som følge av delmål 1 til 3. Det innebærer at vi i sluttevalueringen må vurdere i hvilken grad forsøket bidrar til mer kommunal innsats (innsatsaddisjonalitet) og hvilke endringer som finner sted i kommunene (atferdsaddisjonalitet).

Det er imidlertid viktig å påpeke at positiv indikatorutvikling ikke er ensbetydende med at forsøket har bidratt til måloppnåelse. Dette er spesielt gjeldende for bruk av økonomiske virkemidler og oppnåelsen av boligsosiale effekter, som kan bli påvirket av mange andre forhold. Det er også viktig å påpeke at flere av indikatorene sier lite alene og bør sees i sammenheng med andre indikatorer for å få frem nyansene. Et konkret eksempel er at mellom 60 og 90 prosent av kommunene i Norges fylker oppgir at boligsosiale utfordringer inngår i kommunenes overordnede planer. Samtidig finner vi at 57 av 165 kommuner som har svart på kommuneundersøkelsen (34,5 prosent av utvalget) har et eget plandokument (strategi, temaplan eller handlingsplan) for boligsosiale problemstillinger som er oppdatert.¹ 45 av 165 kommuner (27 prosent av utvalget) oppgir at plandokumentet for boligsosiale problemstillinger er forankret i kommunenes overordnede planer. Dette forteller oss at omfanget av kommuner som ivaretar boligsosiale problemstillinger i overordnede planer avhenger av definisjoner (i dette tilfelle hva som menes med å ivareta boligsosiale problemstillinger i overordnede planer) og hvilke indikatorer som legges til grunn for vurderingen.

Delmål 1 – Et samlet og styrket fagmiljø

Det første delmålet er at oppgaveoverføringen i forsøksområdet skal bidra til et samlet og styrket fagmiljø. Det presiseres at forbedringen av fagmiljø skal skje ved at bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv. Isolert sett vil statsforvalter styrke fagmiljøet hvis tilførte personer med boligsosial kompetanse har faglig innflytelse på råd og veiledning til kommuner på andre områder. Samt at de som jobber med råd og veiledning til kommunene innenfor boligsosiale problemstillinger trekker på fagkompetansen internt innenfor de ulike fagområdene (som barnevern, rus og psykiatri, helse og omsorg mv.) i veiledningen til kommuner. Begge endringer vil bidra til at bolig og tjenester i større grad ses i sammenheng.

Nullpunktsmålingen taler for at det er et potensial for å tydeliggjøre hvem saksbehandlere hos Husbanken og statsforvalter skal henvende seg til internt/eksternt for å få nødvendig innsikt i fagområder som bør sees i sammenheng med boligsosiale problemstillinger. Potensialet er størst for problemstillinger innenfor kriminalomsorg. Det vil si at en betydelig del av ansatte hos regional stat som jobber med boligsosiale problemstillinger og tilgrensende tjenester ikke vet hvem de skal kontakte for å få svar på spørsmål innenfor kriminalomsorg. En forklaring på dette er at ansvaret for kriminalomsorgen ligger hos kriminalomsorgsdirektoratet. En annen barriere er sannsynligvis at deling av informasjon fra kriminalomsorgen er begrenset som følge av personvern. Slik sett blir informasjonen som regional stat og kommunene sitter på begrenset, og derigjennom vanskelig å planlegge for. Vi finner også at:

- Det er et potensial for å øke søkelyset på boligsosiale problemstillinger i statsforvalteres råd og veiledning til kommunene, både i og utenfor forsøksområdet. Potensialet er størst utenfor forsøksområdet.
- De fleste er enige i at den boligsosiale rådgivningen og veiledningen fra statsforvalter er tverrfaglig.
- Det er veldig ulike meninger om at de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket løses av et sterkt og samlet fagmiljø i dag.
- Det er stor variasjon i om kommunene opplever at de får relevante råd om sammenheng mellom boligsosiale problemstillinger og ulike fagområder. Sosiale spørsmål og rus og psykiatri skiller seg ut i positiv forstand – mens barnevern og kriminalomsorg ser ut til å ha det største forbedringspotensialet.

¹ 70 av de 165 kommunene har en boligsosial strategi, temaplan eller handlingsplan som ikke er oppdatert. Det tilsvarer over 42 prosent av kommuneutvalget.

Delmål 2 – En samordnet stat

Et av funnene fra evalueringen av «Bolig for velferd» var at rundt 75 prosent av kommuner ikke var enig i at de opplevde staten som samordnet. Enkelte fra statsforvalterembetene og Husbanken har stilt seg kritisk til dette resultatet, og argumentert for at undersøkelsen ikke nødvendigvis traff de riktige personene i kommunen og at resultatet dermed ikke var valid. I nullpunktsmålingen stilte vi følgende spørsmål til kommunerepresentantene: I hvilken grad er det er tydelig hvilken regional aktør de bør oppsøke for råd og veiledning om bolig og tjenester? Vi finner at det er tydelig for 60 til 70 prosent av kommunene hhv. i og utenfor forsøksområdet. Om lag 60 prosent av kommunene som svarte på undersøkelsen har oppgitt at de i noen eller stor grad opplever at statsforvalter og Husbanken er samordnet. Nullpunktsmålingen taler for at det er veldig forskjellige meninger blant ansatte i Husbanken og statsforvalter om:

- Det er samhandling mellom statsforvalter og husbanken rundt boligsosiale spørsmål.
- Økt samhandling og samarbeid mellom Husbanken og statsforvalter ville bidratt til bedre oppgaveløsning.

Vi finner også at det er stor variasjon i om ansatte hos Husbanken og statsforvalter mener at det er lite dobbeltarbeid mellom Husbanken og statsforvalter i deres region. En forklaring på ulike meninger kan skyldes regionale variasjoner i oppgaveløsning og samhandling. En annen forklaring kan være at de ansatte som har svart har ulik innsikt i hvordan samhandlingen faktisk er.

Delmål 3 – En mer effektiv oppgaveløsning

Effektiv oppgaveløsning kan forstås som hvordan oppgaveoverføringen bidrar til at oppgaveløsningen blir mer kostnadseffektiv. Altså, til et fastsatt budsjett får man mest mulig gode råd og veiledning til kommunene for pengene. Denne tilnærmingen bygger på forutsetningen om at råd og veiledning til kommunene er det riktige å gjøre – og vi måler i hvilken grad man får mest mulig aktiviteter for det fastsatte budsjettet. Alternativet, som kalles formålseffektivitet, er å sette søkelys på om man gjør de riktige tingene for å oppnå ønskede bruker- og samfunnseffekter.

Med bakgrunn i at kostnads- og formålseffektivitet kan måles på forskjellige måter, og det er styrker og svakheter ved de ulike indikatorene, er det utfordrende å være tydelige i nullpunktsmålingen på hvordan vi til slutt vil ende opp med å vurdere kostnadseffektivitet. Vi har imidlertid vært opptatt av å samle inn utgiftsdata og aktivitetsdata som gjør det mulig å konkretisere indikatorer av typen:

- Antall kommuner som har fått råd og veiledning i boligsosiale problemstillinger per budsjettkrone (som er avsatt til de overførte rådgivings- og veiledningsoppgavene)
- Antall timer med råd og veiledning i boligsosiale problemstillinger (med kommuner) per budsjettkrone (som er avsatt til de overførte rådgivings- og veiledningsoppgavene)

I spørreundersøkelsen har vi fått svar på hvordan tidsbruk fordeles, men det har vært noe vanskeligere å få budsjettall avgrenset til de oppgavene som er overført. I sluttevalueringen vil vi derfor vurdere om vi kan anslå budsjettet for de overførte oppgavene basert på oppgitt samlet tidsbruk for deretter å kvalitetssikre disse.

På spørsmålet om i hvilken grad ansatte hos statsforvaltere og Husbanken mener at de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er kostnadseffektive i deres region er det veldig ulike meninger blant de ansatte. Ansatte i Husbanken utenfor forsøksområdet oppgir i størst grad, blant de ulike ansatte-gruppene, at oppgavene løses ineffektivt.

På spørsmålet om de overførte oppgavene er plassert på et formålseffektivt sted i deres region er Husbanken-ansatte i forsøksområdet mest uenige, og Husbanken-ansatte utenfor forsøksområdet mest enige. Det taler for

at Husbanken-ansatte generelt er mer skeptisk til om forsøket representerer et fornuftig tiltak enn ansatte hos statsforvalter.

Endringer i kommunenes aktiviteter og respons

En forutsetning for at forsøket skal bidra til boligsosiale effekter innebærer at kommune innfører eller endrer aktiviteter i det boligsosiale arbeidet. Det innebærer at vi i sluttevalueringen må vurdere i hvilken grad forsøket bidrar til mer kommunal innsats og hvilke endringer som finner sted i kommunene.

De fleste kommunene oppgir at de ser bolig og tjenester i sammenheng, men flere påpeker at det er et potensial for å bli enda bedre. Kommunenes svar tyder imidlertid på at det er variasjoner mellom ulike tjenestoområder. Det virker eksempelvis å være et større potensial for å se boligsosiale tjenester i sammenheng for barnevern og opplæring enn innenfor NAV/sosialtjeneste, helse og omsorg, og rus og psykiatri. Selv om en betydelig andel av kommunene oppgir å se boligsosiale problemstillinger opp mot rus og psykiatri, fremstår det som utfordrende å få dekket personer med rusproblemer og psykiatrilidelser sine boligsosiale behov. En mulig forklaring er at det kan være utfordrende å finne egnede boliger for de som er hardest rammet i målgruppen. En annen mulig forklaring er at de som har svart på undersøkelsen har ulik oppfatning om hva det vil si å se boligsosiale utfordringer og relevante kommunale tjenester i sammenheng.

I løpet av evalueringsprosessen har vi fått tilbakemelding på at en utilsiktet virkning av forsøket kan være lavere bruk av de boligsosiale økonomiske virkemidlene. Dette begrunnes med at Husbanken har jobbet proaktivt for å bevisstgjøre kommunene om ordningene og ta dem i bruk som en del av sine råd og veiledning mot kommunene. Det samme argumentet kan naturligvis anvendes for de økonomiske virkemidlene som statsforvalter har ansvar for, men med motsatt fortegn. Vi anser det derfor som relevant å følge med på bruken av økonomiske virkemidler, både de økonomiske og tilgrensende virkemidlene som forvaltes av både Husbanken og statsforvalter. I denne sammenheng er det viktig å påpeke at bruken av de økonomiske virkemidlene avhenger av en rekke forhold, som det ikke er åpenbart at vi får kontrollert for. Slik sett kan det være utfordrende å sannsynliggjøre en klar sammenheng mellom forsøket og bruk av økonomiske virkemidler, den ene eller andre retningen.

Boligsosiale effekter

Evalueringsoppdraget omfatter å svare på hvilken måte og i hvilken grad ny organisering bidrar til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne. De sentrale resultatene for å vurdere omleggingens virkning på de overordnede nasjonale målene er andelen av personer/hushold som eier og leier. Det er med andre ord et mål å minimere omfanget av bostedsløse. Helt overordnet er det også et mål at de boligsosiale virkemidlene (som startlån, bostøtte og Husleietvistutvalget mv.) tas i bruk av de personer/husholdninger som er i målgruppen. I denne sammenheng er det verdt å nevne at målgruppen som er ført til i den nye strategien er: personer eller familier som står i fare for å bli eller er bostedsløse, barn og unge, og personer med nedsatt funksjonsevne.

I nullpunktsmålingen har vi vært opptatt av å legge til rette for å måle i hvilken grad forsøket bidrar til boligsosiale resultater. Resultatene vurderes ved å se nærmere på endringene i boligsosiale indikatorer (i løpet av evalueringsperioden) og en drøfting av hvordan forsøket kan sies å være en årsak til de observerte endringene.

Representanter for utvalgte brukerorganisasjoner uttrykte at de var bekymret for at forsøket kan medføre regionale forskjeller som gjør at det blir vinnere og tapere. Flere representanter har en positiv oppfatning av Husbankens arbeid, spesielt fordi de opplever å ha jobbet proaktivt for å bedre den boligsosiale situasjonen i kommunene. De er derfor avventende i forhold til hvilken grad statsforvalterembetene vil etablere samme

praksis som Husbanken. Det er også en bred oppfatning blant brukerorganisasjonene om at det er store variasjoner i kvalitet på boligsosial oppgaveløsning på kommunalt nivå, samt at variasjonen på kommunenivå er større enn variasjoner mellom fylker.

Flere representanter fra brukerorganisasjonene opplever at det har vært en negativ utvikling innenfor det boligsosiale over de siste årene. Et eksempel på det er at det personrettede tilskuddet som Husbanken forvaltet har blitt overført til kommunene, uten at midlene ble øremerket. Sett i sammenheng med oppfatningen om at det er store variasjoner i kommunene, forventer man at oppgaveoverføringer av denne typen bidrar til å forsterke variasjonene. Sett i sammenheng med at oppfatningen er at Husbanken har jobbet proaktivt opp mot kommunene, og usikkerheten om at statsforvalter vil jobbe på samme måte, har det bredt seg en bekymring blant flere av brukerorganisasjonene. De er bekymret for at den kommunale boligoppfølgingen generelt blir dårligere.

I dialogen med brukerorganisasjonene ble det også nevnt at det blir feil å sette søkelys på bestemte målgrupper i boligpolitikken. De mener at boligsosialt arbeid skal hjelpe alle vanskeligstilte på boligmarkedet etter samme prinsipper, særlig fordi tilhørighet i en målgruppe ikke er statisk – man kan for eksempel gå fra en situasjon med få behov til mer sammensatte behov. Dette synspunktet sammenfaller godt med tittelen på gjeldende nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken om at alle skal ha et trygt hjem uavhengig av hvilken situasjon man befinner seg i og hvilke behov man har.

Sluttord

Samlet indikerer resultatene fra nullpunktsmålingen at respondenter innenfor forsøket opplever at det er noe større rom for forbedring enn utenfor forsøksområdet. Ansatte i Husbanken og statsforvalterembetene utenfor forsøksområdet har svart at de i større grad mener at boligsosiale problemstillinger er godt integrert i statsforvalternes råd og veiledning til kommunene på tilgrensende fagområder, at oppgavene blir løst av et samlet og styrket fagmiljø, at boligsosiale oppgaver kunne blitt løst bedre med mer samhandling mellom de to aktørene, at det er god samhandling mellom de to aktørene, at det er lite dobbeltarbeid mellom de to aktørene, og i mindre grad at mer samordning kunne redusert tilsyns- og klagesaker. Samtidig fremstår kommunene som mer positive innenfor forsøksområdet, der flere kommuner har svart at statsforvalter og Husbanken i stor grad fremstår som samordnet.

Forsøksordningen trådte i kraft den 1. september 2021. Nullpunktsmålingen ble gjennomført i oktober og november 2021. Det vil si at nullpunktsmålingen ble gjennomført etter at oppgaveoverføringen ble gjennomført. Ideelt sett skulle målingen allerede vært gjennomført før forsøket trådte i kraft. Det har skapt utfordringer for vårt arbeid med å utarbeide et nullpunkt. Målingen baserer seg på at de spurte ser tilbake i tid, og svarer på hvordan oppgavene ble løst før oppgaveoverføringen. Det kan være vanskelig å huske hvordan ting ble gjort, særlig på detaljnivå. Vi har fått tilbakemeldinger på at det kan være vanskelig rapportere med høy presisjon. Videre åpner en for sen nullpunktsmåling for misforståelser av spørsmål, som gjør at enkelte besvarelser kan basere seg på dagens situasjon istedenfor situasjonen før forsøket trådte i kraft. Vi vil dermed være forsiktige når vi tolker de kvantitative indikatorene, spesielt indikatorer som åpner for misforståelser basert på timingen av oppgaveoverføringen.

Det er flere aktørgrupper som påpeker at man ikke forventer endringer i de fastsatte mål for forsøket i løpet av evalueringsperioden. Hovedbegrunnelsen er at det forventes å ta lengre tid enn 2-3 år før effektene vil være gjeldende og målbare. Årsaken til at man uttrykker dette er imidlertid litt ulik. Flere påpeker at det boligsosiale arbeidet i kommunene utgjør en relativt liten arbeidsoppgave og at det er en utfordrende og langsiktig prosess å få kommunene til å løse oppgavene bedre enn i dag. Et annet argument er at råd- og veiledningsarbeidet

knyttet til de boligsosiale problemstillingene i stor grad blir utført av medarbeidere med lang erfaring og kompetanse fra Husbanken. Det har også blitt ytret skepsis til om resultatene fra forsøket vil være representative for de resultater som oppnås på lang sikt. Spesielt fordi statsforvalteren og Husbanken er bevisste om at det er en forsøkssituasjon. Det påpekes også at forsøkssituasjonen vil være annerledes enn en situasjon på lengre sikt der oppgavene er overført over hele landet og Husbankens regionkontorer er nedlagt. Det finnes imidlertid representanter fra statsforvalter som har positive forventninger til forsøket og varig oppgaveflytting, spesielt fordi oppgaveansvaret til statsforvalter gir en større mulighet for å gi råd og veiledning som baserer seg på å se boligsosiale problemstillinger og tjenester i sammenheng.

Vår holdning til ovennevnte problemstillinger er at vi forholder oss til vårt oppdrag og svarer så godt vi kan på evalueringsspørsmålene. For å kunne gi gode råd for veien videre etter forsøket er det imidlertid viktig at vi forsøker å få innsikt i respons og konsekvenser av valget om å la Husbanken eller statsforvalter få det endelige oppgaveansvaret. Uten en slik forståelse vil det naturligvis være vanskelig å komme med en klar anbefaling i sluttevalueringen.

Vi er også bevisste på at det er en rekke forhold som kan påvirke måloppnåelsen. Eksempelvis pågår det parallelt med forsøket en rekke tilgrensende satsinger og det kan komme nye nasjonale føringer – som isolert sett kan bidra til bedre oppgaveløsning i kommunene eller at det blir et mindre søkelys på de boligsosiale oppgavene. Tilfeldigheter kan også spille inn på oppgaveløsningen i hver enkelt kommune. Vi er enig i at det er utfordrende å isolere effekten av forsøket, samtidig vil en systematisk forbedring eller forverring i utvalgte indikatorer innenfor forsøksområdet, sett opp mot resten av landet, gi indikasjoner på om forsøket er vellykket eller ikke.

1. Innledning

Det boligsosiale ansvaret har over en lengre periode vært og er fordelt på flere forvaltningsaktører på ulike nivåer. Kommunene har hovedansvaret for å hjelpe vanskeligstilte husholdninger på boligmarkedet,² mens en rekke statlige aktører³ sammen skal sikre gode rammebetingelser for kommunene, herunder gjennom økonomiske virkemidler, kunnskapsoverføring og veiledning. En gradvis spissing av det boligsosiale ansvaret mot de vanskeligstilte husholdninger har samtidig tydeliggjort behovet for en nasjonal og regional samordning av den boligsosiale innsatsen for å imøtekomme de komplekse boligsosiale behovene.

Den første nasjonale strategien, *Bolig for velferd (2014-2020)*, anerkjente behovet for en nasjonal samordning, og samlet blant annet innsatsen til seks departementer. I tillegg fikk de tidligere fylkesmannsembetene et regionalt ansvar for å samordne strategien med øvrige satsinger. I styringsportalen til statsforvalterne for 2021 står det at relevante statlige satsinger blant annet er:⁴

- «Like muligheter i oppveksten – regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier» (2020–2023)
- Opptrappingsplanen mot vold og overgrep (2017-2021)
- Likeverdsreformen
- Regjeringens pårørendestrategi og handlingsplan (2021-2025)
- Nasjonal strategi for samordnet tilbakeføring etter gjennomført straff (2017-2021)
- Regjeringens strategi for psykisk helse «Mestre hele livet» (2017-2022)
- Programmet «Aldersvennlig Norge», en oppfølging av «Leve hele livet – en kvalitetsreform for eldre» (Meld. St. 15 (2017-2018))
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Evalueringen av *Bolig for velferd* viste at strategien har medført forbedringer for vanskeligstilte husholdninger, samt forbedringer i kommunens boligsosiale arbeid (Oslo Economics & Oslo Met, 2020). Samtidig avdekket evalueringen at innsatsen under *Bolig for velferd* har hatt størst betydning for det boligsosiale arbeidet i store og mellomstore kommuner, og i mindre grad små kommuner. Det er grunnet forskjellig grad av utfordringer og kompetanse knyttet til det boligsosiale området i små versus store kommuner, men også delvis knyttet til ulikt veiledningstilbud.

Det er verdt å merke seg at evalueringen av *Bolig for velferd* også viste at Husbanken har vært en viktig pådriver for regionalt samarbeid, mens det er mer varierende i hvilken grad statsforvalterembetene har fulgt opp samordningsansvaret. Manglende føringer og at oppfølgingen av strategien var en utviklingsoppgave snarere enn en lovpålagt oppgave pekes på som noen av årsakene til regionale forskjeller i statsforvalterembetenes arbeid. Husbanken og statsforvalterembetene har møter og annen kontakt med kommunene, både sammen og hver for seg. Deres forberedelser og oppfølging av møter med kommunene ble beskrevet i evalueringen som lite samordnet, til tross for at de opptrådte samordnet i selve møtene.

² Ansvaret først og fremst hjemlet i helse- og omsorgstjenesteloven og sosialtjenesteloven.

³ Husbanken, Bufdir, NAV, Helsedirektoratet, husleietvistutvalget og kriminalomsorgsdirektoratet etc.

⁴ URL: <https://styringsportalen.statsforvalteren.no/2021/styringsdokumenter/Bakgrunnsinformasjon?bipid=37310> [Lastet ned 15. desember 2021].

Nevnte evaluering av *Bolig for velferd* viser til en rekke funn knyttet til manglende sektorovergripende samordning av det boligsosiale arbeidet. Både store og mindre kommuner opplever det som krevende å innlemme den boligsosiale politikken i kommunens planverk, og særlig i kommunens arealplan. En underliggende årsak som trekkes frem er at planmyndighetene ikke var med i *Bolig for velferd*, og at en dermed også i mindre grad fikk hensyntatt boligsosiale behov i kommunale planverk. Videre vurderer kommuner barnevernet i begrenset grad som en lokal boligsosial samarbeidspartner, og evalueringen anbefaler et tettere samarbeid med mål om at barnets beste i større grad hensyntas i boligsosiale vurderinger. Statsforvalterembetene har som statens fremste representant i fylket en rekke lovpålagte tilsyn og veiledningsoppgaver om et bredt spekter av temaer. Av særlig relevans for det boligsosiale arbeidet er ansvaret knyttet til helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv, og derigjennom også planverk og kommuneøkonomi. Statsforvalteren står dermed spesielt godt posisjonert til å veilede kommunene om sektorovergripende temaer i deres boligsosiale arbeid.

Den nye nasjonale strategien, *Alle trenger et trygt hjem (2021-24)*, medfører en rekke endringer i organiseringen av det boligsosiale arbeidet, deriblant en ytterligere styrking av statsforvalternes samordningsansvar samt en styrking av deres boligsosiale fagmiljø. Styrkingen skal skje gjennom et forsøk der den statlige innsatsen mot kommunene skal samordnes ved å flytte veiledningsoppgaver og ressurser fra Husbanken til statsforvalterembetene. Dette vil samtidig kunne bidra til en mer effektiv oppgaveløsning ved at aktiviteter på to statlige nivåer slås sammen. Konkret omhandler forsøket en oppgaveflytting av veiledningsoppgavene som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler fra Husbankens regionkontor Bodø og Vest til henholdsvis statsforvalteren i Nordland og statsforvalterne i Rogaland og Vestland. Råd og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket omhandler følgende fagområder:⁵

- boligsosiale hensyn i plan,
- boligsosiale suksessfaktorer,
- samordning av bolig og tjenester,
- veiledning av kommuner om boligrådgivning og om målgruppene
 - bostedsløse,
 - barnefamilier,
 - eldre,
 - studenter og
 - utviklingshemmede.

Forsøket med oppgaveflytting skjer fra 1. september 2021 med en prøveperiode på tre år, ut august 2024. Forsøket sammenfaller dermed i stor grad med strategiperioden for *Alle trenger et trygt hjem*.

De tre involverte statsforvalterne og Husbanken har utredet hvordan forsøket skal gjennomføres, deriblant hvilke faglig støtte- og veiledningstjenester som skal overføres og hvordan statsforvalterne bør samordne sin innsats med øvrige ansvarsområder. Husbanken skal fortsatt ha det overordnede faglige ansvaret for de oppgaver som legges til statsforvalterne, som nærmere omtalt i avsnitt 4.5 (KMD, 2021a).

Formålet med dette prosjektet er å evaluere forsøket med oppgaveoverføring, med mål om å styrke kunnskapen om hvordan staten kan organisere seg best mulig for å bistå og veilede kommunene på det boligsosiale området.

⁵ I løpet av arbeidet med å utarbeide nullpunktsmålingen har vi blitt bevisste på at det er flere målgrupper enn de som er nevnt i beskrivelsen av oppgaveoverføringen. Supplerende målgrupper er barnevern, rus og psykiatri, handikappede, personer som har sonet sin fengselsstraff, personer med flyktningbakgrunn og andre vanskeligstilte.

1.1. Formålet med prosjektet

Prosjektet er delt inn i to deler:

- Del 1: Nullpunktsmåling med tilhørende kartlegging av forventninger
- Del 2: Evaluering av forsøket

Denne rapporten svarer ut del 1 av oppdraget. Del 2 vil svares ut i 2024.

Til nullpunktsmålingen (del 1) står det sentralt å fastsette indikatorer som skal inngå i vurdering av måloppnåelse og resultater, samt gi et dekkende bilde av nullpunktsituasjonen og de ulike aktørenes forventninger til forsøket.

Evalueringen (del 2) skal vurdere forvaltningspolitisk og boligsosial måloppnåelse av forsøket og eventuelle utilsiktede konsekvenser, med følgende underproblemstillinger:

Måloppnåelse for statlig forvaltning og kommunene

- På hvilken måte og i hvilken grad bidrar ny organisering til å nå målene med forsøket om a) et samlet og styrket fagmiljø, b) en mer samordnet stat og c) en mer effektiv oppgaveløsning?
- Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Måloppnåelse for innbyggerne

- På hvilken måte og i hvilken grad bidrar ny organisering til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne?
- Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt økt måloppnåelse?

Eventuelle utilsiktede konsekvenser

- Er det noen utilsiktede positive eller negative effekter av forsøket?

Evalueringen skal gi en anbefaling som vil inngå i beslutningsgrunnlaget om å avklare videre ansvars- og arbeidsdeling mellom Husbanken og statsforvalterne på det boligsosiale området.

1.2. Avgrensinger

Evalueringen vurderer ikke endringer i arbeidssosiale forhold som følge av oppgaveoverføringen.

Som en del av nullpunktsmålingen har hovedhensikten vært å samle inn informasjon som skal være tilgjengelig for oss i sluttevalueringen. For å ikke gjøre rapporten uhensiktsmessig lang har vi valgt å avgrense dokumentasjon av data til det vi mener er det mest interessante.

1.3. Leseveiledning

Denne rapporten består av 12 kapitler. Kapittel 2 beskriver hvilke metoder som er brukt i nullpunktsmålingen og til informasjonsinnhenting generelt. Kapittel 3 oppsummerer dagens innretning av offentlig boligsosialt arbeid. Kapittel 4 beskriver forsøket med oppgaveoverføring, herunder målet med forsøket og hvilke oppgaver som overføres. Kapittel 5 beskriver hvordan forsøket forventes å bidra til måloppnåelse for de forskjellige delmålene. Kapittel 6 gjennomgår funnene fra dybdeintervjuer med aktørene, og deres forståelse og forventninger til forsøket og de forskjellige delmålene, samt utfordringer og utilsiktede konsekvenser. Kapittel 7 gir en oversikt over indikatorsettet. Kapittel 8-12 oppsummerer indikatorer, nullpunktsmåling og forventet utvikling og effekt for delmålene: Kapittel 8 gjennomgår delmål 1 (et samlet og styrket fagmiljø), kapittel 9 gjennomgår delmål 2

(en mer samordnet stat), Kapittel 10 gjennomgår delmål 3 (en mer effektiv oppgaveløsning), Kapittel 11 beskriver mulige endringer i kommunenes aktiviteter, og Kapittel 12 beskriver bedre boligsosiale effekter.

2. Metode

I dette kapitlet redegjør vi kort for hva en nullpunktsmåling er og hvordan forventede resultater og effekter av forsøket kan måles ved hjelp av indikatorer. Videre beskriver vi overordnet hvilken informasjon som er innhentet for å kartlegge aktørenes forventninger samt for å gjennomføre nullpunktsmålingen.

2.1. Formålet med en nullpunktsmåling

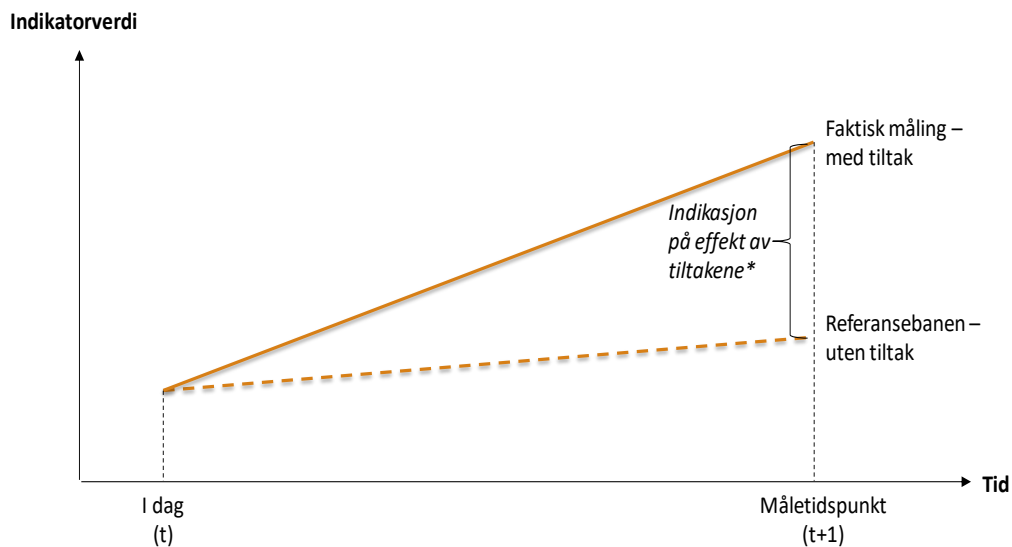
Formålet med nullpunktsmålingen er todelt. For det første skal den gi et statusbilde av Husbanken og statsforvalternes boligsosiale rådgivnings- og veiledningsarbeid rettet mot kommuner *forut* for forsøket. Nullpunktsmålingen skal også muliggjøre en senere evaluering av forsøkets måloppnåelse for statlig forvaltning (Husbanken og statsforvalter), kommunene og innbyggerne/brukerne og eventuelle utilsiktede positive og negative konsekvenser. For å fange opp nyanserte resultater ser vi for oss å sammenlikne indikatorverdier fra undersøkelsene før gjennomføring av forsøket med etter gjennomføring, og sammenlikne aktørene som er innenfor forsøket med aktører som står utenfor. Slik sett vil nullpunktsanalysen dokumentere det datagrunnlaget vi har samlet inn og sammenstilt, samt legge et grunnlag for å vurdere måloppnåelsen i sluttevalueringen.

I nullpunktsmålingen dokumenteres tilstanden på områder hvor man forventer at tiltaket, i dette tilfellet oppgaveoverføringen, vil ha positive og eventuelle negative effekter. Etter at tiltaket er blitt gjennomført og har fått virke over en gitt tid gjøres en ny måling. Resultatene av denne nye målingen sammenlignes med nullpunktsmålingen, og på denne måten kan effekten av tiltaket måles. Nullpunktsmålingen er dermed et viktig verktøy når man vil evaluere eventuelle effekter i etterkant av tiltaket.

I løpet av arbeidet med nullpunktsmålingen har det blitt klart at målingen også har hatt en bevisstgjørende virkning på flere aktørgrupper. Spesielt gjelder det brukerorganisasjoner og kommuner som i mindre grad enn Husbanken og statsforvalter har visst om forsøket. Verdien av bevisstgjøringen er at aktørene blir mer klar over at forsøket er satt i gang og derigjennom har større mulighet til å høste erfaringer i og utenfor forsøksområdet. Det siste er nok spesielt gjeldende for brukerorganisasjonene.

Figur 2-1 illustrerer hvordan en referansebane kan benyttes til å indikere effekt på tidspunkt $t+1$ av å overføre oppgavene (tiltaket) på tidspunkt t . Med bakgrunn i at forsøket dekker tre fylker og et stort mangfold av kommuner muliggjør det sammenligninger av endringer for relevante indikatorer i forsøksområdet opp mot utviklingen utenfor forsøksområdet. Slik sett muliggjør forsøket en nyansert vurdering av måloppnåelsen.

Figur 2-1 Skisse over hvordan en nullpunktsmåling kan benyttes til å indikere effekter av oppgaveoverføringen

Kilde: Menon Economics

2.2. Indikatorer som verktøy for å måle tilstand og utvikling

En metode for å gjennomføre nullpunktsmålinger går ut på å utvikle indikatorer som fanger opp viktige sider ved spesifikke områder av interesse, og bruker disse til å måle endringer som følge av tiltaket. Hva som kan anses som en god indikator kommer an på tiltakets karakter og omfang, og indikatorene må dermed tilpasses det enkelte tiltak. For noen områder vil det være nødvendig å ha mer enn én indikator for å fange opp alle aspekter ved den forventede endringen, mens for andre vil det ikke være nødvendig å ha en egen indikator. Det bør dermed ikke være et mål i seg selv å lage indikatorer for alle områder. Utfordringen når man utvikler en nullpunktsmåling ligger i å velge ut de viktigste indikatorene. **I Feil! Fant ikke referanse kilden.** har vi oppsummert hva som kjennetegner en god indikator.

Boks 2.1 Kjennetegn ved en god indikator

Indikatoren skal angi **retning**, det vil si at høye eller lave verdier er et uttrykk for god eller dårlig kvalitet og/eller effektivitet. Den skal være **relevant** og speile én eller flere dimensjoner av kvalitet og/eller effektivitet. Videre skal indikatoren være **treffsikker**, det vil si at den måler det den skal belyse og at den måles på en pålitelig måte, og slik at data samles inn på likartet måte hver gang. Den skal være **akseptert** og bygge på etablert kunnskap, for eksempel i form av retningslinjer, dokumentert erfaring, offentlig statistikk, eller kunnskap innhentet fra den/de det berører. Dette for å sikre at indikatoren er etterprøvbart. Indikatoren skal være **mulig å påvirke** slik at en aktør i det aktuelle området kan påvirke indikatorens utfall, for eksempel ved at bedre informasjons-overføring gir seg utslag i indikatoren. Indikatoren skal også være **målbar** og skal kunne måles med tilgjengelig og kontinuerlig innsamlede data.

Utover de generelle kriteriene for gode indikatorer nevnt over, er det ytterligere tre kriterier som må vurderes ved valg av indikatorer som skal synliggjøre gevinstene for tiltaket med å flytte oppgaver fra Husbanken til statsforvalterne: (1) det bør være forholdsvis enkelt å få tak i eller samle inn nødvendige data, (2) ressurs-innsatsen for å samle inn og bearbeide data må ses i sammenheng med hvor hyppig data skal samles inn, en

større ressursinnsats kan forsvares når hyppigheten er lavere, og (3) indikatoren bør ikke være for kompleks, for å sikre at den er enkel å beregne og å forstå.

2.3. Informasjonsinnhenting

Vi har innhentet informasjon fra et stort antall kvalitative og kvantitative datakilder med mål om å sikre en god og dekkende beskrivelse av aktørenes forventninger samt egnede indikatorer og beskrivelser av nullpunktet.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Fra KMD har vi fått tilgang på skriftlig materiale om forsøket. I tillegg har vi intervjuet representanter for bolig- og bygningsavdelingen og statsforvaltningsavdelingen. Disse intervjuene har vært viktige for å forstå bakgrunnen for og målet med forsøket, og KMDs styring av Husbanken og statsforvalterembetene.

Husbanken og statsforvalterembetene

Vi har innhentet informasjon fra Husbanken og statsforvalterembeter gjennom dybdeintervjuer, et skjema til regional leder og en spørreundersøkelse til ansatte.

Representanter fra alle Husbankens regionkontor, inkludert det nyopprettede Lån og Tilskudd – Nordland, Vestland og Rogaland, samt representanter fra Husbankens nasjonalkontor (avdeling Kunnskap og avdeling Kommune og marked) har blitt intervjuet. Fra regionkontorene stilte direktør, og i noen intervjuer også en avdelingsdirektør. Videre ble representanter fra de tre statsforvalterembetene som er en del av forsøket intervjuet, og i tillegg representanter for statsforvalterne i Troms og Finnmark, Trøndelag, Agder og Vestfold og Telemark som ikke er en del av forsøket. Det var opp til statsforvalterembetene å velge hvem som skulle stille, og vi intervjuet mellom én og fire representanter fra hvert embete, hvorav minst én fra hvert embete var på ledernivå (Statsforvalter, seksjonssjef, fagsjef, assisterende direktør, avdelingsdirektør, underdirektør, fylkeslege og seniorrådgivere). Gjennom intervjuene kartla vi aktørenes forventninger til forsøket med oppgaveoverføring og hvordan de ulike delmålene kunne vurderes.

Vi sendte ut et spørreskjema til lederne for avdelingen som dekker boligsosiale oppgaver og tilgrensende områder hos statsforvalterembetene, lederne for avdeling kommune og marked i Husbankens regionkontorer, og lederne for kommune og marked i de tidligere regionkontorene Nord og Vest. Skjemaet kartla hvordan oppgavene ble løst forut for forsøket, tidsbruk og budsjett samt en egenvurdering av hvordan oppgavene som omfattes av forsøket løses/ble løst i lederens region.

Spørreundersøkelsen ble sendt ut til ansatte i Husbanken og Statsforvalteren som jobber med de overførte oppgavene og tilgrensende oppgaver. Undersøkelsen hadde til hensikt å kartlegge hvordan de boligsosiale oppgavene ble løst av regional stat forut for forsøket gjennom kartlegging av samarbeidsflater, arbeidsfordeling, arbeidsoppgaver, kompetanse, fagmiljø o.l. Det ble sendt en e-post til Husbankens regionsdirektører og assisterende statsforvaltere som forklarte undersøkelsen og de ble bedt om å identifisere hvilke ansatte de mente burde besvare undersøkelsen. Svarandeler og feilmarginer er gjennomgått i kapittel 7.

Kommuner

Vi har innhentet informasjon fra kommunene gjennom dybdeintervjuer og en spørreundersøkelse. Vi har gjennomført dybdeintervjuer med ti kommuner innenfor forsøksområdet, og ti kommuner utenfor forsøksområdet. Intervjuene med kommunene ble delt i to intervjurunder, én før spørreundersøkelsen ble sendt ut og én etter at undersøkelsen var sendt ut. Formålet med intervjuene i 1. runde handlet om å få bedre innsikt i

hvordan kommunene jobber med boligsosiale problemstillinger, deres forståelse av delmålene og forventninger til forsøket. Formålet med 2. intervjurunde var å gjennomgå svar fra spørreundersøkelsen og undersøke underliggende årsaker til hvorfor de hadde svart som de hadde svart.

Kommunene som ble intervjuet ble valgt for å representere ulike fylker, store og små kommuner, sentrale og usentrale kommuner⁶ og kommuner med økonomisk handlingsrom over og under landsgjennomsnittet⁷. Det var utfordrende å få kontakt med kommuner som var villige til å stille på intervju. Dette har gjort at representasjonen av visse fylker og regioner har blitt noe svakere enn opprinnelig planlagt.⁸ Utvalget som er intervjuet er likevel fra en bred fordeling av fylker og regioner. Vi inviterte kommunedirektører til intervju, og det var også i hovedsak de som stilte på intervju. I noen av kommunene ble vi videresendt til den eller de personene kommunedirektør mente hadde best grunnlag for å besvare spørsmålene i utsendt intervjuguide, typisk var dette personer med lederstillinger for helse og omsorg eller lignende, avdelingsleder for bolig eller ledere av boligsosiale prosjekter.

Intervjuene la grunnlaget for en web-basert spørreundersøkelse til samtlige kommuner, og ble brukt som en oppfølging etter spørreundersøkelse for å få innsikt i noen av svarene og tendensene vi så i svarene på undersøkelsen. Undersøkelsen ble sendt til rådmann/kommunedirektør, med oppfordring til at den/de i kommunen som har best oversikt over kommunens innsats for å redusere de boligsosiale utfordringene, samt dialog med statsforvalteren og Husbanken, skulle svare. Svarandeler og feilmarginer er gjennomgått i kapittel 7.

Tabell 2.1 Oversikt over kommuner som er intervjuet som del av nullpunktsmålingen

Kommuner innenfor forsøksområdet	Kommuner utenfor forsøksområdet
Bergen	Alta
Bømlo	Arendal
Haugesund	Båtsfjord
Meløy	Gjøvik
Tysnes	Hol
Sandnes	Kragerø
Sauda	Kristiansund
Suldal	Sarpsborg
Vågan	Trysil
Øygarden	Vinje

Brukerorganisasjoner

For å ivareta brukerperspektivet har vi i nullpunktsmålingen gjennomført to aktiviteter. Vi startet med å gjennomføre et møte som alle medlemmene til Bostøttealliansen⁹ ble invitert til. Formålet med møtet var å få innsikt i deres overordnede forventninger til forsøket. Siden det var flere relevante aktører som ikke hadde mulighet til å delta, og det var litt kort tid til forberedelser, har vi senere besluttet å gjennomføre et ekstra møte i løpet av våren 2022. Utover Bostøttealliansens medlemsorganisasjoner har vi også invitert organisasjonene A-Larm,

⁶ I henhold til SSBs sentralitetsindeks.

⁷ Som indikator på kommunenes økonomiske handlingsrom har vi benyttet frie inntekter korrigert for ufrivillige kostnadsulempere fra Grønt hefte.

⁸ I Nord-Norge har vi totalt kontaktet ti nordnorske kommuner, men har kun gjennomført intervju med fire. Ingen av de tre kommunene i Trøndelag som vi har kontaktet har ønsket å stille til intervju.

⁹ Bostøttealliansen ble etablert i mars 2019 og er en samarbeidsallianse bestående av 22 organisasjoner som sammen arbeider for en bedre bostøtte for de som trenger den. Les mer om alliansen her: <https://www.bostottealliansen.no/>

Mental Helse og Landsforeningen for barnevernsbarn til møtet, slik at flere relevante brukerorganisasjoner er representert. I tillegg har vi forsøkt å gjennomføre én-til-én-intervjuer med totalt syv utvalgte brukerorganisasjoner, se invitasjon i vedlegg V1.3. Disse organisasjonene er A-Larm, FFO, Landsforeningen for barnevernsbarn, Leieboerforeningen, Mental Helse, Norsk Handikapforbund og Pensjonistforbundet. Blant disse har FFO, Mental Helse, Norsk Handikapforbund og Pensjonistforbundet satt av tid til å snakke med oss. De øvrige vil vi forsøke å intervjuer i 2022. I denne sammenheng er det verdt å nevne at vi overordnet ikke har fått så mange svar på spørsmålene som er stilt, men vi fikk en del bekymringer på bordet (som er nærmere omtalt i gjennomgang av forventninger til forsøket). Det viktigste vi fikk ut av intervjuene var å bevisstgjøre brukerorganisasjonene på forsøket og få tydeliggjort hva vi ønsker at å vite mer om i 2023. Tilbakemeldingene har vært at denne bevisstgjøringen kommer til å bidra til at brukerorganisasjonene i større grad vil ha svar på spørsmålene vi kommer til å stille i 2023.

Andre kilder

Til utarbeidelsen av indikatorene har vi også innhentet statistikk fra Husbanken, KMD og Statistisk sentralbyrå. Herunder statistikk på bruken av de økonomiske virkemidlene i Husbanken, statistikk fra Boligsosial monitor, kommunestatistikk fra SSB på blant annet befolkningstall, KOSTRA-grupper, og historiske data fra Grønt hefte på eksempelvis korrigerede frie inntekter per innbygger og opphopningsindeksen. I tillegg har vi gjennomgått relevante dokumenter, deriblant tildelingsbrev, forskrifter og evalueringen av «Bolig for velferd», med mål om å sikre en beskrivelse av dagens organisering av det boligsosiale arbeidet og bakgrunnen for forsøket.

2.4. Forskjeller på kommuner i og utenfor forsøksområdet

Ideelt sett bør et forsøk gjennomføres på en tilfeldig utvalgt del av den totale populasjonen. Hvis antallet utvalgte deltakere er høyt nok vil dette forsikre at forsøks- og kontrollgruppene er tilnærmet like, og man kan med stor sikkerhet tilskrive endringer i forsøksgruppen til forsøket. Hvis det er systematiske skjevheter i forsøksgruppen i forhold til kontrollgruppen er det vanskeligere å si noe om kausalitet. I dette forsøket har ikke gruppene blitt valgt ut på en måte som forsikrer at de er like, så vi gjør t-tester på sentrale variabler for å se om det er systematiske skjevheter mellom gruppene. T-testen gir informasjon om hvorvidt det er en statistisk signifikant forskjell i gjennomsnittsverdien for en variabel på de to gruppene (altså forsøks- og kontrollgruppen).

Boks 2.2 *Tosidig t-test for skjevhet*

Med en tosidig t-test undersøker vi om det er signifikante forskjeller i gjennomsnittlig størrelse på utvalgte variabler (her kommunestørrelse i form av antall innbyggere, sentralitetsgrad, befolkningsutvikling, økonomisk handlingsrom og antall selveiere) mellom to grupper. For å vurdere om det er systematiske skjevheter mellom forsøks- og kontrollkommuner undersøker vi om kommuner i forsøksområdet skiller seg fra kommuner utenfor forsøksområdet. Selv om vi finner at gruppene skiller seg fra hverandre og at skillet er statistisk signifikant er det ikke dermed sagt at det representerer en kausal sammenheng. Det er derfor viktig å være varsom med å trekke for tydelige konklusjoner. Det kan for eksempel være at korrelasjonen er et uttrykk for tilfeldigheter, eller at det finnes underliggende forklaringer som vi ikke har data for eller har greid å identifisere.

Tabell 2.2 viser t-tester for kommuner i og utenfor forsøksområdet for variablene antall innbyggere, utvikling i innbyggertall, SSBs sentralitetsindeks, økonomisk handlingsrom og andel av innbyggere som eier eget hjem. Tabellen viser at det er noen systematiske forskjeller mellom kommuner innenfor og utenfor forsøksområdet. Kommunene i forsøket er noe mindre sentrale enn utenfor, og har noe større økonomisk handlingsrom. Det er dermed viktig å ta høyde for disse forskjellene i vurdering av måloppnåelse i sluttevalueringen. Det er ikke statistisk signifikant forskjell på antall innbyggere eller utvikling i innbyggertall, eller i andel av innbyggere som eier eget hjem. Det antyder at det ikke er store forskjeller i boligsosiale utfordringer mellom kommunene i og utenfor forsøksområdet som vi må ta høyde for i sluttevalueringen.

Tabell 2.2 Resultater av tosidig t-test blant kommuner i og utenfor forsøksområdet – over variabler som antas å gi ulike muligheter og utfordringer for å løse boligsosiale utfordringer

Variabel	Antall kommuner		Gjennomsnittlig verdi		P-verdi	Signifikant forskjell**
	I forsøks-området	Utenfor forsøks-området	I forsøks-området	Utenfor forsøks-området		
Antall innbyggere	107	249	12 700	16 100	0,51	Nei
Utvikling innbyggertall (siste 5 år)	107	249	-0,01	0,60	0,33	Nei
SSBs sentralitetsindeks	107	249	593	665	0,00	Ja
Økonomisk handlingsrom*	107	249	111	105	0,02	Ja
Andel av innbyggere som eier hjem	107	249	33,6	33,4	0,52	Nei

*Vi har benyttet frie korrigerede inntekter per innbygger som indikator på kommunenes økonomiske handlingsrom. **Med 5 prosent signifikansnivå. Kilde: Menon Economics

3. Dagens innretning av boligsosialt arbeid

I dette kapitlet redegjør vi kort for dagens innretning av det boligsosiale arbeidet i Norge, i form av den nye nasjonale strategien og dagens rollefordeling samt forslaget til boligsosial lov. I tillegg omtaler vi kort evalueringen av den forrige strategien, Bolig for velferd, som utgjør et viktig bak-teppe for forsøket.

3.1. Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken

En nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken, *Alle trenger et trygt hjem* (2021-2024), ble lagt fram i desember 2020. Strategien retter en særskilt innsats mot barn og unge, personer med nedsatt funksjonsevne og personer som står i fare for å bli eller er bostedsløse. Den nasjonale strategien har fastsatt fire mål:

1. Flere skal kunne eie egen bolig
2. Leie skal være et trygt alternativ
3. Sosial bærekraft i boligpolitikken
4. Tydelige roller, og nødvendig kunnskap og kompetanse

Alle målene skal bidra til at flest mulig av innbyggerne har et trygt hjem. De to første målene er direkte rettet mot innbyggerne/brukerne, mens det siste retter seg direkte mot offentlig forvaltning (stat og kommune). Mål nr. 3 berører både innbyggere og offentlig forvaltning.

3.2. Rollefordeling

Hovedansvaret for å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet ligger hos kommunene, mens statlige aktører gjennom økonomiske virkemidler, kunnskapsoverføring og veiledning skal sikre gode rammebetingelser.

Kommunenes ansvar er nedfelt i sosialtjenesteloven og helse- og omsorgstjenesteloven. Kommunene har på bakgrunn av disse lovene ansvar for å yte tjenester etter loven til alle som oppholder seg i kommunen (Helse- og omsorgstjenesteloven, 2011) (Sosialtjenesteloven, 2009). Kommunene har plikt til å skaffe midlertidig botilbud til de som er akutt bostedsløse ved Sosialtjenestelovens § 27, og skal i henhold til § 15 spesifikt medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som selv ikke kan ivareta sine interesser på boligmarkedet (2009). Dette ansvaret innebærer for det første en plikt til å sørge for at boliger for vanskeligstilte tas med i kommunal planlegging. Kommunene plikter også å skaffe boliger med særlig tilpasning og med hjelpe- og vernetiltak for dem som trenger det på grunn av alder, funksjonshemming eller av andre årsaker, i henhold til Helse- og omsorgstjenestelovens § 3-7 (2011). Kommunene skal tilby opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig som er særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester, dersom dette etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste tilbudet som kan sikre pasienten eller brukeren nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester (Helse- og omsorgstjenesteloven, 2011, § 3-2).

Ansvaret for den boligsosiale politikken på statlig nivå ligger hos Kommunal- og moderniseringsdepartementet, med Husbanken som utøvende etat (se Boks 3.1). Husbanken forvalter blant annet en rekke sentrale boligsosiale virkemidler knyttet til lån, tilskudd og bostøtte. Husbanken har også en direktoratrolle opp mot ulike departement. Husbanken skal gjennom faglig og økonomisk støtte (bostøtte, lån og tilskudd) til kommunene og dets innbyggere bedre boforholdene for vanskeligstilte på boligmarkedet. Flere av de økonomiske støtteordningene er nedfelt i ulike lovverk, deriblant i Bostøtteloven (2012). Husbankens dialog med kommunene følger kommunestrategien av 2021, som erstatter det tidligere kommuneprogrammet. På vegne av de statlige

velferdsdirektoratene koordinerer Husbanken også flere oppgaver på det boligsosiale feltet, blant annet veiledning og oppfølging til kommunene og kunnskapsutvikling og erfaringsdeling på regionalt nivå, og drift av digitale tjenester og kompetanseheving rettet mot kommunene. Ifølge Husbanken ligger nytten av Husbanken i at de er en tilrettelegger og kompetanseformidler, og at de i dette arbeidet kan trekke på kompetansen hos medarbeidere både i Husbanken og kommunene over hele landet.

Boks 3.1 Husbankens samfunnsoppdrag

Husbanken sitt samfunnsoppdrag er å førebyggje at folk blir vanskelegstilte på bustadmarknaden, og medverke til at vanskelegstilte kan skaffe seg og behalde ein eigna bustad. Husbanken forvaltar økonomiske verkemiddel som bustønad, tilskot og lån. I tillegg støttar vi opp om kommunane, frivillig sektor, byggsektoren og andre, gjennom å utvikle kunnskap og kompetanse.

Kilde: Husbankens nettsider

Statsforvalteren har oppgaver innenfor helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv på vegne av flere departementer og etater. Statsforvalteren skal blant annet samordne oppgaver og virkemidler på tvers av sektorer og sørge for at strategien *Alle trenger et trygt hjem* (2021-2024) blir hensyntatt av relevante statlige satsinger, og støtte samarbeid mellom stat og kommune i strategiens tre prioriterte innsatsområder. Videre skal statsforvalteren koordinere fora for boligsosiale problemstillinger på regionalt nivå, øke kjennskap til muligheter i veiviseren.no¹⁰ i kommunene, og veilede kommunene i å ta hensyn til boligsosiale problemstillinger i planleggingen.

3.3. Ny boligsosial lov

I 2010 satte regjeringen ned et utvalg som skulle gi anbefalinger om hvordan sentrale oppgaver i den boligsosiale politikken skulle løses i framtiden. Utvalget (NOU 2011: 15) mente at dagens lovverk er komplisert og vanskelig å få oversikt over, og at det er uklart hva kommunen faktisk er pålagt å gjøre.

Som et tiltak for å svare på det fjerde målet i strategien *Alle trenger et trygt hjem* (2021-2024), «Tydelige roller, og nødvendig kunnskap og kompetanse», foreslås en ny lov av KMD. Denne er ment å klargjøre kommunenes ansvar på det boligsosiale området (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2020). Helt spesifikt er formålet med loven å bidra til at vanskeligstilte på boligmarkedet skal kunne skaffe seg og beholde en bolig som har tilfredsstillende størrelse og standard, og som ligger i et nærmiljø som er bra for den eller de som skal bo der. I lovforslaget gis kommunene organisatorisk ansvar for å sørge for samarbeid på tvers av sektorer og andre offentlige aktører, med mål om å samordne og styrke sine tjenester på boligmarkedet (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2020). Lovforslaget utvider også statsforvalterens ansvar ved at det blir klageinstans for enkeltvedtak. Dette gir statsforvalter hjemmel til å føre tilsyn med at kommunen oppfyller plikten til å gi individuelt tilpasset bistand til vanskeligstilte på boligmarkedet.

3.4. Evalueringen av Bolig for velferd og vurderinger av en samordnet stat

Et av delmålene for forsøket med oppgaveoverføring er en mer samordnet stat. Delmålet om en mer samordnet stat lå også til grunn for strategien «Bolig for velferd». Evalueringen av strategien påpekte at strategien i seg selv

¹⁰ Veiviseren.no er en digital informasjons- og veiledningsressurs, en verktøykasse, utviklet for kommunene og andre som jobber med bolig- og tjenesteutvikling. Den skal bygge opp under målsetningene i strategien «Alle trenger et trygt hjem».

var et tegn på større samordning, ettersom alle velferdsdepartementene og -direktoratene sto bak den (Oslo Economics & Oslo Met, 2020).

På *departement- og direktoratsnivå* gjorde strategien at flere samarbeidsstrukturer ble etablert, som ble vurdert til å bidra til «økt innsikt i fagområdene til de andre direktoratene» samt «økt samhandlingskompetanse og mindre silotenkning» (Oslo Economics & Oslo Met, 2020, s. 28). Det økte samarbeidet ble vurdert til å «til en viss grad» ha bidratt til faktiske konsekvenser for økt statlig samordning i hvordan staten opererer på det boligsosiale området (Oslo Economics & Oslo Met, 2020, s. 28).

I *statens utøvelse* av boligsosiale oppgaver oppsto positive synergier ved at bolig ble tatt inn i tangerende strategier og aktiviteter til Bolig for velferd, bl.a. rundt rus og kriminalomsorg. Kommunene fikk mer konkret styringsinformasjon gjennom formulering av klare indikatorer og årlige målinger (et for stort antall resultatmål ble riktignok trukket frem som en svakhet i evalueringen), og bedre forståelse for resultatkjeden som gjorde det enklere for dem å prioritere i det boligsosiale arbeidet. I 2018 ble de prioriterte målgruppene videre spisset, som også konkretiserte styringssignaler til kommunene på det boligsosiale arbeidet.

Strategien førte «i liten grad» til økt samordning av statlige tilskuddsmidler utover en «større grad av harmonisering av søknadsfrister for tangerende tilskuddsordninger» (Oslo Economics & Oslo Met, 2020, s. 29).

På regionalt nivå skulle regionale fora koordineres av fylkesmannsembetene med Husbanken som sekretariat, og evalueringen fant at Husbanken ble trukket frem som en særlig pådriver av videre tverretattlig samarbeid på regionalt nivå. Harmoniseringen av Husbanken og fylkesmannsembetenes tildelingsbrev ble pekt på som en viktig faktor for å koordinere strategien på regionalt nivå, og det ble sett på som positivt at det ikke ble lagt konkrete føringer på hvordan strategien skulle følges opp. Samtidig ble de manglende føringene, samt at strategien var en utviklingsoppgave og ikke lovpålagt for Fylkesmannen, trukket frem som forklaringer på regionale forskjeller i hvordan og i hvilken grad strategien ble fulgt opp.

Som en del av evalueringen ble kommuneansatte spurt om de møtte en samordnet stat. Undersøkelsen ble besvart i 2015, 2016, 2017 og 2018 og rundt 25 prosent av kommunerepresentantene som besvarte undersøkelsen svarte at de «er enige i at kommunen møter en samordnet stat» (med unntak av 2017 da 38 prosent var enig) (Oslo Economics & Oslo Met, 2020, s. 31). Undersøkelsen inkluderte flere spørsmål om samordning, og andelen av ansatte som svarte positivt på spørsmålene lå stort sett mellom 25 og 50 prosent. Evalueringen påpeker at samtidig oppga 60 prosent av kommunerepresentantene at de møter en samordnet stat i brukerundersøkelsen til Veiviseren.no, som ble besvart av et annet segment av kommuneansatte.

4. Beskrivelse av forsøket med oppgaveoverføring

I dette kapitlet beskrives hovedtrekkene i forsøket med oppgaveoverføring, målet med forsøket, hvilke oppgaver som overføres, involverte aktører samt hvordan forsøket vil styres.

4.1. Hovedtrekkene i forsøket

Fra og med 1. september 2021 ble de av Husbankens veiledningsoppgaver som ikke dreier seg om økonomiske virkemidler overført fra to regionkontorer til tre statsforvalterembeter. For de resterende fire regionkontorene (Øst, Sør, Midt-Norge og Nord, Hammerfest) er det ingen endringer. Forsøket varer i en prøveperiode på tre år.

Husbanken har sammen med statsforvalterne i Nordland, Vestland og Rogaland utredet hvordan overføringen best kan gjennomføres.

Under forsøket vil ansatte fra to av Husbankens regionale avdelinger under «Kommune og marked», og med dem Husbankens oppgaver, overføres til tre statsforvaltere. Fra Husbankens kontor Nord i Bodø overføres fem stillinger til Statsforvalteren i Nordland, og fra Husbankens kontor Vest i Bergen overføres seks stillinger til Statsforvalteren i Vestland og tre til Statsforvalteren i Rogaland. Stillingene som overføres til Rogaland deler arbeidstid mellom Rogaland og Bergen (én stilling sitter fysisk i Rogaland mesteparten av tiden og de to andre tilbringer 30-40 prosent av sin tid i Rogaland). Husbankens regionkontorer i Bergen og Bodø legges ned i forsøksperioden, og de øvrige medarbeidere og oppgavene plasseres under et nytt kontor: Lån og tilskudd – Nordland, Vestland og Rogaland (heretter omtalt som Lån og tilskudd – NVR) i Bodø og Bergen.

De ulike statsforvalterne har organisert tilførselen av ressurser ulikt:¹¹

- I Nordland deles stillingsressursene mellom to avdelinger. Tre plasseres i kommunal- og beredskapsavdelingen og to i helse- og omsorgsavdelingen. I tillegg opprettes det en boligsosial tverrfaglig gruppe for å sikre samarbeid mellom tilførte og eksisterende ressurser.
- I Vestland opprettes en ny seksjon (Kommune og samfunn) i avdeling Kommunal. Stillingsressursene fra Husbanken plasseres her, sammen med 3 ansatte fra statsforvalterembetet på området Kommuneøkonomi og samordning, og 1 person som jobber med prosjektet *Leve hele livet*. I tillegg skal det opprettes en styringsgruppe og en tverrfaglig arbeidsgruppe for prosjektet. Fagavdelinger som skal være representert i arbeidsgruppa er plan, helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv.
- I Rogaland legges stillingene under helse-sosial, og barnevernsavdelingen. Det er etablert en tverrfaglig arbeidsgruppe «Sammen for bolig» på tvers av avdelinger som skal ivareta de boligsosiale oppgavene. Her er områdene arbeidsliv, Leve hele livet/omsorg, barnevern, rus og psykisk helse, folkehelse

¹¹ Vi har fått innspill om at det er viktig at vi i nullpunktsmålingen drøfter implikasjoner på vurdering av måloppnåelsen av at oppgaveløsingen er ulikt organisert hos de tre statsforvalterne – samt at statsforvalters organisering generelt ikke er harmonisert. Vår holdning er at det ikke er mulig for oss på det nåværende tidspunkt å dra slutninger om at variasjoner i organisering har innvirkning på kvaliteten på oppgaveløsingen. Vår strategi, i sluttevalueringen, er å sette søkelys på om fastsatte mål er nådd. Vi kan ende opp med: 1) entydig konklusjon – ved at målene jevnt over ikke er nådd eller nådd, eller 2) nyansert konklusjon – Enkelte statsforvaltere har oppnådd bedre resultater enn andre. Ender det opp med en nyansert konklusjon er det naturlig at vi undersøker nærmere om variasjoner mellom fylker/statsforvaltere kan forklare variasjoner i måloppnåelse. Det kan handle om en rekke forhold som organisering, ildsjeler, unik dialog og rolle opp mot kommunene mv.

(oversiktarbeid), plan, kommuneøkonomi mv. involvert. Det er også etablert styringsgruppe og referansegruppe.

Med unntak av én av stillingene som er overført til Rogaland og én av stillingene overført til Nordland, er stillingene hos statsforvalterne besatt av personer overført fra Husbanken.

De tre statsforvalterne får ansvaret for rådgivning og veiledning av til sammen 107 kommuner i Nordland, Vestland og Rogaland, som vist i Figur 4-1. Øvrige 249 kommuner vil fortsatt motta rådgivning og veiledning fra Husbankens regionkontor. Kommunene som omfattes av forsøket omtales heretter som forsøksområdet, mens øvrige kommuner omtales som utenfor forsøksområdet.

Figur 4-1 Kart som viser hvilke kommuner som omfattes av forsøket – mørkeblått indikerer forsøksområdet, mens grått indikerer områder som ikke omfattes av forsøket

4.2. Målet med forsøket

Formålet med forsøket er å sikre helhetlig og koordinerte statlige råd og veiledning innen det boligsosiale området på regionnivå overfor kommunene. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har fastsatt følgende tre delmål for forsøket som til sammen utgjør den forvaltningspolitiske måloppnåelsen:

1. Et samlet og styrket fagmiljø, hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv
2. En mer samordnet stat – en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng
3. Mer effektiv oppgaveløsning – med Husbankens regionkontorer og statsforvalterembetene er det i realiteten to statlige regionale ledd innenfor det boligsosiale feltet

Det er imidlertid viktig å påpeke at hovedmålet med offentlig innsats på det boligsosiale området er at *Alle trenger et trygt hjem*, som også er tittelen på Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken (2021-2024). Det er konkretisert at regjeringen vil rette en særskilt innsats mot dem som står i fare for å bli eller er bostedsløse, barn og unge og personer med nedsatt funksjonsevne. Slik sett kan det argumenteres med at virkninger for stat og kommune av en eventuell omlegging som oppgaveoverføringen ikke er et mål i seg selv, men et middel for å nå de fire målene i den nasjonale strategien:

1. Flere skal kunne eie egen bolig
2. Leie skal være et trygt alternativ
3. Sosial bærekraft i boligpolitikken
4. Tydelige roller, og nødvendig kunnskap og kompetanse

4.3. Hvilke oppgaver overføres

Statsforvalterne som inngår i forsøket, får overført ansvaret fra Husbanken. Råd og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket omhandler følgende fagområder:¹²

- boligsosiale hensyn i plan,
- boligsosiale suksessfaktorer,
- samordning av bolig og tjenester,
- veiledning av kommuner om boligrådgivning og om målgruppene
 - bostedsløse,
 - barnefamilier,
 - eldre,
 - studenter og
 - utviklingshemmede.

Boligsosiale suksessfaktorer er oppsummert og beskrevet i tabell 4.1.

Tabell 4.1 Boligsosiale suksessfaktorer. Kilde: Husbanken (2020)

Boligsosial suksessfaktor	Beskrivelse av boligsosial suksessfaktor
Forankring og eierskap	Aktiv involvering og økt boligsosial kompetanse hos politisk og administrativ ledelse. Etablere tverrfaglig aksept for det boligsosiale arbeidet som kontinuerlig holdes levende.
Overordnet strategi	Boligsosialt arbeid inngår i den helhetlige kommunale planleggingen. Involvere tjenestene i utarbeidelse av strategier og planer beregnet for bruk, med konkrete målsettinger
Organisering og samordning	Møte utfordringer i det tverrfaglige samarbeidet gjennom nye arbeidsformer, tillit til hverandre og formaliserte møtepunkter mellom relevante tjenester.

¹² I løpet av arbeidet med å utarbeide nullpunktsmålingen har vi blitt bevisste på at det er flere målgrupper enn de som er nevnt i beskrivelsen av oppgaveoverføringen. Supplerende målgrupper er barnevern, rus og psykiatri, handikappede, personer som har sonet sin fengselsstraff, personer med flyktningbakgrunn og andre vanskeligstilte.

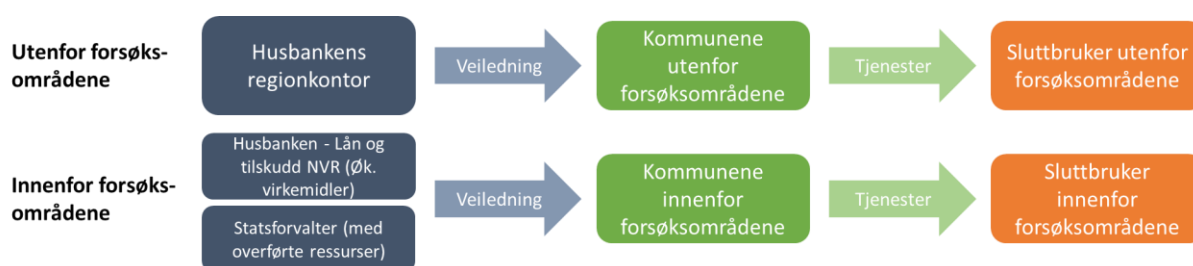
Etablere en tydelig og avklart rolle- og ansvarsfordeling for å utnytte ressursene på en effektiv måte.

Økonomiske ressurser	Forankre planverket i økonomiplan, og avsette nok budsjettmidler både til personalressurser og aktiviteter/tiltak. Kartlegge og analysere for å få kunnskap om kommunens boligsosiale situasjon til et godt beslutningsgrunnlag for arbeidet.
Kompetanse	Legge til rette for erfaringsdeling, læring, evaluering og kompetansespredning. Gjøre bruk av tilgjengelige kommunale og statlige økonomiske virkemidler, som gir bedre kommuneøkonomi.
Bruker-medvirkning	Involvere viktige målgrupper og brukerorganisasjoner i kommunal planlegging og utforming av bo- og tjenestetilbud. Sette brukerens behov i sentrum for å få et egnet tilbud.

4.4. Aktørbildet

Forsøket involverer fire aktørgrupper. Det er Husbanken (sentralt og regionkontor), statsforvalterembetene, kommunene og sluttbrukerne. Figur 4-2 gir en forenklet oversikt over sammenhengen mellom aktører og oppgaver i en situasjon utenfor forsøksområdene (dagens organisering) og i en situasjon innenfor forsøksområdene etter implementering av forsøket. Som figuren viser gir Husbankens regionkontor råd og veiledning om boligsosiale problemstillinger til kommunene utenfor forsøksområdene. Innenfor forsøksområdene gir Husbanken Lån og tilskudd – NVR veiledning om deres økonomiske virkemidler, mens statsforvalterembetene gir veiledning på en bredere portefølje som inkluderer de overførte ressursene fra Husbanken. Både i og utenfor forsøksområdet gjennomfører statsforvalter tilsyn av og gir veiledning til kommunene innenfor tilgrensende fagområder. Forskjellen etter oppgaveoverføring er at Husbankens veiledning om boligsosiale problemstillinger utover veiledning om de økonomiske virkemidlene ligger hos statsforvalterembetene.

Figur 4-2 Forenklet illustrasjon av sammenheng mellom råd- og veiledningsoppgaver som overføres fra Husbanken til statsforvalter og aktører i forvaltningen*

*Statsforvalter har en betydelig oppgaveportefølje og gjennomfører tilsyn og gir veiledning til kommunene for tilgrensende problemstillinger, både i og utenfor forsøksområdet.

4.5. Styring av forsøket

Styringen av statsforvalterne som får tilført oppgaver vil følge den ordinære styringsdialogen av statsforvaltere, dvs. gjennom hovedinstruksen og tildelingsbrevet. Det vil si at Husbanken vil styre statsforvalterne på samme måte som andre direktorater styrer statsforvalterne. Forsøket handler kort sagt om at oppgaver og ansatte overføres fra Husbanken til statsforvalter, men at Husbanken beholder styringen av oppgavene. Husbanken skal

fortsatt ha det overordnede faglige ansvaret også for de oppgaver som legges til statsforvalterne (KMD, 2021a). Dette innebærer blant annet at Husbanken er ansvarlig for å operasjonalisere sitt samfunnsoppdrag og føringer fra departementet inn i statsforvalternes hovedinstruks og tildelingsbrev. Husbanken vil i tillegg vurdere behovet for egne sektorvise styringsmøter, samt egne fagmøter med statsforvalterembetene som inngår i forsøket.

Et eksempel på hvordan Husbanken kan beskrive statsforvalters oppdrag er vist i tildelingsbrevet (KMD, 2021a):

- «ha oppdatert kjennskap til kommunenes boligsosiale utfordringer og behov. Statsforvalterne skal basert på kommunekunnskap bidra å styrke kommunene i planlegging og gjennomføring av aktiviteter, forankret i de seks boligsosiale suksessfaktorene. Statsforvalterne skal veilede og følge opp kommuner når det gjelder de prioriterte målgruppene i Nasjonal strategi for boligpolitikken.»
- «veilede distriktskommuner om adgangen til å ta distriktpolitiske hensyn innenfor Husbankens ordninger, og hvordan de best kan ta boligsosiale hensyn i planleggingen.»
- «veilede kommuner slik at de arbeider for at flere vanskeligstilte kan eie sin egen bolig»
- «samarbeide med Husbanken for å sikre helhetlige og koordinerte statlige råd og veiledning innen det boligsosiale området» (KMD, 2021b).

5. Forventet måloppnåelse

I dette kapitlet beskriver vi hvordan forsøket forventes å bidra til de ulike målene med utgangspunkt i en overordnet resultatkjede.

5.1. Hvordan forventes forsøket å bidra til nå de ulike målene?

Det foreligger begrenset med skriftlig materiale om hvordan forsøket er tenkt å bidra til forvaltningspolitisk måloppnåelse, dvs. de tre delmålene og boligsosial måloppnåelse. Vi har i stedet etablert en årsaks-virkningssammenheng for hvordan forsøket er tenkt å virke, basert på intervjuer med representanter fra KMD, Husbanken, statsforvalterembeter og kommuner.

I intervjuene fremkommer det at regionkontorene til Husbanken har siden 2018 hatt lik organisering, men har som følge av ulike regionale samarbeidsstrukturer og ulik kompetanse jobbet noe forskjellig ut mot kommunene i sin region. Hvilke oppgaver den enkelte tar med seg avhenger dermed av personen som flyttes, vedkommende sin kompetanse og hvilket regionkontor vedkommende kommer fra. Statsforvalterne som har mottatt oppgaver har i varierende grad konkretisert hvordan tilførselen av personer og oppgaver vil endre på deres dialog med kommunene, og forklarer at de vil utforske og lære underveis. Vi må også ta med oss at statsforvalterne samlet sett har ulik organisering og blant dem som har fått overført oppgaveansvar kan de velge å løse den overførte oppgaven ulikt. En kompliserende faktor er at styringen av Husbanken og statsforvaltere er ulik.¹³ Med dette som bakteppe er det utfordrende å få oversikt over hvilke endringer oppgaveoverføringen

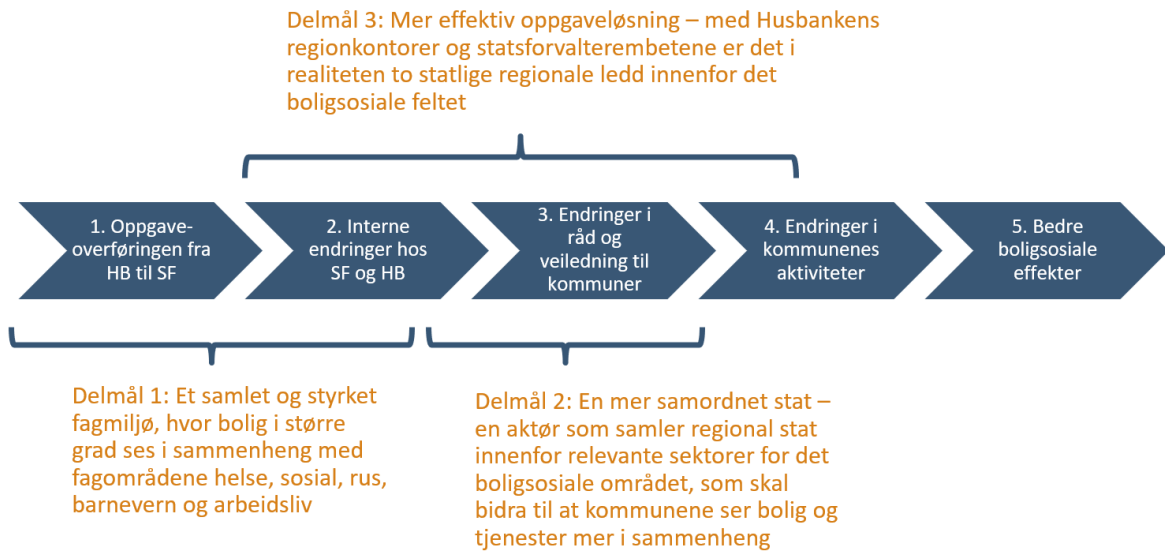
- antas å medføre i råd og veiledning til kommunene
- antas å medføre for kommunene (hvordan blir staten mer samordnet)
- antas å medføre i kommunenes aktiviteter og derigjennom effekter for brukerne

Som beskrevet i kapittel 6, er det i tillegg ulike oppfatninger om hvordan forsøket faktisk vil virke.

For å sikre utarbeidelsen av treffsikre og relevante indikatorer til nullpunktsmålingen er det likevel avgjørende å etablere en overordnet resultatkjede som sier noe om forsøkets forventede årsaks-virkningssammenheng. I Figur 5-1 har vi satt opp det som virker å være en sannsynlig resultatkjede, der målene er satt inn i en årsaks-virkningssammenheng.

¹³ Ingen underliggende etater styres likt, jf. økonomiregelverkets krav om at departementets styring og oppfølging skal tilpasses virksomhetens egenart samt risiko og vesentlighet. Forskjellene mellom styringen av Husbanken og statsforvalterne kommer godt fram gjennom styringsdokumentene (instruks og tildelingsbrev) og styringskalenderne til virksomhetene.

Figur 5-1 Resultatkjede for forsøket med oppgaveoverføring fra Husbanken til statsforvalterembetene

5.2. Organisatoriske endringer

Som del av forsøket overføres råd- og veiledningsoppgaver og konkrete ressurser fra Husbanken til enkelte statsforvalterembeter. Ressurspersonene har gitt råd og veiledning til kommuner om fagområdene opplistet i avsnitt 4.3, gjennom blant annet møter og seminarer. Overføring av oppgaver og ressurser fra Husbanken til statsforvalterembetene (og intern omorganisering hos statsforvalterembetene) skjer gjennom fysisk flytting av stillingene (med unntak av Rogaland hvor stillingene forblir fysisk i Bergen). Samtidig samles ressursene som jobber med lån og tilskudd i forsøksområdet på ett kontor, Lån og tilskudd – NVR, i Bodø og Bergen. Kontoret vil behandle søknadene på de økonomiske virkemidlene, og opprette en dialog med statsforvalterembetene for å holde dem orientert om de økonomiske virkemidlene.

De nye ressursene blir innplassert i avdelinger hos statsforvalterembetene der de er vurdert til å gi størst ringvirkninger. Enkelte statsforvalterembeter har omorganisert avdelinger for å tilrettelegge dette. De overførte ressursene, sammen med medarbeidere med boligsosial kompetanse, involveres i interne dialoger og eksterne møter, konferanser o.l. med kommuner og andre aktører. En dialog vil opprettes med Husbankens nye kontor Lån og tilskudd – NVR for å sikre at råd og veiledning er i tråd med innretningen på Husbankens økonomiske virkemidler.

5.3. Forventet effekt på målene

De interne endringene hos statsforvalteren og Husbanken forventes å samle og styrke fagmiljøet (**Delmål 1**) gjennom tettere samarbeid mellom tidligere Husbanken-ansatte og ansatte i statsforvalterembetene som har kompetanse på tilgrensende fagområder. Rådgivningen vil kunne gis gjennom andre kanaler, og av personer med annen kompetanse og kapasitet. Videre forventes det samlede og styrkede fagmiljøet å gi en mer effektiv oppgaveløsning på statlig regionalt nivå (deler av **Delmål 3**), ettersom det vil gjøre det enklere unngå dobbeltarbeid og rådgivning som ikke hensyntar alle fagtema.

Videre forventes de interne endringene i statsforvalterembetene og Husbanken å medføre endringer i råd og veiledning til kommunene slik at staten fremstår som mer samordnet (**Delmål 2**). Selv om oppgavene er opplistet og til dels beskrevet, er det mer utfordrende å få oversikt over hvordan råd og veiledning har foregått i praksis

forut for forsøk. Dette gjør det også utfordrende å identifisere hvilke endringer kommunene vil oppleve i råd og veiledning fra regional stat.

Endringene forventes å øke kvaliteten og/eller tverrfagligheten i råd og veiledning som gis til kommunene, og kan derigjennom føre til en mer effektiv oppgaveløsning på kommunalt nivå (deler av **Delmål 3**). Delmålet er ikke formulert på en måte som gjør det opplagt at man skal forvente dette, men kan anses som en naturlig konsekvens av mer effektiv oppgaveløsning på statlig nivå (f.eks. kan man unngå å ha flere møter eller konferanser om samme tema, eller gi råd i tide til å unngå unødvendig arbeid for kommunene). Dette henger sammen med hvorvidt regional stat har opptrådt samordnet i forkant av forsøket, og det vil nok være regionale ulikheter.

Endringer i råd og veiledning til kommunene forventes å bidra til økt kunnskap og kompetanse i kommunene og derigjennom endringer i kommunenes aktiviteter. Dette forventes videre å påvirke innbyggernes bosituasjon og boforhold (**måloppnåelse for innbyggerne**). Dersom delmålene oppnås forventes det altså en forbedring i boforhold til innbyggerne.

6. Aktørenes situasjonsforståelse, forventninger og utfordringer

I dette kapittelet sammenstilles funnene fra dybdeintervjuer som ble gjort med aktørene i forsøket. Representanter for KMD, Husbanken, statsforvalterembetene, utvalgte kommuner og brukerorganisasjoner uttalte seg om hensikten med forsøket, forventninger, de forskjellige delmålene, utfordringer og mulige utilsiktede konsekvenser.

6.1. Aktørenes synspunkter

Gjennom intervjuer med representanter for KMD, Husbanken, statsforvalterembetene, utvalgte kommuner og brukerorganisasjoner¹⁴ har vi kartlagt hva de forstår at hensikten med forsøket er, hvilke forventninger de har til måloppnåelse, mulige utfordringer og mulige utilsiktede konsekvenser. Representantene fra statsforvalterembetene, Husbanken og kommuner omfatter aktører fra både innenfor og utenfor forsøksområdet. Det er viktig å understreke at synspunktene til et fåtalls kommuner er gjengitt her. Det vil kunne være store forskjeller i opplevelsen på tvers av kommunene. Frem til 2021 fulgte Husbanken aktivt opp kommuner som var omfattet av kommuneprogrammet¹⁵, mens kontakten med øvrige kommuner i større grad var etterspørselsbasert fra kommunenes side.

6.2. Forståelse av hensikten med forsøket

Bakgrunnen for forsøket forstås i all hovedsak ut ifra de funnene som ble gjort i evalueringen av «Bolig for Velferd». Et av evalueringsfunnene var at rundt 75 prosent av kommuner ikke var enig i at de opplevde staten som samordnet. Enkelte fra statsforvalterembetene og Husbanken har stilt seg kritisk til dette resultatet, og argumentert for at undersøkelsen ikke nødvendigvis traff de riktige personene i kommunen og at resultatet dermed ikke var valid. Enkelte fra Husbanken mener at forsøket er en måte å bygge ned Husbanken på, og at målet er en sentralisering og/eller svekking av Husbanken. Noen har også trukket frem ny boligsosial lov som en motivasjon. Ettersom loven vil legge ansvaret for det boligsosiale på kommunene og statsforvalterembete er tilsynsmakten for dette, er det viktig å styrke den boligsosiale fagligheten hos statsforvalterembetene. Enkelte ser også målet som en mer generell effektivisering av regional stat.

6.3. Forventninger til overordnet måloppnåelse

Generelt uttrykker aktørene at måloppnåelse først og fremst bør vurderes ut ifra endringer hos kommunene og innbyggerne, snarere enn hos Husbanken og statsforvalterembetene. Stort sett alle trekker frem at et viktig mål er at kommunene skal få en bedre opplevelse av staten. Intervjuobjekter både fra statsforvalterembetene og Husbanken har påpekt at dette egentlig burde være det eneste målet, og at de andre målene i stor grad bare er måter å bidra til en bedre opplevelse for kommunene. Samtidig anerkjente de at det var utfordrende å konkretisere nøyaktig hvordan man bør kunne måle endringer for kommuner, dvs. hva som er egnede indikatorer

¹⁴ Vi har hatt et møte med Bostøttealliansens medlemmer og intervjuet FFO, Norges Handikapforbund, Pensjonistforbundet og Mental Helse. Landsforeningen for barnevernsbarn, A-Larm og Leieboerforeningen takket nei til intervju før jul. Vi vil forsøke å få til intervju med dem i 2022.

¹⁵ Kommuneprogrammet var Husbankens operasjonalisering av den nasjonale boligsosiale strategien Bolig for velferd (2016-2020). Programmet var en videreføring av tidligere strategier og satsinger rundt vanskeligstilte i boligmarkedet, og bygget blant annet på Husbankens regionale erfaringer fra arbeidet med kommuner og tidligere boligsosiale utviklingsprogram.

for å vurdere måloppnåelse. Representanter for både Husbanken, statsforvalter og kommuner trekker frem nødvendigheten av å innhente kommunenes oppfatning av hvorvidt regional stat (Husbanken og statsforvalterne) oppleves som samordnet før og etter, og se på utviklingen i forsøksområdet og utenfor.

Selv om det er stor enighet i at forsøket bør bedre forhold for innbyggerne, er det større usikkerhet knyttet til hvordan. Dette skyldes delvis forsøkets begrensede tidsperiode. Videre oppleves det som utfordrende å konkretisere hvilke forhold som vil kunne bedres for innbyggerne og hvordan. Husbanken trekker ofte frem mer bruk av deres virkemidler som en måte å bedre innbyggernes boforhold på, mens enkelte statsforvaltere også peker på muligheten for å se deres virkemidler på tjenestesisiden mer i sammenheng med Husbankens virkemidler. Kommunene peker også på at forsøket kanskje kan bidra til at bruken av Husbankens virkemidler kan tenkes å øke hvis rådgivningen blir bedre. Enkelte representanter for statsforvalterembetene og Husbanken peker på en forventning om at forsøket skal bidra til at kommunene ser bolig mer i sammenheng med andre fagområder, spesielt rus og psykiske lidelser og barnefattigdom, samt at kommunene blir bedre i stand til å håndtere innbyggeres overgang fra institusjon til egen bolig.

Det virker ikke å være en entydig oppfatning av at forsøket skal bidra særlig til ett av de tre fastsatte delmålene. Det har også blitt påpekt at delmålene som er satt er noe utydelige og overlappende, og at det dermed er vanskelig å si noe konkret om forventet måloppnåelse.

Aktørenes forventninger til måloppnåelse

Representantene for statsforvalterembetene har særlig trukket fram at det kan være positive virkninger av å kombinere fagmiljøene til Husbanken og statsforvalterembetene. De påpeker generelt at statsforvalterembetene har bred kompetanse på flere fagområder, og at det kan være fordeler ved å kombinere denne kompetansen med Husbankens kompetanse om bolig og tilhørende økonomiske virkemidler. Kombinasjonen av de overførte ressursene med sterk kompetanse på bolig og den kompetansen som finnes i statsforvalterembetene kan gjøre det lettere å gi råd til kommunene som hjelper dem å se bolig i sammenheng med andre tjenester. Enkelte har påpekt at boligsosiale hensyn ikke alltid har blitt tatt i alle relevante fagområder, og mener at dette er noe oppgaveoverføringen kan bidra til i større grad.

Representantene for Husbanken har stort sett mindre positive forventninger til forsøket. De mener at forsøket bør føre til en forbedring for innbyggerne for at det skal regnes som en suksess, men er avventende til om dette vil kunne skje. De anerkjenner at statsforvalterne sitter på en bredere portefølje av fagområder, men er avventende til i hvilken grad integrering av boligsosial kompetanse vil kunne medføre endringer som forplanter seg ned til kommuner og innbyggere. Der det er positive forventninger knyttes det særlig til planarbeid og overgangen fra institusjon til bolig.

Kommunene er heller ikke overbevist om at råd og veiledning skal bli forbedret av oppgaveflyttingen. At en flytting av disse oppgavene skal ha noen effekt på hvordan kommunene jobber er det flere kommuner som tviler på. Dermed er det for disse kommunene uklart hva man tenker å oppnå med forsøket. Noen trekker fram at det kan tenkes at det blir mer enhetlig kommunikasjon fra regional stat, men er usikker på om dette vil ha noen reell påvirkning på kommunene. Flere kommuner viser til at statsforvalterembetene ikke er samordnet internt på tvers av egne fagområder i dag, og setter spørsmålstegn ved påstanden om at det skal bli bedre samordning som følge av overføringen. En kommune trekker fram at målet må være å øke kunnskapen mellom stat og kommune, og peker på tidligere avvik mellom hvordan man blir oppfattet hos statsforvalterembetene og Husbanken, og til hvordan man ser egen kommune. Mindre silopreg i regional stat må dermed være et mål med overføringen. En annen kommune trekker fram at det virker å være en sentralisering av Husbanken, der substansen er at Husbanken og statens engasjement inn mot boligsosialt arbeid svekkes. Flere kommuner er bekymret for å miste

det gode samspillet de har hatt med Husbanken. Det trekkes fram av mange at Husbanken er gode på å trekke fram gode eksempler fra andre kommuner, at de er gode på å se kommunen, både på det de gjør bra og det de bør forbedre seg på, og at man får tydelig beskjed og konkrete råd. Dette er flere kommuner redde for å miste i en overføring til statsforvalterembetene.

Representanter for utvalgte brukerorganisasjoner uttrykte at de var bekymret for at forsøket kan medføre regionale forskjeller som gjør at det blir vinnere og tapere. Flere representanter har en positiv oppfatning av Husbankens arbeid, og er forventende i forhold til i hvilken grad statsforvalterembetene vil opprettholde den samme rollen som Husbanken. Videre påpekte én representant at det ofte blir oppstartsproblemer med slike overføringer. De opplever også at det er store variasjoner i kvalitet på boligsosiale oppgaver på kommunalt nivå, men at de ikke har inntrykk av videre variasjon på regionalt nivå.

I nullpunktsmålingen påpeker flere representanter at de opplever at det har vært en negativ utvikling innenfor det boligsosiale over de siste årene. Mindre krav til tilgjengelighet fra TEK10 til TEK17 har gjort at færre boliger er tilstrekkelig tilpasset bevegelseshemmede. Bostøtten oppleves som utilstrekkelig. Samtidig har det personrettede tilskuddet som Husbanken forvaltet blitt overført til kommunene, men uten at midlene ble øremerket. Dette gjør at det er stor variasjon mellom kommuner når det gjelder om de har videreført ordningen og hvor mye som settes av til tilskuddsutbetalinger. Videre har man sett en utvikling mot mer institusjonaliserte boliger med for store enheter. Én representant påpekte at det å se bolig i sammenheng med tjenester ikke måtte gå på bekostning av mulighet til valg av boform. Representanter for brukergruppene er bekymret for at denne negative utviklingen skal fortsette, og at dette må tas hensyn til i evalueringen av forsøket.

Videre påpekte enkelte representanter at det er feil å sette søkelys på bestemte målgrupper i boligpolitikken. De mener at boligsosialt arbeid skal hjelpe alle vanskeligstilte på boligmarkedet etter samme prinsipper, særlig fordi tilhørighet i en målgruppe ikke er statisk – man kan for eksempel gå fra en situasjon med få behov til mer sammensatte behov. Dette synspunktet sammenfaller godt med tittelen på gjeldende nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2020) om at alle skal ha et trygt hjem uavhengig av hvilken situasjon man befinner seg i og hvilke behov man har.

6.4. Forventninger til Delmål 1: Samlet og styrket fagmiljø

Det første delmålet er at forsøket skal bidra til et samlet og styrket fagmiljø, hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv.

Tverrfaglig fagmiljø og samarbeid

Aktørene er bedt om å vurdere hvordan forsøket kan bidra til et samlet og styrket fagmiljø. Representanter fra de ulike aktørene trekker frem økt tverrfaglighet som en måte fagmiljøet kan styrkes på, og ser for seg at overføringen av kompetanse på boligsosiale problemstillinger kan bidra til et styrket fagmiljø hos statsforvalterembetene. Når boligsosiale problemer skal løses spiller mange forskjellige fagområder inn, og faglig bredde vil gjøre det lettere å se bolig og tjenester i sammenheng.

Generelt rapporterer representanter for statsforvalterembetene at de i utgangspunktet har et godt tverrfaglig fagmiljø. Flere påpeker likevel at økt fokus og kompetanse på boligsosiale spørsmål, og spesielt da Husbankens økonomiske virkemidler, kan være et viktig tilskudd. De mener at å kombinere den spesifikke kompetansen fra Husbanken med den bredere kompetansen på fagområder som helse og rus kan bidra til bedre rådgivning til kommunene. Enkelte representanter for statsforvalterembeter utenfor forsøksområdet mener at det er

usikkerhet knyttet til i hvilken grad oppgaveoverføringen vil medføre en styrking av fagmiljøet i statsforvalterembetene. Statsforvalterembeter er store organisasjoner, og har ofte over 150 ansatte. Det påpekes at det dermed er begrenset i hvilken grad overføring av noen få stillinger kan gi ringvirkninger på flere fagområder i organisasjonen.

Samtidig understreker flere, særlig fra Husbanken men også fra statsforvalterembetene, at det er uklart hvilket fagmiljø som skal samles og styrkes, da samlingen og styrkingen hos statsforvalterne skjer på bekostning av Husbanken. Representanter for Husbanken beskriver også fagmiljøet sitt generelt som godt, men er bekymret for at oppgaveoverføringen medfører en svekkelse av fagmiljøet og dermed også oppgaveløsningen. Rådgivning og behandling av søknader beskrives som integrerte oppgaver der kunnskap om det ene bygger på det andre. Oppgaveoverføringen medfører at kommunene i større grad skal motta råd og veiledning fra statsforvalterne, og Husbanken mister dermed denne informasjonskanalen i sitt arbeid. I stedet blir de avhengig av at informasjonen tilfaller dem gjennom en tettere dialog med statsforvalterembetene. Her virker det imidlertid også å være forskjeller i hvordan Husbankens regionkontor har operert. Ved noen av regionkontorene, utenfor og innenfor forsøksområdet, har ansatte ved avdelingen Kommune og marked og Lån og tilskudd samarbeidet tettere enn hva som er tilfellet ved andre regionkontor. Grad av svekkelse av fagmiljøet vil dermed også kunne variere. Enkelte i Husbanken nevner at forsøket ikke utelukkende vil medføre en svekkelse av fagmiljøet, da et mer rendyrket saksbehandlingsfokus også kan være en styrke.

Hvorvidt regionale stat samlet sett vil bli styrket avhenger også av samarbeidet mellom Husbanken og statsforvalterembetene. Representanter for både Husbanken og statsforvalterembeter har påpekt at det er usikkerhet forbundet med hvorvidt personene som har byttet arbeidssted i forbindelse med forsøket vil klare å opprettholde kompetansen på de økonomiske virkemidlene når de ikke er på samme arbeidssted. Lån og tilskudd – NVR har forutsett dette, og opplyser at de planlegger seminarer to ganger i året for personene som har byttet arbeidssted i forbindelse med forsøket, for å sørge for at de er oppdatert på endringer i Husbankens økonomiske virkemidler.

Vurdering av boligsosialt arbeid i sammenheng med andre fagområder

Videre er aktørene bedt om å vurdere hvordan bolig kan sees i sammenheng med de ulike fagområdene som er fastsatt i delmålet, og om det er fagområder som de savner. Flere trekker frem behovet for å se bolig mer i sammenheng med fagområdene kommunal planlegging, kommuneøkonomi og kriminalomsorgen.

Muligheten for å se bolig i sammenheng med helse og planarbeid trekkes særlig frem som noe som vil styrke fagmiljøet hos statsforvalterembetene. Representanter fra statsforvalterembeter mener at oppgaveoverføringen særlig kan føre til bedre rådgivning i forbindelse med investeringer i omsorgsboliger, hvor det er mye fagkompetanse og lovverk som spiller inn. Omsorgsboligene til blant annet personer med utviklingshemninger må oppfylle krav til integrering i samfunnet samtidig som det skal være mulig å yte de nødvendige tjenestene. Tilsvarende vil muligheten til å se bolig og planverk mer i sammenheng kunne bidra til at kommunale boliger ikke blir bygget på «dårlige tomter». Plasseringen av omsorgsboliger og kommunale boliger er viktig for å ivareta integreringssyn av ulike målgrupper og unngå opphopning av sosiale problemer. Når slike boliger skal tas inn i kommuneplan er det dermed viktig at kommunene får råd som er basert på tverrfaglighet, hvor både det helsefaglige og planfaglige kommer med. Representanter for både Husbanken og statsforvalterembetene uttrykker at de håper at en større samling av fagområder under én ledelse vil åpne for bredere tilnærminger til boligsosiale problemer, og bedre rådgivning.

Representanter for både Husbanken og statsforvalterembetene peker også på behovet for å se bolig i sammenheng med rus, barnevern og kriminalomsorg. Her virker det å være en forventning om at styrkingen av

fagmiljøet hos statsforvalterne vil kunne bidra til bedre boligrådgivning om hvordan kommuner kan håndtere innbyggenes overgang fra institusjon eller midlertidig bolig til egen bolig.

Behovet for å se bolig og arbeidsliv i sammenheng virker å være mindre opplagt. Enkelte representanter, særlig fra statsforvalterembeter utenfor forsøksområdet, har stilt spørsmålsteget ved hvorfor arbeidsliv er blitt tatt med på listen over fagområder. Andre har nevnt at arbeid og bolig må sees i sammenheng ettersom mangel på bolig gjør det vanskelig og å få arbeid, mens arbeidsledighet kan skape problemer for betalingsevne i forhold til bolig. En representant for Husbanken trakk fram at utbygging av industri eller andre arbeidsplasser i distriktene ofte ikke i stor nok grad sees i sammenheng med boligbehov. En økning i antall arbeidsplasser vil kunne tiltrekke nye arbeidere med behov for bolig. Hvis økningen i antall arbeidsplasser ikke sees i sammenheng med bolig risikerer man en økning i boligpriser og -leie som kan skape problemer for innbyggerne.

6.5. Forventninger til Delmål 2: Samordnet stat

Det andre delmålet er en mer samordnet stat – det vil si en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng.

Varierende grad av regional statlig samordning før forsøket

I intervjuer med Husbanken, statsforvalterembetene og kommuner ba vi om en vurdering av i hvilken grad regional stat er samordnet innenfor det boligsosiale området og hvordan forsøket vil kunne påvirke dette. Det er stor variasjon i hvordan statsforvalterembetene og Husbanken arbeider i de forskjellige regionene forut for oppgaveoverføringen, og i hvilken grad de er samordnet ut mot kommunene. Basert på intervjuene fremgår det at noen regioner har større samordningsutfordringer enn andre. Dette gjelder både innenfor og utenfor forsøksområdet. Enkelte regioner virker allerede å samarbeide relativt tett, blant annet med forsøk på å møte kommunen samlet på enkelte fagområder.

Graden av samarbeid virker også ha variert ut ifra hvor tett Husbanken har vært på den enkelte kommune, en funksjon av det tidligere kommuneprogrammet. I enkelte regioner er det større potensiale for samordning, deriblant sammenslåing av seminarer og konferanser. I tråd med at statsforvalterembetene og Husbanken selv peker på at de i varierende grad samarbeider, er det også forskjeller mellom kommuner i hvilken grad de opplever regional stat som samordnet. Flere kommuner har ikke opplevd statsforvalterembete som den relevante aktøren på boligsosiale problemstillinger, og har hatt lite med statsforvalteren å gjøre i slike problemstillinger, utover tilsyn. Sånn sett har heller ikke statsforvalterembetene og Husbanken hatt motstridende veiledning eller roller. Dette henger sammen med at de forskjellige statsforvalterne løser oppgavene sine forskjellig, som gir utslag i hvordan kommunen opplever staten.

Vurdering av hvordan statlig samordning vil bidra til at bolig og kommunale tjenester sees i sammenheng

I intervjuene med representanter for Husbanken, statsforvalterembetene og kommuner ba vi også om en vurdering av hvordan en mer samordnet stat vil kunne bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng.

Det er særlig knyttet forventning til at en mer samordnet stat vil ha innvirkning på kommunenes planarbeid knyttet til bolig og tjenester. Flere fra statsforvalterembetene har sagt at de tror det kan bli lettere å møte kommunen som en samlet stat hvis de boligrelaterte veiledningsoppgavene samles. Enkelte fra statsforvalterembetene opplever at de ikke har muligheten til å kobles inn ofte nok i planprosesser, og opplever at kommunene har jobbet lenge med Husbanken med prosjekter som omsorgsboliger som statsforvalterembetene

ikke kan akseptere som faglig forsvarlig, eksempelvis av hensyn til integrering og tjenesteleveranser. Eksempelvis kommer statsforvalterembetene med innspill til kommunene på noen punkter, men disse blir ikke nødvendigvis hensyntatt. Når saken da kommer til tilsyn må de si nei, og da har det gått med mye planlegging fra kommunenes side. Det kunne vært unngått hvis Husbankens veiledning var tettere koblet mot statsforvalterembetene slik at de faglige innspillene kom mer løpende.

Hvorvidt oppgaveoverføring faktisk vil medføre tidligere justeringer av kommunale planer vil trolig avhenge av dialogen mellom statsforvalterembetene og de gjenværende ansatte ved Lån og tilskudd – NVR. Husbanken vil fortsatt være ansvarlig for veiledningen direkte knyttet til de økonomiske virkemidlene, deriblant investerings-tilskuddet til omsorgsboliger og sykehjem.

Vurdering av hvorvidt forsøket treffer de største regionale statlige samordningsutfordringene

Representanter fra Husbanken, statsforvalterembeter og kommuner problematiserer også hvorvidt forsøket treffer de største samordningsutfordringene.

Disse representantene påpeker at det ikke nødvendigvis er Husbanken og statsforvalterembetene som har det største samordningsproblemet i deres region. I tråd med de nevnte regionale forskjellene, understreker flere representanter fra Husbankens regionskontorer og statsforvalterembetene at de har hatt et godt samarbeid så langt. Vårt inntrykk er at det er mer utfordrende å samordne seg med andre statlige aktører som er sentrale i arbeidet med boligsosiale utfordringer, og nevnte aktører ser behov for at andre statlige aktører i større grad ser bolig i sammenheng med andre tjenester. Dermed er det uvisst om dette forsøket, som er lite i forhold til det totale samordningsbehovet, gjør en forskjell for statlig samordning på boligsosiale tjenester.

Videre trekker enkelte intervjuobjekter fra Husbanken og kommunene frem at statsforvalterembetene ikke alltid fremstår som samordnet innad, og opplever at forskjellige avdelinger av statsforvalterembetet gir noe motstridende råd og tilbakemeldinger. Mangel på samordning kobles her opp mot statsforvalterembetenes størrelse. Kommunene vi har intervjuet er i stor grad veldig fornøyd med den rådgivningen og oppfølgingen de får fra Husbanken, som oppleves av kommunene som svært lett å ha kontakt med. De trekker frem at statsforvalterembetene har et noe tyngre system som ofte er vanskeligere å navigere, som gjør at de ikke helt forstår hvordan det vil hjelpe dem at oppgaven overføres. Det er dermed ikke klart for disse aktørene hvorvidt en overføring av oppgaver og ressurser til statsforvalterembetene er tilstrekkelig for å sikre at boligsosiale hensyn blir innlemmet i statsforvalterembetenes fagmiljø, og at dette igjen medfører statlig regional samordning.

Kommunene uttrykker også bekymring for at plassering av de boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene i en større organisasjon kan gjøre det vanskeligere for kommunene å få de rådene de ønsker. Kommunene vi har intervjuet har gjennomgående sagt at det er enkelt å ta kontakt med Husbanken, og at de stort sett alltid vet hvor de skal henvende seg. I statsforvalterembetene er det ofte mindre tydelig, og de må gå gjennom flere ledd og treffer forskjellige ansatte hver gang. Det er enda ikke klart hvordan den nye organiseringen vil gjøres. Minst ett statsforvalterembete har fordelt kommuner mellom de overførte ressursene, slik at de i praksis vil fungere som en kommunekontakt. Husbanken Lån og tilskudd – NVR sier det er litt uklart hvordan de vil forholde seg til kommunene, og at det må bestemmes etter hvert som samarbeidet med statsforvalterembetene blir tydeligere. Dette har sammenheng med at de overførte medarbeiderne hadde ansvar for kommunedialogen, og denne kompetansen er dermed redusert i det nye kontoret.

Vurdering av andre utfordringer

Behovet for samordning mellom statsforvalterembetene og Lån og tilskudd – NVR trekkes frem av aktørene i forsøksområdet. Representanter for Husbanken, statsforvalterembetene og kommuner påpeker på et generelt nivå at oppgaveoverføringen skaper en ny kontaktflate mellom rådgivingsleddet og tilskuddsleddet for Husbanken, og flere uttrykker bekymring for at oppgaveoverføringen bare flytter samordningsproblemet. All den tid veilederne er plassert i forskjellige organisasjoner vil det være en samordningsutfordring. Det krever innsats fra begge parter å sikre at den nye kontaktflaten fungerer godt. Dette kan være krevende særlig i en overgangsfasen, men også på sikt. Det er dermed ikke tydelig for alle aktørene om dette delmålet er realistisk å nå.

Noen av kommunene er skeptiske til hvordan statsforvalterembetene skal fungere som rådgivende og veiledende, da eksisterende veiledning og rådgivning fra statsforvalterembetene i stor grad kommer i form av konferanser og brev, eventuelt at de peker på direkte lovbrudd i forbindelse med tilsyn. Noen av kommunene opplever statsforvalterembetene som mindre oppdatert på de spesifikke utfordringene og mulighetene i kommunene. Flertallet av kommunene som er intervjuet mener at Husbanken sin veiledning er relevant og proaktiv, man opplever å få en tydelig tilbakemelding på hva som må gjøres bedre og hvordan man kan gjøre det. Til sammenligning opplever enkelte kommuner at det er mer tilfeldig om veiledningen som statsforvalter gir er treffende.

6.6. Forventninger til Delmål 3: Mer effektiv oppgaveløsning

Det tredje delmålet er en mer effektiv oppgaveløsning, og delmålet virker å peke på det statlige regionale leddet innenfor det boligsosiale feltet.¹⁶

Vurdering av potensialet for en mer effektiv oppgaveløsning

I intervjuene med representanter for Husbanken, statsforvalterembetene og kommuner ba vi om å vurdere potensialet for en mer effektiv oppgaveløsning. Representanter fra de tre aktørene har trukket frem at delmålet overlapper med andre delmål som gjør det vanskelig å skille ut spesifikke effektivitetsgevinster utover bedring av fagmiljø og statlig samordning. Det er generelt litt uklart for aktørene akkurat hvilke oppgaver som kan bli mer effektivt løst, og hvordan det skal effektiviseres. Potensialet for kvantifiserbare resultater som redusert ressursbruk gjennom reduksjon i arbeidet og antall timer virker dermed uklart. Flere trekker heller frem et håp om at kvaliteten på råd og veiledning vil øke med en mer tverrfaglig tilnærming. Forventningen er dermed heller at man får bedre råd og veiledning fra de samme ressursene, heller enn at ressursbruken vil minske. I tillegg påpeker aktører fra statsforvalterembetene, Husbanken og kommunene at de forventer at det blir en økning i behov blant innbyggerne og en økning i det boligsosiale arbeidet fremover som gjør at det blir vanskeligere å spore en endring i effektiviteten i oppgaveløsningene.

Selv om potensialet for mer effektiv oppgaveløsning generelt virker uklart, er det som nevnt regionale forskjeller i eksisterende oppgaveløsning, som kan tyde på ulikt rom for effektivisering. Representanter for Husbanken, statsforvalterembetene og kommuner opplever i varierende grad at Husbanken og statsforvalterne jobber parallelt med samme eller lignende problemstillinger, men enkelte representanter for de tre aktørene har påpekt at det er mulig at oppgaveoverføringen vil føre til at noen doble oppgaver kan slås sammen. For eksempel har enkelte fra statsforvalterembetene trukket frem at de har opplevd at statsforvalterne og Husbanken har konferanser eller seminarer på like temaer innenfor kort tid av hverandre, og at dette kunne effektiviseres om

¹⁶ Ifølge konkurransegrunnlaget til evalueringen er delmålet: «Mer effektiv oppgaveløsning – med Husbankens regionkontorer og statsforvalterembetene er det i realiteten to statlige regionale ledd innenfor det boligsosiale feltet».

de to organisasjonene var mer samordnet. I spørreundersøkelsen til kommunene oppgir om lag 50 prosent av kommunene at de blir invitert til konferanser eller møter om overlappende tema, men i separat regi av Husbanken og statsforvalter. Dette gjelder riktignok bare for enkelte regioner. I andre regioner gjennomfører allerede statsforvalteren og Husbanken felles konferanser.

Mulighet for at bedre råd og veiledning indirekte gir en mer effektiv oppgaveløsning

Selv om det er usikkerhet knyttet til om oppgaveoverføringen vil medføre en mer effektiv oppgaveløsning av veiledningsoppgavene, har representanter for statsforvalterembetene og enkelte kommuner trukket frem noen eksempler på hvordan kvalitetshevede råd og veiledning indirekte vil kunne gi mer effektiv oppgaveløsning på andre relaterte oppgaver hos statsforvalterne.

Som nevnt under omtalen av det andre delmålet, forventer enkelte representanter for statsforvalterembetene at mer samordnet veiledning særlig vil være utslagsgivende i kommunenes planprosesser tilknyttet blant annet omsorgsboliger og kommunale boliger. Mer konkret vil bedre veiledning i planprosesser kunne redusere antallet innsigelser fra statsforvalterembetene, dersom planleggingen i større grad baseres på statsforvalterens faglighet og gjeldende forskrifter. Her virker det å ligge en forventning om at oppgaveoverføringen vil medføre at statsforvalterne sitter tettere på ansatte i Husbanken som veileder og behandler søknad om investerings-tilskuddet til omsorgsboliger og sykehjem og lån og tilskudd til utleieboliger, noe som fordrer tett dialog mellom statsforvalterembetene og Lån og tilskudd – NVR.¹⁷ Dersom det er tilfellet, vil oppgaveoverføringen kunne medføre mer effektiv oppgaveløsning hos statsforvalterne, men også blant kommunene.

At kommunene tidligere oppdager at noe er ulovlig, er det eneste eksemplet på mer effektiv oppgaveløsning i kommunene som trekkes frem av kommunene selv. Samtidig understreker kommunene at prosjekter sjeldent vurderes som ulovlig. Potensialet for endring er dermed begrenset. Generelt ser ikke kommunene hvordan oppgaveoverføring skal kunne føre til mer effektiv oppgaveløsning. De opplever at det er i kommunene det boligsosiale arbeidet gjøres, og flere sier de ikke ser noen grunn til at dette skal endre seg bare fordi rådgivningen er flyttet. Sistnevnte henger trolig sammen med at de er avventende til at rådgivningen vil kunne bli bedre.

En annen mulighet for mer effektiv oppgaveløsning hos statsforvalterembetene og potensielt også hos kommunene knyttes til klagesaker. En representant for en av statsforvalterne viser til at bedre og mer tverrfaglig rådgivning kan minske antall klagesaker som statsforvalteren må behandle. Dersom kommunene får bedre råd og veiledning som følge av oppgaveoverføringen vil brukerne forhåpentligvis motta et bedre tilbud, og dette kan igjen føre til at færre innbyggere har behov for å opprette klagesaker.

6.7. Forventninger til måloppnåelse for sluttbrukere/innbyggere

I intervjuene med representanter for Husbanken, statsforvalterembetene og kommuner ba vi om en vurdering av hvordan forsøket vil kunne medføre boligsosiale effekter for innbyggere eller sluttbrukere av bolig og tjenester. Vi fokuserer her særsilt på målgruppene som omfattes konkret av de overførte veiledningsoppgavene, dvs. bostedsløse, barnefamilier, eldre, studenter og utviklingshemmede.

Det varierer i hvor stor grad aktørene tror at forsøket vil bidra til måloppnåelse for innbyggerne, men mange uttrykker en bekymring over at forsøkets tidsramme gjør at det i liten grad eller ikke i det hele tatt vil kunne

¹⁷ Et statsforvalterembete opplyser om at de har samarbeidet med Husbankens regionkontor om investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem i flere år. Vi har imidlertid ikke fått informasjon om at slike samarbeid er en vanlig praksis for øvrige embeter.

spores i faktiske endringer hos innbyggerne. Boligsosialt arbeid tar generelt lang tid, og forbedringer vil derfor ikke nødvendigvis materialiseres før etter forsøksperioden er over. Særlig kommunene er skeptiske til at forsøket vil medføre endringer i innbyggernes boforhold, da de er usikre på hvordan forflytning av rådgivnings- og veiledningsoppgavene vil medføre endringer hos kommunene og derigjennom innbyggerne. De fleste intervjuobjektene sa at det var vanskelig å peke ut målgrupper, og i den grad de var villige til å peke ut målgrupper ble det påpekt at det var stor usikkerhet knyttet til svaret. Dette gjenspeiles i at svært forskjellige grupper ble trukket frem: de med sammensatte behov, «lavhengende frukter» som har enkle behov, eldre med behov for tjenester i bolig, og personer i overgang fra institusjon til egen bolig.

Sammensatte problemer krever et tjenestetilbud som er tilpasset den enkeltes situasjon, og det er ofte behov for flere typer tjenester i tillegg til bolig. For brukere med sammensatte utfordringer vil det kreve tverrfaglighet og samarbeid mellom ulike fag i kommunen. Dette står i kontrast til de som kun har økonomiske problemer. Eksempelvis vil behovene til en barnefamilie som kun har midlertidige økonomiske problemer kunne løses utelukkende gjennom bostøtte eller startlån, og det er dermed begrenset i hvor stor grad statsforvalterembetenes bredere fagmiljø vil bidra til en endring for denne målgruppen.

En kommune påpekte at bedre rådgivning kan føre til økt bruk av Husbankens økonomiske virkemidler, spesielt for kommuner som i liten grad brukte virkemidlene forut for forsøket. Dette kan igjen føre til en bedring av innbyggernes boforhold. Dette gjelder for eksempel utviklingshemmede som ikke har behov for tjenester, altså grupper med enkle behov. Samtidig er det generelt lave forventninger til at man ser en reell endring i boforhold i løpet av forsøksperioden. En av kommunene påpeker at man ikke kan forvente økt nytte som følge av rådgivning før regional stat tar kommunens perspektiv og legger til grunn vedtatte kommuneplaner i sin rådgivning. Denne kommunen så ingen grunn til at dette skulle forbedre seg som følge av overføringen.

Eldre med behov for tjenester trekkes ofte frem som en målgruppe som forsøket vil kunne påvirke positivt. Representanter for både Husbanken og statsforvalterembetene påpeker at det er viktig at kommunene planlegger for økningen i antall eldre fremover. En god håndtering av bolig- og tjenestebehovet til eldre krever en god forståelse av lovverket. Flere fra statsforvalterembetene har trukket frem eksempelet om at flere eldre skal bo i egen bolig, men at det er forskjellige lover for tjenester som leveres på institusjon og som leveres i eget hjem, ettersom det ikke er lovlig med bruk av tvang i eget hjem. Sistnevnte er særlig viktig med tanke på demente. At bolig i større grad sees i sammenheng hos statsforvalterne og derigjennom i råd til kommunene, vil kunne bidra til et mer egnet botilbud for eldre.

En annen målgruppe som trekkes frem er personer i overgang fra institusjon til egen bolig. Denne overgangen krever samordning mellom flere etater, og det er viktig for kommunene å ha oversikt over disse innbyggerne ved utskrivning slik at de ikke står uten bolig. Som nevnt vil bedre rådgivning fra statsforvalterembetene på feltet kunne bidra til at kommunene blir mer bevisst betydningen av egen bolig, og sikrer en mer smidig overgang fra institusjon eller midlertidig botilbud til egen bolig.

Ingen av informantene trekker frem en forventning om at forsøket skal medføre bedre forhold for studenter, en av målgruppene for de overførte veiledningsoppgavene.

6.8. Potensielle utfordringer

Aktørene trekker frem en rekke mulige utfordringer som vil kunne oppstå som følge av oppgaveoverføringen. Enkelte av disse utfordringene er knyttet til delmålene, og omtalt over, eksempelvis samordningsutfordringer mellom statsforvalterne og Lån og tilskudd – NVR, og at Husbanken og enkelte kommuner uttrykker at

statsforvalterne tidvis fremstår som lite samordnet internt. I det følgende fokuserer vi på øvrige utfordringer som er løftet frem i intervjuene.

For det første uttrykker representanter fra Husbanken og statsforvalterembetene utenfor forsøket en bekymring for at de ansatte som overføres som del av forsøket vil kunne bli satt til andre oppgaver enn de overførte rådgivnings- og veiledningsoppgavene. Bekymringen bunner i en rekke forhold. Nær samtlige statsforvalterembeter trekker frem at statsforvalterembetene har et stort antall oppgaver og begrensede ressurser og at de dermed må prioritere hardt. Utfordringen med å prioritere oppgaver forsterkes av manglende samordning fra staten ellers. Statsforvalterembetene får tildelingsbrev fra et stort antall departementer, direktorater og etater. Dersom det boligsosiale arbeidet ikke prioriteres i statsforvalterembetenes tildelingsbrev er det utfordrende for statsforvalterembetene å prioritere rådgivnings- og veiledningsoppgavene. Dette kan i så fall føre til både mindre tid brukt på boligsosial rådgivning, og en utvanning av kompetansen til de som er overført fra Husbanken. Øremerking av ressurser og tydeligere prioritering i tildelingsbrev trekkes frem som en mulig løsning av enkelte representanter for statsforvalterembetene. En kommune trekker også fram at deres erfaring med statsforvalterembetene er at de har mange oppgaver, men kanskje ikke nok kapasitet.

Husbanken har også uttrykt bekymring over at ettersom oppgaveoverføringen løsriver deres veiledningsdel kan det gjøre det vanskelig for dem å få ut informasjon til kommunene om virkemidlene, og at de dermed ikke når alle de målgruppene de burde. Videre har Husbanken trukket frem en bekymring for at det blir vanskeligere for saksbehandlerne som sitter igjen i Husbanken å bruke skjønn i sine vurderinger, ettersom kunnskap om kommunene, opparbeidet gjennom veiledning og rådgivning, har vært sentralt i denne typen saksbehandling tidligere.

Andre mulige utfordringer bunner i ulike arbeidsformer hos de to statlige aktørene. Representanter for både Husbanken og statsforvalterembetene påpeker at det kan bli utfordrende å innlemme de overførte ressursene i statsforvalterembetene på en god måte, da det er ulike kulturer i de to organisasjonene på hvordan man jobber mot kommunene, og hvordan det interne arbeidet er organisert. Denne utfordringen vil imidlertid kunne avta over tid. Enkelte har også uttrykket en bekymring for koordinasjonsproblemer og lengre beslutningskjeder internt hos statsforvalterne og i dialogen med kommunene, som følge av at de overførte ressursene er plassert inn lavere i det interne hierarkiet enn det de var i Husbanken.

Representanter for Husbanken, statsforvalterembetene og kommuner har også påpekt at Husbanken og statsforvalterembetene hadde svært forskjellige roller overfor kommunene forut for oppgaveoverføringen og at dette har konsekvenser for hvorvidt de ulike aktørene har mulighet til å påvirke kommunene. Statsforvalterne har i tillegg til en veiledningsrolle, også tilsynsmyndighet, mens Husbanken kombinerer økonomiske virkemidler med veiledning. Vurderingen av hvorvidt den enkelte organisasjon er særlig godt rustet til å påvirke kommunene, virker å avhenge av de intervjuedes tilhørighet. Representanter fra Husbanken trekker frem at de har et spesielt godt forhold til kommunene fordi de «har gulrotten, men ikke pilsken», i motsetning til statsforvalterembetene. Kommunene trekker også fram et tett og godt forhold til Husbanken, og har i mindre grad det samme gode forholdet til statsforvalter. Representanter for Husbanken er bekymret for at det blir høyere terskel for kommunene å ta kontakt dersom det ligger tilsynsmakt bak rådene. Denne rollekonflikten uttrykker også kommunene bekymring for. En representant for statsforvalterembetene påpeker i stedet det er lettere å gi råd på de fagområdene der statsforvalterembetene har tilsynsmakt, fordi de da får mer tyngde i kommunene.

6.9. Mulige utilsiktede konsekvenser

De utilsiktede konsekvensene som ble trukket frem i intervjuene er stort sett negative. Særlig er Husbanken bekymret for at forsøket skal ha negative ringvirkninger i organisasjonen. Utover utfordringene med at rådgivningen skilles fra de økonomiske virkemidlene har flere av Husbankens representanter uttrykt at forsøket skaper usikkerhet rundt Husbankens fremtid. Allerede før forsøket ble iverksatt, sluttet to av de som skulle overføres, og det er bekymringer knyttet til at flere skal slutte i Husbanken. Potensielt kan dette svekke Husbankens fagmiljø i resten av landet, og i ytterste konsekvens bidra til redusert bruk av Husbankens virkemidler.

Oppgaveoverføringen kan også skape forvirring blant kommunene om hvor de skal ta kontakt for å få rådgivning om Husbankens økonomiske virkemidler. Regionkontor utenfor forsøket har allerede opplevd at kommuner som omfattes av forsøket har tatt kontakt fordi de ikke vet hvor Husbankens rådgivere sitter, men påpeker at dette kan være oppstartskostnader heller enn en konsekvens av forsøket.

7. Oversikt over indikatorsett, svarandeler, feilmarginer og representativitet

Før vi går nærmere inn på konkrete indikatorer for hvert delmål med forsøket er det behov for at vi gir en oversikt over indikatorene som inngår i nullpunktsmålingen. To viktige datakilder har vært webbaserte spørreundersøkelser til alle kommuner og ansatte i Husbanken og hos statsforvalter. I dette kapitlet gjennomgås svarandeler og feilmarginer for disse to undersøkelsene. Siden vi har en del data om kommuner har vi også undersøkt om kommunene som har svart på spørreundersøkelsen skiller seg fra kommuner som ikke har svart på undersøkelsen.

7.1. Indikatorene i nullpunktsmålingen

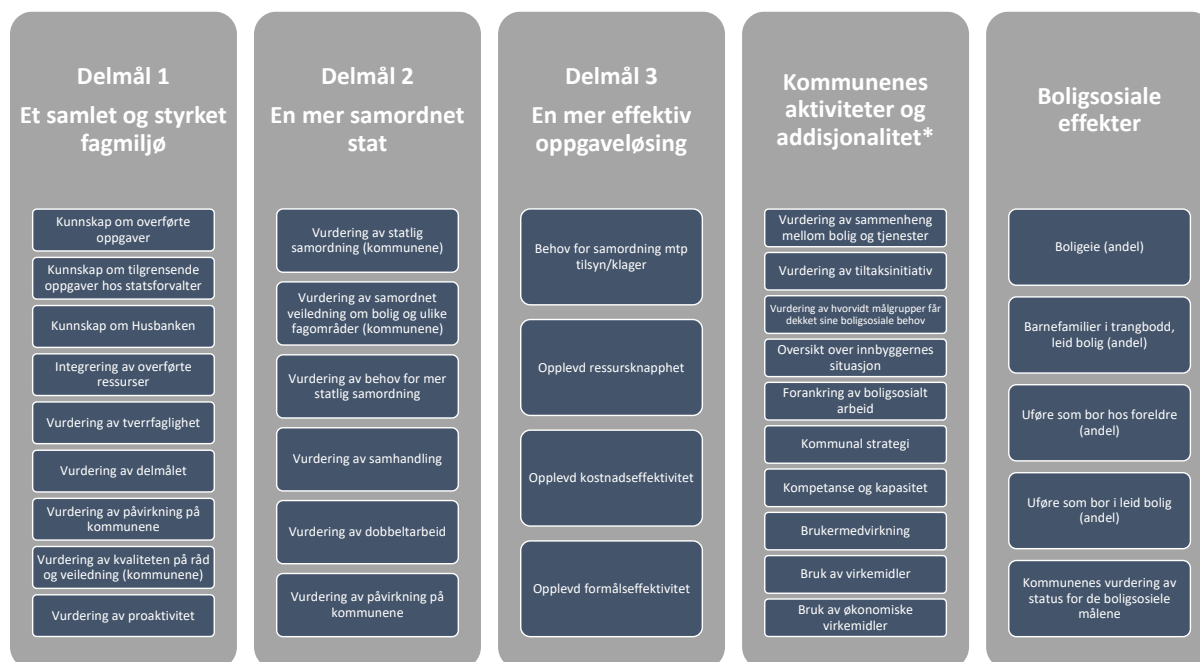
Nullpunktsmålingen gjennomføres med utgangspunkt i et sett med indikatorer, og kvalitative beskrivelser av nullpunktet. Indikatorene er utarbeidet med mål om å fange opp de ulike delmålene samt endringer i kommunenes aktiviteter og bedre boligsosiale effekter, ref. Figur 4-2. Disse presenteres i kapittel 8-12. Det endelige utvalget av indikatorer som vil brukes til å evaluere forsøket vil kunne justeres frem til evalueringen. Indikatorene måles basert på svar på spørreundersøkelser sendt til kommunene, Husbanken og statsforvalterembeter, samt statistikk fra Husbanken og Statistisk sentralbyrå.

Dataene vi har samlet inn har visse begrensninger det vil være viktig å ta med i en tolkning. Evalueringen av forsøket hadde oppstart like før forsøket trådte i kraft. En betydelig del av dataene, forventning og tilstand ble derfor samlet inn etter at forsøket hadde tredd i kraft. I tillegg visste de relevante kontorene og personene om overføringen i et år i forkant, noe som innebærer at det kan være avvik mellom det reelle nullpunktet og det vi måler.

Figur 7-1 gir en oversikt over hvilke temaer som berøres av de ulike underindikatorene. I tillegg kommer kvalitative vurderinger basert på tilgrensende temaer. I evalueringen har vi hentet inn forskjellige typer data som prinsipielt kan deles inn i to hovedkategorier: egenvurderinger og målbare/objektive data. Den første typen er innhentet via spørreundersøkelser og intervju, og må sees i sammenheng med at det er respondentens opplevelse av situasjonen. Den andre typen er statistikk som er mer objektiv. Det er imidlertid vanskeligere å få tak i data som er objektive og som samtidig kan brukes til å måle direkte måloppnåelse av forsøket. Utsiktede effekter kartlegges gjennom intervju, se kapittel 6.9.

Vi har indentifisert 34 indikatorer innenfor fem målområder. Figuren viser hvilke indikatorer som knytter seg til hver og én av målområdene. I arbeidet med å identifisere indikatorer har vi vektlagt om indikatorene kan gi svar på om og i hvilken grad målene realiseres.

Figur 7-1 Fem målområder og 34 indikatortyper som kan benyttes til å vurdere måloppnåelse

* En forutsetning for at forsøket skal bidra til boligsosiale effekter innebærer at kommune innfører eller endrer aktiviteter i det boligsosiale arbeidet. Det vil si at de utløses en respons av forsøket som følge av delmål 1 til 3. Det innebærer at vi i sluttevalueringen må vurdere i hvilken grad forsøket bidrar til mer kommunal innsats (innsatsaddisjonalitet) og hvilke endringer som finner sted i kommunene (atferdsaddisjonalitet).

7.2. Svarandeler og feilmarginer

I nullpunktsmålingen har vi gjennomført to spørreundersøkelser. En undersøkelse til alle landets kommuner og en undersøkelse til ansatte hos Husbanken og statsforvalter.

Kommuner

Spørreundersøkelsen til kommuner er sendt til alle kommuner, og det ble gjennomført to lanseringer. Den første lanseringen, som ble sendt ut den 9. november 2021, ble sendt til kommunedirektører. Den andre lanseringen, som ble sendt ut den 25. november 2021, ble sendt til kommunenes postmottak. Den andre lanseringen var avgrenset til de kommuner som ikke hadde svart på spørreundersøkelsen den 9. november 2021. Det ble sendt ut tre påminnelser for den første lanseringen og to påminnelser for den andre lanseringen. Siden vi ønsker å få mest mulig data til sluttevalueringen har vi ikke avsluttet lanseringene når vi skriver denne rapporten. Lanseringene skal etter planen ligge ute til 1. februar 2022 slik at det er mulig for kommuner som enda ikke har svart å svare. Vi har valgt å gjøre det slik for å ha et best mulig datagrunnlag for sluttevalueringen i 2023. Analysen av resultatene fra kommuneundersøkelsen er dermed avgrenset til de som svarte på undersøkelsen innen 1. desember 2021 – datoen for når vi hentet ut dataene som ligger til grunn for analysene som er dokumentert i rapporten.

Andelen som har svart på alle spørsmålene i undersøkelsen av de som har blitt invitert er en sentral størrelse for å vurdere kvaliteten på resultatene. For det første gir en høy svarprosent oss et solid datagrunnlag for å analysere svaret på de ulike spørsmålene vi stiller. For det andre innebærer det en trygghet for at omfanget av seleksjons-skjevheten og usikkerheten ved resultatene ikke er for stor. 43 prosent av kommunene vi har sendt

undersøkelsen til har fullført undersøkelsen. Som vi ser fra Tabell 7.1 er svarandelen litt høyere i forsøksområdet enn utenfor forsøksområdet.

Tabell 7.1 Andelen som har svart og fullført spørreundersøkelsen til kommuner, i prosent av antallet undersøkelsen er sendt til*

	Survey er sendt til	Antall svar	Svarandel, i prosent
Kommuner i forsøksområdet	107	46	43
Kommuner utenfor forsøksområdet	249	97	39
Totalt	356	143	40

Kilde: Menon Economics

Antall kommuner som har svart på undersøkelsen og totalpopulasjonen er avgjørende for i hvilken grad vi kan dra slutninger ut av det innsamlede datamaterialet. Kort forklart må svarandelen være høyere jo lavere totalpopulasjonen er. Med 143 fullførte svar fra 356 kommuner har vi en statistisk feilmargen¹⁸ på +/- 6,3 prosent til et konfidensintervall på 95 prosent. Det vil si at vi kan være 95 prosent sikker på at dersom alle kommunene (hele populasjonen) hadde avgitt svar, så ville svarene falle innenfor +/- 6,3 prosent av svarene i denne undersøkelsen. Fordi svarprosenten varierer i og utenfor forsøksområdet, er den statistiske feilmarginen også ulik mellom de to områdene. Kommuner utenfor forsøksområdet har en feilmargen på +/- 7,8 prosent. For kommunene i forsøksområdet er feilmarginen beregnet til +/- 10,9 prosent. Implikasjonene av forskjellene i feilmarginer i og utenfor forsøksområdet er at vi tar høyde for feilmarginene når vi analyserer og anvender resultatene i sluttevalueringen. Når det er sagt er forskjellene i feilmarginer relativt små og har sannsynligvis lite å si for tolkningen av resultatene.

Statsforvalterembeter og Husbanken

Spørreundersøkelsen ble sendt ut til et utvalg av ansatte i Husbanken og statsforvalterembetene i og utenfor forsøksområdet. De relevante ansatte ble identifisert av ledere i de relevante virksomhetene. Fra statsforvalterembetene bad vi om «medarbeidere som jobber med helse-, omsorgs- og sosialtjenester, rus og psykiatri, barnevern, oppvekst, barnehage og opplæring, plan og bygg og kommunal styring – eventuelt andre områder som du mener er relevant for å fange opp helhetsbilde.». Fra Husbanken ba vi om «relevante medarbeidere som jobber med råd og veiledning av kommuner og koordinering mot statsforvalter.» E-post tekst er gjengitt i vedlegg v2.1. Spørreundersøkelsen ble lansert 16. november og lå ute til 25. november.

Med 84 fullførte svar fra 115 personer har vi en statistisk feilmargen på +/- 5,6 prosent. Ansatte og tidligere ansatte i Husbanken har bare to manglende svar, som gir lavere statistisk feilmargen på +/- 4,2 prosent. Statsforvalteransatte i forsøksområdet har en svarprosent på 69 prosent og en beregnet statistisk feilmargen på +/- 12,8 prosent. Statsforvalteransatte utenfor forsøksområdet har en svarandel på 62 prosent og en statistisk feilmargen på +/- 10,4 prosent. Siden forskjeller i feilmarginene er små har det liten betydning for analysen av data som er samlet inn i undersøkelsene.

¹⁸ Feilmarginer uttrykker påliteligheten av et tall. Ingen målinger eller estimater av reelle størrelser eller modellparametere er helt feilfrie eller nøyaktige. For å kunne danne seg et bilde av hvor nøyaktig en måling eller et estimat har vært, angir man derfor ofte feilmarginer.

Tabell 7.2 Andelen som har svart og fullført spørreundersøkelsen til ansatte hos Husbanken og statsforvalter, i prosent av antallet undersøkelsen er sendt til

	Spørreundersøkelsen er sendt til	Antall fullførte svar	Svarandel, i prosent
Ansatte i Husbanken i forsøksområdet (overført til SF)	13	13	100
Ansatte i Husbanken utenfor forsøksområdet	21	19	90
Ansatte hos statsforvalter i forsøksområdet	26	18	69
Ansatte hos statsforvalter utenfor forsøksområdet	55	34	62
Totalt	115	84	73

Kilde: Menon Economics

Samlet for de to spørreundersøkelsene

Tabell 7.3 viser svarandelene og feilmarginene i de to undersøkelsene. Det er høyere svarandel for statsforvalter-embetene og Husbanken enn i kommunene, men ettersom populasjonen er større i den sistnevnte er feilmarginen omtrent like stor for begge undersøkelsene. Vi finner at feilmarginen for undersøkelsen til ansatte hos statsforvalter og Husbanken er +/- 6,2 prosent og +/- 6,3 prosent for undersøkelsen til kommunene. Dette må tas høyde for i tolkningen av resultatene, ettersom små forskjeller gjerne faller under feilmarginen og dermed ikke er statistisk signifikante.

Tabell 7.3 Svarandel og feilmarginer for de to spørreundersøkelsene

Spørreundersøkelse	Totalpopulasjon	Fullført spørreundersøkelse	Svarandel, i prosent	Statistisk feilmargin til et 95 prosent konfidensnivå, i prosent*
Til kommunene	356	143	40	+/- 6,3
Til ansatte hos Husbanken og statsforvalter	127	84	66	+/- 6,2

*Den statistiske feilmarginen uttrykker påliteligheten av et tall og kan tolkes som at vi kan være 95 prosent sikker på at dersom alle som fikk tilsendt spørreundersøkelsen hadde svart på undersøkelsen, så ville svarene falle innenfor +/- 6,3 og 6,3 prosent.

Kilde: Menon Economics

7.3. Kommuneundersøkelsens representativitet

For å sikre at konklusjoner vi kommer frem til er mest mulig generaliserbare for alle kommunene, er det viktig med høyest mulig grad av representativitet, altså at kommuner som besvarer undersøkelsen og kommuner som ikke besvarer ikke skiller seg systematisk fra hverandre. Alle kommuner har fått tilsendt spørreundersøkelsen, men hvorvidt de velger å svare er opp til hver enkel kommune. Dersom for eksempel kommuner med store boligsosiale utfordringer har mer interesse for temaet og dermed svarer på undersøkelsen i større grad, vil det kunne skape systematiske skjevheter i utvalget.

Her ser vi på dimensjonene kommunestørrelse (innbyggertall), sentralitet, endring i innbyggertall, kommunenes handlingsrom per innbygger (frie korrigerte inntekter) og andel av innbyggerne som eier bolig. For disse dimensjonene har vi ved hjelp av tosidige t-tester undersøkt om det er signifikant forskjell mellom kommuner som har besvart spørreundersøkelsen og kommuner som ikke har besvart spørreundersøkelsen (men har mottatt den). Boks 7.1 beskriver hva en tosidig t-test for representativitet omfatter.

Boks 7.1 Tosidig T-test for representativitet

Med en tosidig t-test undersøker vi om det er signifikante forskjeller i gjennomsnittlig størrelse på utvalgte variabler (her kommunestørrelse i form av antall innbyggere, sentralitetsgrad, befolkningsutvikling, økonomisk handlingsrom og antall selveiere) mellom to grupper. For å vurdere utvalgets representativitet undersøker vi om kommuner som har svart på spørreundersøkelsen skiller seg fra kommuner som ikke har svart. Selv om vi finner at gruppene skiller seg fra hverandre og at skillet er statistisk signifikant er det ikke dermed sagt at det representerer en kausal sammenheng. Det er derfor viktig å være varsom med å trekke for tydelige konklusjoner. Det kan for eksempel være at korrelasjonen er et uttrykk for tilfeldigheter, eller at det finnes underliggende forklaringer som vi ikke har data for eller har greid å identifisere.

Tabell 7.4 viser at det er noen systematiske forskjeller mellom kommuner som har besvart spørreundersøkelsen, og dermed inngår i utvalget vårt, og kommunene som ikke har besvart spørreundersøkelsen. Kommunene som har besvart undersøkelsen har noe større økonomisk handlingsrom, og en noe lavere andel av innbyggere som eier eget hjem. Det betyr at de som har svart i gjennomsnitt har større økonomisk handlingsrom og har en lavere andel innbyggere som eier eget hjem. Forskjellene er statistisk signifikante.

Tabell 7.4 Resultater av tosidig t-test blant kommuner i og utenfor forsøksområdet – over variabler som antas å gi ulike muligheter og utfordringer for å løse boligsosiale utfordringer

Variabel	Antall kommuner		Gjennomsnittlig verdi		P-verdi	Signifikant forskjell**
	Besvart	Ikke besvart	Besvart	Ikke besvart		
Antall innbyggere	144	212	17 600	13 400	0,36	Nei
Utvikling innbyggertall (siste 5 år)	144	212	0,7	0,2	0,38	Nei
SSBs sentralitetsindeks	144	212	666,7	627,3	0,41	Nei
Økonomisk handlingsrom*	144	212	105,6	107,8	0,01	Ja
Andel av innbyggere som eier hjem	144	212	32,9	33,9	0,01	Ja

*Vi har benyttet frie korrigerte inntekter per innbygger som indikator på kommunenes økonomiske handlingsrom. **Med 5 prosent signifikansnivå. Kilde: Menon Economics

7.4. utfordringer ved at nullpunktsmålingen er gjennomført etter at forsøket er satt i gang

Forsøksordningen trådte i kraft den 1. september 2021. Nullpunktsmålingen ble gjennomført i oktober og november 2021. Det vil si at nullpunktsmålingen ble gjennomført etter at oppgaveoverføringen ble gjennomført. Ideelt sett skulle målingen allerede være gjennomført før forsøket trådte i kraft. Det har skapt utfordringer for vårt arbeid med å utarbeide et nullpunkt.

Målingen baserer seg på at de spurte ser tilbake i tid, og svarer på hvordan oppgavene ble løst før oppgaveoverføringen. Det kan være vanskelig å huske hvordan ting ble gjort, særlig på detaljnivå. Vi har blant annet bedt om et anslag på fordeling av ansattes tidsbruk på ulike arbeidsoppgaver. Vi har fått tilbakemeldinger på at det kan være vanskelig rapportere med høy presisjon. Videre åpner en sen nullpunktsmåling for misforståelser av spørsmål, som gjør at enkelte besvarelser kan basere seg på dagens situasjon istedenfor situasjonen før forsøket trådte i kraft.

Implikasjonen av dette er at det i praksis vil være en høyere feilmargin på spørreundersøkelsene enn den vi beregner basert på svarandelene. Det er ikke mulig å anslå i hvilken grad feilmarginen påvirkes, og det er også ikke grunnlag for å si noe om det er systematiske skjevheter i svarene. Ettersom undersøkelsen ble gjennomført like etter oppgaveoverføringen, hvor eventuelle oppstartsproblemer vil gjøre seg gjeldende, er det en mulighet at respondenter har vært mer kritiske til forsøket enn de ville vært forut for oppstart.

Vi vil dermed være forsiktige når vi tolker de kvantitative indikatorene, spesielt indikatorer som åpner for misforståelser basert på timingen av oppgaveoverføringen.

7.5. Oppgaveoverføringen organiseres ulikt

De tre statsforvalterembetene som har fått tilført oppgaver har valgt å organisere de ansatte ulikt. Dette er ikke et problem for evalueringen ettersom forsøket skal kartlegge effekten av oppgaveoverføringen, ikke av hvordan oppgaveoverføringen velges å løses. Det er ikke klart for oss hvordan dette vil påvirke måloppnåelse i de tre delmålene, men det vil likevel være svært viktig for oss å ta høyde for dette når vi gjennomfører evalueringen i 2024. Dersom enkelte regioner har en mer positiv utvikling i de fastsatte målene for forsøket enn andre vil dette være viktig å få frem.

8. Delmål 1: Et samlet og styrket fagmiljø

I dette kapitlet beskrives delmål 1, som innebærer at målet er å oppnå et samlet og styrket fagmiljø. I kapitlet gjennomgås indikatorer, resultater av nullpunktsmålingen, forventet endring i indikatorene og forventet effekt.

8.1. Hva menes med samlet og styrket fagmiljø?

Det første delmålet er at oppgaveoverføringen i forsøksområdet skal bidra til et samlet og styrket fagmiljø. Det presiseres at forbedringen av fagmiljø skal skje ved at bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv.¹⁹ I forsøksområdene, der oppgavene er overført fra Husbankens regionkontor til Statsforvalter, vil fagmiljøet bli større. Basert på at statsforvalter har ansvaret for tilsyn og veiledning²⁰ innenfor flere av de nevnte fagområdene er det grunn til å tro at det er potensial for å få til et fagmiljø som i større grad ser bolig i sammenheng med de nevnte fagområdene. Isolert sett vil statsforvalter styrke fagmiljøet hvis tilførte personer med boligsosial kompetanse:

- Har faglig innflytelse på råd og veiledning til kommuner på andre områder.
- Trekker på fagkompetansen internt innenfor de ulike fagområdene (som barnevern, rus og psykiatri, helse og omsorg mv.) når de selv gir råd og veiledning til kommuner – slik at bolig og tjenester i større grad ses i sammenheng.

Samtidig er det viktig å påpeke at man ved å flytte oppgavene gjør det vanskeligere å videreføre Husbankens arbeid med å se råd og veiledning i sammenheng med de økonomiske virkemidlene de forvalter. Fra et evalueringsperspektiv er det viktig at vi får belyst hvilke muligheter og resultater forsøket har bidratt til samlet sett, i positiv og negativ forstand. Denne inngangen til evalueringen er noe innspillene fra referansegruppen og intervjuene understøtter.

Det finnes ingen entydig definisjon av fagmiljø-begrepet og det finnes ikke mange formelle operasjonaliseringer av begrepet. Ekspertutvalget som fastsatte kriteriene (KMD, 2014) for god kommunestruktur skrev at små fagmiljøer er sårbare med hensyn til uforutsette hendelser som sykdom og turnover, og har færre ressurser til videreutvikling av tjenesten. Det påpekes også at det eksempelvis innenfor barnevern kan være en stor belastning for den enkelte å være alene om vanskelige saker. Slik sett kan man si at inngangen til å diskutere fagmiljø i forbindelse med kommunereformen var størrelsen på fagmiljøet målt i ansatte og årsverk.

Det finnes enkelte forskrifter som konkretiserer krav til fagmiljø. Et eksempel på en slik forskrift er studietilsynsforskriften (§ 2-3): (1) *Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.* (2) *Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse.* Forskriften stiller krav til fagmiljøets størrelse, sammensetning og kompetanse. Som en operasjonalisering av forskriften har ansatte ved NTNU (Gregersen, n.d.) definert fagmiljø som fagfolk som

¹⁹ Selv om det ikke er nevnt i målet med forsøket er det også relevant å se på om bolig sees i sammenheng med pleie og omsorg, psykiatri, planlegging, kommuneøkonomi og de økonomiske virkemidlene som statsforvalter har ansvaret for.

²⁰ Se kapittel 4.1 for beskrivelse av organisering i statsforvalterembetene i Nordland, Rogaland og Vestland.

jobber sammen innenfor samme fagområde eller tilgrensende fagfelt, som oftest er samlokalisert, kjenner hverandre, samarbeider og har felles strategi/mål.

Et tilleggsmoment til NTNUs definisjon er at definisjonen av fagmiljø kan avgrenses til de som jobber med de overførte råd- og veiledningsoppgavene, eller alle som jobber med tilgrensende oppgaver i virksomheten. Vi tar sikte på å ha begge disse perspektiver i nullpunktsmålingen. Vi baserer altså nullpunktsmålingen på en smal definisjon av fagmiljø (avgrenset til de som jobber med de overførte oppgavene), og en bred definisjon av fagmiljø (avgrenset til de som jobber med tilgrensende oppgaver i virksomheten). Vi kartlegger hvorvidt respondenten på undersøkelsen hører til det smale eller det brede fagmiljøet, og ulike kjennetegn ved fagmiljøene.

Sett i sammenheng med vårt evalueringoppdrag, målet for forsøket og vår kunnskap om hva som legges i begrepet fagmiljø har vi som nevnt valgt å vurdere hvordan forsøket bidrar til at man ser bolig i sammenheng med alle relevante fagmiljø i og utenfor forsøksområdet. Tanken er at dette skal skje ved at det etableres et mer enhetlig fagmiljø hos statsforvalter – som ser bolig og tjenester i sammenheng. Det er samtidig relevant å se nærmere på samordningen mellom statsforvalter og Husbanken, siden bolig også skal sees i sammenheng med de økonomiske virkemidlene som Husbanken forvalter.

8.2. Indikatorer

Den første hovedindikatoren vår er «Et samlet og styrket fagmiljø». Hovedindikatoren er kvalitativ, dvs. at status og endring beskrives med utgangspunkt i underliggende kvantitative indikatorer i tillegg til kvalitative vurderinger. Vi har utviklet en rekke underindikatorer for å måle hvorvidt forsøket bidrar til et samlet og styrket fagmiljø. Det endelige utvalget av underindikatorer vil kunne justeres frem til evalueringen ferdigstilles.

I Tabell 8.1 har vi oppgitt de kvantitative underindikatorerne for delmål 1 samt hvilke spørsmål som ligger til grunn og målekilde. Før vi går inn på indikatorene vi har operasjonalisert er det nyttig å vite at vi i nullpunktsmålingen har vært opptatt av å samle inn data for fagmiljøenes størrelse, organisering, tverrfaglighet og kompetanse. I den endelige målingen vil vi se nærmere på muligheten for å benytte disse dataene til å vurdere hvordan fagmiljøene har endret seg i forsøksregionene, sammenlignet med hvordan nivået og utviklingen har vært utenfor forsøksregionene. Det er også viktig å påpeke at de kvantitative indikatorene som det vises til i tabellen vi bli supplert med øvrige kvantitative data og kvalitative data og vurderinger som samles inn via intervjuer – slik at de kvantitative og kvalitative funnene sees i sammenheng. Selv om indikatorene som er nevnt i tabellen kan oppleves som lite dekkende for enkelte temaområder, er vi trygge på at vi samlet sett vil ha et bredt og nyansert datagrunnlag som grunnlag for sluttevalueringen.

Tabellen oppsummerer alle indikatorer som er registrert i forbindelse med nullpunktsmålingen. I neste delkapittel presenteres resultatene fra spørreundersøkelsen for et utvalg av indikatorene.

Tabell 8.1 Underindikatorer for å måle delmål 1 «Et samlet og styrket fagmiljø»²¹

Nr.	Underindikator	Måleenhet	Målekilde
Kunnskap om overførte oppgaver			
1.1	Grad av opplevd egen kompetanse om overførte oppgaver	Svar på spørsmålet: «Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand? Jeg har god kjennskap til rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket.»	Spørreundersøkelse til HB og SF
1.2	Grad av opplevd egen kompetanse om boligsosiale suksessfaktorer ²²	Svar på spørsmålet: «Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand? Jeg har god kunnskap om hva de boligsosiale suksessfaktorene innebærer.»	Spørreundersøkelse til HB og SF
Kunnskap om tilgrensende oppgaver hos statsforvalteren			
1.3	Grad av opplevd styrket fagmiljø, egen kompetanse	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad er du enig i følgende påstand i dag: Jeg har god og oppdatert kunnskap om statsforvalterens økonomiske virkemidler som kan brukes til å se bolig og tjenester i sammenheng.»	Spørreundersøkelse til HB og SF
1.4	Grad av oversikt over kompetanse i SFs fagmiljø	Svar på spørsmålet: «Hvis du har et spørsmål om boligsosiale utfordringer relatert til følgende fagtema: helse, sosiale, rus og psykisk helse, opplæring, barnevern arbeidsliv, kriminalomsorg, kommunal planlegging og kommuneøkonomi (hver for seg), vet du hvem du skal henvende deg til for råd/hjelp hos statsforvalteren?»	Spørreundersøkelse til SF/HB
Kunnskap om Husbanken			
1.5	Grad av oversikt over kompetanse i HBs fagmiljø	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad er du enig i følgende påstand i dag: Jeg vet hvem jeg bør henvende meg til i Husbanken for å få svar på spørsmål om Husbankens økonomiske virkemidler.»	Spørreundersøkelse til SF
1.6	Grad av oversikt over HBs virkemidler	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad er du enig i følgende påstand i dag: Jeg har god og oppdatert kunnskap om Husbankens økonomiske virkemidler.»	Spørreundersøkelse til SF
Integrering av overførte ressurser			
1.7	Grad av integrering i SFs fagmiljø	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad er du enig i følgende påstand i dag: Jeg er godt integrert i de relevante fagmiljøene hos statsforvalteren.» Dette spørsmålet vil sees i sammenheng med de fagområder som den enkelte trekker på i sitt arbeid. Vi har også indikatorer som fanger opp utviklingen i den reelle samhandlingen internt i virksomhetene.	Spørreundersøkelse til ansatte overført fra HB til SF
Vurdering av tverrfaglighet			

²¹ Forkortelsen HB refererer til Husbanken og SF refererer til statsforvalterembetene.

²² Veiledning om boligsosiale suksessfaktorer er en av de overførte oppgavene.

1.8	Grad av samlet fagmiljø	Svar på spørsmålet «I hvilken grad er du enig i følgende påstand i dag? Boligsosiale problemstillinger er godt integrert i statsforvalterens råd og veiledning til kommuner på tilgrensende fagområder.»	Spørreundersøkelse til SF
1.9	Grad av opplevd styrket fagmiljø, tverrfaglighet	Svar på spørsmålet: «Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand: Den boligsosiale rådgivingen og veiledningen som omfattes av forsøket er basert på tverrfaglighet (ved at man greier å se bolig i sammenheng med andre relevante tjenester).»	Spørreundersøkelse til HB og SF
Vurdering av delmålet			
1.10	Grad av opplevd styrket fagmiljø, overordnet	Svar på spørsmålet: «Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand: I regionen jeg jobber i blir de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket løst av et sterkt og samlet fagmiljø.»**	Spørreundersøkelse til HB og SF
Vurdering av påvirkning på kommunene			
1.11	Grad av opplevd påvirkning på kommunene	Svar på spørsmålet: «Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand: Jeg opplever at den boligsosiale rådgivingen og veiledningen som omfattes av forsøket bidrar til at kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng.»	Spørreundersøkelse til HB og SF
Kommunenes vurdering av kvaliteten på råd og veiledning			
1.12	Grad av relevante råd på bolig i sammenheng med diverse tjenestekområder	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer får relevante råd og veiledning fra regional stat om sammenhengen mellom bolig og ...» <ul style="list-style-type: none"> - Helse og omsorg - Sosiale spørsmål - Rus og psykisk helse - Barnevern - Arbeidsliv - Boligrådgivning - Kommuneøkonomi - Kommunal planlegging - Kriminalomsorg Svaralternativene indikerer gradering.	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)
1.13	Grad av relevante råd om lovverk som påvirker boligsosiale tiltak	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer får relevante råd og veiledning fra regional stat om lovverk som påvirker boligsosiale tiltak/prosjekter?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)
1.14	Opplevd kvalitet på råd og veiledning	Svar på spørsmålet: «På en skala fra 1 til 5 hvor 5 er høyest kvalitet mulig, og 1 er lavest kvalitet mulig, hvordan vil du vurdere kvaliteten på råd og veiledning fra regional stat som omhandler boligsosiale spørsmål?»	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)

		Svaralternativene indikerer gradering	
1.15	Opplevd kvalitet på råd og veiledning	Svar på spørsmålet: «Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer mottar råd og veiledning fra regional stat om bolig og tjenester som er ny kunnskap for kommunen? ... i tide til å fatte gode beslutninger?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)
1.16	Grad av rådgivning om relevante økonomiske virkemidler fra regional stat	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer mottar råd og veiledning fra regional stat om hvordan statlige økonomiske virkemidler* kan sees i sammenheng for å løse boligsosiale utfordringer?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)
Kommunenes vurdering av proaktivitet			
1.17	Grad av proaktiv regional stat	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at regional stat er proaktiv i sin rådgivning og veiledning om bolig og tjenester?»	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)

**Med statlige økonomiske virkemidler menes for eksempel Husbankens økonomiske virkemidler (startlån, investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem, lån til utleieboliger osv.), statsforvalterenes økonomiske virkemidler (Tilskudd til tilbud til voksne med langvarige og sammensatte tjenestebehov, tilskudd til kommunalt rusarbeid, kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd, tilskudd til satsinger (f.eks. Leve hele livet, Kompetanseløftet), osv. ** Vi forstår at det kan være nyanser ved egenvurdering av måloppnåelse som ikke fremkommer av svar på dette spørsmålet. Samtidig gir det en overordnet pekepinn på måloppnåelse.*

Enkelte av forholdene knyttet til delmålet er utfordrende å måle med enkeltstående underindikatorer. Dette gjelder blant annet sammensetningen av fagmiljøet, herunder utdanningsbakgrunn og hvilke fagområder de ulike ansatte jobber med eller tidligere har jobbet med, samt hvorvidt de de ulike ansatte har jobbet med råd og veiledning til kommunene. Sammensetningen av fagmiljøet i Husbanken og statsforvalterembetene er kartlagt i spørreundersøkelsen. I arbeidet med sluttevalueringen vil vi vurdere nærmere om vi har et godt nok data-grunnlag for å sammenligne kompetanseprofilen i dag opp mot kompetanseprofilen i 2023. Endringer i kompetanseprofil (eksempelvis antall årsverk, utdanningsprofilen, sammensetning av fagbakgrunn) vil indikere om fagmiljøet har blitt styrket eller svekket. Det bør også sees opp mot samarbeid mellom Husbanken og statsforvalter, i og utenfor forsøksområdet.

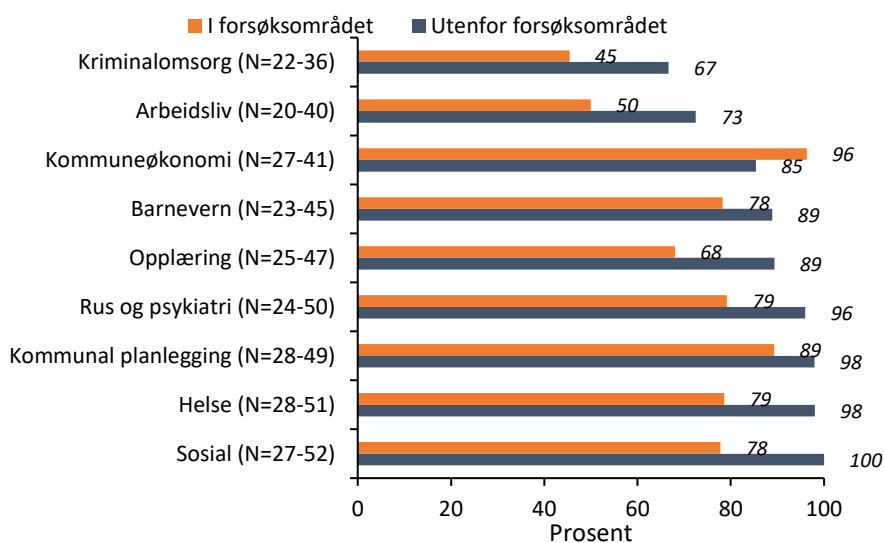
8.3. Nullpunktsmåling av indikatorene

Underindikatorerne måles basert på spørreundersøkelser til ansatte i statsforvalterembetene og Husbankens regionkontor samt kommunedirektører. Vi har valgt å presentere funnene fra fem av indikatorene i tabellen ovenfor. Ved sammenligningen av svarene vi får i 2023 vil det kunne være andre indikatorer som har mer interessante forskjeller fra nullpunktet. Som et bilde på situasjonen i nullpunktet mener vi disse fem indikatorene gir en god oppsummering av tilstanden før/ved oppstart av forsøket.

Indikatorene belyser kunnskap hos statsforvalter og Husbanken om hverandres arbeid med relevante tilgrensende fagområder, statsforvalter og Husbankens vurdering av dagens tverrfaglighet og samarbeid på tvers av fagområder, og en egenvurdering av hvorvidt dagens fagmiljø er samlet og sterkt, og til slutt en innsikt i kommunenes vurdering av råd og veiledning de får av regional stat.

Figur 8-1 viser hvordan ansatte i Husbanken og statsforvalterembetene har svart på spørsmålet «Hvis du har et spørsmål om boligsosiale utfordringer relatert til følgende fagtema (helse, sosial, rus og psykisk helse, opplæring, barnevern, arbeidsliv, kriminalomsorg, kommunal planlegging og kommuneøkonomi), vet du hvem du skal henvende deg til for råd/hjelp hos statsforvalteren?» For alle fagtema bortsett fra kommuneøkonomi har flere utenfor forsøksområdet svart ja på spørsmålet. Arbeidsliv og kriminalomsorg er de temaene færrest respondenter opplever at de vet hvor de skal henvende seg for å få svar. I figuren er de to ansattegruppene samlet, men undersøkelsen gir oss mulighet til å splitte dem. Dette vil være naturlig å gjøre i sluttevalueringen.

Figur 8-1 **Indikator 1.4 - Andel av ansatte hos statsforvaltere og Husbanken som vet hvem de skal henvende seg til for råd/hjelp hos statsforvalteren på spørsmål om boligsosiale utfordringer relatert til ulike fagtema, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg**

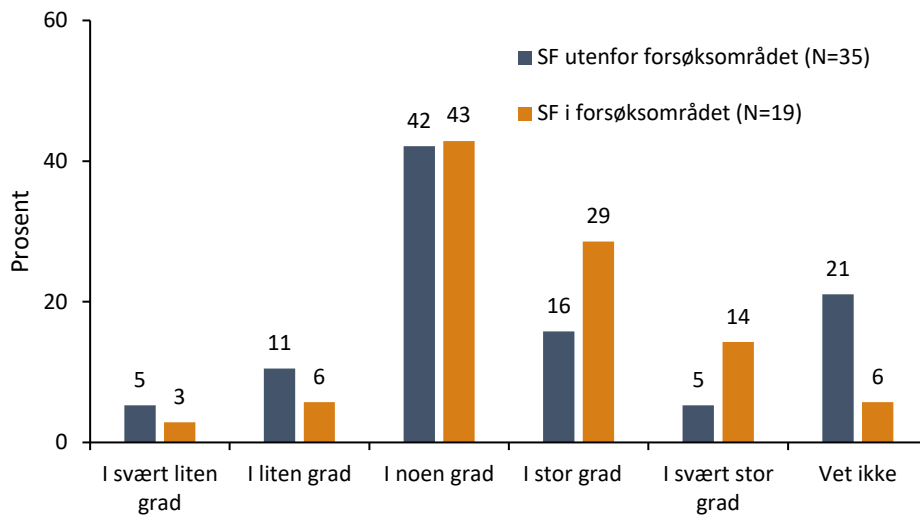

Kilde: Spørreundersøkelse til ansatte hos statsforvalter og Husbanken, sammenstilt av Menon Economics

Figur 8-2 viser hvordan ansatte i Husbanken og statsforvalterembetene har svart på i hvilken grad de er enige i påstanden «Boligsosiale problemstillinger er godt integrert i statsforvalterens råd og veiledning til kommuner på tilgrensende fagområder». Figuren viser at ansatte ved statsforvalterembeter i forsøksområdet i noe større grad er enige i at boligsosiale problemstillinger er godt integrert i råd og veiledning, og at de utenfor forsøksområdet i større grad ikke vet. Dette tyder på at ansatte i statsforvalterembetene i forsøksområdet i større grad tar boligsosiale hensyn i rådgivningen sin, men det kan også henge sammen med at forsøket har satt større fokus på oppgavene.

Figur 8-2

Indikator 1.8 - Fordeling av grad av enighet i påstanden: «Boligsosiale problemstillinger er godt integrert i statsforvalterens råd og veiledning til kommuner på tilgrensende fagområder», i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg*

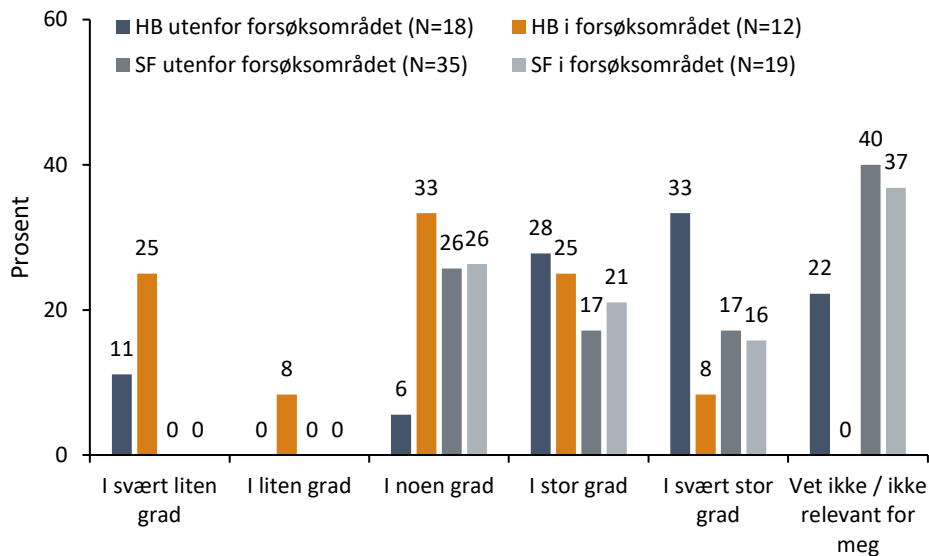

**I figuren har vi benyttet forkortelsen SF for ansatte hos statsforvalter. Ansatte i Husbanken har ikke blitt stilt dette spørsmålet. Kilde: Spørreundersøkelse til ansatte hos statsforvalter og Husbanken, sammenstilt av Menon Economics*

Figur 8-3 viser hvordan ansatte i Husbanken og statsforvalterembetene har svart på i hvilken grad de er enige i påstanden «Den boligsosiale rådgivningen og veiledningen som omfattes av forsøket er basert på tverrfaglighet (ved at man greier å se bolig i sammenheng med andre relevante tjenester)». Svært få har svart at rådgivningen i liten grad er tverrfaglig, men vi ser noen flere av disse svarene i forsøksområdet enn utenfor. Det er også mange som har svart at de ikke vet eller at spørsmålet ikke er relevant; flest utenfor forsøksområdet. Dette kan være fordi forsøket har bidratt til mer bevissthet rundt de overførte oppgavene i forsøksområdet, slik at de ansatte her er mer opptatt av oppgavene. I skjemaet vi sendte ut til ledere ble denne påstanden presentert på samme måten som i undersøkelsen. Her ser vi at de fleste lederne i statsforvalterembetene og i Husbanken svarer at de i stor grad er enig med påstanden.

Figur 8-3

Indikator 1.9 - I hvilken grad ansatte hos statsforvaltere og Husbanken er enige i påstanden «Den boligsosiale rådgivningen og veiledningen som omfattes av forsøket er basert på tverrfaglighet (ved at man greier å se bolig i sammenheng med andre relevante tjenester)», i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg*

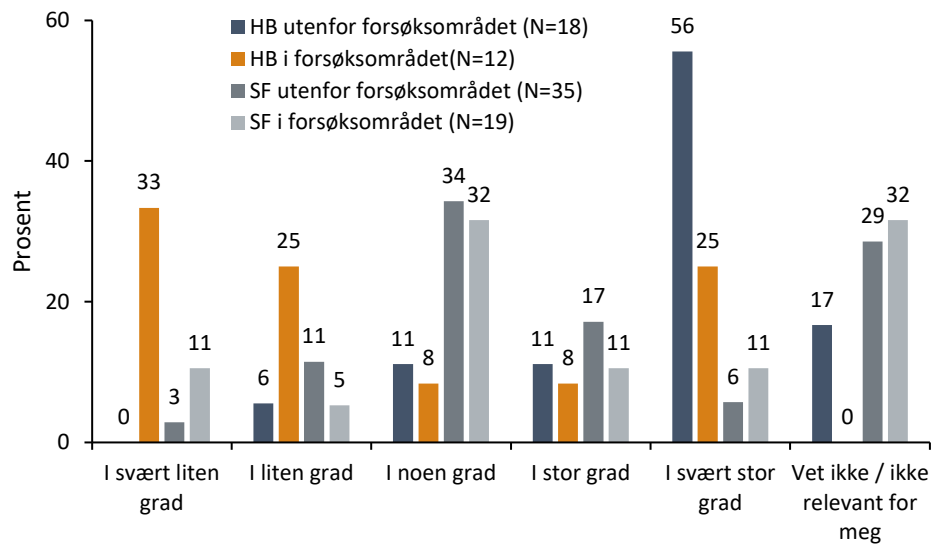
*I figuren har vi benyttet forkortelsen SF for ansatte hos statsforvalter. Ansatte i Husbanken har ikke blitt stilt dette spørsmålet. Kilde: Spørreundersøkelse til ansatte hos statsforvalter og Husbanken, sammenstilt av Menon Economics

Figur 8-4 viser hvordan ansatte i Husbanken og statsforvalterembetene er enige eller uenige i påstanden «I regionen jeg jobber i blir de boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket løst av et sterkt og samlet fagmiljø.» Dette spørsmålet er altså en egenvurdering av delmålet. Figuren viser at det ikke er særlig stor forskjell innenfor og utenfor forsøksområdet for statsforvalteransatte. For ansatte i Husbanken er det stor forskjell i og utenfor forsøksområdet: 33 prosent utenfor forsøksområdet har svart at de i svært stor grad er enige, mens bare 8 prosent innenfor forsøksområdet har sagt det samme. I skjemaet vi sendte ut til ledere ble denne påstanden også tatt opp. Blant lederne ser vi spredning i svarene fra i svært liten grad til i svært stor grad, hvor én av de som svarte la til at miljøet var sterkt men ikke samlet nok. Ledere i Husbankens regionskontor svarte i noe større grad at de var enige i påstanden enn ledere i statsforvalterembetene.

Figuren viser også hvordan de forskjellige kontorene har svart på det samme spørsmålet. Vi ser at det er en del variasjon mellom kontorene i undersøkelsen, og også at kontorer i den samme regionen ikke nødvendigvis er enige i hvor sterkt og samlet fagmiljøet er.

Figur 8-4

Indikator 1.10 - I hvilken grad ansatte hos statsforvaltere og Husbanken er enige i at de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket løses av et sterkt og samlet fagmiljø, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg

* I figuren har vi benyttet forkortelsen SF for ansatte hos statsforvalter og forkortelsen HB for ansatte i Husbanken. Kilde: Spørreundersøkelse til ansatte hos statsforvalter og Husbanken, sammenstilt av Menon Economics

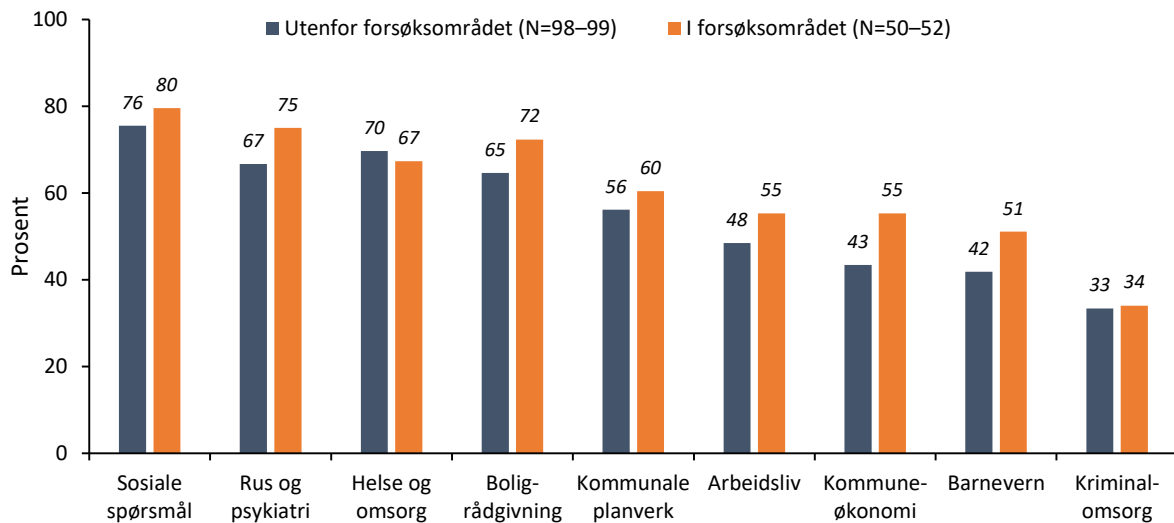
På spørsmål om kommunene opplever at de mottar relevante råd og veiledning fra regional stat, definert som Husbanken og statsforvalterembeter, svarer kommunene i varierende grad positivt²³. Resultatene er vist i Figur 8-5. Rådgivningen om sammenhengen mellom bolig og sosiale spørsmål, rus og psykiatri, helse og omsorg og generell boligrådgivning oppleves som mest relevant, mens koblingen mot barnevern og kriminalomsorg ansees som mindre relevant for en god del av de som har svart på spørsmålet. Det interessante er at resultatene på tvers av fagområdet er relativt sammenfallende i og utenfor forsøksområdet.

En mulig forklaring på at kommunene i mindre grad får relevante råd og veiledning på kriminalomsorg kan være at kommunene ikke har rett på informasjon om personer i fengsel, og kun vil vite om boligsosiale behov for personene som skrives ut av fengsel dersom de er i kontakt med kommunale tjenester av andre årsaker, f.eks. i forbindelse med rus og psykiatri, eller dersom personen selv kontakter kommunen for hjelp til bolig. Fengsel drives ikke av kommunene, og for mange små kommuner er heller ikke problemstillingen veldig relevant, da de ikke har mye kriminalitet. Når det gjelder barnevern er en tilbakemelding fra intervju med representanter fra små kommuner at det sjeldent oppstår situasjoner hvor en kobling mellom barnevern og boligsosiale spørsmål er relevant. Det kan være en forklaring på at kommunene i mindre grad opplever å få relevante råd om denne koblingen.

²³ Positive svar er definert som «I noen grad», «I stor grad» og «I svært stor grad».

Figur 8-5

Indikator 1.12 - Andel av kommuner som opplever at kommunen i noen, stor eller svært stor grad får relevante råd og veiledning fra regional stat om sammenhengen mellom bolig og ulike fagområder, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg

Kilde: Spørreundersøkelse til kommuner, sammenstilt av Menon Economics

Kvalitative vurderinger

Disse vurderingene er basert på svar fra spørreundersøkelsen som fremstår som viktige, men hvor vi ikke har grunnlag for å si noe om hvilken retning i tror de vil utvikle seg. Vi oppsummerer noen funn under, og vil vurdere disse i sammenheng med andre indikatorer i sluttevalueringen.

Utdannelse og erfaring: Alle som har besvart undersøkelsen har høyskole/universitetsutdanning. Både hos Husbanken og statsforvalterembetene har omtrent 1/5 inntil 4 års utdanning utover videregående skole mens 4/5 har mer enn 4 års utdanning. De fleste har utdanning innenfor samfunnsfag, sosionom, økonomi, ledelse og administrasjon. Statsforvalterembetene har noe større variasjon i utdanningsbakgrunner, men det er også langt flere ansatte ved statsforvalterembetene som har besvart dette spørsmålet (18 fra Husbanken og 65 fra statsforvalterembetene). I dybdeintervjuene ble helse trukket frem som et område hvor statsforvalterembetene har høyere kompetanse enn Husbanken, og vi ser at syv ansatte i statsforvalterembetene har utdanning innenfor helsefag mens Husbanken ikke har noen.

Arbeidsområder: Hos statsforvalterembetene oppgir cirka halvparten av de spurte at de bruker arbeidstid på boligsosiale spørsmål, mens resten arbeider med tilgrensende oppgaver. Halvparten av de ansatte hos statsforvalterembetene oppgir at de jobber med råd og veiledning til kommunene. Det er uklart om forsøket burde påvirke antall ansatte som jobber med råd og veiledning av kommuner, men en endring i dette tallet må undersøkes nærmere i sluttevalueringen i kombinasjon med dybdeintervjuer for å få klarhet i hva endringen innebærer.

8.4. Forventet utvikling

I 2023 vil vi gjennomføre en ny måling av indikatorene og tilgrensende forhold. Vår vurdering av hvorvidt delmål 1 er oppnådd vil baseres på utviklingen i indikatorene fra nullpunktsmålingen til 2023. Dersom forsøket bidrar til at delmål 1 oppnås forventer vi å se en utvikling i indikatorene som beskrevet under basert på respondenter som omfattes av forsøket. Listen forklarer dermed hvordan vi har tenkt at indikatorene vil kunne utvikles og endringer spores – under forutsetning om at det er måloppnåelse for delmål 1.

- At (flere) ansatte ved statsforvalterembetene opplever økt grad av kjennskap/kunnskap til/om:
 - rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket
 - boligsosiale suksessfaktorer
 - Husbankens økonomiske virkemidler
 - hvem jeg bør henvende meg til i Husbanken for å få svar på spørsmål om Husbankens økonomiske virkemidler
 - hvem de skal henvende seg til for råd/hjelp hos statsforvalteren om boligsosiale utfordringer relatert til følgende fagtema (helse, sosial, rus og psykisk helse, opplæring, barnevern, arbeidsliv, kriminalomsorg, kommunal planlegging og kommuneøkonomi)
- At (flere) ansatte ved statsforvalterembetene som ikke er overført opplever økt grad av kjennskap/kunnskap til/om følgende temaer (for de overførte ansatte forventer vi ingen endring):
 - Husbankens økonomiske virkemidler
 - hvem jeg bør henvende meg til i Husbanken for å få svar på spørsmål om Husbankens økonomiske virkemidler
- At ansatte overført fra Husbanken til statsforvalterembetene opplever økt kunnskap om:
 - statsforvalterens økonomiske virkemidler som kan brukes til å se bolig og tjenester i sammenheng
- At (flere) ansatte overført fra Husbanken til statsforvalterembetene er enig i påstanden om at de er godt integrert i de relevante fagmiljøene hos statsforvalteren
- At (flere) ansatte ved statsforvalterembetene i større grad er enig i påstander om tverrfaglighet, vurdering av delmål 1 og påvirkning på kommuner:
 - «Boligsosiale problemstillinger er godt integrert i statsforvalterens råd og veiledning til kommuner på tilgrensende fagområder».
 - «Den boligsosiale rådgivingen og veiledningen som omfattes av forsøket er basert på tverrfaglighet (ved at man greier å se bolig i sammenheng med andre relevante tjenester)».
 - «I regionen jeg jobber i blir de boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket løst av et sterkt og samlet fagmiljø».
 - «Jeg opplever at den boligsosiale rådgivingen og veiledningen som omfattes av forsøket bidrar til at kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng.»
- At representanter for (flere) kommuner i større grad opplever økt kvalitet på råd og veiledning fra regional stat, ved at de får relevante råd og veiledning fra regional stat om:
 - sammenhengen mellom bolig og ulike fagområder
 - lovverk som påvirker boligsosiale tiltak/prosjekter
 - boligsosiale spørsmål
 - om bolig og tjenester som er ny kunnskap for kommunen
 - om bolig og tjenester i tide til å fatte gode beslutninger
 - om hvordan statlige økonomiske virkemidler kan sees i sammenheng for å løse boligsosiale utfordringer?
- At representanter for (flere) kommuner i større grad opplever regional stat som proaktiv i sin rådgivning og veiledning om bolig og tjenester

8.5. Oppsummering av resultater

Det første delmålet er at oppgaveoverføringen i forsøksområdet skal bidra til et samlet og styrket fagmiljø. Det presiseres at forbedringen av fagmiljø skal skje ved at bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv. Isolert sett vil statsforvalter styrke fagmiljøet hvis tilførte personer

med boligsosial kompetanse har faglig innflytelse på råd og veiledning til kommuner på andre områder. Samt at de som jobber med råd og veiledning til kommunene innenfor boligsosiale problemstillinger trekker på fagkompetansen internt innenfor de ulike fagområdene (som barnevern, rus og psykiatri, helse og omsorg mv.) i veiledningen til kommuner. Begge endringer vil bidra til at bolig og tjenester i større grad ses i sammenheng.

Nullpunktsmålingen taler for at det er et potensial for å tydeliggjøre hvem saksbehandlere hos Husbanken og statsforvalter skal henvende seg til internt/eksternt for å få nødvendig innsikt i fagområder som bør sees i sammenheng med boligsosiale problemstillinger. Potensialet er størst for problemstillinger innenfor kriminalomsorg. Det vil si at en betydelig del av ansatte hos regional stat som jobber med boligsosiale problemstillinger og tilgrensende tjenester ikke vet hvem de skal kontakte for å få svar på spørsmål innenfor kriminalomsorg. En forklaring på dette er ansvaret for kriminalomsorgen ligger hos kriminalomsorgsdirektoratet. En annen barriere er sannsynligvis at deling av informasjon fra kriminalomsorgen er begrenset som følge av personvern. Slik sett blir informasjonen som regional stat og kommunene sitter på begrenset, og derigjennom vanskelig å planlegge for. Vi finner også at:

- Det er et potensial for å øke søkelyset på boligsosiale problemstillinger i statsforvalteres råd og veiledning til kommunene, både i og utenfor forsøksområdet. Potensialet er størst utenfor forsøksområdet.
- De fleste er enige i at den boligsosiale rådgivingen og veiledningen fra statsforvalter er tverrfaglig.
- Det er veldig ulike meninger om at de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket løses av et sterkt og samlet fagmiljø i dag.
- Det er stor variasjon i om kommunene opplever at de får relevante råd om sammenheng mellom boligsosiale problemstillinger og ulike fagområder. Sosiale spørsmål og rus og psykiatri skiller seg ut i positiv forstand – mens barnevern og kriminalomsorg ser ut til å ha det største forbedringspotensialet.

9. Delmål 2: En mer samordnet stat

I dette kapittelet beskrives delmål 2, som innebærer at målet er å oppnå en mer samordnet stat. I kapittelet gjennomgås indikatorer, resultater av nullpunktsmålingen, forventet endring i indikatorene og forventet effekt.

9.1. Hva menes med en samordnet stat?

Det andre delmålet er en mer samordnet stat. Målet er konkretisert ved at man ved å flytte oppgavene fra Husbanken til statsforvalter bidrar til at det er en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området. For å forstå denne målsetningen er det viktig å presisere at statsforvalter før oppgaveoverføringen har en lang rekke tilsyns- og veiledningsoppgaver overfor kommunene. En god del av disse oppgavene retter seg mot tilgrensende tjenester som bør sees i sammenheng med boligsosiale problemstillinger når man gir råd og veiledning til kommuner. Eksempler på disse oppgavene er helse og omsorg (herav rus og psykiatri), sosiale tjenester, barnehage og opplæring, barnevern, planlegging og kommuneøkonomi. På den andre siden forvalter Husbanken en rekke relevante økonomiske virkemidler med mål om å bidra til at kommunene får en bedre oppgaveløsning innenfor boligsosiale problemstillinger. Basert på at Husbanken over tid har økt innsatsen med å gi råd og veiledning til kommunene i sammenheng med de økonomiske virkemidlene de forvalter kan man si at man kan risikere å miste denne samordningen når rådgivings- og veiledningsoppgavene flyttes. I denne sammenheng er det også verdt å nevne at statsforvalter også forvalter økonomiske virkemidler rettet mot tilgrensende problemstillinger i kommunene.

Ifølge KMD er samordning nødvendig for å håndtere samfunnsproblemer som ikke følger administrative og organisatoriske grenser (KMD, 2021c). Det påpekes videre at ministerstyre og en sektorinndelt forvaltning tydeliggjør ansvar og er i hovedsak funksjonelt og effektivt, men det gjør samtidig oppgaveløsning på tvers utfordrende (KMD, 2021c). Uavhengig av forsøket har statsforvalter ansvar for å gjennomføre tilsyn og gi veiledning innenfor en rekke tjenesteområder som er tilgrensende til de boligsosiale problemstillingene. Det kan derfor argumenteres for at potensialet for å få en større grad av samordning er større ved å flytte oppgaven til statsforvalter, som allerede har et samordningsansvar. På den andre siden har Husbanken over tid bygget seg opp kompetanse på boligsosiale problemstillinger, som av enkelte er omtalt som unik og avgjørende for gode boligsosiale råd og veiledning mot kommunene.

Før vi går nærmere inn på indikatorene vi har valgt ut er det også relevant å være kjent med at statsforvalter har en delt rolle overfor kommunene. På den ene siden skal de gjennomføre tilsyn og er innsigelsesmyndighet (pisk). Disse myndighetsoppgavene står i kontrast til oppgavene som knytter seg til økonomiske virkemidler, råd og veiledning (gulrot). Gjennom å ha ansvaret for så ulike virkemidler kan det argumenteres med at det er utfordrende roller å balansere overfor kommunene. Tilbakemeldingene fra intervjuene forteller oss at de ulike rollene ikke er så utfordrende å balansere. Det har også blitt nevnt at statsforvalter, gjennom sin myndighetsrolle, kan ha en større tyngde overfor kommunene. Ifølge DFØ (2020) jobber statsforvalterne i økende grad med dialogbasert tilsyn, der veiledning er en viktig del. En slik utvikling gjør statsforvalternes rolle mer enhetlig. DFØ (ibid.) påpeker imidlertid også at det er variasjoner i tilsynsutøvelsen.

Det kan argumenteres for at de ovennevnte utfordringene, med og uten forsøk, kan løses ved at Husbanken og statsforvalter samarbeider og koordinerer innsatsen mot kommunene. Et alternativ er at det avklares en tydelig arbeidsdeling mellom virksomhetene, slik at det ikke oppstår forvirring og dobbeltarbeid.

9.2. Indikatorer

Den andre hovedindikatoren vår er «En mer samordnet stat». Hovedindikatoren er kvalitativ, dvs. at status og endring beskrives med utgangspunkt i underliggende indikatorer. Vi har utviklet en rekke underindikatorer for å måle hvorvidt forsøket bidrar til en mer samordnet stat. Det endelige utvalget av underindikatorer vil kunne justeres frem til evalueringen ferdigstilles.

I Tabell 9.1 har vi oppgitt underindikatorerne for delmål 2, samt hvilke spørsmål som ligger til grunn og målekilde. Det er viktig å påpeke at de kvantitative indikatorene som det vises til i tabellen vi bli supplert med øvrige kvantitative data og kvalitative data og vurderinger som samles inn via intervjuer – slik at de kvantitative og kvalitative funnene sees i sammenheng. Selv om indikatorene som er nevnt i tabellen kan oppleves som lite dekkende for enkelte temaområder er vi trygge på at vi samlet sett vil ha et bredt og nyansert datagrunnlag som grunnlag for sluttevalueringen.

Tabellen oppsummerer alle indikatorer som er registrert i forbindelse med nullpunktsmålingen. I neste delkapittel vil vi presentere resultatene fra spørreundersøkelsen for et utvalg av indikatorene.

Tabell 9.1 Underindikatorer for å måle delmål 2 «En mer samordnet stat»

Nr.	Under-indikator	Måleenhet	Målekilde
Kommunenes vurdering av statlig samordning			
2.1	Grad av samordning	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at statsforvalter og Husbanken sin innsats mot kommunen på det boligsosiale området er samordnet?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)
2.2	Grad av tydelig kontaktpunkt	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at det er tydelig hvilken regional statlig aktør kommunen du representerer bør oppsøke for å få råd og veiledning om bolig og tjenester?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)
2.3	Grad av samordnet veiledning om bolig og ulike fagområder	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at kommunen du representer mottar samordnet råd og veiledning fra statsforvalteren om bolig og fagområdet helse og omsorg? ... sosiale spørsmål? ... rus og psykisk helse? ... barnevern? ... arbeidsliv? ... boligrådgivning? ... kommuneøkonomi? ... kommunal planlegging? ... kriminalomsorg? Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)

2.4	Grad av samordnet møter/konferanser	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer deltar i møter/konferanser om overlappende tema, men i separat regi av Husbanken og statsforvalteren?»	Spørreundersøkelse til kommuner (rådmenn)
Samordning av boligsosiale oppgaver			
2.5	Grad av behov for mer samordning	Svar på spørsmålet: «Hvis du tenker på boligsosiale utfordringer, hadde du kunnet løse oppgavene bedre med større grad av samhandling internt i statsforvalteren/Husbanken ... med Husbanken/Statsforvalteren ... med andre statlige aktører?»	Spørreundersøkelse til SF/HB
2.6	Grad av opplevd samordning	Svar på spørsmålet: «Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand: Det er god samhandling mellom statsforvalter og Husbanken i regionen jeg representerer.»	Spørreundersøkelse til SF/HB
2.7	Grad av opplevd dobbeltarbeid	Svar på: «Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand: Det er lite dobbeltarbeid mellom Husbanken og statsforvalter i regionen jeg representerer.»	Spørreundersøkelse til SF/HB

Enkelte av forholdene knyttet til delmålet er utfordrende å måle med enkeltstående underindikatorer. Endring i møteaktivitet med andre aktører måles, men må sees i sammenheng med andre svar for å si noe om hva en eventuell endring betyr.

9.3. Nullpunktsmåling av indikatorene

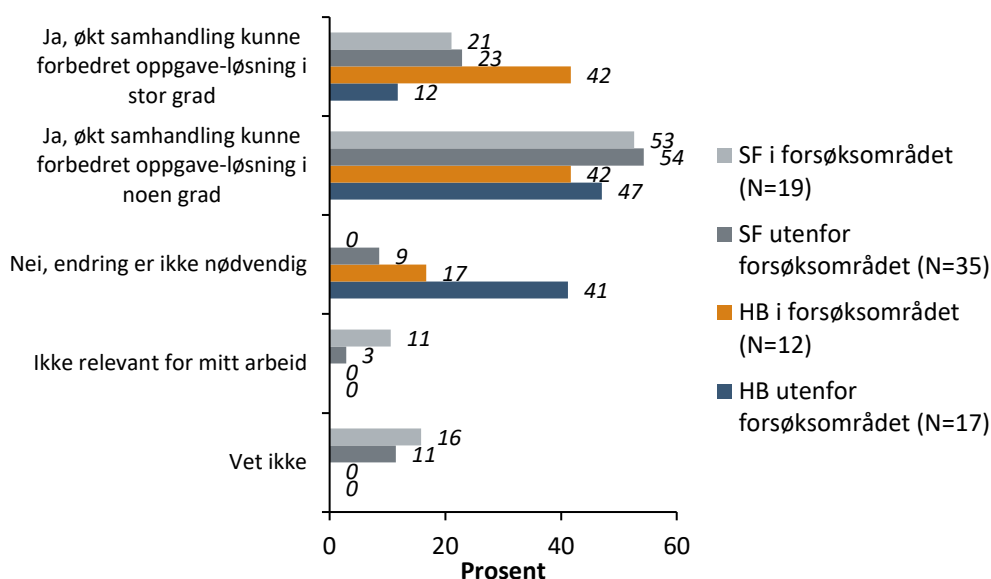
Underindikatorerne måles basert på spørreundersøkelser til ansatte i statsforvalterembetene og Husbankens regionkontor samt kommuner. Som en representasjon av trekkene vi har sett i spørreundersøkelsene for nullpunktet har vi valgt å presentere funnene fra fire av indikatorene i tabellen ovenfor. Ved sammenligningen av svarene vi får i 2023 vil det kunne være andre indikatorer som har mer interessante forskjeller fra nullpunktet. Som et bilde på situasjonen i nullpunktet mener vi disse fem indikatorene gir et bilde av tilstanden før/ved oppstart av forsøket.

Indikatorer på samordningen av boligsosiale oppgaver stilt til regional stat er med for å gi et bilde av i hvilken grad regional stat i dag oppfatter egen samhandling og koordinering. Det er interessant å se opp mot kommunenes opplevelse av samordning av regional stat. Sammen vil disse indikatorene få frem variasjoner i oppfatning av situasjonen, eventuelle utviklingstrekk og mulighet til å studere endringer over tid og på tvers av fylker.

Figur 9-1 viser i hvilken grad ansatte i Husbanken og statsforvalterembetene har sagt at de er enige i påstanden «Hvis du tenker på boligsosiale utfordringer, hadde du kunnet løse oppgavene bedre med større grad av samhandling med Husbanken/statsforvalteren?». Figuren viser at ansatte hos statsforvalter innenfor og utenfor forsøksområdet har svart relativt likt. Mellom 44,4 og 54,3 prosent har svart at bedre samhandling i noen grad kunne forbedret oppgaveløsningen. Den viktigste observasjonen er imidlertid at en betydelig andel av ansatte i Husbanken utenfor forsøksområdet mener at det ikke er nødvendig med mer samhandling.

Figur 9-1

Indikator 2.5 - I hvilken grad ansatte hos Husbanken og statsforvaltere var enige i påstanden «Hvis du tenker på boligsosiale utfordringer, hadde du kunnet løse oppgavene bedre med større grad av samhandling med Husbanken/statsforvalteren?»*, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg

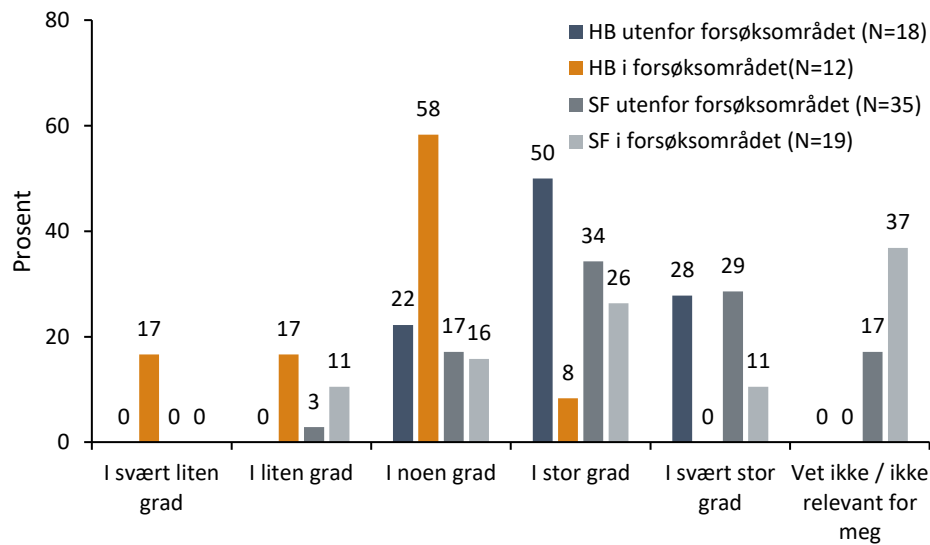

*I figuren har vi benyttet forkortelsen SF for ansatte hos statsforvalter og forkortelsen HB for ansatte i Husbanken. Kilde: Spørreundersøkelse til ansatte hos statsforvalter og Husbanken, sammenstilt av Menon Economics

Figur 9-2 viser i hvilken grad ansatte i Husbanken og statsforvalterembetene har sagt at de er enige i påstanden «Det er god samhandling mellom statsforvalter og Husbanken i regionen jeg representerer» i og utenfor forsøksområdet. Det er noe større forskjell mellom de to gruppene på dette spørsmålet enn på det foregående, og figuren viser at ansatte utenfor forsøksområdet i større grad opplever at det er god samhandling mellom statsforvalter og Husbanken. Det er svært få utenfor forsøksområdet som har svart at de i liten grad er enig (ca. 2 prosent), og ingen som har svart at de i svært liten grad er enig. I forsøksområdet har nesten 20 prosent sagt at de i liten eller svært liten grad er enige med påstanden. I skjemaet vi sendte ut til ledere ble denne påstanden også tatt opp. Her ser vi stor grad av spredning i besvarelsene fra Husbanken, fra i svært liten grad til i svært stor grad. Dette tyder på store regionale forskjeller i samhandlingen. Samtidig svarer ledere i statsforvalterembetene mer positivt: de fleste har svart i stor grad, og ingen har svart i liten eller svært liten grad.

Figur 9-2

Indikator 2.6 - I hvilken grad ansatte hos statsforvaltere og i Husbanken mente at det er god samhandling mellom statsforvalter og Husbanken i deres region*, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg

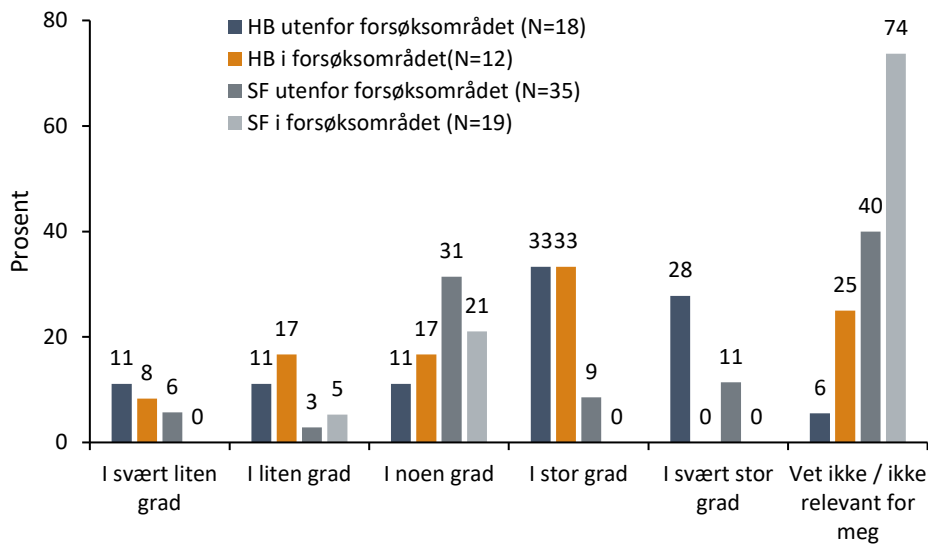

*I figuren har vi benyttet forkortelsen SF for ansatte hos statsforvalter og forkortelsen HB for ansatte i Husbanken. Kilde: Spørreundersøkelse til ansatte hos statsforvalter og Husbanken, sammenstilt av Menon Economics

Figur 9-3 viser i hvilken grad ansatte i Husbanken og statsforvalterembetene har sagt at de er enige i påstanden «Det er lite dobbeltarbeid mellom Husbanken og statsforvalter i regionen jeg representerer» i og utenfor forsøksområdet. Svært mange, særlig i forsøksområdet, har svart at de ikke vet eller at dette ikke er relevant for dem. Utenfor forsøksområdet er flere enige i påstanden, noe som støtter funnet om at samhandlingen mellom statsforvalteren og Husbanken virker til å fungere noe bedre utenfor forsøksområdet. Besvarelsen i skjema til lederne viser stor spredning hos både Husbanken og statsforvalterembetene, og flere har svart at de ikke vet på dette enn på andre spørsmål.

Figur 9-3

Indikator 2.7 - I hvilken grad ansatte hos statsforvaltere og Husbanken mente at det er lite dobbeltarbeid mellom Husbanken og statsforvalter i deres region*, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg

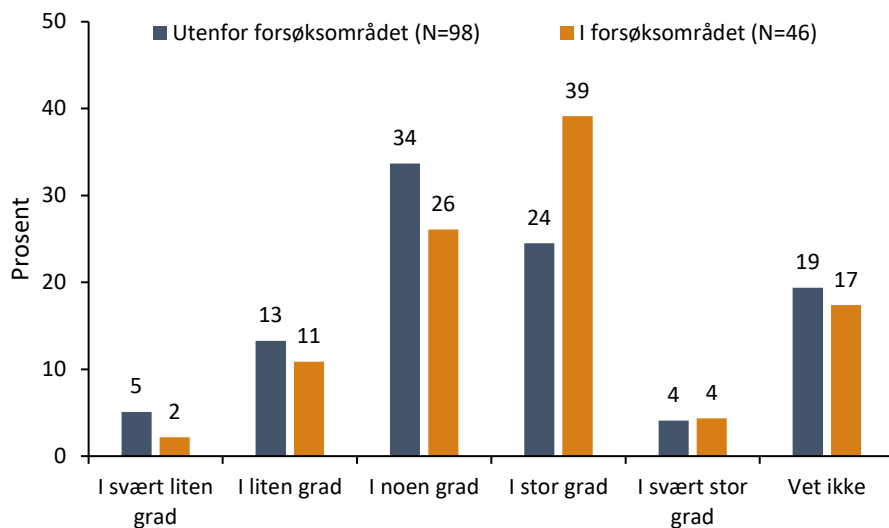

*I figuren har vi benyttet forkortelsen SF for ansatte hos statsforvalter og forkortelsen HB for ansatte i Husbanken. Kilde: Spørreundersøkelse til ansatte hos statsforvalter og Husbanken, sammenstilt av Menon Economics

Vi har spurt kommunene om hvorvidt de opplever statsforvalter og Husbanken som samordnet i sin innsats mot kommunene på det boligsosiale området. I forsøksområdet er det i dag en overvekt av kommunene som svarer at de i stor grad opplever dette. Over 60 prosent av kommunene som svarte har oppgitt at de i noen eller stor grad opplever at statsforvalter og Husbanken er samordnet. Utenfor forsøksområdet har om lag like mange svart det samme, men med en vridning mot at flere opplever dette i noen grad, og litt færre i stor grad.

Figur 9-4

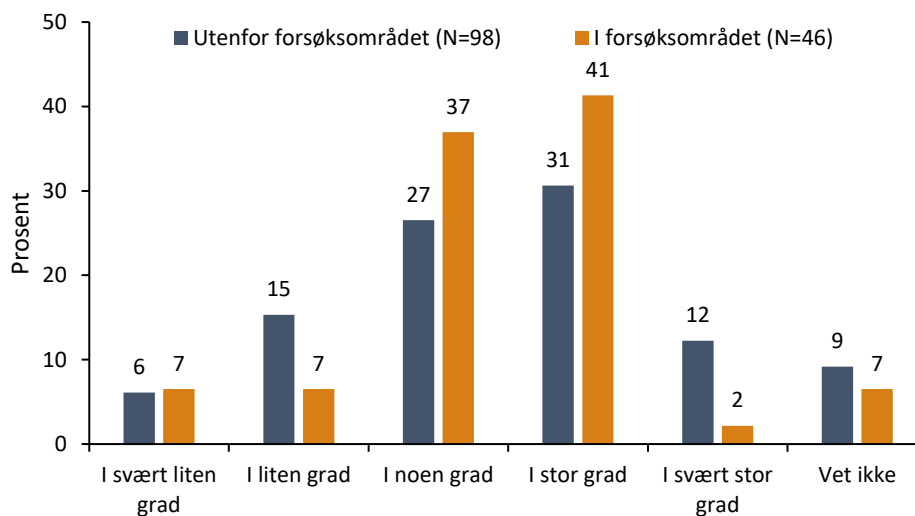
Indikator 2.1 - I hvilken grad statsforvalter og Husbanken opplever at sin innsats mot kommunen på det boligsosiale området er samordnet, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg

Kilde: Spørreundersøkelse til kommuner, sammenstilt av Menon Economics

På spørsmål om kommunene opplever at det er tydelig hvilken regional aktør de bør oppsøke for råd og veiledning om bolig og tjenester opplever 60 til 70 prosent av kommunene i og utenfor forsøksområdet at dette i noen eller større grad er tydelig. Fordelingen i og utenfor forsøksområdet er noe ulik, men bør ses i sammenheng med at utvalget som svarer utenfor forsøksområdet består av nesten dobbelt så mange kommuner som i forsøksområdet. Det er en noe høyere andel utenfor forsøksområdet som i liten eller svært liten grad opplever tydelighet på dette, og det er betydelig flere som svarer at de i stor grad opplever tydelighet på dette innenfor forsøksområdet.

Figur 9-5 **Indikator 2.2 - I hvilken grad kommunene opplever at det er tydelig hvilken regional statlig aktør kommunen bør oppsøke for å få råd og veiledning om bolig og tjenester, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg**

Kilde: Spørreundersøkelse til kommuner, sammenstilt av Menon Economics

Kvalitative vurderinger

De supplerende kvalitative vurderingene er basert på svar fra spørreundersøkelsen som fremstår som viktige, men hvor vi ikke har grunnlag for å si noe om i hvilken retning vi tror de vil utvikle seg. Vi oppsummerer noen funn under, og vil vurdere disse i sammenheng med andre kvalitative og kvantitative data og indikatorer i slutt-evalueringen.

Vi har kartlagt hvor ofte ansatte i Husbanken har møter med statsforvalteransatte og vice versa, samt hvor ofte de har møter med andre statlige etater. Det er relativt stor spredning på frekvensen av alle møtetyper. Det er uklart hvorvidt forsøket bør medføre en økning i frekvenser av møter, men vi vil sammenligne tallene fra 2021 med tall fra 2024 og diskutere eventuelle forskjeller i dybdeintervjuer. Dette legger grunnlaget for en vurdering om omfanget av møtevirksomhet er en god indikator, og eventuelt hva observert utvikling indikerer.

9.4. Forventet utvikling

I 2023 vil vi gjennomføre en ny måling av indikatorene og tilgrensende forhold. Vår vurdering av hvorvidt delmål 2 er oppnådd vil baseres på utviklingen i indikatorene fra nullpunktsmålingen til 2023. Dersom forsøket bidrar til at delmål 2 oppnås, forventer vi å se en utvikling i indikatorene som beskrevet under basert på respondenter

som omfattes av forsøket. Listen forklarer dermed hvordan vi har tenkt at indikatorene vil kunne utvikles og endringer spores under forutsetning om at delmål 2 nås.

- At representanter for (flere) kommuner i større grad opplever at
 - statsforvalter og Husbanken sin innsats mot kommunen på det boligsosiale området er samordnet
 - det er tydelig hvilken regional statlig aktør kommunen du representerer bør oppsøke for å få råd og veiledning om bolig og tjenester
 - de mottar samordnet råd og veiledning fra statsforvalteren om bolig og ulike fagområder
- At representanter for (færre) kommuner i mindre grad opplever at de
 - deltar i møter om overlappende tema, men i separat regi av Husbanken og statsforvalteren
 - blir invitert til konferanser om overlappende tema, men i separat regi av Husbanken og statsforvalteren
- At (færre) ansatte ved statsforvalterembetene opplever at de kunne løst oppgaver tilknyttet boligsosiale utfordringer bedre med større grad av samhandling internt, med Husbanken og med andre statlige aktører
- At (flere) ansatte ved statsforvalterembetene opplever at det i regionen de representerer er
 - god samhandling mellom statsforvalter og Husbanken
 - lite dobbeltarbeid mellom Husbanken og statsforvalter
- At (flere) ansatte ved statsforvalterembetene opplever at råd og veiledning til kommunene fører til
 - at kommunene tar mer boligsosiale hensyn i planarbeidet
 - at kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng

9.5. Oppsummering av resultater

Et av funnene fra evalueringen av «Bolig for velferd» var at rundt 75 prosent av kommuner ikke var enig i at de opplevde staten som samordnet. Enkelte fra statsforvalterembetene og Husbanken har stilt seg kritisk til dette resultatet, og argumentert for at undersøkelsen ikke nødvendigvis traff de riktige personene i kommunen og at resultatet dermed ikke var valid. I nullpunktsmålingen stilte vi følgende spørsmål til kommunerepresentantene: I hvilken grad er det tydelig hvilken regional aktør de bør oppsøke for råd og veiledning om bolig og tjenester? Vi finner at det er tydelig for 60 til 70 prosent av kommunene hhv. i og utenfor forsøksområdet. Om lag 60 prosent av kommunene som svarte på undersøkelsen har oppgitt at de i noen eller stor grad opplever at statsforvalter og Husbanken er samordnet. Nullpunktsmålingen taler for at det er veldig forskjellige meninger blant ansatte i Husbanken og statsforvalter om:

- Det er samhandling mellom statsforvalter og husbanken rundt boligsosiale spørsmål.
- Økt samhandling og samarbeid mellom Husbanken og statsforvalter ville bidratt til bedre oppgaveløsning.

Vi finner også at det er stor variasjon i om ansatte hos Husbanken og statsforvalter mener at det er lite dobbeltarbeid mellom Husbanken og statsforvalter i deres region. En forklaring på ulike meninger kan skyldes regionale variasjoner i oppgaveløsning og samhandling. En annen forklaring kan være at de ansatte som har svart har ulik innsikt i hvordan samhandlingen faktisk er.

10. Delmål 3: En mer effektiv oppgaveløsning

I dette kapitlet beskrives delmål 3, som innebærer at målet er å oppnå en mer effektiv oppgaveløsning. I kapitlet gjennomgås indikatorer, resultater av nullpunktsmålingen, forventet endring i indikatorene og forventet effekt.

10.1. Hva menes med mer effektiv oppgaveløsning

Effektiv oppgaveløsning kan forstås som hvordan oppgaveoverføringen bidrar til at oppgaveløsningen blir mer kostnadseffektiv. Altså, til et fastsatt budsjett får man mest mulig gode råd og veiledning til kommunene for pengene. Denne tilnærmingen bygger på forutsetningen om at råd og veiledning til kommunene er det riktige å gjøre – og vi måler i hvilken grad man får mest mulig aktiviteter for det fastsatte budsjettet.

Alternativet, som kalles formåleffektivitet, er å sette søkelys på om man gjør de riktige tingene for å oppnå ønskede bruker- og samfunnseffekter. Det er naturligvis en vurdering vi vil gjøre i sluttevalueringen i 2023, basert på evalueringsresultatene.

10.2. Indikatorer

Den tredje hovedindikatoren vår er «En mer effektiv oppgaveløsning». Hovedindikatoren er kvalitativ, dvs. at status og endring beskrives med utgangspunkt i underliggende indikatorer. Vi har utviklet en rekke underindikatorer for å måle hvorvidt forsøket bidrar til en mer effektiv oppgaveløsning. Det endelige utvalget av underindikatorer vil kunne justeres frem til evalueringen ferdigstilles.

Med bakgrunn i at kostnads- og formåleffektivitet kan måles på forskjellige måter, og det er styrker og svakheter ved de ulike indikatorene, er det utfordrende å være tydelige i nullpunktsmålingen på hvordan vi til slutt vil ende opp med å vurdere kostnadseffektivitet. Vi har imidlertid vært opptatt av å samle inn utgiftsdata og aktivitetsdata som gjør det mulig å konkretisere indikatorer av typen:

- Antall kommuner som har fått råd og veiledning i boligsosiale problemstillinger per budsjettkrone (som er avsatt til formålet)
- Antall timer med råd og veiledning i boligsosiale problemstillinger (med kommuner) per budsjettkrone (som er avsatt til formålet)

I sluttevalueringen vil vi derfor vurdere om vi kan anslå budsjettet for de overførte oppgavene basert på oppgitt samlet tidsbruk for deretter å kvalitetssikre disse.

I sluttevalueringen.

Tabell 10.1 har vi listet opp underindikatorene samt hvilke spørsmål som ligger til grunn og målekilde. Det er viktig å påpeke at de kvantitative indikatorene som det vises til i tabellen vi bli supplert med øvrige kvantitative data og kvalitative data og vurderinger som samles inn via intervjuer – slik at de kvantitative og kvalitative funnene sees i sammenheng. Selv om indikatorene som er nevnt i tabellen kan oppleves som lite dekkende for enkelte temaområder er vi trygge på at vi samlet sett vil ha et bredt og nyansert datagrunnlag som grunnlag for sluttevalueringen.

Tabell 10.1 Underindikatorer for å måle delmål 3 «En mer effektiv oppgaveløsning»

Nr	Under-indikator	Måleenhet	Målekilde
Udekket behov			
3.1	Grad av opplevd behov for mer samordning med tanke på tilsyn/klager	Svar på spørsmålet: «Større grad av samordning av råd og veiledning fra statsforvalteren og Husbanken vil redusere antall tilsyns- og klagesaker.»	Spørreundersøkelse til HB og SF
Kostnadseffektivitet			
3.2	Grad av opplevd kostnadseffektivitet i SF og HB	Svar på spørsmålet: «De boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er kostnadseffektive.»	Spørreundersøkelse til HB og SF
3.3	Grad av opplevd kostnadseffektivitet i kommunene	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad er kommunens arbeid med boligsosiale problemstillinger kostnadseffektivt?»	Spørreundersøkelse til kommunene
Formålseffektivitet			
3.4	Grad av opplevd formålseffektivitet i plasseringen av de boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene	Svar på spørsmålet: «Tenk på de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket og hvem som løser disse oppgavene i regionen du representerer. Vil du si at oppgavene er plassert på et formålseffektivt sted?»	Spørreundersøkelse til HB og SF

Enkelte av forholdene knyttet til delmålet er utfordrende å måle med enkeltstående underindikatorer. Disse dekkes av spørreundersøkelsen men er vanskeligere å tolke direkte, og må sees i sammenheng med andre indikatorer for en mer kvalitativ tolkning. Dette gjelder blant annet fordeling av arbeidstid mellom forskjellige arbeidsoppgaver, opplevd grad av ressursknapphet, samt hvorvidt det oppleves at de boligsosiale oppgavene er plassert på et formålseffektivt sted. Dette er kartlagt i spørreundersøkelsene og beskrives kvalitativt i neste avsnitt. Formålseffektivitet er vanskelig å måle kvantitativt, men er en viktig del av en effektiv oppgaveløsning. I dybdeintervjuene påpekte aktører fra både Husbanken og statsforvalterembetene at det var viktig å legge en bred definisjon av effektivitet til grunn når dette delmålet ble målt. Endringer i formålseffektivitet vil dermed beskrives kvalitativt basert på informasjon innhentet i dybdeintervjuer heller enn i kvantitative underindikatorer.

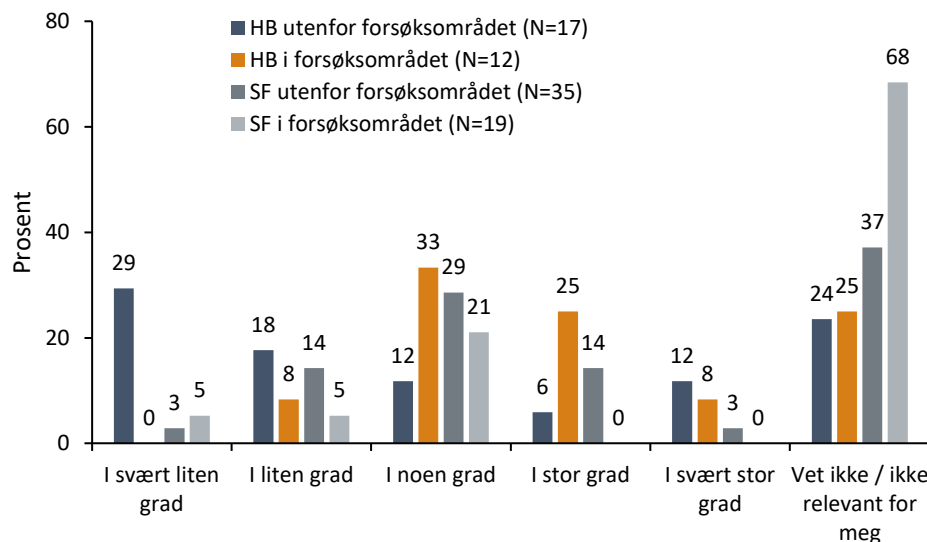
Videre er flere av indikatorene som er satt opp under delmål 1 og 2 også relevante i en vurdering av delmål 3. Generelt vil en mer samordnet stat også bidra til en mer effektiv oppgaveløsning, og en kvalitativ vurdering av dette delmålet vil delvis vurderes på grunnlag av resultatene for delmål 1 og 2. Mer spesifikt vil indikatorene for kommunenes opplevelse av fagmiljø (1.12 – 1.16) være spesielt relevante, ettersom en mer effektiv oppgaveløsning burde kunne spores i mer relevant rådgivning for kommunene. Fra delmål 2 vil særlig indikatoren om grad av dobbeltarbeid (2.4) være relevant.

10.3. Nullpunktsmåling av indikatorene

Underindikatorene måles basert på spørreundersøkelser til ansatte i statsforvalterembetene og Husbankens regionkontor samt spørreundersøkelsen til kommuner.

Figur 10-1 viser i hvilken grad ansatte i Husbanken og statsforvalterembetene har sagt at de er enige i påstanden «Større grad av samordning av råd og veiledning fra statsforvalteren og Husbanken vil redusere antall tilsyns- og klagesaker». Dette ble trukket frem som en mulig effekt av oppgaveoverføringen i dybdeintervjuer. De vanligste svaret innenfor og utenfor forsøksområdet er «Vet ikke/ikke relevant for meg.» Av de som har svart andre alternativer ser vi at utenfor forsøksområdet er folk litt mer uenig i påstanden, men at forskjellene er små på tvers av de to gruppene. De fleste som har svart sier at de er «i noen grad» enig. Dette indikerer at det kan være mulig å se en endring på dette punktet som følge av forsøket.

Figur 10-1 Indikator 3.1 - I hvilken grad ansatte hos statsforvaltere og Husbanken mener at større grad av samordning av råd og veiledning fra statsforvalteren og Husbanken vil redusere antall tilsyns- og klagesaker i deres region*, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg

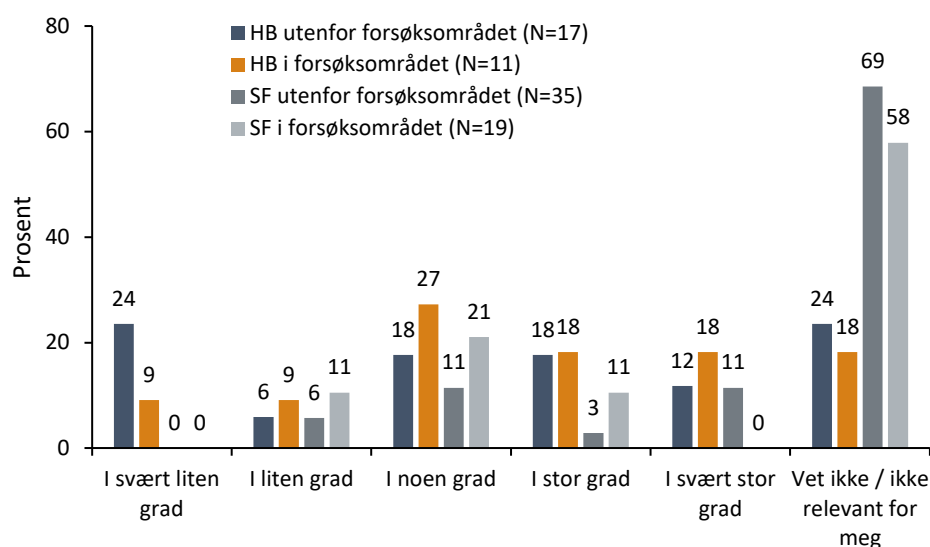

*I figuren har vi benyttet forkortelsen SF for ansatte hos statsforvalter og forkortelsen HB for ansatte i Husbanken. Kilde: Spørreundersøkelse til ansatte hos statsforvalter og Husbanken, sammenstilt av Menon Economics

Figur 10-2 viser i hvilken grad ansatte i Husbanken og statsforvalterembetene har sagt at de er enige i påstanden «De boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er kostnadseffektive». På dette spørsmålet ser vi at mer enn halvparten i begge kategoriene svarer «Vet ikke/ikke relevant for meg». De som har svart på undersøkelsen jobber ikke på ledernivå, og har dermed ikke budsjettansvar, som kan være grunnen til at så mange har svart at de ikke vet. Av de som har svart i hvilken grad de er enige ser vi at det ikke er store

forskjeller innenfor og utenfor forsøksområdet. Utenfor forsøksområdet har litt flere svart at de i svært stor og i svært liten grad er enig i påstanden, mens innenfor forsøksområdet har flere svart at de i noen grad er enig. Det er vanskelig å trekke konklusjoner om hvorvidt oppgavene er løst på en kostnadseffektiv måte og hvorvidt det er forskjeller innenfor og utenfor forsøksområdet basert på dette spørsmålet. I skjemaet vi sendte ut til ledere ble denne påstanden også tatt opp. Her har ingen ledere svart i liten eller svært liten grad. Ledere fra Husbanken er noe mer positive enn lederne fra statsforvalterembetene.

Figur 10-3 **Indikator 3.2 - I hvilken grad ansatte hos statsforvaltere og Husbanken mener at de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er kostnads-effektive i deres region*, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg**

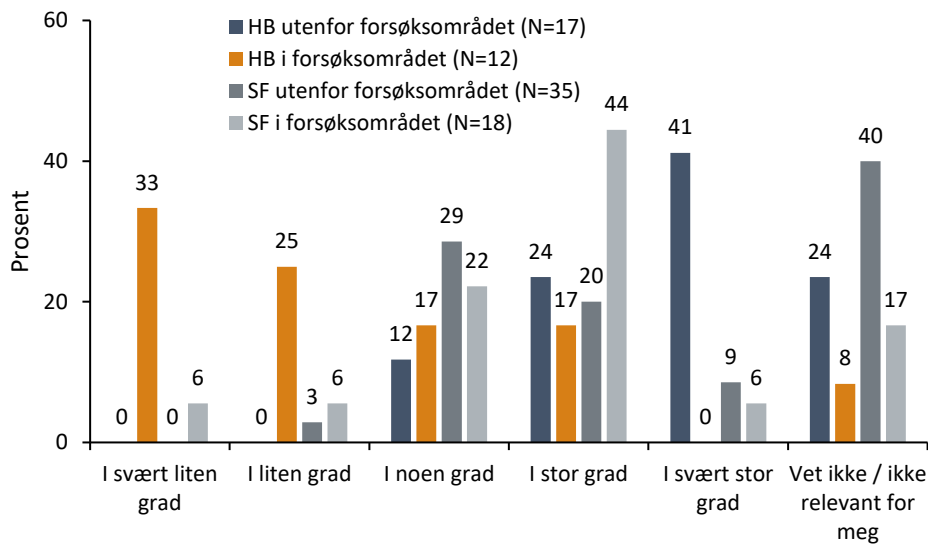

*I figuren har vi benyttet forkortelsen SF for ansatte hos statsforvalter og forkortelsen HB for ansatte i Husbanken. Kilde: Spørreundersøkelse til ansatte hos statsforvalter og Husbanken, sammenstilt av Menon Economics

Figur 10-4 viser i hvilken grad ansatte i Husbanken og statsforvalterembetene har svart på spørsmålet «Tenk på de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket og hvem som løser disse oppgavene i regionen du representerer. Vil du si at oppgavene er plassert på et formåls-effektivt sted?». Svarene viser at utenfor forsøksområdet er langt flere usikre på svaret og har svart «Vet ikke/ikke relevant for meg» (ca. 35 prosent), mens bare 10 prosent innenfor forsøket har svart at de ikke vet. Dette kan igjen tyde på at det er høyere grad av oppmerksomhet rundt disse oppgavene i forsøksområdet. Flere innenfor forsøksområdet har svart at oppgavene i liten grad ligger på et formåls-effektivt sted. Dette styrker bildet om at forsøksområdet kan ha noe større behov for endring enn resten av landet som vi har sett i tidligere delmål. I skjemaet vi sendte ut til ledere ble denne påstanden også tatt opp. Ledere i Husbanken svarer konsekvent at oppgavene «i stor grad» er på et formåls-effektivt sted, mens det er større spredning i statsforvalterembetenes svar. Det vil være svært viktig å se dette spørsmålet i sammenheng med kvalitativ informasjon i evalueringen, ettersom det kan være noe farget av at nullpunktsmålingen ble gjort etter at forsøket startet.

Figur 10-4

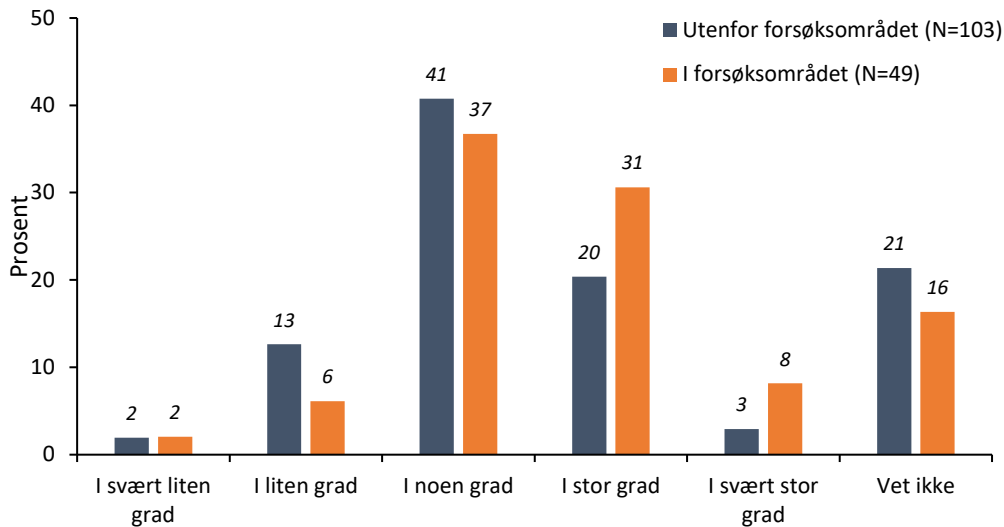
Indikator 3.4 - I hvilken grad ansatte hos statsforvaltere og Husbanken mente de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er plassert på et formåls-effektivt sted i deres region*, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg

*I figuren har vi benyttet forkortelsen SF for ansatte hos statsforvalter og forkortelsen HB for ansatte i Husbanken. Kilde: Spørreundersøkelse til ansatte hos statsforvalter og Husbanken, sammenstilt av Menon Economics

Kommunene oppgir stort sett at deres arbeid med boligsosiale problemstillinger er kostnadseffektivt, hvor over 60 prosent i og utenfor forsøksområdet oppgir at det i noen eller større grad er kostnadseffektivt. Flere av kommunene har svart «vet ikke» på dette spørsmålet, noe som trolig skyldes at personene som besvarte undersøkelsen ikke har full kunnskap om alle aspekter ved det boligsosiale arbeidet som gjøres, herunder hvorvidt det er kostnadseffektivt. Svarene utenfra forsøksområdet er mer sentrert rundt svaret «i noen grad», mens svarene i forsøksområdet er mer skjeve mot høyre. Kommunene i forsøksområdet opplever altså sitt arbeid med boligsosiale problemstillinger som noe mer kostnadseffektivt enn kommunene utenfor forsøksområdet.

Figur 10-5 Indikator 3.3 - I hvilken grad kommunene mener deres arbeid med boligsosiale problemstillinger er kostnadseffektivt, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg

Kilde: Spørreundersøkelse til kommuner, sammenstilt av Menon Economics

Kvalitative vurderinger

Vi har forsøkt å kartlegge hvor mye tid som blir satt av til råd og veiledning av kommuner ved Husbankens regionkontor samt statsforvalterembetene i forsøket. Det er stor spredning i svarene, fra at 10 prosent til 100 prosent av tiden brukes på oppgavene som omfattes av forsøket. Samtidig har nær samtlige leder sagt at det er veldig vanskelig å svare på, og at svarene dermed ikke bør tillegges vekt i en evaluering. I spørreundersøkelsen til ansatte stilte vi det samme spørsmålet. Her ser vi at ansatte i Husbanken gjennomsnittlig bruker nesten 50 prosent av tiden sin på råd og veiledning, mens ansatte hos statsforvalteren bruker rundt 25 prosent.

10.4. Forventet utvikling

I 2023 vil vi gjennomføre en ny måling av indikatorene og tilgrensende forhold. Vår vurdering av hvorvidt delmål 3 er oppnådd vil baseres på utviklingen i indikatorene fra nullpunktsmålingen til 2023. Dersom forsøket bidrar til at delmål 3 oppnås forventer vi å se en utvikling i indikatorene som beskrevet under basert på respondenter som omfattes av forsøket. Listen forklarer dermed hvordan vi har tenkt at indikatorene vil kunne utvikles og endringer spores under forutsetning om at delmål 3 nås.

- At (færre) ansatte ved statsforvalterembetene opplever at
 - samordning av råd og veiledning fra statsforvalteren og Husbanken vil redusere antall tilsyns- og klagesaker
- At (flere) ansatte ved statsforvalterembetene opplever at
 - de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er kostnadseffektive

De kvalitative indikatorene må sees i sammenheng med andre indikatorer og intervjuer i Del 2 av evalueringen. For de enkeltstående indikatorene er det vanskelig å si noe om forventet utvikling.

10.5. Oppsummering av resultater

Effektiv oppgaveløsning kan forstås som hvordan oppgaveoverføringen bidrar til at oppgaveløsningen blir mer kostnadseffektiv. Altså, til et fastsatt budsjett får man mest mulig gode råd og veiledning til kommunene for pengene. Denne tilnærmingen bygger på forutsetningen om at råd og veiledning til kommunene er det riktige å gjøre – og vi måler i hvilken grad man får mest mulig aktiviteter for det fastsatte budsjettet. Alternativet, som kalles formålseffektivitet, er å sette søkelys på om man gjør de riktige tingene for å oppnå ønskede bruker- og samfunnseffekter.

Med bakgrunn i at kostnads- og formålseffektivitet kan måles på forskjellige måter, og det er styrker og svakheter ved de ulike indikatorene, er det utfordrende å være tydelige i nullpunktsmålingen på hvordan vi til slutt vil ende opp med å vurdere kostnadseffektivitet. Vi har imidlertid vært opptatt av å samle inn utgiftsdata og aktivitetsdata som gjør det mulig å konkretisere indikatorer av typen:

- Antall kommuner som har fått råd og veiledning i boligsosiale problemstillinger per budsjettkrone (som er avsatt til de overførte rådgivings- og veiledningsoppgavene)
- Antall timer med råd og veiledning i boligsosiale problemstillinger (med kommuner) per budsjettkrone (som er avsatt til de overførte rådgivings- og veiledningsoppgavene)

I spørreundersøkelsen har vi fått svar på hvordan tidsbruk fordeles, men det har vært noe vanskeligere å få budsjettall avgrenset til de oppgavene som er overført. I sluttevalueringen vil vi derfor vurdere om vi kan anslå budsjettet for de overførte oppgavene basert på oppgitt samlet tidsbruk for deretter å kvalitetssikre disse.

På spørsmålet om i hvilken grad ansatte hos statsforvaltere og Husbanken mener at de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er kostnadseffektive i deres region er det veldig ulike meninger blant de ansatte. Ansatte i Husbanken utenfor forsøksområdet oppgir i størst grad, blant de ulike ansatte-gruppene, at oppgavene løses ineffektivt.

På spørsmålet om de overførte oppgavene er plassert på et formålseffektivt sted i deres region er Husbanken-ansatte i forsøksområdet mest uenige, og Husbanken-ansatte utenfor forsøksområdet mest enige. Det taler for at Husbanken-ansatte generelt er mer skeptisk til om forsøket representerer et fornuftig tiltak enn ansatte hos statsforvalter.

11. Endringer i kommunenes aktiviteter og respons

I dette kapittelet beskrives potensielle endringer i kommunenes aktiviteter som følge av forsøket. I kapittelet gjennomgås indikatorer, resultater av nullpunktsmålingen, forventet endring i indikatorene og forventet effekt.

11.1. Hva menes med endringer i kommunenes aktiviteter og addisjonalitet

En forutsetning for at forsøket skal bidra til boligsosiale effekter innebærer at kommune innfører eller endrer aktiviteter i det boligsosiale arbeidet. Det vil si at det utløses en respons av forsøket som følge av delmål 1 til 3. Det innebærer at vi i sluttevalueringen må vurdere i hvilken grad forsøket bidrar til mer kommunal innsats (innsatsaddisjonalitet), hvilke endringer som finner sted i kommunene (atferdsaddisjonalitet), og i hvilken grad forsøket bidrar til boligsosiale resultater (resultataddisjonalitet). Resultataddisjonaliteten vurderes ved å se nærmere på endringene i boligsosiale indikatorer (i løpet av evalueringsperioden) og en drøfting av hvordan forsøket kan sies å være en årsak til de observerte endringene.

Basert på råd og veiledning skal kommunene bedre utnytte de økonomiske virkemidler, sikre brukervedvirkning osv., som understøtter målene i den nasjonale strategien, *Alle trenger et trygt hjem*. Bedre bruk av økonomiske virkemidler fordrer kunnskap om boligsosiale utfordringer i kommunene og at boligsosiale behov hensyntas i kommunale planer. Et overordnet mål er som nevnt at kommunene ser boligsosialt behov i sammenheng med relevante tjenester. Husbanken utenfor forsøksområdene og statsforvalter i forsøksområdene skal gi råd og veiledning om boligsosiale suksessfaktorer. Husbankens definisjon av boligsosiale suksessfaktorer er vist i Tabell 11.1.

Tabell 11.1 Oversikt over boligsosiale suksessfaktorer med beskrivelse

Boligsosial suksessfaktor	Beskrivelse av boligsosial suksessfaktor
Forankring og eierskap	Aktiv involvering og økt boligsosial kompetanse hos politisk og administrativ ledelse. Etablere tverrfaglig aksept for det boligsosiale arbeidet som kontinuerlig holdes levende.
Overordnet strategi	Boligsosialt arbeid inngår i den helhetlige kommunale planleggingen. Involvere tjenestene i utarbeidelse av strategier og planer beregnet for bruk, med konkrete målsettinger
Organisering og samordning	Møte utfordringer i det tverrfaglige samarbeidet gjennom nye arbeidsformer, tillit til hverandre og formaliserte møtepunkter mellom relevante tjenester. Etablere en tydelig og avklart rolle- og ansvarsfordeling for å utnytte ressursene på en effektiv måte.
Økonomiske ressurser	Forankre planverket i økonomiplan, og avsette nok budsjettmidler både til personalressurser og aktiviteter/tiltak. Kartlegge og analysere for å få kunnskap om kommunens boligsosiale situasjon til et godt beslutningsgrunnlag for arbeidet.
Kompetanse	Legge til rette for erfaringsdeling, læring, evaluering og kompetansespredning. Gjøre bruk av tilgjengelige kommunale og statlige økonomiske virkemidler, som gir bedre kommuneøkonomi.

Bruker- medvirkning	Involvere viktige målgrupper og brukerorganisasjoner i kommunal planlegging og utforming av bo- og tjenestetilbud. Sette brukerens behov i sentrum for å få et egnet tilbud.
------------------------	---

11.2. Indikatorer

Den fjerde hovedindikatoren måler endringer i kommunenes aktiviteter, herunder hvorvidt de ser bolig og tjenester mer i sammenheng. Hovedindikatoren er kvalitativ, dvs. at status og endring beskrives med utgangspunkt i underliggende indikatorer. Vi har utviklet en rekke underindikatorer for å måle hvorvidt forsøket bidrar til at kommunene endrer sine aktiviteter. Underindikatorene vist i Tabell 11.2 måles basert på spørreundersøkelser til kommunene, samt statistikk om kommunenes bruk av økonomiske virkemidler. Til slutt-evalueringen vil vi også inkludere indikatorer som fanger opp kommunenes kombinerte bruk av økonomiske virkemidler fra Husbanken og statsforvalterembetene, som nærmere omtalt under. Det endelige utvalget av underindikatorer vil kunne justeres frem til evalueringen ferdigstilles.

Vi har valgt ut indikatorer som fanger opp kommunenes bruk av de økonomiske virkemidlene som Husbanken forvalter. Bakgrunnen for dette er enkeltes påstander om at endringer i disse størrelsene kan representere utilsiktede virkninger av forsøket. Vi har imidlertid også fanget opp at det er ulike meninger om kommunenes bruk av virkemiddel er egnet som indikatorer. Bakgrunnen for de mer kritiske tilbakemeldingene er at bruk av tilskudd varierer mellom fylkene over tid, avhengig av investeringsplaner mv. Dette gjelder særlig investerings-tilskuddet, men også tilskudd til utleieboliger. Lån til boligkvalitet er en ordning som har blitt påstått har lite med forsøket å gjøre. Det er derimot ytret ønske om at det inkluderes indikatorer som innebærer samordnet bruk av både Husbankens og Statsforvalterens økonomiske virkemidler og/eller kunnskapsarenaer/samarbeidsprosjekter. Vi har gjort det vi kan for å samle inn data om de nevnte forhold og vil vurdere nærmere i slutt-evalueringen om det er behov for å endre indikatorsettet.

Det er viktig å påpeke at de kvantitative indikatorene som det vises til i tabellen vi bli supplert med øvrige kvantitative data og kvalitative data og vurderinger som samles inn via intervjuer – slik at de kvantitative og kvalitative funnene sees i sammenheng. Selv om indikatorene som er nevnt i tabellen kan oppleves som lite dekkende for enkelte temaområder er vi trygge på at vi samlet sett vil ha et bredt og nyansert datagrunnlag som grunnlag i sluttevalueringen.

Tabellen oppsummerer alle identifiserte kvantitative indikatorer som fanger opp kommunenes aktiviteter og respons i nullpunktsmålingen. I neste delkapittel vil vi presentere resultatene fra spørreundersøkelsen for et utvalg av indikatorene.

Tabell 11.2 Underindikatorer for å måle endringer i kommunenes aktiviteter

Nr.	Under-indikator	Måleenhet	Målekilde
Kommunenes vurdering av hvorvidt de ser bolig og tjenester i sammenheng			
4.1	Grad av sammenheng mellom bolig og tjenester	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer ser bolig og tjenester i sammenheng?»	Spørreundersøkelse til kommuner

4.2	Grad av sammenheng mellom bolig og konkrete tjenester	Svar på spørsmålet: «hvilken grad vil du si at boligsosiale utfordringer hensyntas i ... NAV/sosialtjenesten ... barnevernet ... helse- og omsorgssektoren ... rus og psykiatri ... opplæringssektoren?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner
-----	---	---	---------------------------------

Kommunenes vurdering av hvorvidt målgrupper får dekket boligsosiale behov

4.3	Graden boligsosiale behov er dekket for ulike risikogrupper	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad vil du si at følgende målgrupper får dekket sitt boligsosiale behov i kommunen du representerer? Personer ... med rus og psykiatri-lidelser (ROP-lidelser) ... med psykisk utviklingshemming ... med fysisk utviklingshemming ... som kommer ut av fengsel ... som kommer fra barneverns- eller ettervernsinstitusjon ... som er økonomisk vanskeligstilte» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner
-----	---	--	---------------------------------

Kunnskap i kommunene

4.4	Oversikt over innbyggernes bosituasjon	Svar på spørsmålet: «Har kommunen oppdatert oversikt over ... bosituasjonen til alle unge som blir skrevet ut av barnevernsinstitusjon de neste tre månedene (som hadde din kommune som oppholdskommune forut for institusjonsopphold)? ... bosituasjonen til alle personer som blir skrevet ut av rus- og psykiatrinstitusjon de neste tre månedene (som hadde din kommune som oppholdskommune forut for institusjonsopphold)? ... bosituasjon for enslige mindreårige flyktninger?»	Spørreundersøkelse til kommuner
-----	--	---	---------------------------------

Forankring av boligsosialt arbeid (boligsosial suksessfaktor)

4.5	Grad av forankring	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad vil du si at boligsosialt arbeid i kommunen du representerer er forankret i kommunestyret?». Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner
-----	--------------------	--	---------------------------------

Overordnet kommunal strategi (boligsosial suksessfaktor)

4.6	Inkludering av boligsosiale utfordringer i overordnede planer	Svar på spørsmålet: «Inngår boligsosiale utfordringer som en tematikk i kommunens overordnede planer? Med kommunens overordnede planer menes planstrategi, kommuneplanens deler, økonomiplan og planprogram.»	Spørreundersøkelse til kommuner
-----	---	---	---------------------------------

Kompetanse og kapasitet (boligsosial suksessfaktor)

4.7	Grad av kompetanse og kapasitet	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer har tilstrekkelig med kompetanse til å møte boligsosiale utfordringer og å se bolig og tjenester i sammenheng? ... kapasitet (antall ansatte) til å møte boligsosiale utfordringer og å se bolig og tjenester i sammenheng?»	Spørreundersøkelse til kommuner
-----	---------------------------------	--	---------------------------------

Brukermedvirkning (boligsosial suksessfaktor)

4.8	Grad av brukermedvirkning i planverk	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad involverer kommunen brukere og/eller representanter for brukere i utformingen av kommunale planer og strategier som omhandler boligsosiale utfordringer?»	Spørreundersøkelse til kommuner
4.9	Grad av brukermedvirkning i bolig- og tjenestetilbud	Svar på spørsmålet: «I hvilken grad involverer kommunen du representerer brukere og/eller representanter for brukere i utformingen av bolig- og tjenestetilbud?»	Spørreundersøkelse til kommuner

Kommunens bruk av virkemidler

4.1 0	Bruk av modeller for å øke eierandelen	Svar på spørsmålet: «Har kommunen du representerer benyttet leie-til-eie-modeller for å øke eierandelen til barnefamilier? ... uføre?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner
4.1 1	Bruk av modeller for å øke leieandelen	Svar på spørsmålet: «Tenk tilbake på det siste året. Har kommunen du representerer ... inngått tilvisningsavtaler om utleieboliger med private aktører? ... benyttet Housing First eller lignende metoder for å motvirke bostedsløshet?» Svaralternativene indikerer gradering	Spørreundersøkelse til kommuner

Kommunenes bruk av økonomiske virkemidler

4.1 2	Bruk av startlån	Andel husholdninger som mottar startlån	Husbankens statistikk
4.1 3	Bruk av bostøtte	Andel husholdninger som mottar bostøtte	Husbankens statistikk
4.1 4	Bruk av lån og tilskudd til utleieboliger	Antall utleieboliger finansiert med lån eller tilskudd som andel av husholdninger	Husbankens statistikk
4.1 5	Bruk av investerings-tilskudd til	Antall omsorgsbolig- og sykehjemsplasser med tilsagn om tilskudd per 1000 innbygger	Husbankens statistikk

	omsorgsboliger og sykehjem		
4.1 6	Bruk av lån til boligkvalitet	Antall lån til boligkvalitet som andel av husholdninger	Husbankens statistikk
Effekt av veiledning			
4.1 7	Grad av opplevd effekt av egen veiledning	Svar på spørsmålet: «Tenk på det siste året. I hvilken grad opplever du at råd og veiledning til kommunene fører til at kommunene tar mer boligsosiale hensyn i planarbeidet? ... at kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng?»	Spørreundersøkelse til SF og HB

Enkelte av forholdene knyttet til endringer i kommunene er utfordrende å måle med enkeltstående underindikatorer. Dette gjelder blant annet hvordan kommunen har forankret boligsosiale spørsmål i planverk og om det foreligger en egen temaplan/handlingsplan/strategi om kommunenes boligsosiale problemstillinger, samt hvorvidt de opplever eget arbeid med boligsosiale problemstillinger som kostnadseffektivt. Dette er kartlagt i spørreundersøkelsene og beskrives kvalitativt i neste avsnitt.

Som nevnt gir oppgaveoverføringen også muligheten til at Husbankens økonomiske virkemidler blir satt mer i sammenheng med statsforvalterembetenes økonomiske virkemidler. Statsforvalterembetene forvalter flere ulike tilskuddsordninger, samt skjønnsmidler. HelseDirektoratet har en tilskuddordning for Kommunalt rusarbeid som forvaltes gjennom statsforvalteren, og som eksplisitt blir sagt at skal sees i sammenheng med bl.a. Husbankens virkemidler (HelseDirektoratet, 2021). Videre finnes det kommunalt kompetanse- og innovasjons-tilskudd og tilskudd til satsinger (f.eks. Kompetanseløft 2025 og Leve hele livet) som allerede sees i sammenheng med statsforvalternes skjønnsmidler, og kan sees mer i sammenheng med bolig. Disse kan brukes til å bygge opp kompetanse i kommunene både i helse- og omsorgstjenestene og på boligoppfølging. Til sluttevalueringen vil vi undersøke muligheten for å hente ut statistikk på kommunens bruk av disse virkemidlene sammen med Husbankens økonomiske virkemidler. Vi er i prosess med å få oversikt over de tilgrensende økonomiske virkemidlene som statsforvalter har ansvar for, som vil omtales nærmere i sluttevalueringen.

11.3. Nullpunktsmåling av indikatorene

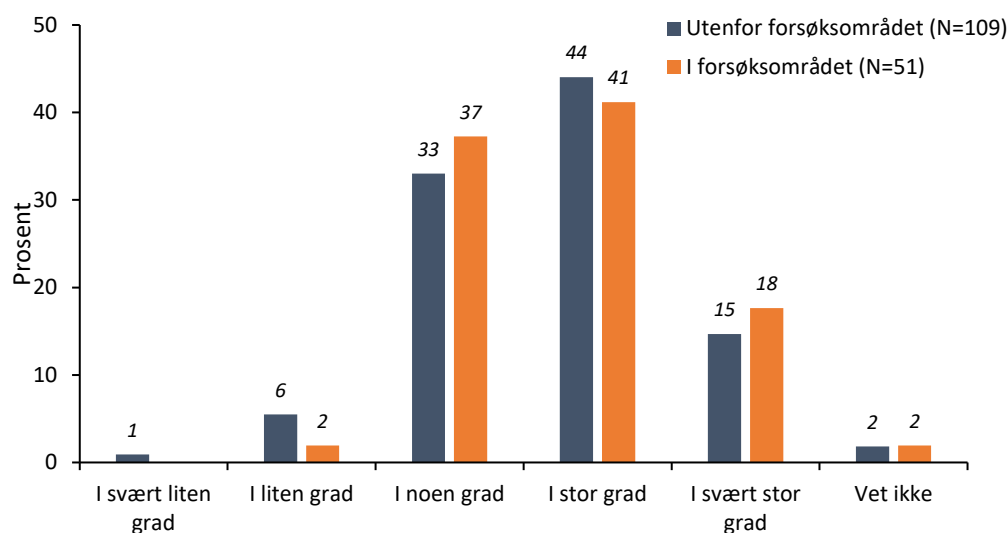
Underindikatorerne måles basert på spørreundersøkelser til kommuner. Som en representasjon av trekkene vi har sett i spørreundersøkelsene for nullpunktet har vi valgt å presentere funnene fra seks av indikatorene i tabellen ovenfor. Ved sammenligningen av svarene vi får i 2023 vil det kunne være andre indikatorer som har mer interessante forskjeller fra nullpunktet. Som et bilde på situasjonen i nullpunktet mener vi disse seks indikatorene gir en god oppsummering av tilstanden før/ved oppstart av forsøket.

Indikatorene gir et overordnet bilde av kommunenes egen tverrfaglighet, boligsosiale resultater for særlig utfordrende målgrupper, kommunenes strategiske forankring av det boligsosiale arbeidet, og deres bruk av økonomiske virkemidler rettet mot boligsosiale problemstillinger.

De fleste kommunene oppgir at de ser bolig og tjenester i sammenheng, se Figur 11-1. Det er en litt større andel av kommunene i forsøksområdet som oppgir at de i stor grad ser bolig og tjenester i sammenheng. Både i og utenfor forsøksområdet er det kun noen få kommuner som oppgir å i liten eller svært liten grad gjøre dette.

Basert på kommunenes vurdering av egeninnsats på området er det et potensial for å se bolig og tjenester mer i sammenheng enn i dag. I denne sammenheng er det verdt å nevne at man kan tolke hva det vil si å se bolig og tjenester i sammenheng på ulike måter. Slik sett er det ikke åpenbart at eksperter på feltet i alle tilfeller vil være enig i kommunenes egenvurdering.

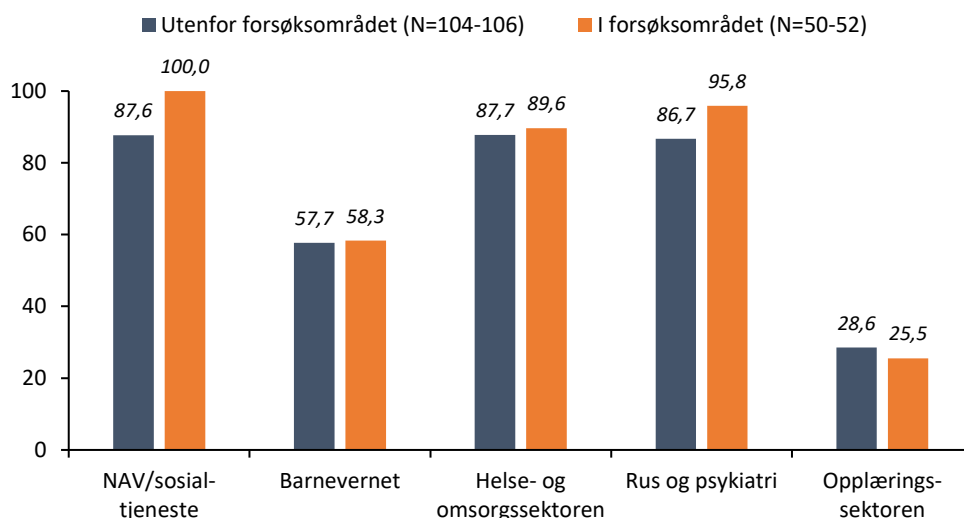
Figur 11-1 **Indikator 4.1 - I hvilken grad kommunene mener at de ser bolig og tjenester i sammenheng i dag, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg**

Kilde: Spørreundersøkelse til kommuner, sammenstilt av Menon Economics

På spørsmål om hvorvidt boligsosiale spørsmål tas hensyn til i spesifikke kommunale tjenesteområder ser vi at NAV/sosialtjeneste, helse- og omsorgssektoren og rus og psykiatri er fagområder som kommunene selv mener er godt innarbeidet i det boligsosiale arbeidet både i og utenfor forsøksområdet. Barnevern og opplæringssektoren er i mindre grad vurdert til å være knyttet opp til boligsosialt arbeid i kommunene. I samtale med kommuner trekkes det av flere fram at denne typen koblinger gjøres når det er behov for det. Det er også flere små kommuner som melder om at slike situasjoner sjeldent oppstår, samt at når situasjonen oppstår finner man en løsning på det. Denne tilbakemeldingen er en indikasjon på at enkelte mindre kommuner anser koblingen mellom barnevern og boligsosiale problemstillinger som mindre viktig enn kobling mot tjenesteområder som rus og psykiatri og sosialtjenester. Det kan ha innvirkning på svarene som er gitt.

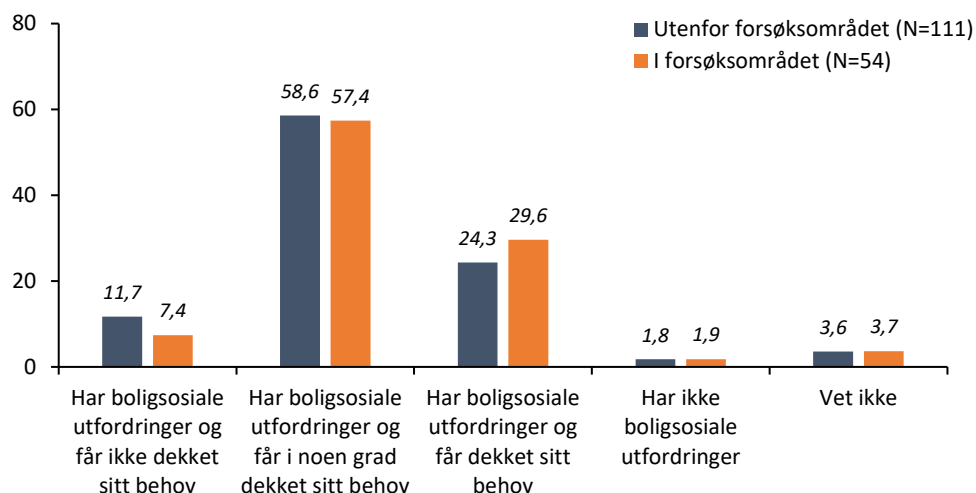
Figur 11-2 Indikator 4.2 - Andel av kommuner som har avgitt et positivt svar* på spørsmålet: «I hvilken grad vil du si at boligsosiale utfordringer hensyntas i ...», i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg

* Positive svar er «i noen grad», «i stor grad» og «i svært stor grad». Svarene «I svært liten grad» og «vet ikke» er ikke inkludert i illustrasjonen. Kilde: Spørreundersøkelse til kommuner, sammenstilt av Menon Economics

Dekking av boligsosiale behov for personer med rus- og psykiatrilidelser ansees å være en utfordring for mange kommuner, se Figur 11-3. Utenfor forsøksområdet oppgir 70 prosent av kommunene at de ikke dekker de boligsosiale behovene til denne målgruppen. I forsøksområdet oppgir 65 prosent det samme. I samtale med kommunene har vi fått indikasjoner på at en årsak til at behovene ikke dekkes er at denne målgruppen er vanskelig å finne egnede boliger til. En begrunnelse som har blitt nevnt er at deler av boligmassen ikke er tilpasset målgruppens bruk av bolig (som kan være hard) og at plassering i forhold til naboer og nabolag kan være spesielt viktig av hensyn til beboer og andre. En kommune oppgir også at boligene som er tilpasset for å tåle hardere bruk får et utseende som gjør at de tiltenkte personene ikke ønsker å bo der.

Figur 11-3 Indikator 4.3 - I hvilken grad kommunen oppgir at personer med rus og psykiatrilidelser (ROP-lidelser) får dekket sitt boligsosiale behov i deres kommune, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg

Kilde: Spørreundersøkelse til kommuner, sammenstilt av Menon Economics

Som lokal planmyndighet og produsent av tjenester til målgrupper med sammensatte behov for tjenester og boliger sitter kommunene på flere virkemidler som kan bidra til at boligsosiale behov blir dekket. Kommunenes overordnede planer, i form av planstrategi, planprogram, kommuneplanens samfunnsdel, arealdel og handlingsdel, er et sentralt virkemiddel i kommunenes helhetlige styring av lokalsamfunnet. De overordnede planene gir blant annet mulighet til å planlegge for en langsiktig og bærekraftig samfunnsutvikling og ta strategiske valg for utvikling av kommunesamfunnet og tjenestetilbudet ved hjelp av medvirkning fra innbyggere og politisk styring. I nasjonale forventninger til kommunal planlegging (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2019) står det blant annet at regjeringen forventer at: *Kommunene tar boligsosiale hensyn i areal- og samfunnsplanleggingen gjennom krav til boligstørrelse og nærområder, og ved å regulere nok boligtomter.*

Vi skal se litt nærmere på om kommunene selv mener at de ivaretar boligsosiale problemstillinger i overordnede planer. Fordelt på Norges elleve fylker har mellom 60 og 90 prosent av kommunene i fylket oppgitt at boligsosiale utfordringer inngår i kommunenes overordnede planer, se Figur 11-4A. Til sammenligning oppgir mellom 0 og 20 prosent av kommunene per fylke at de ikke ivaretar forholdet i de overordnede planene. Figuren viser også at kommunene i Rogaland og Troms og Finnmark i størst grad mener at de ivaretar boligsosiale problemstillinger i den overordnede planleggingen. I kontrast skiller Agder og Møre og Romsdal seg ut ved at en relativt stor andel av kommunene i de to fylkene ikke ivaretar dette hensynet i planleggingen. Igjen er det verdt å minne om at kommunenes vurderinger om hva det vil si å ivareta boligsosiale problemstillinger i planleggingen kan variere.

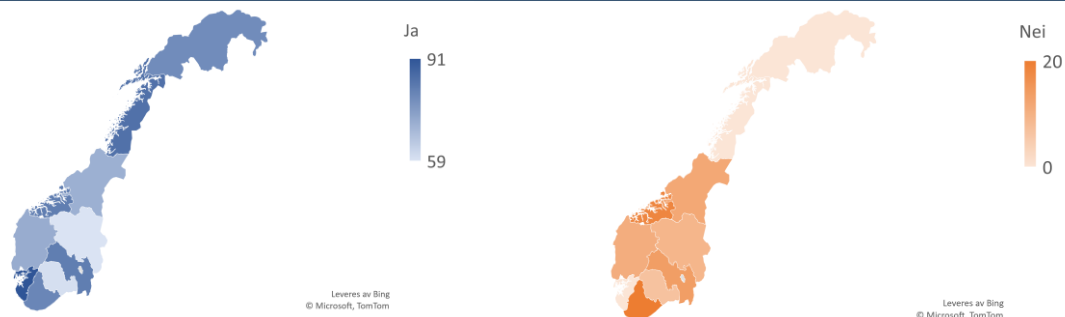
En indikasjon på om kommunene tar boligsosiale problemstillinger på alvor i planleggingen er om kommunen har en oppdatert strategi, temaplan eller handlingsplan for boligsosiale problemstillinger – som er forankret i de overordnede planene. Basert på spørreundersøkelsen finner vi at 57 av 165 kommuner har en oppdatert strategi, temaplan eller handlingsplan for boligsosiale problemstillinger.²⁴ 79 prosent av disse oppgir at plandokumentet er forankret i kommunenes overordnede planer. Disse funnene sett i sammenheng med Figur 11-4A og B

²⁴ 70 av de 165 kommunene har en boligsosial strategi, temaplan eller handlingsplan som ikke er oppdatert. Det tilsvarer over 42 prosent av kommuneutvalget.

indikerer at kommunene kan sies å ha en ulik oppfatning om hva det vil si å ivareta boligsosiale problemstillinger i overordnede planer.

Figur 11-4 Indikator 4.6 - Andel kommuner i hvert fylke som oppgir at boligsosiale utfordringer inngår som en tematikk i kommunens overordnede planer*, i prosent av totalt antall svar for hvert underutvalg

A – Andel av kommuner som svarte ja på spørsmålet B – Andel av kommuner som svarte nei på spørsmålet

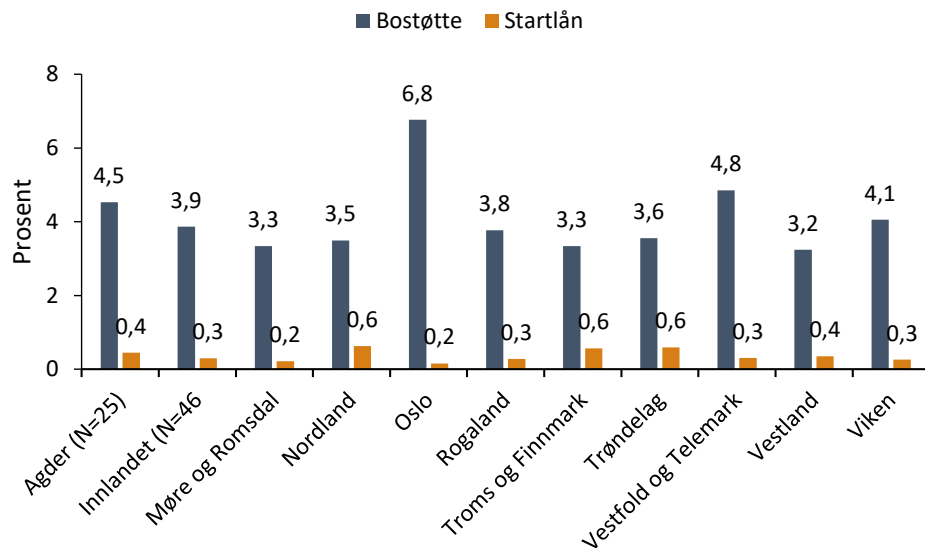
*Med kommunens overordnede planer menes planstrategi, kommuneplanens deler, økonomiplan og planprogram. Kilde: Spørreundersøkelse til kommuner, sammenstilt av Menon Economics

I arbeidet med å få på plass nullpunktsmålingen har flere nevnt at det er viktig at vi følger med på bruken av de økonomiske virkemidlene innenfor det boligsosiale området. Det har eksempelvis blitt påstått at en utilsiktet virkning vi kan vente er at bruk av de økonomiske virkemidlene kan gå ned som følge av at Husbanken ikke lenger jobber så proaktivt opp mot kommunene i forsøksområdet. Hypotesen bygger på at fravær av Husbankens proaktive rolle vil ha konsekvenser for bruksomfanget av ordningene. Det er grunn til å forvente at effekten er størst for de økonomiske virkemidlene rettet mot kommunene, der Husbanken har hatt en spesielt aktiv rolle opp mot kommunene. Et eksempel på det er investeringstilskudd for sykehjem og omsorgsboliger. Det er imidlertid ulike meninger om bruk av økonomiske virkemidler er en god indikator. Kritikere vil si at bruken av virkemidler avhenger av mange andre forhold, og at det reelle boligsosiale behovet er den viktigste driveren. Vi har likevel valgt å vise variasjoner mellom kommuner i andel husholdninger som mottar bostøtte og startlån. Selv om dette er økonomiske virkemidler rettet mot den enkelte husholdning med behov, har kommunene en sentral rolle i å informere sine innbyggere med boligsosiale behov om deres rettigheter og at dette er ordninger som kan søkes om.

Figur 11-5 viser gjennomsnittlig andel husholdninger som får bostøtte og startlån i norske kommuner, fordelt på fylker. Skal denne indikatoren gi verdi i sluttevalueringen må den som et minimum sees i sammenheng med indikatorer som fanger opp variasjon i det reelle behovet til målgruppen. Ser vi isolert på andelen husholdninger i hvert fylke som mottar bostøtte og sosialhjelp finner vi at Oslo skiller seg ut med klart høyest andel husholdninger som får bostøtte. Kommunene i Vestfold og Telemark og i Agder har også noe høyere andel husholdninger som mottar bostøtte relativt til resten av fylkene. Fylkene i forsøksområdet har en lik andel husholdninger med bostøtte som resten av landet, sett bort ifra Oslo. Nordland, Troms og Finnmark og Trøndelag er fylkene med høyest andel husholdninger som mottar startlån, mens Rogaland og Vestland har en gjennomsnittlig andel husholdninger som mottar startlån sett relativt til resten av fylkene. Det er også verdt å nevne at det finnes kommuner der ingen av husholdningene i kommunen har fått innvilget bostøtte og startlån. Det kan skyldes at husholdningene i kommunen ikke har behov for ordningene eller at de ikke er kjent med ordningene.

Figur 11-5

Indikator 4. 12 og 4.13 - Gjennomsnittlig andel av husholdninger i hvert fylke som fikk utbetalt startlån og bostøtte i 2020*

*For hver kommune er andel husholdninger som mottar støtte beregnet, innad i hvert fylke er et gjennomsnitt av alle kommuner beregnet. Kilde: Husbankens statistikk og Statistisk sentralbyrå

11.4. Forventet utvikling

I 2023 vil vi gjennomføre en ny måling av indikatorene og tilgrensende forhold. Dersom forsøket bidrar til at kommunene endrer aktiviteter basert på rådgivning og veiledning, forventer vi å se følgende utvikling i indikatorene basert på respondenter som omfattes av forsøket. Listen forklarer dermed hvordan vi har tenkt at indikatorene vil kunne utvikles og endringer spores dersom forsøket oppnår endringer i kommunenes aktiviteter.

- At (flere) ansatte i kommunene opplever at
 - Kommunen ser bolig og tjenester i sammenheng
 - Boligsosiale utfordringer hensyntas i NAV/sosialtjenesten, barnevernet, helse- og omsorgs-sektoren, rus og psykiatri og opplæringssektoren
 - Følgende målgrupper (rus og psykiatri-lidelser (ROP-lidelser), med psykisk utviklingshemming, med fysisk utviklingshemming, som kommer ut av fengsel, som kommer fra barneverns- eller ettervernsinstitusjon, som er økonomisk vanskeligstilte) får dekket sitt boligsosiale behov i kommunen du representerer?
- At (flere) ansatte i kommunene rapporterer at de har oppdatert oversikt over bosituasjonen til
 - alle unge som blir skrevet ut av barnevernsinstitusjon de neste tre månedene
 - bosituasjonen til alle personer som blir skrevet ut av rus- og psykiatriinstitusjon de neste tre månedene
 - enslige mindreårige flyktninger
- At (flere) ansatte i kommunene opplever at
 - boligsosialt arbeid i kommunen de representerer er forankret i kommunestyret
 - boligsosiale utfordringer inngår som en tematikk i kommunens overordnede planer
- At (flere) ansatte i kommunene opplever at kommunen de representerer har tilstrekkelig med
 - kompetanse til å møte boligsosiale utfordringer og å se bolig og tjenester i sammenheng

- kapasitet (antall ansatte) til å møte boligsosiale utfordringer og å se bolig og tjenester i sammenheng
- At (flere) ansatte i kommunene opplever at
 - kommunen involverer brukere og/eller representanter for brukere i utformingen av kommunale planer og strategier som omhandler boligsosiale utfordringer
 - kommunen involverer brukere og/eller representanter for brukere i utformingen av bolig- og tjenestetilbud
- At (flere) ansatte i kommunene rapporterer at kommunen de representerer
 - benytter leie-til-eie modeller for å øke eierandelen til barnefamilier og uføre
 - har inngått tilvisningsavtaler om utleieboliger med private aktører
 - benyttet Housing First eller lignende metoder for å motvirke bostedsløshet

Dersom forsøket bidrar til at kommunene endrer atferd til at det settes mer søkelys på å hjelpe innbyggerne til å få dekket sine boligsosiale behov, forventer vi også å se en positiv utvikling i indikatorene som fanger opp kommunenes bruk av økonomiske virkemidler. Tolkningen i hva som kan sies å være en positiv utvikling må sees opp mot utvikling i indikatorer på hvordan behovet for virkemidlene har utviklet seg i den samme perioden. Det er viktig å påpeke at utviklingen i bruk av virkemidler kan også påvirkes av en rekke andre forhold (eksempelvis økt bevissthet om ordningene, forenklede søknadsprosesser mv.), som bør kontrolleres for og trekkes inn i diskusjonen av årsaker til observert utvikling. Dersom forsøket har bidratt til slike effekter forventer vi følgende utvikling:

- Økt bruk av startlån, som videre forventes å bidra til økt eierandel
- Økt bruk av bostøtte, som videre forventes å bidra til økt andel som har leie som trygt alternativt
- Økt bruk av investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem, som videre forventes å bidra til økt andel som har leie som trygt alternativt for utviklingshemmede (alternativet er å bo hos foreldre)
- Økt bruk av lån og tilskudd til utleieboliger, som videre forventes å bidra til økt andel som har leie som trygt alternativt for utviklingshemmede (alternativet er ofte å bo hos foreldre) og personer med ROP-lidelser (alternativet kan være bostedsløshet)
- Økt bruk av lån til boligkvalitet, som videre forventes å bidra til økt boligbygging i distriktene og at flere eldre kan bli boende hjemme

11.5. Oppsummering av resultater

En forutsetning for at forsøket skal bidra til boligsosiale effekter innebærer at kommune innfører eller endrer aktiviteter i det boligsosiale arbeidet. Det innebærer at vi i sluttevalueringen må vurdere i hvilken grad forsøket bidrar til mer kommunal innsats og hvilke endringer som finner sted i kommunene.

De fleste kommunene oppgir at de ser bolig og tjenester i sammenheng, men flere påpeker at det er et potensial for å bli enda bedre. Kommunenes svar tyder imidlertid på at det er variasjoner mellom ulike tjenestoområder. Det virker eksempelvis å være et større potensial for å se boligsosiale tjenester i sammenheng for barnevern og opplæring enn innenfor NAV/sosialtjeneste, helse og omsorg og rus og psykiatri. Selv om en betydelig andel av kommunene oppgir å se boligsosiale problemstillinger opp mot rus og psykiatri, fremstår det imidlertid som utfordrende å få dekket personer med rusproblemer og psykiatrilidelser sine boligsosiale behov. En mulig forklaring er at det kan være utfordrende å finne egnede boliger for de som er hardest rammet i målgruppen. En annen mulig forklaring er at de som har svart på undersøkelsen har ulik oppfatning om hva det vil si å se boligsosiale utfordringer og relevante kommunale tjenester i sammenheng.

I løpet av evalueringsprosessen har vi fått tilbakemelding på at en utilsiktet virkning av forsøket kan være lavere bruk av de boligsosiale økonomiske virkemidlene. Dette begrunnes med at Husbanken har jobbet proaktivt for å bevisstgjøre kommunene om ordningene og ta dem i bruk som en del av sine råd og veiledning mot kommunene. Det samme argumentet kan naturligvis anvendes for de økonomiske virkemidlene som statsforvalter har ansvar for, men med motsatt fortegn. Vi anser det derfor som relevant å følge med på bruken av økonomiske virkemidler, både de økonomiske og tilgrensende virkemidlene som forvaltes av både Husbanken og statsforvalter. I denne sammenheng er det viktig å påpeke at bruken av de økonomiske virkemidlene avhenger av en rekke forhold, som det ikke er åpenbart at vi får kontrollert for. Slik sett kan det være utfordrende å sannsynliggjøre en klar sammenheng mellom forsøket og bruk av økonomiske virkemidler, den ene eller andre retningen.

12. Boligsosiale effekter

I dette kapitlet beskrives boligsosiale effekter som endres som følge av forsøket. I kapitlet gjennomgås indikatorer, resultater av nullpunktsmålingen, forventet endring i indikatorene og forventet effekt.

12.1. Hva ligger i boligsosiale effekter

Evalueringssoppraget omfatter å svare på hvilken måte og i hvilken grad ny organisering bidrar til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne. De sentrale resultatene for å vurdere omleggingens virkning på de overordnede nasjonale målene er andelen av personer / hushold som eier og leier. Det er med andre ord et mål å minimere omfanget av bostedsløse. Helt overordnet er det også et mål at de boligsosiale virkemidlene (som startlån, bostøtte og Husleietvistutvalget mv.) tas i bruk av de personer / husholdninger som er i målgruppen. I denne sammenheng er det verdt å nevne at målgruppen som er ført til i den nye strategien er personer eller familier som står i fare for å bli eller er bostedsløse, barn og unge, og personer med nedsatt funksjonsevne.

Som nevnt i kapittel 11 er vi i nullpunktsmålingen opptatt av å legge til rette for å måle i hvilken grad forsøket bidrar til boligsosiale resultater (resultataddisjonalitet). Resultataddisjonaliteten vurderes ved å se nærmere på endringene i boligsosiale indikatorer (i løpet av evalueringsperioden) og en drøfting av hvordan forsøket kan sies å være en årsak til de observerte endringene.

12.2. Indikatorer

Hovedindikatoren er kvalitativ, dvs. at bedre boligsosiale effekter for innbyggerne måles med utgangspunkt i underliggende indikatorer. Det er viktig å påpeke at de kvantitative indikatorene som det vises til i tabellen vi bli supplert med øvrige kvantitative data og kvalitative data og vurderinger som samles inn via intervjuer – slik at de kvantitative og kvalitative funnene sees i sammenheng. Selv om indikatorene som er nevnt i tabellen kan oppleves som lite dekkende for enkelte temaområder er vi trygge på at vi samlet sett vil ha et bredt og nyansert datagrunnlag som grunnlag for sluttevalueringen. Enkelte brukerorganisasjoner har påpekt at forskjellene mellom kommuner i samme region kan være større enn mellom regioner, og det er dermed viktig at vi også vurderer måloppnåelse på kommunenivå basert på innsamlede kvalitative og kvantitative data.

Tabell 12.1 Underindikatorer for å måle endringer i boligsosiale effekter

Nr	Under-indikator	Måleenhet	Målekilde
Flere skal kunne eie egen bolig			
5.1	Boligeie	Andelen husholdninger som bor i eid bolig	Statistisk sentralbyrå ²⁵
5.2	Barnefamilier i trangbodd leid bolig	Andel barnefamilier med lav inntekt, som leier og bor trangt	Husbankens Boligsosial monitor

²⁵ Eie- og leieforhold (11084: Husholdninger, etter region, statistikkvariabel, år og eierstatus)

5.3	Uføre som bor hos foreldre	Andel uføre som bor hjemme hos foreldre	Husbandens Boligsosial monitor
5.4	Uføre som bor i leid bolig	Andel uføre som bor i leid bolig	Husbandens Boligsosial monitor
Vurdering av i hvilken grad boligsosialt behov er dekket			
5.5	Alle målgrupper	I hvilken grad følgende målgrupper har boligsosiale behov og får dekket sitt behov: Personer med rus- og psykiatriske lidelser (ROP-lidelser). Personer med psykisk utviklingshemming. Personer med fysisk utviklingshemming. Personer som kommer ut av fengsel. Personer som kommer fra barnevern. Personer som er økonomisk vanskeligstilte.	Spørreundersøkelse til kommuner
5.6	Alle målgrupper	I hvilken grad involverer kommunen du representerer brukere og/eller representanter for brukere i utforming av bolig- og tjenestetilbud.*	Spørreundersøkelse til kommuner

**Vi dekker også brukermedvirkning under endringer i kommunenes aktiviteter og addisjonalitet. Vi har valgt å ta det med begge steder fordi mer brukermedvirkning både kan være en respons på forsøket og ha en verdi i seg selv for brukerne.*

12.3. Nullpunktsmåling av indikatorene

En generell bedring i boligsosiale resultater kan vise seg gjennom endringer i en av underindikatorene, eller i en mindre endring i flere av underindikatorene. Disse er et mål på tilstanden for sluttbrukere i kommunene, og en tydelig endring vil klart kunne tolkes som en forverring eller forbedring i måloppnåelse på uttalte boligsosiale mål som er satt politisk. Det er imidlertid ikke gitt at det skyldes forsøket. Indikatorendringer og mulige årsaks-sammenhenger må drøftes nærmere i sluttevalueringen.

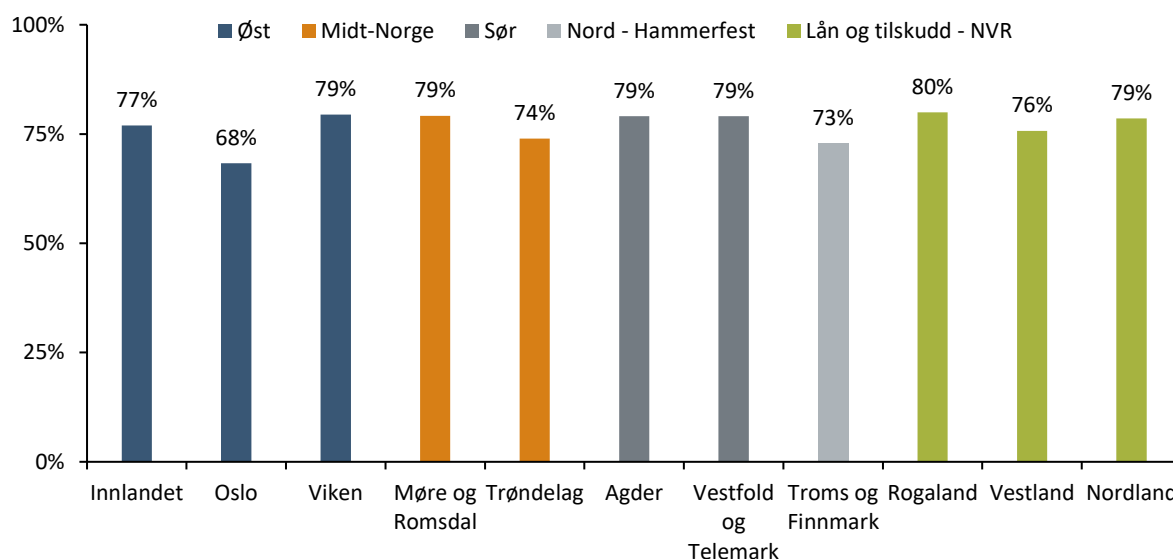
I dag er nivåene på disse indikatorene i fylkene i forsøksområdet relativt sammenfallende med nivået i fylkene utenfor forsøksområdet, og ser ikke ut til å ha noen nevneverdig forskjell i utgangspunktet. Det kan imidlertid være viktige nyanser når vi går nærmere inn i kommunedataene i sluttevalueringen. Oslo skiller seg ut fra de andre fylkene, og det vil være viktig å huske når man sammenligner tilstanden i forsøksområdet med Husbandens region Øst.

I intervjuene med brukerorganisasjoner fremkom det at forskjellene mellom kommuner var mye større enn mellom fylker og regioner, så i sluttevalueringen vil det være naturlig å også se nærmere på hvordan forsøket har innvirkning på boligsosiale resultater på kommunenivå.

Underindikatorene måles basert på statistikk fra Statistisk sentralbyrå og fra Boligsosial monitor i fylkene. Indikatorverdiene er i prosent av den relevante gruppen i hvert fylke. Som en representasjon av nullpunktet har vi valgt å presentere funnene fra fire av indikatorene vi har identifisert. Ved sammenligningen av svarene vi får i 2023 vil det kunne være andre indikatorer som har mer interessante forskjeller fra nullpunktet. Som et bilde på situasjonen i nullpunktet mener vi disse fire indikatorene gir en god oppsummering av tilstanden før/ved oppstart av forsøket.

I de ulike fylkene eier mellom 68 og 80 prosent av husholdningene bolig, se Figur 12-1. Oslo skiller seg ut ved at kun 68 prosent av husholdningene i fylket eier bolig. Forsøksområdet skiller seg ikke fra de øvrige regionene, utover forskjellen mot Oslo.

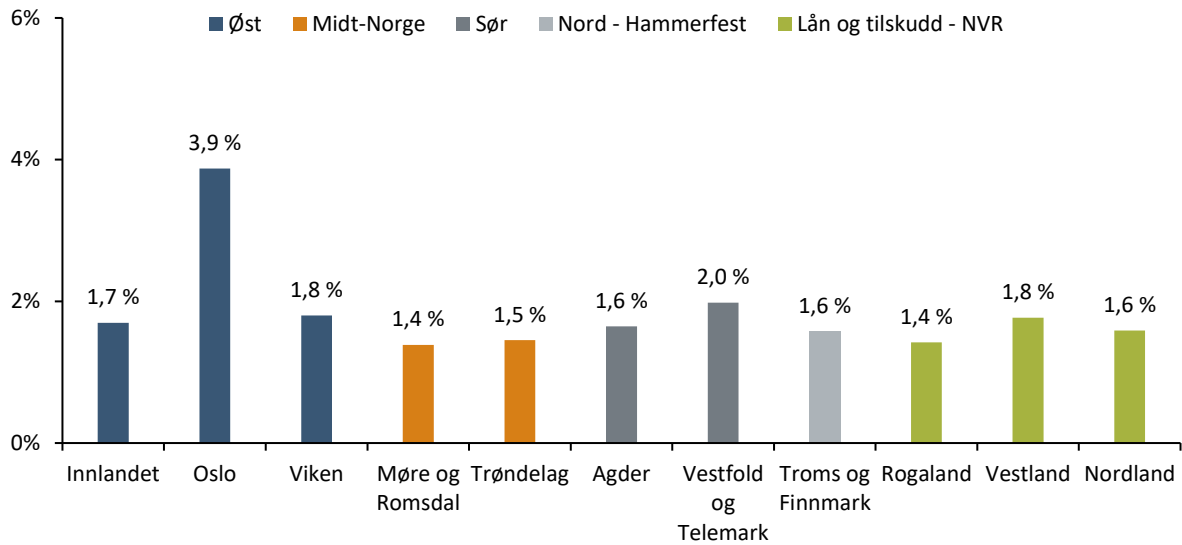
Figur 12-1 **Indikator 5.1 - Andelen husholdninger som eier bolig i 2020, i prosent av husholdningene i hvert fylke***

*I figuren er alle fylkene individuelt illustrert, og fargene viser de ulike Husbank-regionene. Regionen «Lån og tilskudd – NVR» viser fylkene i forsøksregionen. Kilde: Statistisk sentralbyrå, tabell 11084 – bearbeidet av Menon Economics

Figur 12-2 illustrerer andel barnefamilier med lav inntekt som leier og bor trangt i alle fylker i 2020. Oslo er det området med klart flest barnefamilier av denne typen. Av alle barnefamilier i Oslo er 3,9 prosent i denne kategorien. For de øvrige fylkene ligger denne andelen på mellom 1,4 prosent og 2 prosent. I forsøksregionene har Rogaland 1,4 prosent, som er lavt relativt til resten av landet. Vestland har 1,8 prosent, som er på størrelse med Viken. Nordland har 1,6 prosent, som ligger i midten av den nasjonale fordelingen hvis vi ser bort fra Oslo.

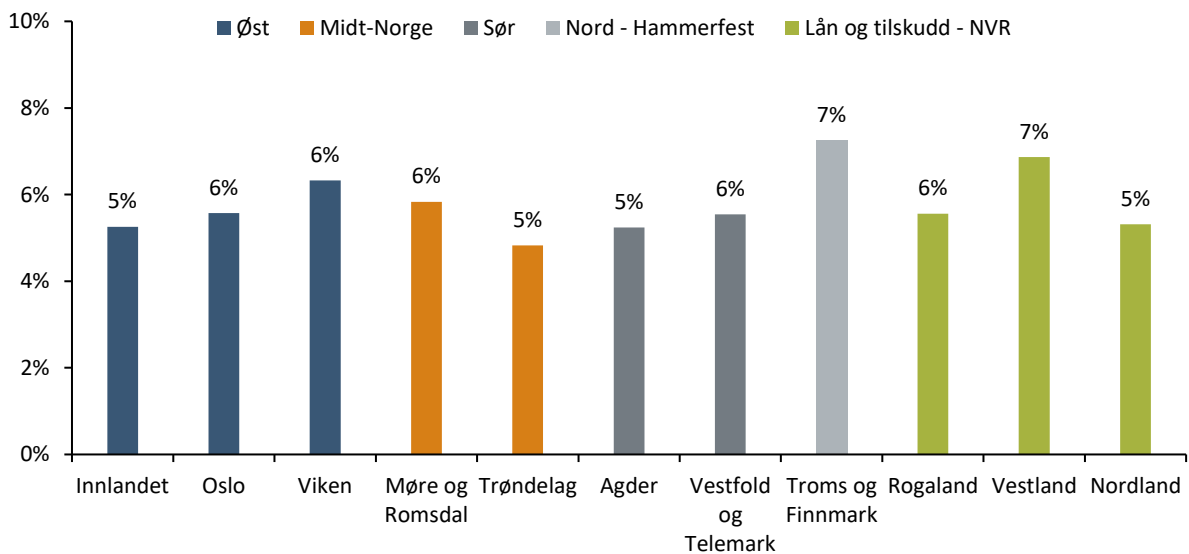
Figur 12-2 Indikator 5.2 - Andel barnefamilier med lav inntekt som leier og bor trangt i 2020, prosent av barnefamilier i hvert fylke*

*I figuren er alle fylkene individuelt illustrert, og fargene viser de ulike Husbank-regionene. Regionen «Lån og tilskudd – NVR» viser fylkene i forsøksregionen. Kilde: Boligsosial monitor, bearbeidet av Menon Economics

Rundt 6 prosent av uføre i fylkene i dag bor hjemme hos sine foreldre, og ikke i bolig de leier eller eier selv. Dette er vist for fylkene i 2020 i Figur 12-3. Nordland og Rogaland skiller seg ikke nevneverdig ut fra de andre fylkene på dette punktet, men Vestland har nesten like høy andel som Troms og Finnmark, og er det fylket med nest høyest andel uføre som bor hjemme hos sine foreldre.

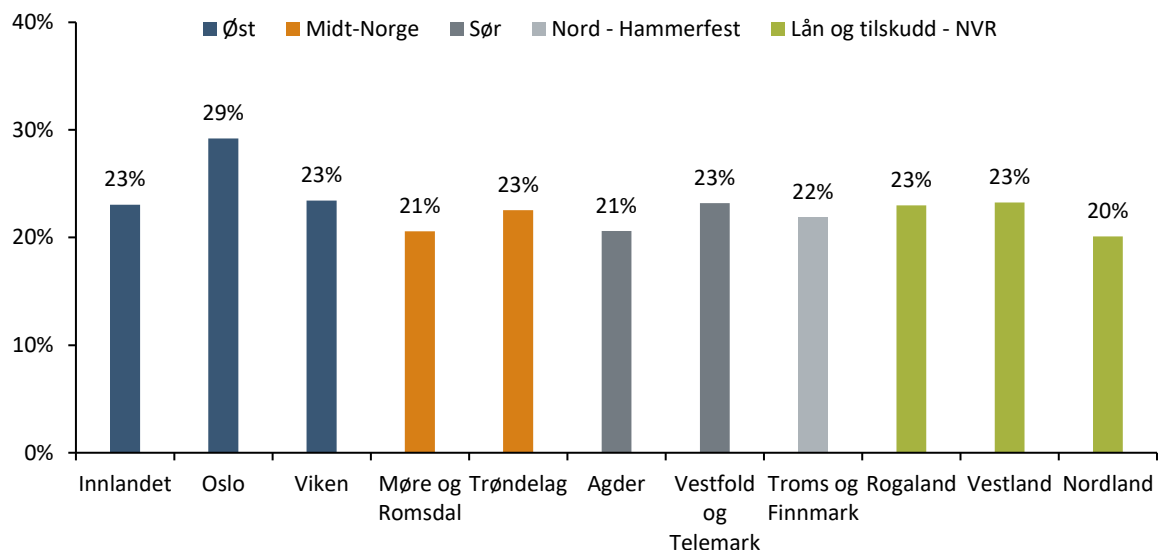
Figur 12-3 Indikator 5.3 - Andel uføre som bor hjemme hos foreldre i 2020, prosent av uføre i hvert fylke*

*I figuren er alle fylkene individuelt illustrert, og fargene viser de ulike Husbank-regionene. Regionen «Lån og tilskudd – NVR» viser fylkene i forsøksregionen. Kilde: Boligsosial monitor, bearbeidet av Menon Economics

Sett relativt til andelen som eier bolig av husholdninger generelt ser andelen uføre som bor i leid bolig normal ut. I Figur 12-4 er denne andelen illustrert for alle fylkene i 2020. Mellom 20 og 25 prosent leier, og 29 prosent i Oslo. Forsøksområdet skiller seg ikke nevneverdig ut i forhold til resten av landet. Nordland skiller seg ut med å ha den laveste andelen uføre som leier bolig, i tillegg til at de har en relativt lav andel uføre som bor hjemme hos foreldre. Dette fylket gjør det altså best på de utvalgte boligsosiale indikatorene knyttet til uføre. De øvrige fylkene ligger på nivå med de fleste fylkene utenfor forsøksområdet.

Figur 12-4 Indikator 5.4 - Andel uføre som bor i leid bolig i 2020, prosent av uføre i hvert fylke*

*I figuren er alle fylkene individuelt illustrert, og fargene viser de ulike Husbank-regionene. Regionen «Lån og tilskudd – NVR» viser fylkene i forsøksregionen. Kilde: Boligsosial monitor, bearbeidet av Menon Economics

12.4. Forventet utvikling

I 2023 vil vi gjennomføre en ny måling av indikatorene og tilgrensende forhold. Vår vurdering av hvorvidt bedre boligsosiale effekter er oppnådd vil baseres på utviklingen i indikatorene fra nullpunktmålingen til 2023. Dersom forsøket bidrar til bedre boligsosiale effekter forventer vi å se følgende utvikling i indikatorene basert på statistikk som innhentes fra fylker som omfattes av forsøket. Listen forklarer dermed hvordan vi har tenkt at indikatorene vil kunne utvikles og endringer spores dersom andelen:

- Husholdninger som bor i eid bolig øker
- Barnefamilier med lav inntekt som leier og bor trangt reduseres
- Uføre som bor hjemme hos foreldrene reduseres
- Uføre som bor i leid bolig reduseres

I dybdeintervjuene sa flere aktører at de ikke har store forhåpninger til at forsøket skal føre til endringer som kan spores hos sluttbruker, ettersom forsøket er relativt kort og lite i omfang relativt til boligsosiale problemer. Det er dermed usikkert om vi vil se noen endring i disse indikatorene selv om forsøket oppnår de andre delmålene. På den andre siden krever ikke endringer i disse indikatorene at boligmassen endres, men flere av dem kan endres ved f.eks. større bruk av startlån og bostøtte. En bedring i disse indikatorene kan være en konsekvens av forsøket, men det kan også ha andre forklaringer. Årsakssammenhengene vil bli drøftet nærmere i sluttevalueringen. Det er også viktig å presisere at manglende boligsosiale effekter ikke nødvendigvis er

ensbetydende med et mislykket forsøk. Både fordi forsøket kan ha hatt andre positive effekter og fordi det kan ta lengre tid før man ser brukereffektene.

12.5. Oppsummering av resultater

Evalueringsoppdraget omfatter å svare på hvilken måte og i hvilken grad ny organisering bidrar til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne. De sentrale resultatene for å vurdere omleggingens virkning på de overordnede nasjonale målene er andelen av personer / hushold som eier og leier. Det er med andre ord et mål å minimere omfanget av bostedsløse. Helt overordnet er det også et mål at de boligsosiale virkemidlene (som startlån, bostøtte og Husleietvistutvalget mv.) tas i bruk av de personer / husholdninger som er i målgruppen. I denne sammenheng er det verdt å nevne at målgruppen som er ført til i den nye strategien er personer eller familier som står i fare for å bli eller er bostedsløse, barn og unge, og personer med nedsatt funksjonsevne.

I nullpunktsmålingen har vi vært opptatt av å legge til rette for å måle i hvilken grad forsøket bidrar til boligsosiale resultater. Resultatene vurderes ved å se nærmere på endringene i boligsosiale indikatorer (i løpet av evalueringsperioden) og en drøfting av hvordan forsøket kan sies å være en årsak til de observerte endringene.

Representanter for utvalgte brukerorganisasjoner uttrykte at de var bekymret for at forsøket kan medføre regionale forskjeller som gjør at det blir vinnere og tapere. Flere representanter har en positiv oppfatning av Husbankens arbeid, spesielt fordi de opplever å ha jobbet proaktivt for å bedre den boligsosiale situasjonen i kommunene. De er derfor avventende i forhold til hvilken grad statsforvalterembetene vil etablere samme praksis som Husbanken. Det er også en bred oppfatning blant brukerorganisasjonene om at det er store variasjoner i kvalitet på boligsosial oppgaveløsning på kommunalt nivå, samt at variasjonen på kommunenivå er større enn variasjoner mellom fylker.

Fra nullpunktsmålingen påpeker flere representanter at de opplever at det har vært en negativ utvikling innenfor det boligsosiale over de siste årene. Et eksempel på det er at det personrettede tilskuddet som Husbanken forvaltet har blitt overført til kommunene, uten at midlene ble øremerket. Sett i sammenheng med oppfatningen om at det er store variasjoner i kommunene, forventer man at oppgaveoverføringer av denne typen bidrar til å forsterke variasjonene. Sett i sammenheng med at oppfatningen er at Husbanken har jobbet proaktivt opp mot kommunene, og usikkerheten om at statsforvalter vil jobbe på samme måte, har det bredt seg en bekymring blant flere av brukerorganisasjonene. De er bekymret for at den kommunale boligoppfølgingen generelt blir dårligere.

I dialogen med brukerorganisasjonene ble det også nevnt at det blir feil å sette søkelys på bestemte målgrupper i boligpolitikken. De mener at boligsosialt arbeid skal hjelpe alle vanskeligstilte på boligmarkedet etter samme prinsipper, særlig fordi tilhørighet i en målgruppe ikke er statisk – man kan for eksempel gå fra en situasjon med få behov til mer sammensatte behov. Dette synspunktet sammenfaller godt med tittelen på gjeldende nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken om at alle skal ha et trygt hjem uavhengig av hvilken situasjon man befinner seg i og hvilke behov man har.

Referanser

- Bustøttelova. (2012). Lov om bustøtte og kommunale bustadtilskot. (LOV-2012-08-24-64). Henta frå <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2012-08-24-64>
- DFØ. (2020). *DFØ-rapport 2020:9 Statlig tilsyn med kommunene*. Henta frå https://dfo.no/filer/Fagomr%C3%A5der/Rapporter/2020/DFO-rapport-2020-9_Statlig-tilsyn-med-kommunene_2.pdf
- Gregersen, Ø. (n.d.). *Hva er et fagmiljø og hvordan jobber Fakultet ved naturvitenskap, NTNU for å styrke sine fagmiljøer?*
- Helse- og omsorgstjenesteloven. (2011). Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (LOV-2011-06-24-30). Henta frå https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30#KAPITTEL_3
- Helsedirektoratet. (2021, 11 22). *Helsedirektoratet*. Henta frå Kommunalt rusarbeid: <https://www.helsedirektoratet.no/tilskudd/kommunalt-rusarbeid>
- Husbanken. (2020, 10 21). *Suksessfaktorer for godt boligsosialt arbeid*. Henta frå Veiviseren: <https://www.veiviseren.no/forstaa-helheten/suksessfaktorer-for-godt-boligsosialt-arbeid>
- KMD. (2014). *Kriterier for god kommunestruktur*. Henta frå https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/komm/rapporter/kriterier_for_god_kommune_struktur_rettet.pdf
- KMD. (2021a). *Tildelingsbrev 2021 - Husbanken*. Oslo: Kommunal- og Moderniseringsdepartementet.
- KMD. (2021b). *Tildelingsbrev Statsforvalteren*. Oslo.
- KMD. (2021c, 11 21). *Program for bedre styring og ledelse i staten*. Henta frå regjeringen.no: <https://nettsteder.regjeringen.no/bedrestyringogledelse/samordning/>
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2019). *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023*. Henta frå <https://www.regjeringen.no/contentassets/cc2c53c65af24b8ea560c0156d885703/nasjonale-forventninger-2019-bm.pdf>
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2020). *Høringsnotat - Forslag til lov om kommunens ansvar overfor vanskeligstilte på boligmarkedet*.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2020). *Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken 2021-2024*. Regjeringen.
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2020). *Regnskapsrapporteringen i KOSTRA*. Henta frå <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommuneokonomi/kostra/regnskapsrapporteringen-i-kostra/id551573/>
- (2011). *NOU 2011:15: Rom for alle - En sosial boligpolitikk for framtiden*. Henta frå <https://www.regjeringen.no/contentassets/ddf3c180c0a74170b7a2f7ac515c1afc/no/pdfs/nou201120110015000dddpdfs.pdf>

Oslo Economics & Oslo Met. (2020). *Evaluering av Nasjonal strategi - Bolig for velferd.*

Sosialtjenesteloven. (2009). Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. (LOV-2009-12-18-131).
Henta frå <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-12-18-131>

Vedlegg 1 – Invitasjoner og intervjuguider

V1.1 Intervjuguider til Husbanken

Intervjuguide, Husbankens regionkontor

Menon Economics evaluerer Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF). Evalueringen starter med en nullpunktsmåling hvor vi kartlegger hvordan oppgavefordelingen fungerer før oppgaveoverføringen, samt utvikler indikatorer for å kunne senere evaluere forsøkets måloppnåelse og eventuelle utilsiktede konsekvenser.

Forsøket innebærer en oppgaveflytting av veiledningsoppgavene som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler fra Husbankens regionkontor Bodø og Vest til hhv. statsforvalteren i Nordland og statsforvalterne i Rogaland og Vestland. Forsøket med oppgaveflytting skjer fra 1. september 2021 med en prøveperiode på tre år, ut august 2024.

Hensikten med dette intervjuet er å få en bedre forståelse av:

- Forsøket og hvilke oppgaver som overføres
- Organisering, samarbeid, utfordringer osv. forut for forsøket
- Forståelse av de ulike delmålene med forsøket, herunder mulige indikatorer for måloppnåelse
- Forventninger til forsøket, herunder hvordan forsøket vil kunne påvirke måloppnåelse for innbyggerne

Forsøket

Vi begynner med å kartlegge hvilke oppgaver som overføres som del av forsøket.

1. Kan du fortelle kort om hvordan Husbanken jobbet med å rådgi og veilede kommunene om boligsosiale spørsmål forut for forsøket, og hvilke grenseflater dere hadde med statsforvalterembetene?
2. Ifølge Husbanken og enkelte av statsforvalterembetenes utredning om forsøket medfører forsøket at statsforvalterne får i oppgave å rådgi og veilede kommunene om følgende fagområder. Kan du fortelle kort om hva de ulike oppgavene/fagområdene omfatter:
 - a. Boligsosiale oppgaver
 - b. Boligsosiale hensyn i plan
 - c. Boligsosiale suksessfaktorer
 - d. Samordning av bolig og tjenester
 - e. Boligrådgivning
 - f. Bo – og tjenestetilbud til ulike målgrupper
 - g. Ny boligsosial lov
3. Hva forstår dere bakgrunnen for forsøket med oppgaveoverføringen å være?
4. Hva opplever dere som det viktigste målet med forsøket?

Delmål 1: Et samlet og styrket fagmiljø

Et av målene med oppgaveoverføringen er et samlet og styrket fagmiljø hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv. Vi vil kartlegge hvordan fagmiljøene fungerer før oppgaveoverføringen, og finne klare indikatorer som gjør det mulig å måle i hvilken grad dette målet blir nådd.

Vi begynner med å kartlegge hvordan dere forstår det første delmålet.

5. Hva legger dere i «et samlet, styrket fagmiljø»?
 - a. Hva ligger i fagområdene Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv?
 - b. Er det andre fagområder som bør sees i sammenheng med bolig for å oppnå målene satt i den boligsosiale strategien, *Alle trenger et hjem*?
6. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp om det boligsosiale fagmiljøet er samlet og styrket?

Videre er vi interessert i forhold knyttet til delmål 1 forut for forsøket.

7. Kan du beskrive dagens fagmiljøsituasjon på statlig regionalt nivå og hvordan dere ser bolig i sammenheng med andre fagområder?

Vi vil til slutt snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det første delmålet og mulige indikatorer for å måle måloppnåelse.

8. Hvordan forventes oppgaveoverføringen
 - a. å påvirke fagmiljøet hos HB? Og hos SF?
 - b. å endre hvordan bolig sees i sammenheng med følgende fagområder hos HB? Og hos SF? Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv
 - c. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Delmål 2: En mer samordnet stat

Det andre målet med oppgaveoverføringen er en mer samordnet stat - en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng. Dette gjelder på tre nivåer: fra perspektivet til brukeren (kommunene eller individer), mellom HB og SF, og innad i HB og SF. Vi vil kartlegge i hvilken grad staten oppleves som samordnet før oppgaveoverføringen, og finne klare indikatorer som gjør det mulig å måle i hvilken grad oppgaveoverføringen fører til en mer samordnet stat.

Igjen begynner vi med å kartlegge hvordan dere forstår delmålet.

9. Hva legger dere i begrepet «samordnet stat»?
10. Hvilke tjenester er det kommunene skal se mer i sammenheng med bolig? Og hvordan?
11. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp at staten er mer samordnet?

Videre er vi interessert i å kartlegge samarbeidsflatene og informasjonsflyten *knyttet til å rådgi og veilede kommunene forut for forsøket*, både mellom SF og HB, mellom HB og kommunene, og internt mellom regionkontorene.

12. Kan du fortelle om hvordan SF og HB samarbeidet om å rådgi og veilede kommunene?
13. Kan du fortelle om hvordan de ulike regionkontorene og sentralt ledd i Husbanken samarbeider om å rådgi og veilede kommunene?

Vi vil til slutt snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det andre delmålet og mulige indikatorer for å måle måloppnåelse.

14. Hvordan forventes forsøket å endre på hvordan kommunene ser på bolig i sammenheng med følgende fagområder? Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv

a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Delmål 3: En mer effektiv oppgaveløsning

Med Husbankens regionkontorer og statsforvalterembetene er det i realiteten to statlige regionale ledd innenfor det boligsosiale feltet. Omorganiseringen skal bidra til mer samlet og effektiv ressursbruk. Nå vil vi kartlegge hvordan oppgaveløsningen fungerer før oppgaveoverføringen, og finne indikatorer som gjør det mulig å se om oppgaveløsningen blir mer effektiv som følge av oppgaveoverføringen.

Vi begynner med å kartlegge hvordan dere forstår det tredje delmålet.

15. Hva legger dere i «en mer effektiv oppgaveløsning» innen det boligsosiale feltet?

16. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp om en mer effektiv oppgaveløsning på statlig nivå?

Vi ønsker nå å kartlegge ressursbruken forut for oppgaveoverføringen.

17. Hvilke oppgaver bruker HB ressurser på å gjennomføre for å sikre god og tilstrekkelig rådgivning og veiledning til kommunene?

Vi vil så snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det tredje delmålet og mulige indikatorer for å måle måloppnåelse.

18. Hvordan forventes forsøket å medføre en mer effektiv oppgaveløsning?

a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Måloppnåelse for innbyggerne

Det overordnede målet for det boligsosiale arbeidet er å bidra til bedre boligsosiale resultater, deriblant at flere skal kunne eie egen bolig og at leie skal være et trygt alternativ.

19. På hvilken måte og i hvilken grad bidrar ny organisering til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne?

a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

20. Hvordan kan man måle endringer i boligsosiale resultater som følge av oppgaveoverføringen? Hva er relevante utfall/indikatorer?

Avsluttende spørsmål

Helt til slutt vil vi stille noen mer overordnede spørsmål.

21. Hvordan forventes styringen av forsøket å fungere?

22. Hvilke eventuelle positive eller negative konsekvenser kan oppgaveoverføring medføre?

23. Er det andre endringer i HB eller SF, utover forsøket, som kan forventes å påvirke måloppnåelse til de ulike delmålene?

24. Ifølge den nye boligsosiale strategien er statsforvalterens samordningsrolle «styrket». Hvordan forstår dere at SFs rolle er blitt styrket som del av den nye nasjonale strategien, *Alle trenger et trygt hjem (2021-24)*?
25. Er det noe annet du vil fortelle til slutt?

Intervjuguide, Direktør Kommune og marked i Husbanken

Menon Economics evaluerer Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF). Evalueringen starter med en nullpunktsmåling hvor vi kartlegger hvordan oppgavefordelingen fungerer før oppgaveoverføringen, samt utvikler indikatorer for å kunne senere evaluere forsøkets måloppnåelse og eventuelle utilsiktede konsekvenser.

Forsøket innebærer en oppgaveflytting av veiledningsoppgavene som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler fra Husbankens regionkontor Bodø og Vest til henholdsvis statsforvalteren i Nordland og statsforvalterne i Rogaland og Vestland. Forsøket med oppgaveflytting skjer fra 1. september 2021 med en prøveperiode på tre år, ut august 2024.

Hensikten med dette intervjuet er å få en bedre forståelse av:

- Forsøket og hvilke oppgaver som overføres
- Organisering, samarbeid, utfordringer osv. forut for forsøket
- Forståelse av de ulike delmålene med forsøket, herunder mulige indikatorer for måloppnåelse
- Forventninger til forsøket, herunder hvordan forsøket vil kunne påvirke måloppnåelse for innbyggerne

Forsøket

Vi begynner med å kartlegge hvilke oppgaver som overføres som del av forsøket.

1. Kan du fortelle kort om hvordan Husbanken jobbet med å rådgi og veilede kommunene om boligsosiale spørsmål forut for forsøket, og hvilke grenseflater dere hadde med statsforvalterembetene?
2. Ifølge Husbanken og enkelte av statsforvalterembetenes utredning om forsøket medfører forsøket at statsforvalterne får i oppgave å rådgi og veilede kommunene om følgende fagområder. Kan du fortelle kort om hva de ulike oppgavene/fagområdene omfatter:
 - a. Boligsosiale oppgaver
 - b. Boligsosiale hensyn i plan
 - c. Boligsosiale suksessfaktorer
 - d. Samordning av bolig og tjenester
 - e. Boligrådgivning
 - f. Bo – og tjenestetilbud til ulike målgrupper
 - g. Ny boligsosial lov
3. Hva forstår dere bakgrunnen for forsøket med oppgaveoverføringen å være?
4. Hva opplever dere som det viktigste målet med forsøket?

Delmål 1: Et samlet og styrket fagmiljø

Et av målene med oppgaveoverføringen er et samlet og styrket fagmiljø hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv. Vi vil kartlegge hvordan fagmiljøene fungerer før oppgaveoverføringen, og finne klare indikatorer som gjør det mulig å måle i hvilken grad dette målet blir nådd. Vi begynner med å kartlegge hvordan dere forstår det første delmålet.

5. Hva legger dere i «et samlet, styrket fagmiljø»?
 - a. Hva ligger i fagområdene Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv?

- b. Er det andre fagområder som bør sees i sammenheng med bolig for å oppnå målene satt i den boligsosiale strategien, *Alle trenger et hjem*?
6. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp om det boligsosiale fagmiljøet er samlet og styrket?

Videre er vi interessert i forhold knyttet til delmål 1 forut for forsøket.

7. Kan du beskrive dagens fagmiljøsituasjon på statlig regionalt nivå og hvordan dere ser bolig i sammenheng med andre fagområder?

Vi vil til slutt snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det første delmålet og mulige indikatorer for å måle måloppnåelse.

8. Hvordan forventes oppgaveoverføringen
- a. å påvirke fagmiljøet hos HB? Og hos SF?
 - b. å endre hvordan bolig sees i sammenheng med følgende fagområder hos HB? Og hos SF? Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv
 - c. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Delmål 2: En mer samordnet stat

Det andre målet med oppgaveoverføringen er en mer samordnet stat - en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng. Dette gjelder på tre nivåer: fra perspektivet til brukeren (kommunene eller individer), mellom HB og SF, og innad i HB og SF. Vi vil kartlegge i hvilken grad staten oppleves som samordnet før oppgaveoverføringen, og finne klare indikatorer som gjør det mulig å måle i hvilken grad oppgaveoverføringen fører til en mer samordnet stat.

Igjen begynner vi med å kartlegge hvordan dere forstår delmålet.

9. Hva legger dere i begrepet «samordnet stat»?
10. Hvilke tjenester er det kommunene skal se mer i sammenheng med bolig? Og hvordan?
11. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp at staten er mer samordnet?

Videre er vi interessert i å kartlegge samarbeidsflatene og informasjonsflyten *knyttet til å rådggi og veilede kommunene forut for forsøket*, både mellom SF og HB, mellom HB og kommunene, og internt mellom regionkontorene.

12. Kan du fortelle om hvordan SF og HB samarbeidet om å rådggi og veilede kommunene?
13. Kan du fortelle om hvordan de ulike regionkontorene og sentralt ledd i Husbanken samarbeider om å rådggi og veilede kommunene?

Vi vil til slutt snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det andre delmålet og mulige indikatorer for å måle måloppnåelse.

14. Hvordan forventes forsøket å endre på hvordan kommunene ser på bolig i sammenheng med følgende fagområder? Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv
- a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Delmål 3: En mer effektiv oppgaveløsning

Med Husbankens regionkontorer og statsforvalterembetene er det i realiteten to statlige regionale ledd innenfor det boligsosiale feltet. Omorganiseringen skal bidra til mer samlet og effektiv ressursbruk. Nå vil vi kartlegge hvordan oppgaveløsningen fungerer før oppgaveoverføringen, og finne indikatorer som gjør det mulig å se om oppgaveløsningen blir mer effektiv som følge av oppgaveoverføringen.

Vi begynner med å kartlegge hvordan dere forstår det tredje delmålet.

15. Hva legger dere i «en mer effektiv oppgaveløsning» innen det boligsosiale feltet?
16. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp om en mer effektiv oppgaveløsning på statlig nivå?

Vi ønsker nå å kartlegge ressursbruken forut for oppgaveoverføringen.

17. Hvilke oppgaver bruker HB ressurser på å gjennomføre for å sikre god og tilstrekkelig rådgivning og veiledning til kommunene?

Vi vil så snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det tredje delmålet og mulige indikatorer for å måle måloppnåelse.

18. Hvordan forventes forsøket å medføre en mer effektiv oppgaveløsning?
 - a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Måloppnåelse for innbyggerne

Det overordnede målet for det boligsosiale arbeidet er å bidra til bedre boligsosiale resultater, deriblant at flere skal kunne eie egen bolig og at leie skal være et trygt alternativ.

19. På hvilken måte og i hvilken grad bidrar ny organisering til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne?
 - a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?
20. Hvordan kan man måle endringer i boligsosiale resultater som følge av oppgaveoverføringen? Hva er relevante utfall/indikatorer?

Avsluttende spørsmål

Helt til slutt vil vi stille noen mer overordnede spørsmål.

21. Hvordan forventes arbeidsdelingen med statsforvalterne som veiledere og Husbanken som faglig ansvarlig for veiledningen å fungere?
22. Hvordan forventes styringen av forsøket å fungere?
23. Hvilke eventuelle positive eller negative konsekvenser kan oppgaveoverføring medføre?
24. Er det andre endringer i HB eller SF, utover forsøket, som kan forventes å påvirke måloppnåelse til de ulike delmålene?
25. Ifølge den nye boligsosiale strategien er statsforvalterens samordningsrolle «styrket» Hvordan forstår dere at SFs rolle er blitt styrket som del av den nye nasjonale strategien, *Alle trenger et trygt hjem (2021-24)*?
26. Er det noe annet du vil fortelle til slutt?

Intervjuguide, Direktør Kunnskap i Husbanken

Menon Economics evaluerer Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF). Evalueringen starter med en nullpunktsmåling hvor vi kartlegger hvordan oppgavefordelingen fungerer før oppgaveoverføringen, samt utvikler indikatorer for å kunne senere evaluere forsøkets måloppnåelse og eventuelle utilsiktede konsekvenser.

Forsøket innebærer en oppgaveflytting av veiledningsoppgavene som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler fra Husbankens regionkontor Bodø og Vest til henholdsvis statsforvalteren i Nordland og statsforvalterne i Rogaland og Vestland. Forsøket med oppgaveflytting skjer fra 1. september 2021 med en prøveperiode på tre år, ut august 2024.

Hensikten med dette intervjuet er å få en bedre forståelse av:

- Forsøket og hvilke oppgaver som overføres
- Organisering, samarbeid, utfordringer osv. forut for forsøket
- Forståelse av de ulike delmålene med forsøket, herunder mulige indikatorer for måloppnåelse
- Forventninger til forsøket, herunder hvordan forsøket vil kunne påvirke måloppnåelse for innbyggerne

Forsøket

Vi begynner med å kartlegge hvilke oppgaver som overføres som del av forsøket.

1. Kan du fortelle kort om hvordan Husbanken jobbet med å rådgi og veilede kommunene om boligsosiale spørsmål forut for forsøket, og hvilke grenseflater dere hadde med statsforvalterembetene?
2. Ifølge Husbanken og enkelte av statsforvalterembetenes utredning om forsøket medfører forsøket at statsforvalterne får i oppgave å rådgi og veilede kommunene om følgende fagområder. Kan du fortelle kort om hva de ulike oppgavene/fagområdene omfatter:
 - a. Boligsosiale oppgaver
 - b. Boligsosiale hensyn i plan
 - c. Boligsosiale suksessfaktorer
 - d. Samordning av bolig og tjenester
 - e. Boligrådgivning
 - f. Bo – og tjenestetilbud til ulike målgrupper
 - g. Ny boligsosial lov
3. Hva forstår dere bakgrunnen for forsøket med oppgaveoverføringen å være?
4. Hva opplever dere som det viktigste målet med forsøket?

Delmål 1: Et samlet og styrket fagmiljø

Et av målene med oppgaveoverføringen er et samlet og styrket fagmiljø hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv. Vi vil kartlegge hvordan fagmiljøene fungerer før oppgaveoverføringen, og finne klare indikatorer som gjør det mulig å måle i hvilken grad dette målet blir nådd.

Vi begynner med å kartlegge hvordan dere forstår det første delmålet.

5. Hva legger dere i «et samlet, styrket fagmiljø»?
 - a. Hva ligger i fagområdene Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv?
 - b. Er det andre fagområder som bør sees i sammenheng med bolig for å oppnå målene satt i den boligsosiale strategien, *Alle trenger et hjem*?
6. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp om det boligsosiale fagmiljøet er samlet og styrket?

Videre er vi interessert i forhold knyttet til delmål 1 forut for forsøket.

7. Kan du beskrive dagens fagmiljøsituasjon på statlig regionalt nivå og hvordan dere ser bolig i sammenheng med andre fagområder?

Vi vil til slutt snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det første delmålet og mulige indikatorer for å måle måloppnåelse.

8. Hvordan forventes oppgaveoverføringen
 - a. å påvirke fagmiljøet hos HB? Og hos SF?
 - b. å endre hvordan bolig sees i sammenheng med følgende fagområder hos HB? Og hos SF? Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv
 - c. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Delmål 2: En mer samordnet stat

Det andre målet med oppgaveoverføringen er en mer samordnet stat - en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng. Dette gjelder på tre nivåer: fra perspektivet til brukeren (kommunene eller individer), mellom HB og SF, og innad i HB og SF. Vi vil kartlegge i hvilken grad staten oppleves som samordnet før oppgaveoverføringen, og finne klare indikatorer som gjør det mulig å måle i hvilken grad oppgaveoverføringen fører til en mer samordnet stat.

Igjen begynner vi med å kartlegge hvordan dere forstår delmålet.

9. Hva legger dere i begrepet «samordnet stat»?
10. Hvilke tjenester er det kommunene skal se mer i sammenheng med bolig? Og hvordan?
11. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp at staten er mer samordnet?

Videre er vi interessert i å kartlegge samarbeidsflatene og informasjonsflyten *knyttet til å rådgi og veilede kommunene forut for forsøket*, både mellom SF og HB, mellom HB og kommunene, og internt mellom regionkontorene.

12. Kan du fortelle om hvordan SF og HB samarbeidet om å rådgi og veilede kommunene?
13. Kan du fortelle om hvordan de ulike regionkontorene og sentralt ledd i Husbanken samarbeider om å rådgi og veilede kommunene?

Vi vil til slutt snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det andre delmålet og mulige indikatorer for å måle måloppnåelse.

14. Hvordan forventes forsøket å endre på hvordan kommunene ser på bolig i sammenheng med følgende fagområder? Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv
 - a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Delmål 3: En mer effektiv oppgaveløsning

Med Husbankens regionkontorer og statsforvalterembetene er det i realiteten to statlige regionale ledd innenfor det boligsosiale feltet. Omorganiseringen skal bidra til mer samlet og effektiv ressursbruk. Nå vil vi kartlegge hvordan oppgaveløsningen fungerer før oppgaveoverføringen, og finne indikatorer som gjør det mulig å se om oppgaveløsningen blir mer effektiv som følge av oppgaveoverføringen.

Vi begynner med å kartlegge hvordan dere forstår det tredje delmålet.

15. Hva legger dere i «en mer effektiv oppgaveløsning» innen det boligsosiale feltet?
16. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp om en mer effektiv oppgaveløsning på statlig nivå?

Vi ønsker nå å kartlegge ressursbruken forut for oppgaveoverføringen.

17. Hvilke oppgaver bruker HB ressurser på å gjennomføre for å sikre god og tilstrekkelig rådgivning og veiledning til kommunene?

Vi vil så snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det tredje delmålet og mulige indikatorer for å måle måloppnåelse.

18. Hvordan forventes forsøket å medføre en mer effektiv oppgaveløsning?
 - a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Måloppnåelse for innbyggerne

Det overordnede målet for det boligsosiale arbeidet er å bidra til bedre boligsosiale resultater, deriblant at flere skal kunne eie egen bolig og at leie skal være et trygt alternativ.

19. På hvilken måte og i hvilken grad bidrar ny organisering til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne?
 - a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?
20. Hvordan kan man måle endringer i boligsosiale resultater som følge av oppgaveoverføringen? Hva er relevante utfall/indikatorer?

Avsluttende spørsmål

Helt til slutt vil vi stille noen mer overordnede spørsmål.

21. Hvordan forventes arbeidsdelingen med statsforvalterne som veiledere og Husbanken som faglig ansvarlig for veiledningen å fungere?
22. Hvordan forventes styringen av forsøket å fungere?
23. Hvilke eventuelle positive eller negative konsekvenser kan oppgaveoverføring medføre?
24. Er det andre endringer i HB eller SF, utover forsøket, som kan forventes å påvirke måloppnåelse til de ulike delmålene?
25. Ifølge den nye boligsosiale strategien er statsforvalterens samordningsrolle «styrket» Hvordan forstår dere at SFs rolle er blitt styrket som del av den nye nasjonale strategien, *Alle trenger et trygt hjem (2021-24)*?
26. Er det noe annet du vil fortelle til slutt?

V1.2 Intervjuguide til statsforvalterembetene

Intervjuguide, statsforvalterembeter med tilførte oppgaver

Menon Economics evaluerer Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF). Evalueringen starter med en nullpunktsmåling hvor vi kartlegger hvordan oppgavefordelingen fungerer før oppgaveoverføringen, samt utvikler indikatorer for å kunne senere evaluere forsøkets måloppnåelse og eventuelle utilsiktede konsekvenser.

Forsøket innebærer en oppgaveflytting av veiledningsoppgavene som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler fra Husbankens regionkontor Bodø og Vest til henholdsvis statsforvalteren i Nordland og statsforvalterne i Rogaland og Vestland. Forsøket med oppgaveflytting skjer fra 1. september 2021 med en prøveperiode på tre år, ut august 2024.

Hensikten med dette intervjuet er å få en bedre forståelse av:

- Forsøket og hvilke oppgaver som overføres
- Organisering, samarbeid, utfordringer osv. forut for forsøket
- Forståelse av de ulike delmålene med forsøket, herunder mulige indikatorer for måloppnåelse
- Forventninger til forsøket, herunder hvordan forsøket vil kunne påvirke måloppnåelse for innbyggerne

Forsøket

Vi begynner med å kartlegge hvilke oppgaver som overføres som del av forsøket.

1. Kan du fortelle kort om hvordan statsforvalterembetene jobbet med å rådgi og veilede kommunene om boligsosiale spørsmål forut for forsøket, og hvilke grenseflater dere hadde med Husbanken?
2. Ifølge Husbanken og enkelte av statsforvalterembetenes utredning om forsøket medfører forsøket at statsforvalterne får i oppgave å rådgi og veilede kommunene om følgende fagområder. Kan du fortelle kort om hva de ulike oppgavene/fagområdene omfatter:
 - a. Boligsosiale hensyn i plan
 - b. Boligsosiale suksessfaktorer
 - c. Samordning av bolig og tjenester
 - d. Veilede kommuner om boligrådgivning, generell veiledning om målgruppene
 - i. Bostedsløse
 - ii. Boliger til barnefamilier
 - iii. Eldre
 - iv. Studentboliger
 - v. Utviklingshemmede
 - e. Ny boligsosial lov "Forslag til lov om kommunens ansvar overfor vanskeligstilte på boligmarkedet".
3. Hva forstår dere bakgrunnen for forsøket med oppgaveoverføringen å være?
4. Hva opplever dere som det viktigste målet med forsøket?

Delmål 1: Et samlet og styrket fagmiljø

Et av målene med oppgaveoverføringen er et samlet og styrket fagmiljø hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv. Vi vil kartlegge hvordan fagmiljøene fungerer før oppgaveoverføringen, og finne klare indikatorer som gjør det mulig å måle i hvilken grad dette målet blir nådd.

Vi begynner med å kartlegge hvordan dere forstår det første delmålet.

5. Hva legger dere i «et samlet, styrket fagmiljø»?
 - a. Hva ligger i fagområdene Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv?
 - b. Er det andre fagområder som bør sees i sammenheng med bolig for å oppnå målene satt i den boligsosiale strategien, *Alle trenger et hjem*?
6. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp om det boligsosiale fagmiljøet er samlet og styrket?

Videre er vi interessert i forhold knyttet til delmål 1 forut for forsøket.

7. Kan du beskrive dagens fagmiljøsituasjon på statlig regionalt nivå og hvordan dere ser bolig i sammenheng med andre fagområder?

Vi vil til slutt snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det første delmålet

8. Hvordan forventes oppgaveoverføringen

- a. å påvirke fagmiljøet hos SF? Og hos SF?
- b. å endre hvordan bolig sees i sammenheng med følgende fagområder hos SF? Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv
- c. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Delmål 2: En mer samordnet stat

Det andre målet med oppgaveoverføringen er en mer samordnet stat - en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng. Dette gjelder på tre nivåer: fra perspektivet til brukeren (kommunene eller individer), mellom HB og SF, og innad i HB og SF. Vi vil kartlegge i hvilken grad staten oppleves som samordnet før oppgaveoverføringen, og finne klare indikatorer som gjør det mulig å måle i hvilken grad oppgaveoverføringen fører til en mer samordnet stat.

Igjen begynner vi med å kartlegge hvordan dere forstår delmålet.

9. Hva legger dere i begrepet «samordnet stat»?
10. Hvilke tjenester er det kommunene skal se mer i sammenheng med bolig? Og hvordan?
11. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp at staten er mer samordnet?

Videre er vi interessert i å kartlegge samarbeidsflatene og informasjonsflyten *knyttet til å rådgje og veilede kommunene forut for forsøket*, både mellom SF og HB, mellom SF og kommunene, og internt mellom SF.

12. Kan du fortelle kort om hvordan SF og HB samarbeidet om å rådgje og veilede kommunene?
13. Kan du fortelle kort om hvordan de ulike SFene samarbeider om å rådgje og veilede kommunene?

Vi vil til slutt snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det andre delmålet.

14. Hvordan forventes forsøket å endre på hvordan kommunene ser på bolig i sammenheng med følgende fagområder? Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv
 - a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Delmål 3: En mer effektiv oppgaveløsning

Med Husbankens regionkontorer og statsforvalterembetene er det i realiteten to statlige regionale ledd innenfor det boligsosiale feltet. Omorganiseringen skal bidra til mer samlet og effektiv ressursbruk. Nå vil vi kartlegge hvordan oppgaveløsningen fungerer før oppgaveoverføringen, og finne indikatorer som gjør det mulig å se om oppgaveløsningen blir mer effektiv som følge av oppgaveoverføringen.

Vi begynner med å kartlegge hvordan dere forstår det tredje delmålet.

15. Hva legger dere i «en mer effektiv oppgaveløsning» innen det boligsosiale feltet?
16. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp om en mer effektiv oppgaveløsning på statlig nivå?

Vi ønsker nå å kartlegge ressursbruken forut for oppgaveoverføringen.

17. Hvilke oppgaver bruker SF ressurser på å gjennomføre for å sikre god og tilstrekkelig rådgivning og veiledning til kommunene?

Vi vil til slutt snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det tredje delmålet.

18. Hvordan forventes forsøket å medføre en mer effektiv oppgaveløsning?

- a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Måloppnåelse for innbyggerne

Det overordnede målet for det boligsosiale arbeidet er å bidra til bedre boligsosiale resultater, deriblant at flere skal kunne eie egen bolig og at leie skal være et trygt alternativ.

19. På hvilken måte og i hvilken grad bidrar ny organisering til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne?

- a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

20. Hvordan kan man måle eventuelle endringer i boligsosiale resultater som følge av oppgaveoverføringen? Hva er relevante utfall/indikatorer?

Avslutning

Til slutt vil vi stille noen mer overordnede spørsmål.

21. Hvordan forventes styringen av forsøket å fungere?
22. Hvilke eventuelle positive eller negative konsekvenser kan oppgaveoverføring medføre?
23. Er det andre endringer i HB eller SF, utover forsøket, som kan forventes å påvirke måloppnåelse til de ulike delmålene?
24. Ifølge den nye boligsosiale strategien er statsforvalterens samordningsrolle «... styrket, og det er etablert regionale fora der kommunene skal møte en samordnet stat. Statsforvalteren får som fast oppgave å samordne det boligsosiale arbeidet med andre velferdspolitiske initiativ.» Hvordan forstår dere at SF er blitt styrket?
25. Er det noe annet du vil fortelle til slutt?

Intervjuguide, statsforvalterembetene uten tilførte oppgaver

Menon Economics evaluerer Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF). Evalueringen starter med en nullpunktsmåling hvor vi kartlegger hvordan oppgavefordelingen fungerer før oppgaveoverføringen, samt utvikler indikatorer for å kunne senere evaluere forsøkets måloppnåelse og eventuelle utilsiktede konsekvenser.

Forsøket innebærer en oppgaveflytting av veiledningsoppgavene som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler fra Husbankens regionkontor Bodø og Vest til henholdsvis statsforvalteren i Nordland og statsforvalterne i Rogaland og Vestland. Forsøket med oppgaveflytting skjer fra 1. september 2021 med en prøveperiode på tre år, ut august 2024.

Hensikten med dette intervjuet er å få en bedre forståelse av:

- Organisering, samarbeid, utfordringer osv. i regioner utenfor forsøket
- Forståelse av de ulike delmålene med forsøket, herunder mulige indikatorer for måloppnåelse
- Forventninger til forsøket, herunder hvordan forsøket vil kunne påvirke måloppnåelse for innbyggerne

Forsøket

Vi begynner med noen innledende spørsmål om forsøket.

1. Kan du fortelle kort om hvordan statsforvalterembetene jobber med å rådgi og veilede kommunene om boligsosiale spørsmål i fylket deres, og hvilke grenseflater dere har med Husbanken?
2. Hva forstår dere bakgrunnen for forsøket med oppgaveoverføringen å være?
3. Hva opplever dere som det viktigste målet med forsøket?

Delmål 1: Et samlet og styrket fagmiljø

Et av målene med oppgaveoverføringen er et samlet og styrket fagmiljø hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv. Vi vil kartlegge hvordan fagmiljøene fungerer før oppgaveoverføringen, og finne klare indikatorer som gjør det mulig å måle i hvilken grad dette målet blir nådd i forsøksområdene.

Vi begynner med å kartlegge hvordan dere forstår det første delmålet og hvordan forsøket vil kunne påvirke delmålet:

4. Hva legger dere i «et samlet, styrket fagmiljø»?
 - a. Hva ligger i fagområdene Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv?
 - b. Er det andre fagområder som bør sees i sammenheng med bolig for å oppnå målene satt i den boligsosiale strategien, *Alle trenger et hjem*?
5. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp om det boligsosiale fagmiljøet er samlet og styrket?
6. Hvordan forventes oppgaveoverføringen
 - a. å påvirke fagmiljøet hos SF? Og hos HB?
 - b. å endre hvordan bolig sees i sammenheng med følgende fagområder hos SF? Og hos HB? Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv
 - c. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Videre er vi interessert i forhold knyttet til delmål 1 i regioner utenfor forsøket.

7. Kan du beskrive dagens fagmiljøsituasjon på statlig regionalt nivå og hvordan dere ser bolig i sammenheng med andre fagområder?

Delmål 2: En mer samordnet stat

Det andre målet med oppgaveoverføringen er en mer samordnet stat - en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng. Dette gjelder på tre nivåer: fra perspektivet til brukeren (kommunene eller individer), mellom HB og SF, og innad i HB og SF. Vi vil kartlegge i hvilken grad staten oppleves som samordnet før oppgaveoverføringen, og finne klare indikatorer som gjør det mulig å måle i hvilken grad oppgaveoverføringen fører til en mer samordnet stat i forsøksområdene.

Igjen begynner vi med å kartlegge hvordan dere forstår delmålet.

8. Hva legger dere i begrepet «samordnet stat»?
9. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp at staten er mer samordnet?
10. Hvilke tjenester er det kommunene skal/bør se mer i sammenheng med bolig? Og hvordan?
11. Hvordan forventes forsøket å endre på hvordan kommunene ser på bolig i sammenheng med følgende fagområder? Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv
 - a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Videre er vi interessert i å kartlegge samarbeidsflatene og informasjonsflyten *knyttet til å rådgi og veilede kommunene utenfor forsøket*, både mellom SF og HB, mellom SF og kommunene, og internt mellom SF.

12. Kan du fortelle kort om hvordan SF og HB samarbeider om å rådgi og veilede kommunene?

13. Kan du fortelle kort om hvordan de ulike SFene samarbeider om å rådgi og veilede kommunene?

Delmål 3: En mer effektiv oppgaveløsning

Med Husbankens regionkontorer og statsforvalterembetene er det i realiteten to statlige regionale ledd innenfor det boligsosiale feltet. Omorganiseringen skal bidra til mer samlet og effektiv ressursbruk. Nå vil vi kartlegge hvordan oppgaveløsningen fungerer før oppgaveoverføringen, og finne indikatorer som gjør det mulig å se om oppgaveløsningen blir mer effektiv som følge av oppgaveoverføringen i forsøksområdene.

Vi begynner med å kartlegge hvordan dere forstår det tredje delmålet.

14. Hva legger dere i «en mer effektiv oppgaveløsning» innen det boligsosiale feltet?
15. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp om en mer effektiv oppgaveløsning på statlig nivå?
16. Hvordan forventes forsøket å medføre en mer effektiv oppgaveløsning?
 - a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Vi ønsker nå å kartlegge ressursbruken knyttet til boligsosiale oppgaver.

17. Hvilke oppgaver bruker SF ressurser på å gjennomføre for å sikre god og tilstrekkelig rådgivning og veiledning til kommunene?

Måloppnåelse for innbyggerne

Det overordnede målet for det boligsosiale arbeidet er å bidra til bedre boligsosiale resultater, deriblant at flere skal kunne eie egen bolig og at leie skal være et trygt alternativ.

18. På hvilken måte og i hvilken grad bidrar ny organisering til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne?
 - a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?
19. Hvordan kan man måle endringer i boligsosiale resultater som følge av oppgaveoverføringen? Hva er relevante utfall/indikatorer?
20. Er det andre forhold som kan påvirke boligsosiale resultater?

Avslutning

Til slutt vil vi stille noen mer overordnede spørsmål.

21. Hvilke eventuelle positive eller negative konsekvenser kan oppgaveoverføring medføre?
22. Er det andre endringer i HB eller SF, utover forsøket, som kan forventes å påvirke måloppnåelse til de ulike delmålene?
23. Ifølge den nye boligsosiale strategien er statsforvalterens samordningsrolle «... styrket, og det er etablert regionale fora der kommunene skal møte en samordnet stat. Statsforvalteren får som fast oppgave å samordne det boligsosiale arbeidet med andre velferdspolitiske initiativ.» Hvordan forstår dere at SFs rolle er blitt styrket?
24. Hva innebærer Statsforvalterens høringsmyndighet, og når er den relevant for boligsosiale problemstillinger?
25. Er det noe annet du vil fortelle til slutt?

V1.3 Intervjuguide til kommuner

Intervjuguiden under ble brukt for alle kommuneintervjuer som ble avholdt før spørreundersøkelsen ble sendt ut (1. runde). Intervjuene med kommunene vi snakket med etter at spørreundersøkelsen ble sendt ut (2. runde) omfattet en samtale med utvalgte kommunerepresentanter som hadde svart på spørreundersøkelsen. Formålet med intervjuene for 1. runde handlet om å få bedre innsikt i hvordan kommunene jobber med boligsosiale problemstillinger, deres forståelse av delmålene og forventninger til forsøket. Formålet med 2. intervjurunde var å gjennomgå svar fra spørreundersøkelsen og undersøke underliggende årsaker til hvorfor de hadde svart som de hadde svart.

Menon Economics evaluerer Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF). Evalueringen starter med en nullpunktsmåling hvor vi kartlegger hvordan oppgavefordelingen fungerer før oppgaveoverføringen, samt utvikler indikatorer for å kunne senere evaluere forsøkets måloppnåelse og eventuelle utilsiktede konsekvenser.

Forsøket innebærer en oppgaveflytting av veiledningsoppgavene som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler fra Husbankens regionkontor Bodø og Vest til henholdsvis statsforvalteren i Nordland og statsforvalterne i Rogaland og Vestland. Forsøket med oppgaveflytting skjer fra 1. september 2021 med en prøveperiode på tre år, ut august 2024.

Hensikten med dette intervjuet er å få en bedre forståelse av:

- Organisering, samarbeid, utfordringer osv. i kommuner som ikke omfattes av forsøket
- Forståelse av de ulike delmålene med forsøket, herunder mulige indikatorer for måloppnåelse
- Forventninger til forsøket, herunder hvordan forsøket vil kunne påvirke måloppnåelse for innbyggerne
- Forståelse av hva som endres for kommunene som følge av forsøket, som kan bidra til å oppnå bedre boligsosiale resultater for innbyggerne

Kommunens boligsosiale arbeid

Vi begynner med noen innledende spørsmål om kommunens boligsosiale arbeid.

1. Kan du fortelle kort om hvordan din kommune jobber med å sikre boligsosiale problemstillinger for innbyggerne?
 - a. Hva fungerer spesielt bra, og hvilke eventuelle utfordringer står dere overfor?
2. I hvilken grad og på hvilken måter er boligsosiale utfordringer tatt opp i:
 - a. Planstrategi/planprogram?
 - b. Kommuneplanens samfunnsdel?
 - c. Kommuneplanens arealdel?
 - d. Kommuneplanens handlingsdel?
3. Er det utarbeidet en egen temaplan/strategi eller handlingsplan for boligsosiale problemstillinger i kommunen?

Forsøket

4. Er dere kjent med forsøket om oppgaveoverføring fra HB til SF?
 - a. Hvis ja, hva er deres oppfatning av hva forsøket innebærer?
 - b. Hva er deres oppfatning av formålet med forsøket?

5. Hvordan kan oppgaveoverføringen endre på hvordan kommunen ser bolig i sammenheng med følgende fagområder? Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv

Delmål 2: En mer samordnet stat

Det andre målet med oppgaveoverføringen er en mer samordnet stat - en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng. Dette gjelder på tre nivåer: fra perspektivet til brukeren (kommunene eller individer), mellom HB og SF, og innad i HB og SF. Vi vil kartlegge i hvilken grad staten oppleves som samordnet før oppgaveoverføringen, og finne klare indikatorer som gjør det mulig å måle i hvilken grad oppgaveoverføringen fører til en mer samordnet stat.

Igjen begynner vi med å kartlegge hvordan dere forstår delmålet.

6. Hva legger dere i begrepet «samordnet stat»?
7. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp at staten er mer samordnet?
8. Hvilke tjenester er det kommunene skal/bør se mer i sammenheng med bolig? Og på hvilken måte?
9. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Videre er vi interessert i å kartlegge hvordan kommunene i dag (forut for forsøket) mottar råd og veiledning fra HB og SF, og i hvilken grad disse opptrer som en samordnet stat.

10. Kan du fortelle om hvordan SF rådgir og veileder kommunene?
11. Kan du fortelle om hvordan HB rådgir og veileder kommunene?
12. Kan du fortelle om hvordan SF og HB *samarbeider* om å rådgi og veilede kommunene?
13. I hvilken grad opplever kommunen å møte SF og HB som en samlet stat?
 - a. Hvor fungerer statlig samordningen spesielt bra i dag?
 - b. Hva er eksempler på hindre for statlig samordning?
14. I hvilken grad opplever dere å få relevante råd og veiledning fra HB og SF, hver for seg og sammen?
 - a. I hvilken grad opplever dere å få råd og veiledning i tide til å fatte gode beslutninger?
15. Er det behov for at SF og HB i større grad ser tilskuddsordninger i sammenheng for at din kommune får muligheten til å forbedre boligsosiale forhold? I så fall, hvilke?

Delmål 3: En mer effektiv oppgaveløsning

Med Husbankens regionkontorer og statsforvalterembetene er det i realiteten to statlige regionale ledd innenfor det boligsosiale feltet. Omorganiseringen skal bidra til mer samlet og effektiv ressursbruk. Nå vil vi kartlegge hvordan oppgaveløsningen fungerer før oppgaveoverføringen, og finne indikatorer som gjør det mulig å se om oppgaveløsningen blir mer effektiv som følge av oppgaveoverføringen.

Vi begynner med å kartlegge hvordan dere forstår det tredje delmålet.

16. Hva legger dere i «en mer effektiv oppgaveløsning» innen det boligsosiale feltet?
17. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp om en mer effektiv oppgaveløsning på statlig nivå?
18. Hvordan forventes forsøket å medføre en mer effektiv oppgaveløsning?
 - a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Vi ønsker nå å kartlegge ressursbruken forut for oppgaveoverføringen.

19. Hvor mye tid brukes på å motta rådgivning og veiledning gjennom møter, konferanser osv. om boligsosiale spørsmål fra SF og HB?

Måloppnåelse for innbyggerne

Det overordnede målet for det boligsosiale arbeidet er å bidra til bedre boligsosiale resultater, deriblant at flere skal kunne eie egen bolig og at leie skal være et trygt alternativ.

20. På hvilken måte og i hvilken grad bidrar ny organisering til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne?
 - a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?
21. Er det områder dere tror oppgaveoverføringen vil gi spesielt stort utslag for?
22. Hvordan kan man måle endringer i boligsosiale resultater som følge av oppgaveoverføringen? Hva er relevante utfall/indikatorer?

Avslutning

Til slutt vil vi stille noen mer overordnede spørsmål.

23. Hvilke eventuelle positive eller negative konsekvenser kan oppgaveoverføring medføre?
24. Er det andre endringer utover forsøket, som kan forventes å påvirke måloppnåelse til de ulike delmålene?
25. Er det noe annet du vil fortelle til slutt?

V1.4 Intervjuguide KMD

Intervjuguide, Seksjon for boligsosial politikk og styring i KMD

Menon Economics evaluerer Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF). Evalueringen starter med en nullpunktsmåling hvor vi kartlegger hvordan oppgavefordelingen fungerer før oppgaveoverføringen, samt utvikler indikatorer for å kunne senere evaluere forsøkets måloppnåelse og eventuelle utilsiktede konsekvenser.

Forsøket innebærer en oppgaveflytting av veiledningsoppgavene som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler fra Husbankens regionkontor Bodø og Vest til henholdsvis statsforvalteren i Nordland og statsforvalterne i Rogaland og Vestland. Forsøket med oppgaveflytting skjer fra 1. september 2021 med en prøveperiode på tre år, ut august 2024.

Hensikten med dette intervjuet er å få en bedre forståelse av:

- Forsøket og hvilke oppgaver som overføres
- Organisering, samarbeid, utfordringer osv. forut for forsøket
- Forståelse av de ulike delmålene med forsøket, herunder mulige indikatorer for måloppnåelse
- Forventninger til forsøket, herunder hvordan forsøket vil kunne påvirke måloppnåelse for innbyggerne

Forsøket

Vi begynner med å kartlegge forhold knyttet til forsøket.

1. Ifølge Husbanken og enkelte av statsforvalterembetenes utredning om forsøket medfører forsøket at statsforvalterne får i oppgave å rådgi og veilede kommunene om følgende fagområder. Kan du fortelle kort om hva de ulike oppgavene/fagområdene omfatter:
 - a. Boligsosiale oppgaver
 - b. Boligsosiale hensyn i plan
 - c. Boligsosiale suksessfaktorer
 - d. Samordning av bolig og tjenester
 - e. Boligrådgivning
 - f. Bo – og tjenestetilbud til ulike målgrupper
 - g. Ny boligsosial lov
2. Hva forstår dere bakgrunnen for forsøket med oppgaveoverføringen å være?
3. Hva opplever dere som det viktigste målet med forsøket?

Delmål 1: Et samlet og styrket fagmiljø

Et av målene med oppgaveoverføringen er et samlet og styrket fagmiljø hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv.

1.

Vi begynner med å kartlegge hvordan dere forstår det første delmålet.

4. Hva legger dere i «et samlet, styrket fagmiljø»?
 - a. Hva ligger i fagområdene Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv?
 - b. Er det andre fagområder som bør sees i sammenheng med bolig for å oppnå målene satt i den boligsosiale strategien, *Alle trenger et hjem*?
5. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp om det boligsosiale fagmiljøet er samlet og styrket?

Videre er vi interessert i forhold knyttet til delmål 1 forut for forsøket.

6. Kan du beskrive dagens fagmiljøsituasjon på statlig regionalt nivå og hvordan bolig ble sett i sammenheng med andre fagområder?

Vi vil til slutt snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det første delmålet og mulige indikatorer for å måle måloppnåelse.

7. Hvordan forventes oppgaveoverføringen

- a. å påvirke fagmiljøet hos SF? Og hos HB?
- b. å endre hvordan bolig sees i sammenheng med følgende fagområder hos SF? Og hos HB?
Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv
- c. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Delmål 2: En mer samordnet stat

Det andre målet med oppgaveoverføringen er en mer samordnet stat - en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng. Dette gjelder på tre nivåer: fra perspektivet til brukeren (kommunene eller individer), mellom HB og SF, og innad i HB og SF. Vi vil kartlegge i hvilken grad staten oppleves som samordnet før oppgaveoverføringen, og finne klare indikatorer som gjør det mulig å måle i hvilken grad oppgaveoverføringen fører til en mer samordnet stat.

Igjen begynner vi med å kartlegge hvordan dere forstår delmålet.

8. Hva legger dere i begrepet «samordnet stat»?
9. Hvilke tjenester er det kommunene skal se mer i sammenheng med bolig? Og hvordan?
10. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp at staten er mer samordnet?

Videre er vi interessert i å kartlegge samarbeidsflatene og informasjonsflyten *knyttet til å rådgi og veilede kommunene forut for forsøket*, både mellom SF og HB, og internt i SF og HB.

11. Kan du fortelle kort om hvordan SF og HB samarbeidet om å rådgi og veilede kommunene?
12. Kan du fortelle kort om hvordan
 - a. de ulike regionkontorene i HB samarbeider om å rådgi og veilede kommunene?
 - b. de ulike SFene samarbeider om å rådgi og veilede kommunene?

Vi vil til slutt snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det andre delmålet og mulige indikatorer for å måle måloppnåelse.

13. Hvordan forventes forsøket å endre på hvordan kommunene ser på bolig i sammenheng med følgende fagområder? Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv
 - a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Delmål 3: En mer effektiv oppgaveløsning

Med Husbankens regionkontorer og statsforvalterembetene er det i realiteten to statlige regionale ledd innenfor det boligsosiale feltet. Omorganiseringen skal bidra til mer samlet og effektiv ressursbruk. Nå vil vi kartlegge

hvordan oppgaveløsningen fungerer før oppgaveoverføringen, og finne indikatorer som gjør det mulig å se om oppgaveløsningen blir mer effektiv som følge av oppgaveoverføringen.

Vi begynner med å kartlegge hvordan dere forstår det tredje delmålet.

14. Hva legger dere i «en mer effektiv oppgaveløsning» innenfor det boligsosiale feltet?

15. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp om en mer effektiv oppgaveløsning på statlig nivå?

Vi vil så snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det tredje delmålet og mulige indikatorer for å vurdere måloppnåelse.

16. Hvordan forventes forsøket å medføre en mer effektiv oppgaveløsning?

a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Måloppnåelse for innbyggerne

Det overordnede målet for det boligsosiale arbeidet er å bidra til bedre boligsosiale resultater, deriblant at flere skal kunne eie egen bolig og at leie skal være et trygt alternativ.

17. På hvilken måte og i hvilken grad bidrar ny organisering til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne?

a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

18. Hvordan kan man måle endringer i boligsosiale resultater som følge av oppgaveoverføringen? Hva er relevante utfall/indikatorer?

Avslutning

Til slutt vil vi stille noen mer overordnede spørsmål.

19. Hvordan forventes arbeidsdelingen med statsforvalterne som veiledere og Husbanken som faglig ansvarlig for veiledningen å fungere?

20. Hvordan forventes styringen av forsøket å fungere?

21. Hvordan foregår den generelle styringsdialogen av Husbanken?

22. Hvilke eventuelle positive eller negative konsekvenser kan oppgaveoverføring medføre?

23. Er det andre endringer i HB eller SF, utover forsøket, som kan forventes å påvirke måloppnåelse til de ulike delmålene?

24. Ifølge den nye boligsosiale strategien, *Alle trenger et trygt hjem (2021-24)*, er statsforvalterens samordningsrolle «... styrket, og det er etablert regionale fora der kommunene skal møte en samordnet stat. Statsforvalteren får som fast oppgave å samordne det boligsosiale arbeidet med andre velferdspolitiske initiativ.» Hvordan er SFs rolle styrket?

25. Er det noe annet du vil fortelle til slutt?

Intervjuguide, Seksjon for samordning i KMD

Menon Economics evaluerer Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF). Evalueringen starter med en nullpunktsmåling hvor vi kartlegger hvordan oppgavefordelingen fungerer før oppgaveoverføringen, samt utvikler indikatorer for å kunne senere evaluere forsøkets måloppnåelse og eventuelle utilsiktede konsekvenser.

Forsøket innebærer en oppgaveflytting av veiledningsoppgavene som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler fra Husbankens regionkontor Bodø og Vest til henholdsvis statsforvalteren i Nordland og statsforvalterne i Rogaland og Vestland. Forsøket med oppgaveflytting skjer fra 1. september 2021 med en prøveperiode på tre år, ut august 2024.

Hensikten med dette intervjuet er å få en bedre forståelse av:

- Forsøket og hvilke oppgaver som overføres
- Organisering, samarbeid, utfordringer osv. forut for forsøket
- Forståelse av de ulike delmålene med forsøket, herunder mulige indikatorer for måloppnåelse
- Forventninger til forsøket, herunder hvordan forsøket vil kunne påvirke måloppnåelse for innbyggerne

Forsøket

Vi begynner med å kartlegge forhold knyttet til forsøket.

1. Ifølge Husbanken og enkelte av statsforvalterembetenes utredning om forsøket medfører forsøket at statsforvalterne får i oppgave å rådgi og veilede kommunene om følgende fagområder. Kan du fortelle kort om hva de ulike oppgavene/fagområdene omfatter:
 - a. Boligsosiale oppgaver
 - b. Boligsosiale hensyn i plan
 - c. Boligsosiale suksessfaktorer
 - d. Samordning av bolig og tjenester
 - e. Boligrådgivning
 - f. Bo – og tjenestetilbud til ulike målgrupper
 - g. Ny boligsosial lov
2. Hva forstår dere bakgrunnen for forsøket med oppgaveoverføringen å være?
3. Hva opplever dere som det viktigste målet med forsøket?

Delmål 1: Et samlet og styrket fagmiljø

Et av målene med oppgaveoverføringen er et samlet og styrket fagmiljø hvor bolig i større grad ses i sammenheng med fagområdene helse, sosial, rus, barnevern og arbeidsliv.

Vi begynner med å kartlegge hvordan dere forstår det første delmålet.

4. Hva legger dere i «et samlet, styrket fagmiljø»?
 - a. Hva ligger i fagområdene Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv?
 - b. Er det andre fagområder som bør sees i sammenheng med bolig for å oppnå målene satt i den boligsosiale strategien, *Alle trenger et hjem*?
5. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp om det boligsosiale fagmiljøet er samlet og styrket?

Videre er vi interessert i forhold knyttet til delmål 1 forut for forsøket.

6. Kan du beskrive dagens fagmiljøsituasjon på statlig regionalt nivå og hvordan bolig ble sett i sammenheng med andre fagområder?

Vi vil til slutt snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det første delmålet og mulige indikatorer for å måle måloppnåelse.

7. Hvordan forventes oppgaveoverføringen
 - a. å påvirke fagmiljøet hos SF? Og hos HB?
 - b. å endre hvordan bolig sees i sammenheng med følgende fagområder hos SF? Og hos HB? Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv
 - c. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Delmål 2: En mer samordnet stat

Det andre målet med oppgaveoverføringen er en mer samordnet stat - en aktør som samler regional stat innenfor relevante sektorer for det boligsosiale området, som skal bidra til at kommunene ser bolig og tjenester mer i sammenheng. Dette gjelder på tre nivåer: fra perspektivet til brukeren (kommunene eller individer), mellom HB og SF, og innad i HB og SF. Vi vil kartlegge i hvilken grad staten oppleves som samordnet før oppgaveoverføringen, og finne klare indikatorer som gjør det mulig å måle i hvilken grad oppgaveoverføringen fører til en mer samordnet stat.

Igjen begynner vi med å kartlegge hvordan dere forstår delmålet.

8. Hva legger dere i begrepet «samordnet stat»?
9. Hvilke tjenester er det kommunene skal se mer i sammenheng med bolig? Og hvordan?
10. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp at staten er mer samordnet?

Videre er vi interessert i å kartlegge samarbeidsflatene og informasjonsflyten *knyttet til å rådggi og veilede kommunene forut for forsøket*, både mellom SF og HB, og internt i SF og HB.

11. Kan du fortelle kort om hvordan SF og HB samarbeidet om å rådggi og veilede kommunene?
12. Kan du fortelle kort om hvordan
 - a. de ulike regionkontorene i HB samarbeider om å rådggi og veilede kommunene?
 - b. de ulike SFene samarbeider om å rådggi og veilede kommunene?

Vi vil til slutt snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det andre delmålet og mulige indikatorer for å måle måloppnåelse.

13. Hvordan forventes forsøket å endre på hvordan kommunene ser på bolig i sammenheng med følgende fagområder? Helse/Sosial/Rus/Barnevern/Arbeidsliv
 - a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Delmål 3: En mer effektiv oppgaveløsning

Med Husbankens regionkontorer og statsforvalterembetene er det i realiteten to statlige regionale ledd innenfor det boligsosiale feltet. Omorganiseringen skal bidra til mer samlet og effektiv ressursbruk. Nå vil vi kartlegge hvordan oppgaveløsningen fungerer før oppgaveoverføringen, og finne indikatorer som gjør det mulig å se om oppgaveløsningen blir mer effektiv som følge av oppgaveoverføringen.

Vi begynner med å kartlegge hvordan dere forstår det tredje delmålet.

14. Hva legger dere i «en mer effektiv oppgaveløsning» innenfor det boligsosiale feltet?
15. Hva er gode og utfyllende indikatorer for å fange opp om en mer effektiv oppgaveløsning på statlig nivå?

Vi vil så snakke om hvordan forsøket vil kunne påvirke det tredje delmålet og mulige indikatorer for å vurdere måloppnåelse.

16. Hvordan forventes forsøket å medføre en mer effektiv oppgaveløsning?
 - a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Måloppnåelse for innbyggerne

Det overordnede målet for det boligsosiale arbeidet er å bidra til bedre boligsosiale resultater, deriblant at flere skal kunne eie egen bolig og at leie skal være et trygt alternativ.

17. På hvilken måte og i hvilken grad bidrar ny organisering til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne?
 - a. Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?
18. Hvordan kan man måle endringer i boligsosiale resultater som følge av oppgaveoverføringen? Hva er relevante utfall/indikatorer?

Avslutning

Til slutt vil vi stille noen mer overordnede spørsmål.

19. Hvordan forventes arbeidsdelingen med statsforvalterne som veiledere og Husbanken som faglig ansvarlig for veiledningen å fungere?
20. Hvordan forventes styringen av forsøket å fungere?
21. Hvordan foregår den generelle styringen av statsforvalterembetene?
22. Hvilke eventuelle positive eller negative konsekvenser kan oppgaveoverføring medføre?
23. Er det andre endringer i HB eller SF, utover forsøket, som kan forventes å påvirke måloppnåelse til de ulike delmålene?
24. Ifølge den nye boligsosiale strategien, *Alle trenger et trygt hjem (2021-24)*, er statsforvalterens samordningsrolle «... styrket, og det er etablert regionale fora der kommunene skal møte en samordnet stat. Statsforvalteren får som fast oppgave å samordne det boligsosiale arbeidet med andre velferdspolitiske initiativ.» Hvordan er SFs rolle styrket?
25. Er det noe annet du vil fortelle til slutt?

V1.5 Invitasjon til syv brukerorganisasjoner for å delta på intervju

Invitasjon til intervju med Menon Economics: Brukerperspektivet i evalueringen av forsøket med å flytte oppgaver fra Husbanken til statsforvalter

Kort bakgrunn

Den nye nasjonale strategien, *Alle trenger et trygt hjem (2021-24)*, har medført en rekke endringer i organiseringen av det boligsosiale arbeidet, deriblant en ytterligere styrking av statsforvalternes samordningsansvar samt en styrking av deres boligsosiale fagmiljø. Styrkingen skal skje gjennom et *forsøk* der den statlige innsatsen mot kommunene skal samordnes og styrkes ved å flytte veiledningsoppgaver og ressurser fra Husbanken til statsforvalterembetene. Dette vil samtidig kunne bidra til en mer effektiv oppgaveløsning ved at aktiviteter på to statlige nivåer slås sammen. Konkret omhandler forsøket en oppgaveflytting av veiledningsoppgavene²⁶ som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler fra Husbankens regionkontor Bodø og Vest til henholdsvis statsforvalteren i Nordland og statsforvalterne i Rogaland og Vestland. Forsøket med oppgaveflytting skjer fra 1. september 2021 med en prøveperiode på tre år, ut august 2024. Forsøket sammenfaller dermed med i stor grad med strategiperioden for *Alle trenger et trygt hjem*.

Formål og problemstillinger i Menon sitt evalueringsoppdrag

²⁶ Statsforvalterne i Nordland, Rogaland og Vestland og Husbanken har blitt enig om at følgende veiledningsoppgaver skal flyttes til statsforvalterne: *Boligsosiale hensyn i plan, Boligsosiale suksessfaktorer, Samordning av bolig og tjenester, Boligrådgivning, Bo – og tjenestetilbud til ulike målgrupper og Ny boligsosial lov*

Formålet med dette prosjektet er å evaluere forsøket med oppgaveoverføring, med mål om å styrke kunnskapen om hvordan staten kan organisere seg best for å bistå og veilede kommunene på det boligsosiale området. Prosjektet er inndelt i to deler: en nullpunktsmåling med tilhørende kartlegging av forventninger og en evaluering av forsøket. Evalueringen skal munne ut i en anbefaling som vil inngå i beslutningsgrunnlaget om å avklare videre ansvars- og arbeidsdeling mellom Husbanken og statsforvalterne på det boligsosiale området.

Evalueringen skal vurdere forvaltningspolitisk og boligsosial måloppnåelse av forsøket og eventuelle utilsiktede konsekvenser, med følgende underproblemstillinger:

Måloppnåelse for statlig forvaltning og kommunene

- På hvilken måte og i hvilken grad bidrar ny organisering til å nå målene med forsøket om a) et samlet og styrket fagmiljø, b) en mer samordnet stat og c) en mer effektiv oppgaveløsning?
- Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt måloppnåelse?

Måloppnåelse for innbyggerne

- På hvilken måte og i hvilken grad bidrar ny organisering til bedre boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne?
- Hvilke faktorer bidrar særlig til eller hindrer eventuelt økt måloppnåelse?

Eventuelle utilsiktede konsekvenser

- Er det noen utilsiktede positive eller negative effekter av forsøket?

Dialogen mot brukerorganisasjonene i evalueringen

På møtet vi hadde med Bostøttealliansens medlemmer onsdag den 10. november 2021 fikk vi innspill fra medlemmene om at vi burde fortsette samtalen med alliansen ved å arrangere et arbeidsmøte der vi snakker oss igjennom oppgaveoverføringen helt overordnet og får innspill fra organisasjonene. Vi tar initiativ til et slikt møte, med søkelys på det overordnede perspektivet, 11. våren 2022.

I tillegg har vi valgt å gjennomføre intervjuer med brukerorganisasjoner som representerer målgruppene for det boligsosiale arbeidet. Disse intervjuene vil gjennomføres i november og desember 2021.

Problemstillinger vi ønsker å snakke med dere om i intervju

Hovedformålet med de boligsosiale tjenestene og forsøket er å sikre gode tjenester, rettsikkerhet og likebehandling for sluttbrukerne, herav å oppfylle formålene med de ulike ordningene det gis tilbud om. I evalueringen står det derfor helt sentralt at brukerne av boliger og tjenester involveres og at måloppnåelsen for mottaker av boliger og tjenester står i sentrum. På dette punktet er vi spesielt interessert å få deres innspill og synspunkter på:

- Tenk tilbake på de siste 2-3 årene (før oppgaveoverføringen 1. september 2021). På hvilken måte og i hvilken grad har regional stat (Husbankens regionkontor og statsforvalterembetene) og kommunene jobbet for boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/-innbyggerne?
 - Hva har vært bra og hva kunne vært gjort bedre?
 - Er det regionale forskjeller?

- Tenk tilbake på de siste 2-3 årene (før oppgaveoverføringen 1. september 2021). I hvilken grad involverer kommunene brukere og/eller representanter for brukere i utformingen av
 - kommunale planer og strategier som omhandler boligsosiale utfordringer?
 - bolig- og tjenestetilbud?
 - Hva har vært bra og hva kunne vært gjort bedre?
 - Er det regionale forskjeller?
 - Er det lokale forskjeller? Hva kjennetegner kommunene som lykkes med arbeidet?
- På hvilken måte og i hvilken grad forforventes det at ny organisering bidrar til boligsosiale resultater, herunder effekter for sluttbrukerne/innbyggerne? Hva er kritiske suksessfaktorer?

Vedlegg 2 – Skjema til ledere

V2.1 E-post til ledere i Husbanken og statsforvaltere

Hei,

Ansvar for å veilede kommuner om boligsosialt arbeid som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler, ble flyttet fra Husbankens regionkontor til statsforvalterne i Rogaland, Vestland og Nordland 1. september 2021. I øvrige fylker er Husbanken fortsatt ansvarlig for veiledningen. Menon Economics gjennomfører evalueringen av forsøket på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Evalueringsarbeidets formål er å vurdere i hvilken grad forsøket bidrar til: et styrket og samlet fagmiljø, en mer samordnet stat, en mer effektiv oppgaveløsning, bedre boligsosiale resultater og utilsiktede virkninger.

Denne e-posten er sendt til ledere hos Husbanken tidligere regionkontor. For å få til en balansert evaluering basert på et godt kunnskapsgrunnlag trenger vi hjelp av deg til å gjøre **to ting (uthevet under)**.

Vi trenger hjelp til å videresende vedlagt skjema til personen hos Husbankens tidligere regionkontor for Kommune og Marked i Bergen som hadde personalansvar for personer som jobber med boligsosial veiledning og tilgrensende oppgaver forut for forsøket. Fristen for å fylle ut og returnere skjemaet er fredag den 19. november 2021.

Vi har også besluttet å sende en spørreundersøkelse til ansatte hos Husbanken og statsforvalterne. Formålet er at vi skal forstå hvordan Husbanken og statsforvalter jobber og har jobbet med boligsosiale problemstillinger i og utenfor forsøksområdet. Det tar cirka 15 minutter å svare på undersøkelsen.

Ved Husbankens tidligere kontor for Kommune og Marked i din region, ønsker vi kontakinformasjonen til medarbeidere ved kontoret som jobber med råd og veiledning av kommuner og koordinering mot statsforvalter. Fint hvis dere også gjør en egenvurdering av hvem som bør få undersøkelsen.

Vi ønsker at du oppgir navn, stilling/fagområde og e-postadresse til:

- Alle ansatte som jobber med å gi boligsosiale råd og veiledning til kommuner.
- Et fornuftig omfang av ansatte i virksomheten du representerer som veileder kommunene på tilgrensende fagområder

V2.2 Skjema til utfylling

Ansvar for å veilede kommuner om boligsosialt arbeid som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler, ble flyttet fra Husbankens regionkontor til statsforvalterne i Rogaland, Vestland og Nordland 1. september 2021. I øvrige fylker er Husbanken fortsatt ansvarlig for veiledningen. Oppgaveflyttingen er et forsøk som pågår frem til 31. desember 2023. Menon Economics gjennomfører evalueringen av forsøket på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Evalueringsarbeidets formål er å vurdere i hvilken grad forsøket bidrar til: et styrket og samlet fagmiljø, en mer samordnet stat, en mer effektiv oppgaveløsning, bedre boligsosiale resultater og utilsiktede virkninger.

Formålet med dette skjemaet er at du som mellomleder eller tidligere mellomleder i Husbanken og statsforvalter har relevant informasjon som vi er ute etter og som vil gjøre evalueringen mer kunnskapsbasert.

Vi trenger hjelp fra deg til å fylle ut skjemaet under og returnere det til elise.grieg@menon.no innen fredag den 19. november 2021. Gi tilbakemelding til oss dersom det er vanskelig.

Hilsen Elise Grieg

907 80 124

Senioranalytiker/Menon Economics

Del 1 – Innledende spørsmål

Fyll ut:

Hva heter virksomheten du representerer?

Hva heter du?

Hvilken rolle har du i virksomheten?

Hva er din e-postadresse?

Hvilken dato fylte du ut dette skjemaet?

Vennligst kryss av for den kategorien som passer deg best:

Kryss av

Leder for et av Husbankens tidligere regionkontor for Kommune og Marked (Bergen eller Bodø)

Leder for et av Husbankens eksisterende regionkontor for Kommune og Marked (Hammerfest, Midt-Norge, Sør, Øst)

Leder for <fyll inn> hos statsforvalteren i Nordland, Vestland eller Rogaland

Leder for <fyll inn> hos statsforvalteren utenfor forsøksområdet

Del 2 – Organisering av de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene

I forsøksperioden vil veiledningsoppgavene som ikke er knyttet direkte til Husbankens økonomiske virkemidler overføres. Det innebærer at statsforvalteren i forsøksområdet og Husbanken utenfor forsøksområdet gir råd og veiledning for å øke kompetansen til kommunene på fagområdene (senere omtalt som de overførte oppgavene):

- Boligsosiale hensyn i plan
- Boligsosiale suksessfaktorer
- Samordning av bolig og tjenester
- Veilede kommuner om boligrådgivning, generell veiledning om målgruppene
 - Bostedsløse
 - Barnefamilier
 - Eldre
 - Studenter
 - Utviklingshemmede
- Ny boligsosial lov «Forslag til lov om kommunens ansvar overfor vanskeligstilte på boligmarkedet».

OBS: Følgende spørsmål trengs ikke å besvares av statsforvaltere utenfor forsøksområdet.

Kan du beskrive hvor de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene (se definisjon over) er plassert i organisasjonskartet i virksomheten du representerer i dag? Legg gjerne inn organisasjonskartet i svarfeltet under og forklar slik at vi forstår hvor oppgaven er plassert i virksomheten. Hvis du representerer en tidligere leder i Husbanken i forsøksområdet (som ikke har ansvaret for disse oppgavene i dag) setter vi pris på at du forklarer hvordan det var før oppgavene ble flyttet.

Del 3 – Beskrivelse av de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene

OBS: Følgende spørsmål trengs ikke å besvares av statsforvaltere utenfor forsøksområdet.

Kan du beskrive hvordan dere i praksis løser de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene (se definisjon under del 2) i virksomheten du representerer i dag? Hvis du representerer en tidligere leder av en regional avdeling for Kommune og Marked i Husbanken i forsøksområdet (som ikke har ansvaret for disse oppgavene i dag) setter vi pris på at du forklarer hvordan det var før oppgavene ble flyttet.

Del 4 – Ansatte, årsverk og ressursbruk til de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene

OBS: Følgende spørsmål trengs ikke å besvares av statsforvaltere utenfor forsøksområdet.

For at vi skal ha et grunnlag til å vurdere endringene er det avgjørende for oss å ha oversikt over antall ansatte, årsverk og budsjettmidler som er avsatt til de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene.

For deg som er leder ved

- et av Husbankens regionkontor, avdeling Kommune og Marked, utenfor forsøksområdet,
- et av Husbankens tidligere regionkontor, avdeling Kommune og Marked, innenfor forsøksområdet,

Fyll ut skjema etter beste evne:

For de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene (se definisjon i del 2)
Antall ansatte per 31. august 2021
Antall årsverk per 31. august 2021
Antall ansatte per 31. august 2020
Antall årsverk per 31. august 2020
Budsjettet for 2020 som var avsatt til oppgavene

For deg som er leder ved

- et av Husbankens regionkontor, avdeling Kommune og Marked, utenfor forsøksområdet,
- eller hos statsforvalter (i forsøksområdet)

Fyll ut skjema etter beste evne:

For de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene (se definisjon i del 2)
Antall ansatte per 1. november 2021
Antall årsverk per 1. november 2021
Budsjettet for 2021 som var avsatt til oppgavene

Del 5 – Tidsbruk til boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene

OBS: Følgende spørsmål trengs ikke å besvares av statsforvaltere utenfor forsøksområdet.

Som leder (eller tidligere leder) av ansatte som har (eller hatt) som oppgave å gi råd og veilede i boligsosiale problemstillinger i tråd med de overførte oppgavene, ber vi deg anslå fordelingen av samlet tidsbruk for de ansatte som jobber/jobbet med de overførte oppgavene (se definisjon under del 2) på ulike oppgaver/gjøremål. Be gjerne om hjelp fra ansatte som har god oversikt for å svare på spørsmålet.

Som leder (eller tidligere leder) i Husbanken ber vi deg rapportere hvordan total tidsbruk fordelte seg på de ulike arbeidsoppgavene ila. 2020.

Som leder ved statsforvalteren i forsøksområdet ber vi deg tenke tilbake på den siste måneden når du fyller ut tabellen.

Vi forstår at dette kan være en utfordrende øvelse å få dette helt korrekt. Vi forstår at det er usikkerhet ved oppgitte tall – og vi vil anvende dem deretter.

	Fordel total tidsbruk (100 prosent) på hva du som leder opplever at de ansatte normalt bruker tiden sin på. Om de ikke bruker tid på en oppgave, skriv «0». Summen må være lik 100 før du går videre.
Tilsyn av kommuner	_____ prosent
Rådgiving og veiledning av kommuner knyttet til de overførte oppgavene (se definisjon under del 2)	_____ prosent
Forvaltning av økonomiske virkemidler mot kommunene	_____ prosent
Dialog og møter med (andre) saksbehandlere i statsforvalter	_____ prosent
Dialog og møter med Lån og tilskudd i Husbanken	_____ prosent
Dialog og møter med andre saksbehandlere i staten (direktorat, departement, tilsynsvirksomhet mv.)	_____ prosent
Annen saksbehandling som ikke inngår i de øvrige kategoriene	_____ prosent
Sum	100 prosent (sjekk at det summerer seg til 100 prosent)

Kommenter gjerne de oppgitte tallene i tekstfeltet under. Vi er spesielt opptatt av å forstå om de oppgitte tallene er rimelig sikre tall eller erfaringsmessige anslag. Kommenter gjerne også på hva du opplever som spesielt utfordrende:

Del 6 – Egenvurdering

Ta utgangspunkt i regionen/fylket du representerer eller representerte gjennom din lederstilling. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstander?

Råd og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket med oppgaveoverføring fra Husbanken til statsforvalterne i Nordland, Rogaland og Vestland omhandler fagområdene boligsosiale hensyn i plan, boligsosiale suksessfaktorer, samordning av bolig og tjenester, veiledning av kommuner om boligrådgivning og om målgruppene bostedsløse, barnefamilier, eldre, studenter og utviklingshemmede. Sett ett kryss per rad.

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
Jeg har god kjennskap til rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket.						
Se bort fra de overførte oppgavene (se definisjon under del 2) og tenk på 2020. I hvilken grad vil du si at ansatte i virksomheten du representerer ga råd og veiledning til kommuner om boligsosiale problemstillinger i 2020?						
Se bort fra de overførte oppgavene (se definisjon under del 2). I hvilken grad vil du si at ansatte i virksomheten du representerer gir råd og veiledning til kommuner om boligsosiale problemstillinger i dag?						
I regionen jeg jobber i blir de boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket løst av et sterkt og samlet fagmiljø.						
Det er god samhandling mellom statsforvalter og Husbanken i regionen jeg representerer.						
Det er lite dobbeltarbeid mellom Husbanken og statsforvalter i regionen jeg representerer.						
Den boligsosiale rådgivningen og veiledningen som omfattes av forsøket er basert på tverrfaglighet (ved at man greier å se bolig i sammenheng med andre relevante tjenester).						
De boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er kostnadseffektive*.						
Tenkt på de boligsosiale rådgivnings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket og hvem som løser disse oppgavene i regionen du representerer. Vil du si at oppgavene er plassert på et formåls effektivt sted**?						

Den boligsosiale rådgivingen og veiledningen som omfattes av forsøket bidrar til at kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng.						
Den boligsosiale rådgivingen og veiledningen som omfattes av forsøket er ofte avgjørende for boligsosiale effekter for innbyggere.						

** Definisjon av kostnadseffektivitet. Det er normalt å tenke på kostnadseffektivitet som at behovet til målgruppen dekkes med lavest mulig kostnad/tidsbruk. Innenfor et fastsatt budsjett til et kommunalt tjenestoområde kan man vurdere kostnadseffektivitet ut fra om man får mest mulig effekt for målgruppen av de ressursene som er satt av til å gjøre jobben.*

*** Definisjon av formålseffektivitet i en tekstboks: De boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er plassert på et formålseffektivt sted hvis flytting av oppgaven (fra der den ligger i dag) til statsforvalter el. Husbanken forventes å gi lavere boligsosiale resultater.*

Kommenter gjerne svarene dine her:

Del 7 – Til slutt

Er det andre forhold eller kommentarer du har lyst til å informere oss om i denne runden?

Vedlegg 3 – Spørreskjema til kommuner

V3.1 E-post

Hei,

Menon Economics evaluerer Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF), på oppdrag fra KMD. Evalueringens formål er å finne ut hvor i staten veiledningsoppgavene bør ligge.

Et sentralt kriterium for å vurdere dette er å kartlegge innretningen som gir størst mulige boligsosiale resultater i din kommune. Vi trenger derfor hjelp av din kommune! Det gjelder både hvis din kommune ligger i eller utenfor forsøksområdet.

Undersøkelsen er sendt til kommunedirektører/rådmenn i og utenfor forsøksområdet – men bør videresendes og fylles ut av den/de i kommunen som har best oversikt over kommunens innsats for å redusere de boligsosiale utfordringene i kommunen, samt dialog med statsforvalteren og Husbanken om hvordan bolig sees i sammenheng med andre tjenester. Alle svar blir konfidensielt behandlet i henhold til EUs personvernforordning (GDPR).

Trykk her for å starte spørreundersøkelsen: [SURVEY_LINK]

Vi ber deg svare så fort du har anledning, og ikke senere enn 23. november 2021.

Enkelte spørsmål og svaralternativer passer kanskje ikke helt med din kommunes situasjon. Vi ber da om at du svarer så godt du kan ved å velge det svaralternativet som ligger nærmest egen oppfatning.

Det vil ta cirka 15 minutter å fylle ut spørreundersøkelsen.

Dersom du har spørsmål vedrørende undersøkelsen eller har tekniske utfordringer kan du kontakte Maja Olderskog Albertsen i Menon Economics på e-post, maja.o.albertsen@menon.no, eller på telefon, 40 63 73 83.

Takk for at du tar deg tid til å svare på undersøkelsen!

Vennlig hilsen

Simen Pedersen

Prosjektleder, Menon Economics

V3.1 Spørreskjema

1. Informasjon om databehandling

I henhold til EUs personvernforordning (GDPR) vil all personinformasjon som knytter svarene til deg, slettes innen tre måneder. Siden dette er en evaluering med sluttdato februar 2024 vil Menon Economics oppbevare innmeldte svar uten personopplysninger frem til evalueringsperioden er over.

Menon Economics sin GDPR-kontakt:

Navn: Hebe Brunvand

E-post: hebe@menon.no

Hvis du trykker på neste, godtar du at vi behandler dine personopplysninger i henhold til informasjonen gitt over.

Menon Economics evaluerer Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF), på oppdrag fra KMD. Veiledning og rådgivningsoppgaver på det boligsosiale feltet som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler, ble overført til de tre statsforvalterne 1. september 2021. I øvrige fylker er Husbanken fortsatt ansvarlig for veiledningen.

Evalueringen skal vurdere forvaltningspolitisk og boligsosial måloppnåelse av forsøket og eventuelle utilsiktede konsekvenser.

Svarene fra spørreundersøkelsen vil inngå i en nullpunktsmåling, som søker å forstå situasjonen i kommunen, mellom statsforvalteren og kommunen, og mellom Husbanken og kommunen i tiden fram til forsøkets start. I 2023 vil vi gjennomføre en ny undersøkelse for å se på endringer siden nullpunktsmålingen. Evalueringen vil gi en anbefaling om videre ansvars- og arbeidsdeling.

3. Hvilken stilling har du i kommunen du er ansatt i? Hvis flere personer i kommunen svarer på undersøkelsen kryss av annet og utdyp hvilke stillinger personene som svarer har.

(Oppgi kun ett svar)

Administrativ leder (kommunedirektør, rådmann, direktør eller tilsvarende)

- Mellomleder (avdelingsleder/enhetsleder, leder for tjenesteproduserende enhet mv.)
- Administrativ stilling (seniorrådgiver, rådgiver mv.)
- Fagstilling (ansatt for å yte tjenester mot innbyggerne, eksempelvis sosionom, lege mv.)

Annet, spesifiser her:

4. I hvilken grad vil du si at du jobber direkte med å løse boligsosiale utfordringer i kommunen du representerer?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

5. Del 1: Kommunens boligsosiale utfordringer og boligsosiale innsats

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge hvordan kommunen du representerer jobber med boligsosiale problemstillinger.

6. I hvilken grad vil du si at følgende målgrupper får dekket sitt boligsosiale behov i kommunen du representerer? Personer ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Har ikke boligsosiale utfordringer	Har boligsosiale utfordringer og får ikke dekket sitt behov	Har boligsosiale utfordringer og får i noen grad dekket sitt behov	Har boligsosiale utfordringer og får dekket sitt behov	Vet ikke [xop]
... med rus og psykiatrilidelser (ROP-lidelser)	☐	☐	☐	☐	☐
... med psykisk utviklingshemming	☐	☐	☐	☐	☐
... med fysisk utviklingshemming	☐	☐	☐	☐	☐
... som kommer ut av fengsel	☐	☐	☐	☐	☐
... som kommer fra barneverns- eller ettervernsinstitusjon	☐	☐	☐	☐	☐
... som er økonomisk vanskeligstilte	☐	☐	☐	☐	☐

Andre grupper, spesifiser her:

7. Hva er de største utfordringene kommunen du representerer står overfor i å dekke innbyggernes bolig- og tjenestebehov? Flere svar mulig.

(Oppgi gjerne flere svar)

- Tilgang på tomter til boliger
- Praktisk organisering av tjenestetilbudet
- Tilgang på spesialutformede boliger / Tilgang på boliger med ekstra tilrettelegging
- Tilgang på utleieboliger
- Mangelfull samordning mellom ulike kommunale etater
- Mangel på økonomiske ressurser til å prioritere boligsosialt arbeid
- Ingen større utfordringer
- Vet ikke

Annet, spesifiser her:

Tenk på din kommunes innsats for å redusere boligsosiale utfordringer det siste året. Hvilke deler av kommunens virksomhet har blitt involvert for å legge til rette for og identifisere gode boligsosiale løsninger for de som trenger det? Flere svar mulig.

- Planlegging
- Økonomi
- NAV/sosiale tjenester
- Boligkontoret eller tilsvarende
- Barnevern
- Helse og omsorg
- Rus og psykiatri
- Bygg/eiendom
- Opplæring (skole og barnehage)
- Vet ikke

Annet, spesifiser her:

10. I kommunen du representerer er det utarbeidet en egen temaplan, handlingsplan eller strategi for kommunens boligsosiale problemstillinger?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, den er oppdatert
- Ja, men den er ikke oppdatert
- Nei - Gå til 13
- Vet ikke - Gå til 13

11. Hva inneholder den boligsosiale temaplanen, handlingsplanen eller strategien? Flere svar mulig.

(Oppgi gjerne flere svar)

- Kartlegging av den boligsosiale situasjonen i kommunen
- Mål for det boligsosiale arbeidet i kommunen
- Overordnede strategier for å nå målene
- Konkrete handlinger/tiltak for å nå målene

Annet som du mener vi burde være kjent med – spesifiser her:

12. I hvilken grad vil du si at den boligsosiale temaplanen, handlingsplanen eller strategien er forankret i kommuneplanens overordnede planer?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
Planstrategi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommuneplanens samfunnsdel	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommuneplanens arealdel	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommuneplanens handlings	☐	☐	☐	☐	☐	☐

del
og/eller
økonomiplan

13. Inngår boligsosiale utfordringer som en tematikk i kommunens overordnede planer? Med kommunens overordnede planer menes planstrategi, kommuneplanens deler, økonomiplan og planprogram.

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei - Gå til 15
- Vet ikke - Gå til 15

14. Hvilke overordnede planer inngår de boligsosiale utfordringene i?

(Oppgi gjerne flere svar)

- Planstrategi
- Kommuneplanens samfunnsdel
- Kommuneplanens arealdel
- Kommuneplanens handlingsdel og/eller økonomiplan
- Planprogram

Annet, spesifiser her:

15. I hvilken grad involverer kommunen brukere og/eller representanter for brukere i utformingen av kommunale planer og strategier som omhandler boligsosiale utfordringer?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

16. I hvilken grad vil du si at boligsosialt arbeid i kommunen du representerer er forankret i kommunestyret?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

17. I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer ser bolig og tjenester i sammenheng?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad

I svært liten grad

Vet ikke

Vi går nærmere inn på hvordan ulike kommunale tjenester i kommunen du representerer tar innover seg boligsosiale utfordringer og ser disse i sammenheng med de ulike tjenestene som produseres. I hvilken grad vil du si at boligsosiale utfordringer hensyntas i ...

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
... NAV/sosiale tjenesten?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... barnevernet?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... helse- og omsorgsektoren?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... rus og psykiatri?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... opplæringssektoren (skole og barnehage)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

... andre tjenester, spesifiser her:

20. I hvilken grad involverer kommunen du representerer brukere og/eller representanter for brukere i utformingen av bolig- og tjenestetilbud?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

21. Har kommunen oppdatert oversikt over ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja, i all hovedsak	Ja, men i liten grad	Ja, til en viss grad	Nei	Vet ikke
... bosituasjon en til sårbare barnefamilie r?	☐	☐	☐	☐	☐
... antall bostedsløse i kommunen?	☐	☐	☐	☐	☐
... bosituasjon en til alle personer som blir	☐	☐	☐	☐	☐

skrevet ut av fengsel de neste tre månedene (som hadde din kommune som oppholdskommune forut for institusjonsopphold)?

22. Har kommunen oppdatert oversikt over ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

Ja, i all hovedsak Ja, men i liten grad Ja, til en viss grad Nei Vet ikke

...
 bosituasjonene til alle unge som blir skrevet ut av barnevernsinstitusjonene de neste tre månedene (som hadde din kommune som oppholdskommune forut for institusjonsopphold)?

...
 bosituasjonene til alle personer

som blir skrevet ut av rus- og psykiatrinstitusjon de neste tre månedene (som hadde din kommune som oppholdskommune forut for institusjonsopphold)?

...
 bosituasjon for enslige mindreårige flyktninger?

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

23. I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer har tilstrekkelig med ...
(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
-------------------	-------------	-------------	--------------	--------------------	----------

...
 kompetanse til å møte boligsosiale utfordringer og å se bolig og tjenester i sammenheng?

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

...
 kapasitet

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

(antall
ansatte)
til å møte
boligsosial
e
utfordring
er og å se
bolig og
tjenester i
sammenh
eng?

24. I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer gjennomfører tiltak for å tilby tjenester der bolig og relevante tjenester (eksempelvis barnevern) sees i sammenheng?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

Det er normalt å tenke på kostnadseffektivitet som at behovet til målgruppen dekkes med lavest mulig kostnad/tidsbruk. Innenfor et fastsatt budsjett til et kommunalt tjenesteområde kan man vurdere kostnadseffektivitet ut fra om man får mest mulig effekt for målgruppen av de ressursene som er satt av til å gjøre jobben.

26. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er kommunens arbeid med boligsosiale problemstillinger kostnadseffektivt*?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad

... inngått
tilvisningsavtaler
om utleieboliger
med private
aktører?

... benyttet Housing
First eller lignende
metoder for å
motvirke
bostedsløshet?

*Med ROP-lidelser menes rus og psykiatri-lidelser.

31. Har kommunen du representerer tilstrekkelige med egnede boliger (til leie eller eie) for personer med ROP-lidelser*?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei
- Vet ikke

32. Del 2: Kommunens samarbeid med statlige aktører

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge hvordan din kommune opplever råd og veiledning fra statlige regionale aktører innenfor det boligsosiale området. Med regional stat menes Husbanken og din kommunes statsforvalterembetet.

33. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer får relevante råd og veiledning fra regional stat om sammenhengen mellom bolig og ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
... helse og omsorg?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... sosiale spørsmål?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... rus og psykisk helse?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... barnevern ?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... arbeidsliv?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... boligrådgi vning?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... kommune økonomi?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... kommunal e planverk?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... kriminalo msorg?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

34. Kommenter gjerne svarene dine her

35. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer får relevante råd og veiledning fra regional stat om lovverk som påvirker boligsosiale tiltak/prosjekter?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

36. Tenk tilbake på det siste året. På en skala fra 1 til 5 hvor 5 er høyest kvalitet mulig, og 1 er lavest kvalitet mulig, hvordan vil du vurdere kvaliteten på råd og veiledning fra regional stat som omhandler boligsosiale spørsmål?

(Oppgi kun ett svar)

- 1 = lavest kvalitet mulig
- 2
- 3
- 4
- 5 = høyest kvalitet mulig

37. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer mottar råd og veiledning fra regional stat om bolig og tjenester ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
... som er ny kunnskap	☐	☐	☐	☐	☐	☐

for
kommune
n?

... i tide til
å fatte
gode
beslutning
er?

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

... som er
motstride
nde fra
statsforval
teren og
Husbanke
n om
samme
problemsti
lling?

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

38. Vennligst utdyp hvilke typer problemstillinger dere opplever at statsforvalteren og Husbanken gir ulik råd og veiledning om.

*Med statlige økonomiske virkemidler menes for eksempel Husbankens økonomiske virkemidler (startlån, investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem, lån til utleieboliger osv.), statsforvalterenes økonomiske virkemidler (Tilskudd til tilbud til voksne med langvarige og sammensatte tjenestebehov, tilskudd til kommunalt rusarbeid, kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd, tilskudd til satsninger (Leve hele livet, Kompetanseløftet) osv.), osv.

40. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
... regional stat er proaktiv i sin rådgivning og veiledning om bolig og tjenester?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... kommune n du represent erer mottar råd og veiledning fra regional stat om hvordan statlige økonomiske virkemidler* kan sees i sammenheng for å løse boligsosiale utfordringer?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

41. Kommenter gjerne svarene dine her

42. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
... statsforvalter og Husbanken sin innsats mot kommunen på det boligsosiale området er samordnet?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... det er tydelig hvilken regional statlig aktør kommunen du representerer bør oppsøke for å få råd og veiledning om bolig	☐	☐	☐	☐	☐	☐

og tjenester?

43. Kommenter gjerne svarene dine her

44. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
... kommune n du representerer deltar i møter om overlappende tema, men i separat regi av Husbanken og statsforvalteren?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... kommune n du representerer blir invitert til konferanser om	☐	☐	☐	☐	☐	☐

overlappe
nde tema,
men i
separat
regi av
Husbanke
n og
statsforval
teren?

45. Kommenter gjerne svarene dine her

Vi ønsker nå å kartlegge hvordan dere opplever din kommunes regionale statsforvalter.

47. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at kommunen du representerer mottar samordnet råd og veiledning fra statsforvalteren om bolig og fagområdet ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
... helse og omsorg?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... sosiale spørsmål?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

... rus og psykisk helse?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... barnevern ?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... arbeidsliv?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... boligrådgivning?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... kommune økonomi?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... kommunale planverk?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... kriminalomsorg?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

48. Kommenter gjerne svarene dine her

49. Del 3: Om forsøket

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge forhold knyttet til forsøket med oppgaveoverføring fra Husbanken til statsforvaltere.

Forsøket innebærer en oppgaveflytting av råd- og veiledningsoppgavene som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler fra Husbankens regionkontor Bodø og Vest til henholdsvis statsforvalteren i Nordland og statsforvalterne i Rogaland og Vestland. Forsøket med oppgaveflytting skjer fra 1. september 2021 med en prøveperiode på tre år, ut august 2024.

51. Hvilket fylke tilhører kommunen du representerer?

(Oppgi kun ett svar)

- Agder
- Innlandet
- Møre og Romsdal
- Nordland
- Oslo
- Rogaland
- Vestfold og Telemark
- Troms
- Finnmark
- Trøndelag
- Vestland
- Viken

**52. Ranger følgende fem målsetninger

(Foreta en prioritering med tallene fra 1-5, hvor 1 er best)

Et samlet og styrket fagmiljø på regionalt statlig nivå _____

En mer samordnet stat _____

Mer effektiv oppgaveløsning på statlig nivå _____

Mer effektiv oppgaveløsning på kommunalt nivå _____

Bedre boligsosiale effekter, herunder at flere skal få eie bolig og/eller at leie skal være et trygt alternativ _____

53. Vennligst utdyp hvorfor du satte opp denne rangeringen i tekstfeltet under.

54. Dette er det siste spørsmålet i undersøkelsen. Har du annen informasjon du ønsker å legge til?

55. Trykk på «Avslutt-pilen» for å avslutte spørreundersøkelsen

Tusen takk for at du tok deg tid til å svare på spørsmålene!

Vedlegg 4 – Spørreskjema til ansatte i Husbanken og Statsforvalter

V4.1 E-post

E-posttekst:

Hei,

Menon Economics evaluerer Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF), på oppdrag fra KMD. Evalueringens formål er å finne ut hvor i staten veiledningsoppgavene bør ligge.

Det er dermed viktig for oss å kartlegge hvordan oppgavene løses hos de forskjellige statsforvalterembetene og Husbankens regionskontor innenfor og utenfor forsøksområdet. Undersøkelsen er sendt til deg fordi din leder har informert oss om at du jobber med boligsosiale problemstillinger og/eller tilgrensende fagområder.

Alle svar blir konfidensielt behandlet i henhold til EUs personvernforordning (GDPR).

Trykk her for å starte spørreundersøkelsen: [SURVEY_LINK]

Vi ber deg svare så fort du har anledning, og ikke senere enn 25. november 2021.

Enkelte spørsmål og svaralternativer passer kanskje ikke helt med din situasjon. Vi ber da om at du svarer så godt du kan ved å velge det svaralternativet som ligger nærmest egen oppfatning.

Det vil ta cirka 15 minutter å fylle ut spørreundersøkelsen.

Dersom du har spørsmål vedrørende undersøkelsen eller har tekniske utfordringer kan du kontakte Maja Olderskog Albertsen i Menon Economics på e-post, maja.o.albertsen@menon.no, eller på telefon, 40 63 73 83.

Takk for at du tar deg tid til å svare på undersøkelsen!

Vennlig hilsen

Simen Pedersen

Prosjektleder, Menon Economics

V4.2 Spørreskjema

1. Informasjon om databehandling

I henhold til EUs personvernforordning (GDPR) vil all personinformasjon som knytter svarene til deg, slettes innen tre måneder. Siden dette er en evaluering med sluttdato februar 2024 vil Menon Economics oppbevare innmeldte svar uten personopplysninger frem til evalueringsperioden er over.

Menon Economics sin GDPR-kontakt:

Navn: Hebe Brunvand

E-post: hebe@menon.no

Hvis du trykker på neste, godtar du at vi behandler dine personopplysninger i henhold til informasjonen gitt over.

Menon Economics evaluerer Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) forsøk med oppgaveoverføring fra enkelte av Husbankens (HB) regionkontor til tre statsforvalterembeter (SF), på oppdrag fra KMD. Veiledning og rådgivningsoppgaver på det boligsosiale feltet som ikke er direkte tilknyttet Husbankens økonomiske virkemidler, ble overført til de tre statsforvalterne 1. september 2021. I øvrige fylker er Husbanken fortsatt ansvarlig for veiledningen.

Evalueringen skal vurdere forvaltningspolitisk og boligsosial måloppnåelse av forsøket og eventuelle utilsiktede konsekvenser.

Svarene fra spørreundersøkelsen vil inngå i en nullpunktsmåling, som søker å forstå situasjonen i kommunen, mellom statsforvalteren og kommunen, og mellom Husbanken og kommunen i tiden fram til forsøkets start. Enkelte av spørsmålene omhandler forhold etter forsøkets start. I 2023-2024 vil vi gjennomføre en ny undersøkelse for å se på endringer siden nullpunktsmålingen. Evalueringen vil gi en anbefaling om videre ansvars- og arbeidsdeling.

3. Del 1: Kartlegging

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge din kompetanse og dine arbeidsoppgaver.

4. Er du i dag ansatt hos Husbanken eller hos statsforvalter?

(Oppgi kun ett svar)

- Husbanken
- Statsforvalter - Gå til 7

5. Hvilken Husbanken-region er du ansatt ved?

(Oppgi kun ett svar)

- Husbanken nord, Hammerfest
- Husbanken Sør
- Husbanken Midt-Norge
- Husbanken Øst
- Husbanken Lån og tilskudd – Nordland, Vestland og Rogaland - Gå til 10

6. I hvor mange år har du vært ansatt ved regionkontoret som er din arbeidsgiver i dag? - Gå til 11

(Oppgi verdi mellom 0 og 60)

7. Hvilken statsforvalter er du ansatt ved?

(Oppgi kun ett svar)

- Statsforvalteren i Agder
- Statsforvalteren i Innlandet
- Statsforvalteren i Møre og Romsdal
- Statsforvalteren i Nordland
- Statsforvalteren i Oslo og Viken

- Statsforvalteren i Rogaland
- Statsforvalteren i Troms og Finnmark
- Statsforvalteren i Trøndelag
- Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
- Statsforvalteren i Vestland

8. Ble du overført fra Husbanken til statsforvalter eller ansatt hos statsforvalteren som en del av det pågående forsøket med å overføre oppgaver fra Husbanken til statsforvalter?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja, jeg ble overført fra Husbanken - Gå til 10
- Ja, jeg ble nyansatt hos statsforvalteren
- Nei

9. I hvor mange år har du vært ansatt hos den statsforvalteren som er din arbeidsgiver i dag? - Gå til 11

(Oppgi verdi)

10. I hvor mange år var du ansatt ved regionkontoret til Husbanken som var din arbeidsgiver før 1. september 2021 (dvs. før forsøket)?

(Oppgi verdi)

11. Hva jobber du hovedsakelig med?

(Oppgi kun ett svar)

- Kommune og marked

- Lån og tilskudd

Annet, spesifiser her:

12. Hvilken stilling har du i virksomheten du er ansatt i?

(Oppgi kun ett svar)

- Administrativ leder (statsforvalter, assisterende statsforvalter, regiondirektør eller tilsvarende)
- Mellomleder (avdelingsleder/enhetsleder/seksjonsleder mv.)
- Fagstilling (ansatt for å yte råd og veiledning mot kommuner, forvaltning av økonomiske virkemidler, tilsyn av kommuner mv.)
- Administrativ stilling

Annet, spesifiser her:

13. Hva er din høyeste fullførte utdanning?

(Oppgi kun ett svar)

- Grunnskole (folkehøyskole eller barne-/ungdomsskole)

- Videregående (3 år utover grunnskole)
- Fagskole/fagbrev
- Høyskole-/universitetsutdannelse (inntil 4 år etter videregående skole)
- Høyskole-/universitetsutdannelse (mer enn 4 år etter videregående skole)

Annet, spesifiser her:

14. Hvilket fagområde har du utdanning i? Flere svar mulig.

(Oppgi gjerne flere svar)

- Estetiske studier/musikkvitenskap
- Helsefag og medisin
- Historie, filosofi og kulturstudier
- Informasjonsteknologi og informatikk
- Jus
- Lærerutdanning/ Pedagogiske fag
- Matematikk, naturvitenskap og teknologi
- Mediefag
- Psykologi
- Religion og teologi
- Samfunnsfag (statsvitenskap, sosiologi, samfunnsgeografi og sosialantropologi)
- Språk, litteratur og områdekunnskap

- Økonomi, ledelse og administrasjon

Annet, spesifiser her:

15. Hvilke fagområde(r) jobber du primært innenfor i dag? Flere svar mulig.

(Oppgi gjerne flere svar)

- Administrasjon
- Forvaltning av økonomiske virkemidler mot kommunene
- Barnehage og opplæring (barnehage og grunnskole)
- Helse, omsorg og sosialtjenester (primærhelse, pleie og omsorg, krisesenter, psykisk helse og rus, økonomisk rådgiving og økonomisk sosialhjelp)
- Barn og foreldre (familievern og barnevern)
- Kommunal styring (kommuneøkonomi og kommunalrett)
- Plan og bygg (arealforvaltning og plan- og bygningsrett)
- Boligsosiale spørsmål

Annet, spesifiser her:

16. Hvilke fagområde(r) har du jobbet mest med de siste to årene i Husbanken eller siden du startet i Husbanken? Kryss av for inntil tre fagområder.

(Oppgi gjerne flere svar)

(Please choose a maximum of 3)

Boligsosiale hensyn i plan	Boligsosiale suksessfaktorer	Samordning av bolig og tjenester	Veiledere kommuner om boligrådgivning	Generell veiledning om målgrupper bostedsløse	Generell veiledning om målgrupper barnefamilier	Generell veiledning om målgrupper eldre	Generell veiledning om målgrupper studenter	Generell veiledning om målgrupper utviklingshemmede	Plan og bygg (arealforvaltning og plan- og bygningsrett)	Annet, spesifiser her:
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17. Hva er din stillingsprosent i dag?

(Oppgi kun ett svar)

- 1-19 prosent
- 20-39 prosent
- 40-59 prosent
- 60-79 prosent
- 80-99 prosent
- 100 prosent

Mer enn 100 prosent, spesifiser her:

Med boligsosiale problemstillinger menes råd- og veiledningsoppgavene om følgende fagområder:

- Boligsosiale hensyn i plan
- Boligsosiale suksessfaktorer
- Samordning av bolig og tjenester
- Veilede kommuner om boligrådgivning og generell veiledning om målgruppene: Bostedsløse, Barnefamilier, Eldre, Studenter og Utviklingshemmede
- Ny boligsosial lov «Forslag til lov om kommunens ansvar overfor vanskeligstilte på boligmarkedet».

Forsøket innebærer en oppgaveoverføring av ovennevnte råd- og veiledningsoppgavene som ikke er direkte knyttet til Husbankens økonomiske virkemidler. Oppgavene er overført fra to av Husbankens regionkontor til tre statsforvaltere, mens i øvrige fylker er det Husbanken som fortsatt er ansvarlig for oppgavene.

19. Tenk på det siste året. I stillingen du i dag jobber i, har du gitt råd og veiledning til kommuner som omhandler boligsosiale problemstillinger (se definisjonen over)?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei - Gå til 24
- Vet ikke

Med boligsosiale problemstillinger menes råd- og veiledningsoppgavene om følgende fagområder:

- Boligsosiale hensyn i plan
- Boligsosiale suksessfaktorer
- Samordning av bolig og tjenester
- Veilede kommuner om boligrådgivning og generell veiledning om målgruppene: Bostedsløse, Barnefamilier, Eldre, Studenter og Utviklingshemmede

- Ny boligsosial lov «Forslag til lov om kommunens ansvar overfor vanskeligstilte på boligmarkedet».

Forsøket innebærer en oppgaveoverføring av ovennevnte råd- og veiledningsoppgavene som ikke er direkte knyttet til Husbankens økonomiske virkemidler. Oppgavene er overført fra to av Husbankens regionkontor til tre statsforvaltere, mens i øvrige fylker er det Husbanken som fortsatt er ansvarlig for oppgavene.

21. Tenk på det siste året. Har du gitt råd og veiledning til kommuner som omhandler boligsosiale problemstillinger (se definisjonen over)?

(Oppgi kun ett svar)

- Ja
- Nei - Gå til 24
- Vet ikke

22. Tenk på det siste året. Omtrent hvor mange kommuner har du gitt boligsosiale råd og veiledning til?

(Oppgi kun ett svar)

- Ingen
- 1-2 kommuner
- 3-4 kommuner
- 5-9 kommuner
- 10-19 kommuner
- 20 kommuner eller mer
- Alle kommunene i fylket/regionen

23. Hva vil du si er de største boligsosiale utfordringene i kommunene du har gitt råd og veiledning til?

24. Del 2: Tidsbruk

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge din tidsbruk.

Hvis du tenker på den siste måneden du har jobbet. Kan du anslå hvordan din totale arbeidstid fordeler seg mellom følgende arbeidsoppgaver? Fordel total tidsbruk (100 prosent) på hva du normalt bruker tiden din på. Om du ikke bruker tid på en oppgave, skriv «0». Summen må være lik 100 før du går videre.

Tilsyn av kommuner	_____ %
Rådgiving og veiledning av kommuner	_____ %
Forvaltning av økonomiske virkemidler mot kommunene	_____ %
Dialog og møter med andre ansatte i Husbanken	_____ %
Dialog og møter med andre ansatte i statsforvalter	_____ %
Dialog og møter med andre ansatte i staten (direktorat, departement, tilsynsvirksomhet, mv.)	_____ %

Annen saksbehandling som ikke inngår i de øvrige kategoriene (kontorarbeid)

_____ %

27. Del 3: Et samlet og styrket fagmiljø

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge forhold knyttet til forsøkets første delmål: «et samlet og styrket fagmiljø».

28. Hvis du har et spørsmål om boligsosiale utfordringer relatert til følgende fagtema, vet du hvem du skal henvende deg til for råd/hjelp hos statsforvalteren?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Ja, i all hovedsak	Ja, til en viss grad	Ja, men i liten grad	Nei	Vet ikke
Helse	☐	☐	☐	☐	☐
Sosial	☐	☐	☐	☐	☐
Rus og psykisk helse	☐	☐	☐	☐	☐
Opplæring	☐	☐	☐	☐	☐
Barnevern	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeidsliv	☐	☐	☐	☐	☐
Kriminalomsorg	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunal planlegging	☐	☐	☐	☐	☐
Kommuneøkonomi	☐	☐	☐	☐	☐

29. Kommenter gjerne svarene dine her:

30. I hvilken grad er du enig i følgende påstander i dag?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
Boligsosiale problemstillinger er godt integrert i statsforvalterens råd og veiledning til kommuner på tilgrensende fagområder.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg har god og oppdatert kunnskap om Husbankens økonomiske	☐	☐	☐	☐	☐	☐

virkemidler
r.

31. Definisjon av Husbankens økonomiske virkemidler

Med Husbankens økonomiske virkemidler menes for eksempel startlån, investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem, lån til utleieboliger osv.

32. I hvilken grad er du enig i følgende påstand i dag: Jeg vet hvem jeg bør henvende meg til i Husbanken for å få svar på spørsmål om Husbankens økonomiske virkemidler.

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

33. Definisjon av Statsforvalterens økonomiske virkemidler

Med statsforvalterens økonomiske virkemidler menes for eksempel tilskudd til tilbud til voksne med langvarige og sammensatte tjenestebehov, tilskudd til kommunalt rusarbeid, kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd, tilskudd til satsninger (Leve hele livet, Kompetanseløftet, osv.), osv.

34. I hvilken grad er du enig i følgende påstand i dag: Jeg har god og oppdatert kunnskap om statsforvalterens økonomiske virkemidler som kan brukes til å se bolig og tjenester i sammenheng.

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

35. I hvilken grad er du enig i følgende påstand i dag: Jeg er godt integrert i de relevante fagmiljøene hos statsforvalteren.

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke

36. Del 4: En mer samordnet stat

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge forhold knyttet til forsøkets andre delmål: «en mer samordnet stat».

37. Omtrent hvor ofte har du møter e.l. med ansatte i Husbanken, med formål om å øke kvaliteten på råd og veiledning til kommunene om boligsosiale problemstillinger?

(Oppgi kun ett svar)

- Daglig

- Ukentlig
- Månedlig
- Kvartalsvis
- Årlig
- Ikke relevant [xop]
- Annet, spesifiser her: [xop]

38. Omtrent hvor ofte har du møter e.l. med ansatte i det regionale statsforvalterembetet, med formål om å øke kvaliteten på råd og veiledning til kommunene om boligsosiale problemstillinger?

(Oppgi kun ett svar)

- Daglig
- Ukentlig
- Månedlig
- Kvartalsvis
- Årlig
- Ikke relevant [xop]
- Annet, spesifiser her: [xop]

39. Omtrent hvor ofte har du møter e.l. med offentlig ansatte ved andre statlige aktører (utover Husbanken og det regionale statsforvalterembetet), med formål om å øke kvaliteten på råd og veiledning til kommunene om boligsosiale problemstillinger?

(Oppgi kun ett svar)

- Daglig
- Ukentlig
- Månedlig

- Kvartalsvis
- Årlig
- Ikke relevant [xop]
- Annet, spesifiser her: [xop]

40. Hvis du tenker på boligsosiale utfordringer, hadde du kunnet løst oppgavene bedre med større grad av samhandling ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Nei, endring er ikke nødvendig	Ja, økt samhandling kunne forbedret oppgave - løsning i noen grad	Ja, økt samhandling kunne forbedret oppgave - løsning i stor grad	Vet ikke	Ikke relevant for mitt arbeid
.. internt i statsforvalte rembetet?	☐	☐	☐	☐	☐
... med Husbanken?	☐	☐	☐	☐	☐
... med andre statlige aktører?	☐	☐	☐	☐	☐

41. Vennligst spesifiser hvilke andre statlige aktører:

42. Kommenter gjerne svarene dine her:

43. Hvis du tenker på boligsosiale problemstillinger, hadde du kunnet løst oppgavene bedre med større grad av samhandling

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	Nei, endring er ikke nødvendig	Ja, økt samhandling kunne forbedret oppgaveløsning i noen grad	Ja, økt samhandling kunne forbedret oppgaveløsning i stor grad	Vet ikke	Ikke relevant for mitt arbeid
.. internt i Husbanken?	☐	☐	☐	☐	☐
... med statsforvalteren?	☐	☐	☐	☐	☐
... med andre statlige aktører?	☐	☐	☐	☐	☐

44. Vennligst spesifiser hvilke andre statlige aktører:

45. Kommenter gjerne svarene dine her:

46. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad opplever du at råd og veiledning til kommunene fører til ...

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke
... at kommunene tar mer boligsosiale hensyn i planarbeidet?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... at kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

47. Kommenter gjerne svarene dine her:

48. Del 5: En mer effektiv oppgaveløsning

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge forhold knyttet til forsøkets tredje delmål: «en mer effektiv oppgaveløsning».

49. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstander?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke / ikke relevant for meg [xop]
Større grad av samordning av råd og veiledning fra statsforvalteren og Husbanken vil redusere antall tilsyns- og klagesaker.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mangel på ressurser er et hinder for god rådgivning og veiledning til kommunene om boligsosial	☐	☐	☐	☐	☐	☐

e
spørsmål.

50. Kommenter gjerne svarene dine her:

51. Del 6: Egenvurdering av delmålene

I denne delen av undersøkelsen ønsker vi å kartlegge din egenvurdering av de ulike delmålene.

Råd og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket med oppgaveoverføring fra Husbanken til statsforvalterne i Nordland, Rogaland og Vestland omhandler boligsosiale hensyn i plan, boligsosiale suksessfaktorer, samordning av bolig og tjenester, veiledning av kommuner om boligrådgivning og om målgruppene bostedsløse, barnefamilier, eldre, studenter og utviklingshemmede.

53. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstander?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke / ikke relevant for meg [xop]
Jeg har god kjennskap til rådgivning s- og	☐	☐	☐	☐	☐	☐

veiledning
soppgave
ne som
omfattes
av
forsøket.

Jeg har
god
kunnskap
om hva de
boligsosial
e
suksessfa
ktorene
innebærer
.

I regionen
jeg jobber
i blir de
boligsosial
e
rådgivings
- og
veiledning
soppgave
ne som
omfattes
av
forsøket
løst av et
sterkt og
samlet
fagmiljø.

54. Kommenter gjerne svarene dine her:

55. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstander?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke / ikke relevant for meg [xop]
Det er god samhandling mellom statsforvalter og Husbanken i regionen jeg representerer.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er lite dobbeltarbeid mellom Husbanken og statsforvalter i regionen jeg representerer.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Den boligsosiale rådgivningen og veiledningen som omfattes av	☐	☐	☐	☐	☐	☐

forsøket er basert på tverrfaglighet (ved at man greier å se bolig i sammenheng med andre relevante tjenester).

56. Kommenter gjerne svarene dine her:

57. Definisjon av kostnadseffektivitet

Det er normalt å tenke på kostnadseffektivitet som at behovet til målgruppen dekkes med lavest mulig kostnad/tidsbruk. Innenfor et fastsatt budsjett til et kommunalt tjenesteområde kan man vurdere kostnadseffektivitet ut fra om man får mest mulig effekt for målgruppen av de ressursene som er satt av til å gjøre jobben.

58. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstand: De boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er kostnadseffektive.

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad

- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke / ikke relevant for meg [xop]

59. Kommenter gjerne svarene dine her:

60. Definisjon av formålseffektivitet

De boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket er plassert på et formålseffektivt sted hvis flytting av oppgaven (fra der den ligger i dag) til statsforvalter el. Husbanken forventes å gi lavere boligsosiale resultater.

61. Tenk på de boligsosiale rådgivings- og veiledningsoppgavene som omfattes av forsøket og hvem som løser disse oppgavene i regionen du representerer. Vil du si at oppgavene er plassert på et formålseffektivt sted?

(Oppgi kun ett svar)

- I svært stor grad
- I stor grad
- I noen grad
- I liten grad
- I svært liten grad
- Vet ikke / ikke relevant for meg

62. Kommenter gjerne svarene dine her:

63. Tenk tilbake på det siste året. I hvilken grad er du enig i følgende påstander?

(Oppgi kun ett svar pr. spørsmål)

	I svært stor grad	I stor grad	I noen grad	I liten grad	I svært liten grad	Vet ikke / ikke relevant for meg [xop]
Jeg opplever at den boligsosiale rådgivningen og veiledningen som omfattes av forsøket bidrar til at kommunene ser bolig og tjenester i sammenheng.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Den boligsosiale rådgivningen og veiledning	☐	☐	☐	☐	☐	☐

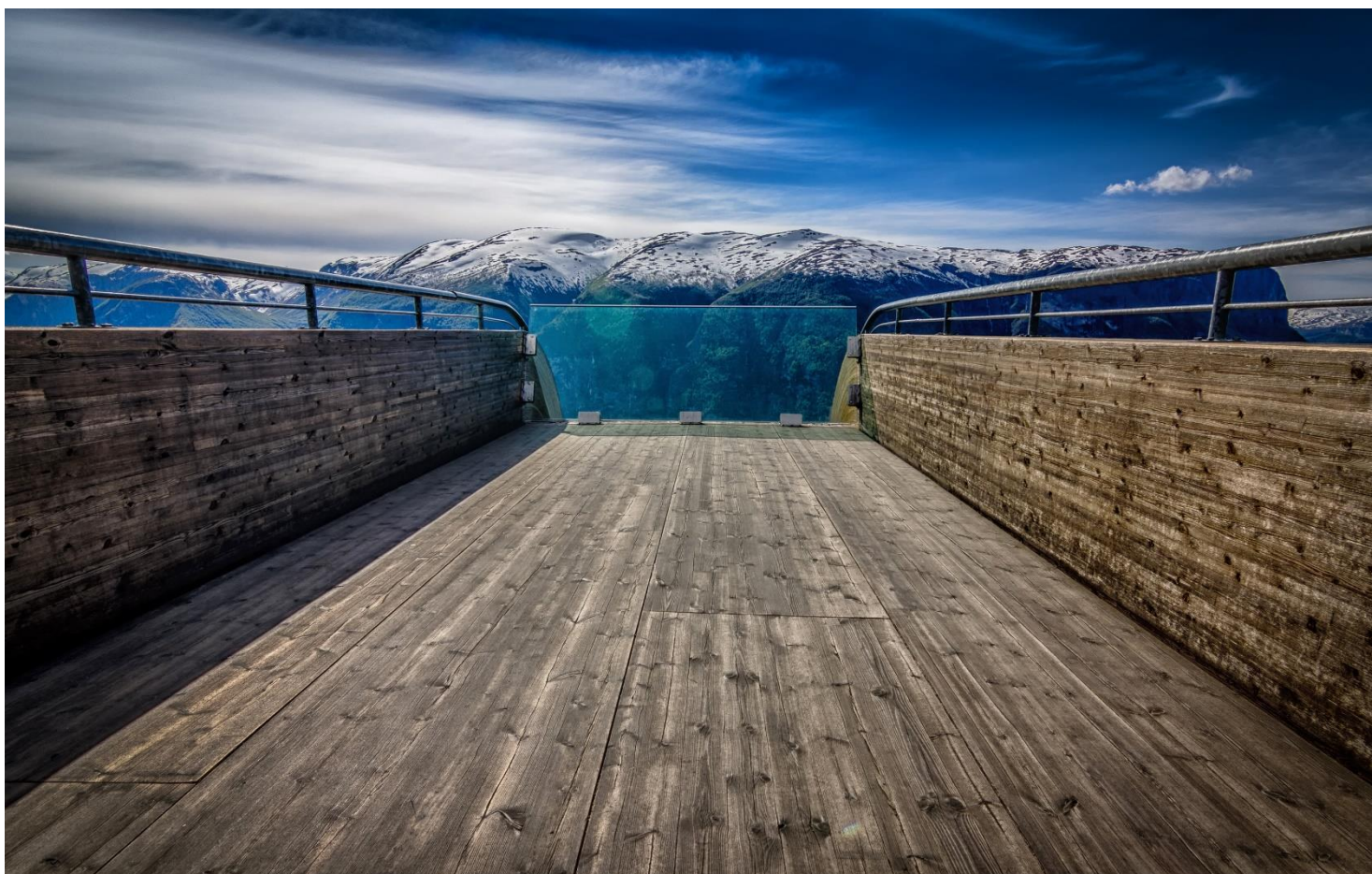
en som
omfattes
av
forsøket er
ofte
avgjørend
e for
boligsosial
e effekter
for
innbygger
e.

64. Kommenter gjerne svarene dine her:

65. Dette er det siste spørsmålet i undersøkelsen. Har du annen informasjon du ønsker å legge til?

66. Trykk på «Avslutt-pilen» for å avslutte spørreundersøkelsen

Tusen takk for at du tok deg tid til å svare på spørsmålene!

Menon Economics analyserer økonomiske problemstillinger og gir råd til bedrifter, organisasjoner og myndigheter. Vi er et medarbeidereiet konsultentselskap som opererer i grenseflatene mellom økonomi, politikk og marked. Menon kombinerer samfunns- og bedriftsøkonomisk kompetanse innenfor fagfelt som samfunnsøkonomisk lønnsomhet, verdsetting, nærings- og konkurranseøkonomi, strategi, finans og organisasjonsdesign. Vi benytter forskningsbaserte metoder i våre analyser og jobber tett med ledende akademiske miljøer innenfor de fleste fagfelt. Alle offentlige rapporter fra Menon er tilgjengelige på vår hjemmeside www.menon.no.